

23 554

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ЮСТИЦИИ.

ЧАСТЬ II.
А. УЧРЕЖДЕНІЕ ГРАЖДАНСКИХЪ СУДОВЪ.

ТОМЪ VI.
УЧРЕДИТЕЛЬНЫЕ УСТАВЫ ГРАЖДАНСКИХЪ СУДОВЪ.

3271C

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO

WYDZIAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI.

CZEŚĆ II.
A. ORGANIZACYA SĄDOWNICTWA CYWILNEGO.

TOM VI.
USTAWY ORGANICZNE SĄDOWNICTWA CYWILNEGO.

1867.

D84/84

Печатано по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

86435

Варшава. — Въ Типографіи Ивана Яворскаго.

Drukowano z rozkazu NAJWYZZSZEGO.

Warszawa. — W Drukarni Jana Jaworskiego.

О В Ъ Я С Н Е Н І Е.

Постановленія, относящіяся къ Учрежденію Гражданскихъ Судовъ, помѣщены въ трехъ томахъ: VI-мъ, VII-мъ и VIII-мъ. Въ особенности же въ VI-мъ томѣ находятся: Учредительный Уставъ Гражданскихъ Судовъ отъ 13 Мая 1808 г. и Учрежденіе Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, вмѣстѣ съ объясненіями; въ VII-мъ же и VIII-мъ томахъ — постановленія, относящіяся къ означеннымъ Учредительнымъ Устамъ или дополняющія оныя.

Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Вице-Предсѣдателя Государственнаго Совѣта Царства Польскаго, Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника Сенатора Фундуклея, составленъ Чиновниками Канцеляріи того же Совѣта, а равно Начальникомъ Гражданскаго Отдѣленія въ Правительственной Комисіи Юстиціи, Пухальскимъ.

OBJAŚNIENIE.

Przepisy odnoszące się do Organizacyi Sądownictwa Cywilnego pomieszczone zostały w trzech tomach: VI-m, VII-m i VIII-m. W szczególności zaś tom VI-ty obejmuje Ustawę Organiczną Sądownictwa Cywilnego z dnia 13 Maja 1808 r. i Organizacyą Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, wraz z objaśnieniami, a tomy VII-my i VIII-my — przepisy dotyczące tychże Ustaw Organicznych lub je uzupełniające.

Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Vice-Prezesa Rady Stanu Królestwa Polskiego, Rzeczywistego Radcy Tajnego Senatora Fundukleja, ułożony został przez Urzędników Kancelaryi téjże Rady, oraz Naczelnika Wydziału Cywilnego w Komisyi Rządowej Sprawiedliwości, Puchalskiego.

СПИСОКЪ ПРЕДМЕТАМЪ,

ЗАКЛЮЧАЮЩИМСЯ ВЪ VI-мъ ТОМЪ.

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЕ УСТАВЫ

ГРАЖДАНСКИХЪ СУДОВЪ.

Страница.

Введение 2

I.

ГРАЖДАНСКОЕ СУДОУСТРОЙСТВО ОТЪ 13
МАЯ 1808 ГОДА.

ГЛАВА	I.	Общія правила	10
ГЛАВА	II.	О Судахъ.	34
	Отдѣленіе I.	О чиновникахъ для совер- шенія актовъ гражданска- го состоянія.	56
	Отдѣленіе II.	О Мировыхъ Судахъ	58
	Отдѣленіе III.	Коммерческіе Суды	92
	Отдѣленіе IV.	Трибуналы I-й Инстанціи. .	102
	Отдѣленіе V.	Апелляціонный Судъ . . .	136
	Отдѣленіе VI.	О Кассационномъ Судѣ . .	158

SPIS PRZEDMIOTÓW

ZAWARTYCH W TOMIE VI.

USTAWY ORGANICZNE
SĄDOWNICTWA CYWILNEGO.

Stronica.

Wstęp 3

I.

ORGANIZACYA SĄDOWNICTWA CYWILNEGO
Z DNIA 13 MAJA 1808 ROKU.

TYTUŁ I.	Przepisy ogólne	11
TYTUŁ II.	Sądy	35
	Dział I. Urzędnicy Stanu Cywilnego	57
	Dział II. Sądy Pokoju	59
	Dział III. Sądy Handlowe	93
	Dział IV. Trybunały I-jej Instancyi	103
	Dział V. Sąd Apellacyjny	137
	Dział VI. Sąd Kasacyjny	159

ГЛАВА III. О Прокурорахъ, Актовыхъ Писаряхъ и публичныхъ Защитникахъ	164
Отдѣленіе I. О Прокурорахъ	164
Отдѣленіе II. Объ Актовыхъ Писаряхъ	174
Отдѣленіе III. О публичныхъ Защитникахъ	194

II.

УЧРЕЖДЕНІЕ ВАРШАВСКИХЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА ДЕПАРТАМЕНТОВЪ.

Введеніе	204
--------------------	-----

1.

Высочайшій указъ, учреждающій IX и X Департаменты Правительствующаго Сената	210
---	-----

2.

Высочайшій указъ, утверждающій Учрежденія о Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената	218
--	-----

3.

Высочайшій рескриптъ, повелѣвающій отмѣнить, какъ Высшую Судебную Палату, такъ и Кассационныя Отдѣленія Апелляціоннаго Суда	222
---	-----

TYTUŁ III. Prokuratorowie, Pisarze Aktowi i obrońcy publiczni	165
Dział I. Prokuratorowie	165
Dział II. Pisarze Aktowi	175
Dział III. obrońcy publiczni	195

II.

ORGANIZACYA WARSZAWSKICH DEPARTAMENTÓW RZĄDZĄCEGO SENATU.

Wstęp	205
-----------------	-----

1.

Najwyższy ukaz ustanawiający IX-ty i X-ty Departamenta Rządzącego Senatu	211
--	-----

2.

Najwyższy ukaz zatwierdzający ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu	219
--	-----

3.

Reskrypt Najwyższy polecający znieść, tak Izbę Sądu Najwyższego, jak i Wydziały Kasacyjne Sądu Apellacyjnego	223
--	-----

4.

Высочайше утвержденное Учреждение Варшавских Департаментовъ Правительствующаго Сената. . .	226
ГЛАВА I. Составъ и внутреннее устройство Варшав- скихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, Девятаго и Десятаго, и Общаго ихъ Собранія.	226
ГЛАВА II. Вѣдомство Варшавскихъ Департаментовъ Се- ната и Общаго ихъ Собранія, и порядокъ производства и рѣшенія дѣлъ.	246
I. Девятый Департаментъ	246
II. Десятый Департаментъ	268
ГЛАВА III. Порядокъ сношеній Варшавскихъ Правитель- ствующаго Сената Департаментовъ и Обща- го ихъ Собранія	280
ГЛАВА IV. О Канцеляріи Варшавскихъ Правительствую- щаго Сената Департаментовъ и Общаго ихъ Собранія	284
ГЛАВА V. О Сенатскихъ Архивахъ.	290

5.

Положеніе о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жа- лобъ на рѣшенія и приговоры Судовъ низшей степени, которые донинѣ постановляемы были въ послѣдней инстанціи	296
--	-----

6.

Предписаніе, извѣщающее объ утвержденіи внутрен- няго устройства и временныхъ правилъ для Пра- вительствующаго Сената.	324
--	-----

4.

Ustawa o Warszawskich Departamentach Rządzące- go Senatu, Dziewiątym i Dziesiątym, i o Ogól- ném ich Zebraniu	227
DZIAŁ I. Skład i wewnętrzne urządzenie Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, Dziewią- tego i Dziesiątego, i Ogólnego ich Zebrania	227
DZIAŁ II. Atrybucye Warszawskich Departamentów Se- natu i Ogólnego ich Zebrania, oraz porzą- dek wprowadzania i sądenia spraw	247
I. Co do Dziewiątego Departamentu	247
II. Co do Dziesiątego Departamentu	269
DZIAŁ III. Porządek znoszenia się Warszawskich Depar- tamentów Rządzącego Senatu i Ogólnego ich Zebrania	281
DZIAŁ IV. O Kancelaryi Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu i Ogólnego ich Zebrania	285
DZIAŁ V. O Archiwach Senatu	291

5.

Postanowienie o sposobie zanoszenia i rozpoznawa- nia skarg na wyroki, mocą ostatniej instancyi dotąd wydawane	297
--	-----

6.

Reskrypt zawiadamiający o zatwierdzeniu wewnętr- nego urządzenia i przepisów przechodnich dla Rządzącego Senatu	325
---	-----

7.

Правила о внутреннем производствѣ дѣлъ въ Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментахъ	326
РАЗДѢЛЪ I. О Девятомъ Департаментѣ.	328
Глава I. О порядкѣ производства дѣлъ	328
Отдѣленіе I. Порядокъ по дѣламъ гражданскимъ вообще.	328
1. Подача апелляціонныхъ жалобъ и доставленіе оныхъ отвѣтчикамъ	328
2. Приготовленіе дѣла къ слушанію.	336
3. Жалобы встрѣчныя, жалобы подаваемыя лицами непризванными къ дѣлу, и жалобы одностороннія.	340
4. Распредѣленіе дѣлъ изготовленныхъ къ слушанію	346
5. Слушаніе дѣлъ и постановленіе рѣшенія	354
Отдѣленіе II. О частныхъ (инцидентальныхъ) просьбахъ	362
Отдѣленіе III. О правилахъ, соблюдаемыхъ по нѣкоторымъ особаго рода дѣламъ.	370
1. Устраненіе засѣдающаго въ Департаментѣ, или въ его Отдѣленіи, Сенатора, Члена Сената, отъ сужденія дѣла.	370
2. Передача дѣлъ, по закон-	

7.

Urządzenie wewnętrzne dla Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu	327
ROZDZIAŁ I. O Departamencie Dziewiątym	329
DZIAŁ I. O sposobie postępowania	329
Oddział I. O sposobie postępowania w sprawach zwyczajnych	329
1. Podanie skargi i doręczenie onej	329
2. Przygotowanie sprawy do wprowadzenia	337
3. Skargi wzajemne, skargi interwencyjne i skargi jednostronne	341
4. Porządkowanie spraw w instrukcyi ukończonych	347
5. Wprowadzenie sprawy i wydanie wyroku	355
Oddział II. O podaniach incydentalnych	363
Oddział III. O sposobie postępowania w niektórych szczególnych sprawach	371
1. Wyłączenie Członka Departamentu	371
2. Odesłanie sprawy, dla prawne-	

ному подозрѣнію, изъ одного Отдѣленія Апелляціоннаго Суда въ другой.	374
3. Просьбы частныхъ лицъ о дозволѣніи отыскивать съ Судьи, или другаго чиновника судебнаго вѣдомства, вознагражденія вреда, понесеннаго ими отъ противозаконнаго дѣйствія того Судьи, или чиновника, по должности, имъ занимаемой.	378
4. Дѣла дисциплинарныя, т. е. производимыя въ порядкѣ взыскательномъ надъ чинами гражданскаго судопроизводства .	380
5. Дѣла, по спорамъ между Гражданскими и Уголовными Судами о принадлежности дѣла.	388
6. Дѣла о коихъ упоминается въ пунктѣ, подъ лит. d, 56 ст. Высочайше утвержденнаго Учрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ	390
Глава II. О внутреннемъ порядкѣ	390
Отдѣленіе I. О внутреннемъ порядкѣ по Департаменту вообще. . . .	390
1. Книги и реестры дѣлъ .	390

го подозрѣнія, з одного Wydziału Sądu Apellacyjnego do drugiego	375
3. Pociąganie Sędziego do odpowiedzialności cywilnej.	379
4. Sprawy karności	381
5. Spory o jurisdycyę między sądownictwem cywilnym i karnym	389
6. Sprawy w art. 56 lit. d N. A. wyższej ustawy daty 26 Marca 1842 r. wymienione. . . .	391
DZIAŁ II. O porządku wewnętrznym	391
Oddział I. O porządku wewnętrznym w Departamencie	391
1. Księgi i wokandy	391

	Стран.
2. Засѣданія	394
А. Общія всего Департа- мента засѣданія . . .	394
В. Засѣданія Отдѣлений Департамента	404
3. Порядокъ сужденія и рѣ- шенія дѣлъ, составленіе опредѣлений и веденіе протоколовъ засѣданій. .	410
4. Особенныя обязанности Первоприсутствующаго .	422
5. Особенныя обязанности Оберъ-Прокурора	424
Отдѣленіе II. О внутреннемъ устройствѣ Канцеляріи и Архивовъ . .	438
РАЗДѢЛЪ II. О Десятомъ Департаментѣ	444
Глава I. О порядкѣ производства дѣлъ	444
Отдѣленіе I. Порядокъ производства по дѣламъ уголовнымъ вообще	444
1. Приуготовительное раз- смотрѣніе дѣла	444
2. Составленіе докладныхъ записокъ	448
3. Составленіе защитъ	452
4. Приготовленіе предложе- ній и внесеніе дѣла въ реестръ къ слушанію . .	454
5. Слушаніе дѣла и поста- новленіе приговора . . .	456
Отдѣленіе II. Порядокъ производства по нѣкоторымъ особаго рода дѣламъ.	462
Глава II. О внутреннемъ устройствѣ.	468

	Stron.
2. Posiedzenia	395
A. Posiedzenia ogólne	395
B. Posiedzenia wydziałowe	405
3. Głosowanie, sentencya, redakcya wyroków, oraz prowadzenie pro- tokółów posiedzeń	411
4. Szczególne przepisy dla Przewo- dniczącego	423
5. Szczególne przepisy dla Naczel- nego Prokuratora	425
Oddział II. O wewnętrznym porządku Kancela- ryi i Archiwów	439
ROZDZIAŁ II. O Departamencie Dziesiątym	445
DZIAŁ I. O sposobie postępowania	445
Oddział I. O postępowaniu w sprawach zwy- czajnych	445
1. Rozpoznawanie przedwstępne sprawy	445
2. Wygotowanie relacyi	449
3. Sporządzenie obron	453
4. Przygotowanie wniosków, wpi- sanie sprawy na wokandę	455
5. Wprowadzenie sprawy i wyda- nie wyroku	457
Oddział II. O postępowaniu w niektórych szcze- gólnych przedmiotach	463
DZIAŁ II. O porządku wewnętrznym.	469

	Стран.
ГЛАВА III. Особенныя обязанности Оберъ-Прокурора . .	474
ГЛАВА IV. О внутреннемъ устройствѣ Канцеляріи и Архива Десятаго Департамента	478
РАЗДѢЛЪ III. Постановленія общія	480

8.

Постановленіе Намѣстника въ Царствѣ, опредѣляющее временныя распоряженія о передачѣ дѣлъ изъ Высшей Палаты Суда и Кассационныхъ Отдѣленій Апелляціоннаго Суда въ IX и X Департаменты Правительствующаго Сената 492

9.

Дополнительное внутреннее устройство Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената . . 500

DZIAŁ III. Szczególne przepisy dla Naczelnego Prokuratora	475
DZIAŁ IV. O porządku wewnętrznym Kancelaryi i Archiwów	479
ROZDZIAŁ III. Przepisy ogólne.	481

8.

Postanowienie Namiestnika Królestwa, obejmujące przepisy przechodnie dla przeniesienia spraw z Sądu Najwyższej Instancji i Wydziałów Kasacyjnych Sądu Apellacyjnego do IX-go i X-go Departamentów Rządzącego Senatu 493

9.

Dodatkowe wewnętrzne urządzenie Departamentów Warszawskich Rządzącego Senatu 501

УЧРЕДИТЕЛЬНЫЕ УСТАВЫ

ГРАЖДАНСКИХ СУДОВЪ.

USTAWY

ORGANICZNE SĄDOWNICTWA CYWILNEGO.

ВВЕДЕНИЕ.

Конституционная грамота, дарованная 22 Июля 1807 года ¹⁾ Варшавскому Герцогству, разделенному на шесть Департаментовъ, вводя Наполеоновъ Кодексъ, какъ обязательное гражданское право, въ то же время постановила, что гражданское судопроизводство имѣетъ быть гласное, и указала вообще Суды, на которые возложено отправленіе правосудія въ краѣ.

На основаніи этой грамоты, Король Саксонскій, Герцогъ Варшавскій, декретомъ отъ 27 Января 1808 года ²⁾, для введенія упомянутаго Кодекса въ имѣющія быть открытыми гражданскія судебныя мѣста, опредѣлилъ день перваго Мая того же года.

Но, какъ эти судебныя мѣста, за краткостью времени, не могли быть къ назначенному сроку преобразованы на новыхъ основаніяхъ, то Министръ Юстиціи, исполняя на сколько представлялась возможность Монаршую волю, предписаніемъ отъ 27-го Апрѣля 1808 года, разрѣшилъ существо-

¹⁾ См. Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 1. стр. 1.

²⁾ См. приб. N. 1 (т. VII, стр. 2.)

WSTĘP.

Ustawa konstytucyjna dnia 22 Lipca 1807 r. ¹⁾ nadana Księstwu Warszawskiemu, podzielonemu na sześć Departamentów, wprowadzając Kodeks Napoleona, jako obowiązujące prawo cywilne, wyrzekła zarazem, że postępowanie sądowe ma być publiczne, i oznaczyła w ogólności Sądy, które w kraju sprawiedliwość wymierzać mają.

Zasadzając się na tę ustawie, Król Saski, Książę Warszawski, dekretem z d. 27 Stycznia 1808 r. ²⁾, wyznaczył dzień pierwszy Maja tegoż roku na wprowadzenie nadanego Kodeksu do przysługujących magistratur sądowych cywilnych.

Gdy jednak magistratury te na oznaczony wyżej termin, z powodu krótkości czasu, podług nowych zasad zorganizowane być nie mogły, przeto Minister Sprawiedliwości, spełniając, o ile możność dozwoliła, wolę Monarchy, reskryptem z dnia 27 Kwietnia 1808 roku, upoważnił dotychczasowe magistratury sądowe przez Kom-

¹⁾ Zobacz Dzien. Praw Księstwa Warsz. t. I, str. 1.

²⁾ Zobacz dodatek N. 1 (t. VII, str. 3.)

вавшимъ дотолъ и Правительствующей Коммисіею ¹⁾ установленнымъ судебнымъ мѣстамъ продолжать свои дѣйствія до времени учрежденія новыхъ Судовъ, примѣняя къ дѣламъ, возникшимъ послѣ пераго Мая, Наполеоновъ Кодексъ, къ дѣламъ же, поступившимъ прежде того, тѣ законоположенія, кои предъ сказаннымъ числомъ имѣли обязательную силу.

Но такое переходное состояніе не было продолжительно, ибо помянутый Министръ, избравши соответственныхъ лицъ и исходатайствовавъ назначеніе ихъ къ должностямъ, предписаніемъ отъ 11 Мая того же года, поручилъ существовавшимъ дотолъ судебнымъ учрежденіямъ упразднить и въ то же время открыть на ихъ мѣсто новыя судебныя учрежденія, указанныя вышеозначенною конституціонною грамотою.

Послѣ того составленный имъ для сихъ судебныхъ мѣстъ проектъ гражданскаго судоустройства представилъ на Высо-

¹⁾ Известно, что Императоръ Наполеонъ, по вступленіи въ Варшаву, декретомъ отъ 14 Января 1807 года, учредилъ для отдѣленной отъ Пруссіи части прежней Польши, раздѣленной на шесть департаментовъ, Временное Правительство, подъ названіемъ Правительствующей Коммисіи.

Правительствующая Коммисія, сверхъ учрежденія постановленіемъ отъ 30 Января 1807 года Мировыхъ Судовъ, постановленіями своими отъ 6 и 18 Июня, а также отъ 10 Июля 1807 года, установила временное Судоустройство, на основаніи котораго учреждены слѣдующіе Суды:

1. Трибуналъ или Судъ послѣдней инстанціи (§§ 85—95).
2. Апелляціонныя Суды, по одному на каждый департаментъ (§§ 55—84).
3. Земскіе Суды, по два или болѣе на департаментъ (§§ 23—54).
4. Уѣздные Суды (§§ 115—136).
5. Городскіе Суды по большимъ городамъ (§§ 97—114).
6. Войтъ съ двумя Ратманами по мѣстечкамъ и Солтысъ съ двумя Лавниками по селеніямъ (§§ 131 и 132).

На основаніи сего судоустройства, производство дѣлъ какъ гражданскихъ такъ и уголовныхъ сосредоточено было въ однихъ судебныхъ мѣстахъ.

missyя Рządzącą ¹⁾ ustanowione, aby te, aż do czasu zastąpienia ich przez nowe Sądy, czynności swoje kontynuowały, stosując do spraw nowych, po dniu pierwszym Maja weszłych, Kodeks Napoleona, do wcześniejszych zaś, dotychczasowe prawa.

Atoli stan taki przechodni trwał niedługo. Wspomniony bowiem Minister, po wybraniu odpowiednichъ индивидуовъ и wyjednanіu dla nich nominacyj, reskryptem z dnia 11 Maja tegoż roku polecił dotychczasowym władzom sądowym rozwiązanie się i jednocześnie zarządził zainstalowanie w ich miejsce nowych magistratur sądowych, powołaną wyżej Ustawą konstytucyjną wskazanych.

Następnie dla magistratur tych zaprojektował organizacyę sądownictwa cywilnego, przedstawił ją pod zatwierdzenie Królew-

¹⁾ Wiadomo, że Cesarz Napoleon, wszedłszy do Warszawy, dekretem z dnia 14 Stycznia 1807 r. ustanowił dla oderwanej od Prus części dawniej Polski, podzielonej na sześć departamentów, Rząd Tymczasowy, pod nazwaniem: *K o m m i s s y j i R z ą d z ą c ę j*. Kommissya Rządząca, oprócz zaprowadzenia przez uchwałę z dnia 30 Stycznia 1807 roku magistratury pojedynczej Sądów Pokoju, uchwałą w dniu 6 i 18 Czerwca, oraz 10 Lipca tegoż roku wydaną, przepisała tymczasową Organizacyę Sądów.

Organizacyę tą ustanowione były następujące Sądy:

1. Trybunał ostateczny, czyli Sąd Trybunału ostatecznego (§§ 85—95).
2. Sądy Apellacyjne, po jednym na każdy departament (§§ 55—84).
3. Sądy Ziemianskie, po dwa lub więcej na departament (§§ 23—54).
4. Sądy powiatowe (§§ 115—136).
5. Sądy miejskie po miastach większych (§§ 97—114).
6. Wójt z dwoma Radnemi, po miastach mniejszych, i Soltyś z dwoma Ławnikami, po wsiach (§§ 131 i 132).

Podług tej organizacyi, sądownictwo cywilne i kryminalne było połączone.

чайшее утверждение и, будучи увѣренъ въ томъ, что проектъ удостоится Высочайшаго одобренія, при предписаніи отъ 13 Мая 1808 года ¹⁾ разослалъ оный во все гражданскія судебныя мѣста, поручивъ руководствоваться таковымъ до времени, какъ сказано въ предписаніи: „или окончательнаго ихъ утверждения верховною властью, или же воспослѣдованія дальнѣйшей воли Его Величества.“

Желая притомъ дать устроенному такимъ образомъ судебному ведомству направление, согласное съ началами новаго Кодекса, и предотвратить могущія встрѣтиться недоумѣнія, онъ издалъ 23 Мая 1808 года инструкцію относительно судопроизводства по гражданскимъ дѣламъ и разослалъ оную во все Суды при предписаніи отъ того же числа ²⁾.

Вышеупомянутое гражданское судоустройство отъ 13 Мая 1808 года, къ изданію коего Министръ Юстиціи былъ уполномоченъ, Высочайшимъ повелѣніемъ 4 Іюля того же года ³⁾, т. е. впоследствии уже состоявшимся, должно было имѣть обязательную силу временно (какъ это видно изъ того же постановленія), до окончательнаго разсмотрѣнія оного въ Государственномъ Совѣтѣ и Высочайшаго затѣмъ утвержденія; но, по причинѣ возникшихъ въ скоромъ послѣ того времени политическихъ переворотовъ, правила эти Высочайшаго утвержденія въ законодательномъ порядкѣ не удостоились. Единственное утвержденіе оныхъ заключается въ вышеозначенномъ Королевскомъ повелѣніи, предоставляющемъ Министру право давать Судамъ наставленія. Но, не смотря на то, означенныя правила, въ совокупности съ инструкціею 23 Мая 1808 года, относительно главныхъ вѣншихъ начертаній и во многихъ коренныхъ частностяхъ, служатъ донынѣ основаніемъ судоустройства въ Царствѣ Польскомъ. Поэтому они и будутъ составлять главную основу

¹⁾ См. приб. N. 2 (т. VII, стр. 4).

²⁾ См. приб. N. 3 (т. VII, стр. 6).

³⁾ См. приб. N. 4 (т. VII, стр. 46).

skie, a będąc pewnym uzyskania sankcyi Najwyższej, przy reskrypcie z dnia 13 Maja 1808 roku ¹⁾ rozesłał takową wszystkim Sądom cywilnym, z zaleceniem stosowania się do niej, dopóki, jak się w powołanym reskrypcie wyraził: „potwierdzenie lub dalsza wola Najjaśniejszego Pana nie nastąpi.“

Dla nadania zaś uorganizowanemu w ten sposób sądownictwu, kierunku zgodnego z zasadami nowego kodeksu i dla zapobieżenia wyniknąć mogącym wątpliwościom, przepisał pod dniem 23 Maja 1808 roku instrukcyą względem postępowania w sprawach cywilnych, która przy reskrypcie téjże daty ²⁾ wszystkim Sądom rozesyłaną była.

Powołana wyżej organizacya sądownictwa cywilnego z dnia 13 Maja 1808 roku, do wydania której Minister Sprawiedliwości reskryptem Królewskim, lubo późniejszym, bo z dnia 4 Lipca tegoż roku ³⁾, był upoważnionym, jak się to okazuje z tegoż reskryptu, miała mieć tymczasową moc obowiązującą, dopóty, dopóki przez ówczesną Radę Stanu roztrząśniętą i przez Króla zatwierdzoną nie zostanie; wszakże, nastąpione wkrótce zmiany polityczne sprawiły, że organizacya ta sankcyi Najwyższej w porządku prawodawczym nie otrzymała. Jedyną jej sankcyą jest powołany powyżej reskrypt Królewski, upoważniający Ministra do wydawania Sądom informacyi. Mimo to jednak, organizacya ta, z towarzyszącą jej instrukcyą z dnia 23 Maja 1808 roku, co do głównych rysów zewnętrznych i w wielu szczegółach zasadniczych, dotychczas służy za podstawę organizacyi władz sądowych w Królestwie Polskiem. Dla tego stanowić ona będzie główne tło w przedstawieniu stanu sądownictwa cywilnego. Wprowadzone zaś później rozmaitemi rozporządzeniami w niej zmiany, w swoim miejscu wskazane zostaną,

¹⁾ Zobacz dodatek N. 2 (t. VII, str. 5).

²⁾ Zobacz dodatek N. 3 (t. VII, str. 7).

³⁾ Zobacz dodatek N. 4 (t. VII, str. 47).

при представлении состоянія гражданского судоустройства Введенныя же въ оныя въ послѣдствіи, на основаніи разныхъ распоряженій, измѣненія, будутъ указаны въ своемъ мѣстѣ, такъ, что, въ совокупности съ вышесказаннымъ судоустройствомъ; они составляютъ одно основное цѣлое, имѣющее нынѣ обязательную силу.

Предварительно впрочемъ слѣдуетъ замѣтить, что, по присоединеніи къ Варшавскому Герцогству, на основаніи Вѣнскаго трактата 14 Октября 1809 года, такъ называемой западной Галиціи, раздѣленной въ послѣдствіи на четыре департамента, а равно по упраздненіи Временнаго Центрального Правленія ¹⁾ и по подчиненіи декретомъ 24 Февраля 1810 года ²⁾ новоприсоединеннаго края конституціонной грамоты 22 Іюля 1807 года, по повелѣнію Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, отъ 9 Іюня 1810 года ³⁾, введенъ Наполеоновъ Кодексъ и конституціонныя суды съ тѣмъ непремѣннымъ условіемъ, чтобы эти Суды отправляли свои обязанности сообразно съ судоустройствомъ и судопроизводствомъ, какое было соблюдаемо въ прежнемъ Герцогствѣ Варшавскомъ. Такимъ образомъ, на основаніи сего повелѣнія, вышеупомянутое гражданское судоустройство 13 Мая 1808 года, вмѣстѣ съ инструкціею 23 того же мѣсяца и года, сдѣлались обязательнымъ закономъ для всего края, составляющаго Герцогство Варшавское.

¹⁾ По выступленіи изъ Галиціи Австрійскихъ войскъ, установлено тамъ Временное Военное Центральное Правленіе обѣихъ Галицій.

Это Временное Правленіе, постановленіемъ 10 Октября 1809 года состоявшимся, установивъ Мировыя Учрежденія, оставило на время судебную часть въ томъ же состояніи, въ какомъ она находилась подъ Австрійскимъ Правительствомъ.

²⁾ Дневн. Зак. Варшав. Герц. т. II, стр. 129.

³⁾ См. приб. N. 5 (т. VII, стр. 48).

такъ, же разомъ взяте з powołaną organizacją, złożą całość organizacyjną dzisiaj obowiązującą.

Wprzód jednak nadmienić wypada, że po wcieleniu do Księstwa Warszawskiego, na mocy traktatu Wiedeńskiego z dnia 14 Października 1809 roku, tak zwanęj Galicyi Zachodniej, podzielonej następnie na cztery departamenta, oraz po rozwiązaniu Rządu Centralnego Tymczasowego ¹⁾ i po poddaniu nowowcielenego kraju, dekretem z dnia 24 Lutego 1810 roku ²⁾, ustawie konstytucyjnej z dnia 22 Lipca 1807 roku, dekretem Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 9 Czerwca 1810 r. ³⁾ zaprowadzony został Kodeks Napoleona tudzież Sądy konstytucyjne, z tém wyraźnem zastrzeżeniem, ażeby Sądy te sprawowały swe urzędowanie stosownie do organizacyi i procedury, w dawniejszym kraju Księstwa Warszawskiego zachowywanej. Na mocy więc tego dekretu, wspomniona wyżej organizacya sądownictwa cywilnego z d. 13 Maja 1808 roku, wraz z instrukcją z d. 23 tegoż miesiąca i roku, stały się prawem obowiązującym dla całego kraju stanowiącego Księstwo Warszawskie.

¹⁾ Po opuszczeniu Galicyi przez wojsko austriackie, ustanowiony tam został Rząd Centralny Wojskowy Tymczasowy obu Galicyj.

Rząd ten tymczasowy, uchwałą z d. 10 Października 1809 r. w Lublinie wydaną, zaprowadzwszy Magistratury Pojedyncze, pozostawił tymczasowo sądownictwo w tym samym stanie, w jakim się znajdowało za Rządu Austriackiego.

²⁾ Zobacz Dzień. Praw Księstwa Warsz. t. II, str. 129.

³⁾ Zobacz dodatek N. 5 (t. VII, str. 49).

1.

ГРАЖДАНСКОЕ СУДОУСТРОЙСТВО

13 Мая 1808 года.

ГЛАВА I.

Общія правила.

Статья 1.

Судебная часть есть учреждение независимое, по сему рѣшенія судебныхъ мѣстъ, даже и по дѣламъ, по коимъ заинтересованы Мы Король или народъ, свободны отъ всякаго посторонняго вліянія и должны подчиняться одному лишь закону и совѣсти Судьи, но сямъ однако судебныя мѣста не изъемяются отъ установленнаго надъ ними закономъ надзора и подвѣдомственности высшимъ властямъ.

1.

ORGANIZACYA SĄDOWNICTWA CYWILNEGO

z dnia 13 Maja 1808 roku.

TYTUŁ I.

Przepisy ogólne.

Artykuł 1.

Sądownictwo jest niepodległe, wyroki zatem Sądów, nawet gdzie My Król lub naród jest interesowany, za wolne od wszelkiego zewnętrznego wpływu i jedynie tylko prawu i sumieniu Sędziego podległe mieć chcemy, co jednak nie wyłącza magistratur sądowych z pod przepisanego prawem dozoru i zwierzchnictwa.

Статья 2.

Министру Юстиции ¹⁾ предоставляется право надзора за Членами Апелляционного Суда, Мировых Судовъ и Трибуналовъ I-ой инстанции, а также право дѣлать имъ замѣчанія.

Кассационный Судъ ²⁾ вправѣ, въ присутствіи Министра Юстиции, дѣлать выговоры Апелляционному Суду и Мировымъ Судьямъ и налагать на нихъ взысканія.

¹⁾ Высочайше дарованной 14 Февраля 1832 г. (Дневн. Зак. т. 14, стр. 172) грамотою, и именно ст. 23 и 35, вмѣсто Министра Юстиции учрежденъ Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Коммисіи Юстиции, которому съ того времени и принадлежитъ упоминаемое здѣсь право надзора и замѣчаній.

²⁾ Кассационный Судъ, устройство коего объяснено будетъ ниже въ объясненіяхъ къ ст. 12 и 33, прекратилъ свое существованіе одновременно съ Герцогствомъ Варшавскимъ. Обязанности его по дѣламъ уголовнымъ заступалъ Апелляционный Судъ, по дѣламъ же гражданскимъ — Судъ Высшей Инстанціи, до времени учрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ въ 1842 году.

Съ открытіемъ Правительствующаго Сената, девятый онаго Департаментъ предназначенъ для дѣлъ гражданскихъ, а десятый для дѣлъ уголовныхъ, но только въ качествѣ судебныхъ учреждений, рѣшающихъ дѣла въ послѣдней инстанціи. Право же дѣлать замѣчанія и налагать взысканія на Апелляционный Судъ и Мировыхъ Судей, а также на другія судебныя мѣ-

Artykuł 2.

Minister Sprawiedliwości ¹⁾ ma prawo dozoru i napomnienia Członków Sądu Apellacyjnego, Sądów Pokoju i Trybunałów I-jej instancyi.

Sąd Kasacyjny ²⁾ ma, w przytomności Ministra Sprawiedliwości, prawo strofowania i karności nad Sądem Apellacyjnym i Sędziami Pokoju.

¹⁾ Statutem Organicznym z dnia 14 Lutego 1832 roku (Dzien. Pr. t. 14, str. 173), a w szczególności artykułami 23 i 35, w miejsce Ministra Sprawiedliwości, ustanowionym został Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości. Odtąd więc wspomniane tu prawo nadzoru i napomnienia, do tegoż Dyrektora Głównego należy.

²⁾ Sąd Kasacyjny, którego organizacya poniżej przy artykułach 12 i 33 wyjaśnioną będzie, przestał istnieć równocześnie z Księstwem Warszawskiem. W sprawach kryminalnych spełniał zastępczo jego atrybucye Sąd Apellacyjny, w cywilnych zaś — Sąd Najwyższej Instancyi, aż do ustanowienia Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu w 1842 r.

Z otwarciem Rządzącego Senatu, dziewiąty jego Departament wyznaczony został do spraw cywilnych, a dziesiąty do spraw kryminalnych, jednakże tylko jako władze sądzące w ostatniej instancyi. Prawo więc strofowania i karności nad Sądem Apellacyjnym i Sędziami Pokoju, oraz nad innemi władzami sądowemi, objęte jest przepisami zawartemi w arty-

Апелляционный Судъ имѣетъ право надзора за Трибуналами I-ой инстанции и Коммерческими Трибуналами.

Трибуналы первой инстанции имѣютъ право надзора за Подсудками Мировыхъ Судовъ и чиновниками для совершения актовъ гражданского состоянія.

Судебные Писаря, Ассесоры, Помощники Писарей, Бургграфы ¹⁾, а также судебные служители, состоятъ подъ надзоромъ своихъ Судовъ.

ста заключается въ постановленіяхъ, изложенныхъ въ статьяхъ 54—70 Высочайше утвержденнаго въ 11-й день Ноября 1847 года Положенія о введеніи въ дѣйствіе въ Царствѣ Польскомъ уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ (а), а равно въ статьяхъ 75—83 Высочайше утвержденнаго въ 10-й день Марта 1859 года устава о службѣ гражданской въ Царствѣ Польскомъ (b).

¹⁾ Бургграфы (huissiers), согласно повелѣнію Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, отъ 29 Августа 1809 года (c), были нижніе при Судахъ служители, назначенные для врученія повозовъ и приведенія въ исполненіе судебныхъ рѣшеній или нотаріальныхъ актовъ, снабженныхъ экзекуціонною надписью.

Но, какъ соединеніе въ лицѣ Бургграфа двухъ обязанностей, состоявшихъ во врученіи повозовъ и приведеніи въ исполненіе рѣшеній и актовъ, было часто причиною медленныхъ по онымъ дѣйствій, то, для отвращенія сего и дабы придать болѣе значенія испол-

(a) См. въ Учрежденіи Уголовныхъ Судовъ.

(b) См. Дневн. Зак. т. 53, стр. 68.

(c) Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 2, стр. 45.

Sąd Apellacyjny ma prawo dozoru nad Trybunałami I-éj instancyi i Handlowemi.

Trybunały I-éj instancyi mają dozór nad Podsedkami Sądów Pokoju i urzędnikami Stanu Cywilnego.

Pisarze, Asessorowie, Podpisarze i Burgrabiowie,¹⁾ tudzież oficjaliści sądowi stoją pod dozorem Sądów swoich.

kułach 54 do 70 Ustawy przechodniéj do Kodeksu kar głównych i poprawczych, Najwyżéj d. 11 Listopada 1847 r. zatwierdzonej (a), oraz w artykułach 75 do 83 Najwyżéj zatwierdzonej ustawy o służbie cywilnej w Królestwie Polskim z d. 10 (22) Marca 1859 roku (b).

¹⁾ Burgrabiowie (huissiers), stosownie do dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 29 Sierpnia 1809 roku (c), byli to oficjaliści przy Sądach ustanowieni do wręczania zapozwów i wykonywania wyroków sądowych lub aktów notaryalnych, klauzulą egzekucyjną opatrzonych.

Ponieważ wszakże połączenie w osobie Burgrabiego dwojakich atrybucyj, to jest wręczania zapozwów i wykonywania wyroków i aktów, było częstokroć powodem opóźnienia w dopełnianiu tych czynności, dla zapobieżenia więc temu oraz dla na-

(a) Zobacz w Organizacji Sądów Karnych.

(b) Zobacz Dzien. Pr. t. 53, str. 69.

(c) Dzien. Pr. Księst. Warsz. t. 2, str. 45.

нителю рѣшенія, повелѣніемъ Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, 14 Октября 1811 года (а), приведеніе въ исполненіе актовъ и судебныхъ рѣшеній возложено на Судебныхъ Приставовъ (Коморниковъ), разноска же и врученіе повзовъ, а равно другихъ судебныхъ актовъ, поручены судебнымъ вознымъ. Съ того времени мѣсто Бургграфовъ заняли Судебные Пристава и возные.

На основаніи этого повелѣнія, жалованья Судебнымъ Приставамъ и вознымъ отъ Казны не полагаются; но они, за исполняемыя ими обязанности, получаютъ плату отъ заинтересованныхъ сторонъ, первые по таксѣ установленной декретомъ 14 Марта 1809 года (b), а послѣдніе по таксѣ опредѣленной вышеозначеннымъ повелѣніемъ 14 Октября 1811 года.

Сверхъ сего, на основаніи статьи 13 того же повелѣнія, Судебные Пристава обязаны представлять залогъ по крайней мѣрѣ въ суммѣ 900 рубл. сер.

При семъ слѣдуетъ замѣтить, что, сверхъ вышеупомянутыхъ возныхъ, называемыхъ *сверхштатными*, какъ не получающими жалованья отъ Казны, существуютъ еще, на основаніи 5-й ст. того же декрета, штатные возные, пользующіеся содержаніемъ отъ Казны и называемые присутственными *аудиенціональными*, потому, что они во время присутствія или судебныхъ засѣданій, наблюдаютъ за порядкомъ.

Обязанности Судебныхъ Приставовъ и возныхъ изложены въ Кодексѣ гражд. судопр. Нельзя однако не замѣтить здѣсь, что предписаніемъ отъ 20 Марта 1823 года, № 2,832 (c), воспрещено Прокурорамъ

(a) См. приб. N. 6 (т. VII, стр. 52).

(b) См. приб. N. 7 (т. VII, стр. 62).

(c) См. приб. N. 8 (т. VII, стр. 70).

данія większej powagi wykonawcy wyroku, dekretem Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 14 Października 1811 roku (a), wykonywanie aktów i wyroków sądowych powierzonym zostało komornikom, roznoszenie zaś i wręczenie zapozwów oraz innych aktów proceduralnych poruczonem było woźnym. Odtąd więc miejsce burgrabów zastąpili komornicy i woźni.

Podług tego dekretu, komornicy i woźni nie są płatni ze Skarbu, lecz za dopełnianie przez siebie czynności pobierają wynagrodzenie od stron interesowanych; pierwsi, podług taksy zawartej w dekrecie z dnia 14 Marca 1809 roku (b), drudzy, podług taksy przepisanej powyżej powołanym dekretem z dnia 14 Października 1811 roku.

Obok tego, na zasadzie artykułu 13-go tegoż dekretu, komornicy obowiązani są do złożenia kaucyi w sumie przynajmniej rub. sr. 900 wynoszącej.

Nadmienić jeszcze wypada, że oprócz wyżej wymienionych woźnych, z powodu niepobierania przez nich płacy ze Skarbu, *nadetatowemi* zwanych, są jeszcze, podług artykułu 5-go tegoż dekretu, woźni etatowi ze Skarbu płatni, zwani *audyencyonalnemi*, dla tego, iż podczas audyencyi czyli posiedzeń sądowych pilnują porządku.

Obowiązki komorników i woźnych objęte są Kodeksem postępowania sądowego. Wszakże pominąć tu nie można, że reskryptem z dnia 20 Marca 1823 roku, Nr. 2,832 (c), Prokuratorom wzbroniono do-

(a) Zobacz dodatek N. 6 (t. VII, str. 53).

(b) Zobacz dodatek N. 7 (t. VII, str. 63).

(c) Zobacz dodatek N. 8 (t. VII, str. 71).

86435

дозволять Судебнымъ Приставамъ одного уѣзда исполнять свои обязанности въ другомъ уѣздѣ. Что же касается до возныхъ, то, хотя, по силѣ статьи 4,52 и 156 Кодекса гражданского судопроизводства, врученіе повозовъ и другихъ актовъ относится къ вознымъ Мировыхъ Судовъ, по мѣсту жительства заинтересованныхъ сторонъ, однако, согласно предписанію отъ 27 Апрѣля 1825 года, № 4,422 (а), дозволяется лицамъ, требующимъ врученія, употребить къ сему дѣйствию вознаго Трибунала или Апелляціоннаго Суда, но въ такомъ случаѣ излишній расходъ упадетъ на заинтересованную сторону.

Еще слѣдуетъ замѣтить, что, какъ Судебные Пристава, такъ и возные обязаны носить мундиръ, установленный для первыхъ постановленіемъ Совѣта Управленія 4 (16) Іюня 1846 года (b), а для послѣднихъ предписаніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 28 Іюля (9 Августа) 1854 года, № 12,968 (c), а равно Высочайше утвержденными 8 Марта 1856 г. правилами о мундирной формѣ для гражданскихъ чиновниковъ (Дневн. Зак. т. 49 стр. 324).

Кромѣ мундирной формы, каждый Судебный Приставъ, отправляясь въ путь по дѣламъ службы, согласно предписанію отъ 14 Ноября 1818 г., № 9,118 (d), долженъ имѣть при себѣ предписаніе о своемъ назначеніи для предъявленія оного въ случаѣ надобности кому слѣдуетъ, а также на основаніи предписанія отъ 27 Ноября 1823 года, № 11,934 (e), какъ Судебные

- (a) См. приб. N. 9 (т. VII, стр. 72).
- (b) См. приб. N. 10 (т. VII, стр. 74).
- (c) См. приб. N. 11 (т. VII, стр. 80).
- (d) См. приб. N. 12 (т. VII, стр. 82).
- (e) См. приб. N. 13 (т. VII, стр. 84).

зывать коморникowi одного powiatu, wykonywania czynności komorniczych w innym powiecie. Co zaś do woźnych, lubo także, wedle artykułów 4, 52 i 156 Kod. post. sąd., doręczenie pozwów i innych aktów należy do woźnych Sądów Pokoju zamieszkania strony, której doręczenie ma nastąpić; stosownie przeciw do reskryptu z dnia 27 Kwietnia 1825 roku, Nr. 4,422 (a), wolno jest stronie żądającej doręczenia użyć do tej czynności woźnego Trybunału lub Sądu Apellacyjnego, ale w takim razie powiększone koszta sama strona ponieść będzie winna.

Jeszcze nadmienić tu należy, że tak komornicy, jako i woźni obowiązani są do noszenia munduru przepisanego, dla pierwszych—postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 4 (16) Czerwca 1846 r. (b), dla другихъ zaś—reskryptem Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości daty 28 Lipca (9 Sierpnia) 1854 r., Nr. 12,968 (c), oraz NAJWYŻEJ w dniu 8 Marca 1856 roku zatwierdzonej przepisami o formie mundurów urzędników cywilnych (Dzien. Pr. t. 49, str. 325).

Oprócz przywdziewania munduru, każdy komornik, wyjeżdżając na czynności urzędowe, w zastosowaniu się do reskryptu z dnia 14 Listopada 1818 roku, Nr. 9,118 (d), musi mieć przy sobie nominacyą, dla wylegitymowania się w razie potrzeby, oraz, na zasadzie reskryptu z dnia 27 Listopada 1823 r., Nr. 11,934 (e), tak komornicy, jak i woźni, za

- (a) Zobacz dodatek N. 9 (t. VII, str. 73).
- (b) Zobacz dodatek N. 10 (t. VII, str. 75).
- (c) Zobacz dodatek N. 11 (t. VII, str. 81).
- (d) Zobacz dodatek N. 12 (t. VII, str. 83).
- (e) Zobacz dodatek N. 13 (t. VII, str. 85).

Статья 3.

Время для отдыха опредѣляется съ 1-го Августа по 1-е Октября ¹⁾. Но однако во все это время, какъ

Пристава, такъ и возные, по прибытіи въ гмину по дѣламъ службы, обязаны являться мѣстному административному начальству.

Независимо отъ вышеозначенныхъ распоряженій, изданныхъ съ цѣлю придать должностнымъ лицамъ болѣе значенія, и въ предупрежденіе злоупотребленій, Правительственная Коммисія Юстиціи, желая учредить болѣе строгій надзоръ за дѣйствіями въ особенности возныхъ, при предписаніи отъ 18 Февраля (2 Марта) 1853 года, № 2,633 (а), разослала составленные для нихъ правила, коими, подъ опасеніемъ взысканія, вмѣнено имъ въ обязанность вести журналъ всеѣмъ своимъ дѣйствіямъ.

Въ заключеніе еще слѣдуетъ замѣтить, что для огражденія заинтересованныхъ сторонъ отъ убытковъ, предписаніемъ отъ 18 Юня 1823 года, № 6,283 (b), велѣно было, дабы каждый Судебный Приставъ, желая получить увольненіе отъ службы, за три мѣсяца до подачи прошенія объ отставкѣ, предварялъ о томъ заинтересованные стороны троекратнымъ объявленіемъ сего въ газетѣ и представилъ доказательство объ исполненіи сего условія.

¹⁾ Правило это измѣнено. Совѣтъ Управленія, постановленіемъ 4 (16) Мая 1843 года (с), опредѣ-

- (a) См. приб. N. 14 (т. VII, стр. 86).
- (b) См. приб. N. 15 (т. VII, стр. 102).
- (c) См. приб. N. 16 (т. VII, стр. 104).

Artykuł 3.

Часъ przerwy do odpoczynku stanowi się od dnia 1 Sierpnia do dnia 1 Października ¹⁾. Jednakże wtedy

przybyciem do gminy na czynności urzędowe, mają obowiązek zameldować się miejscowej władzy administracyjnej.

Obok powyższych rozporządzeń, mających na celu utrzymanie powagi i zapobieżenie nadużyciom, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, chcąc zaprowadzić ściślejszy jeszcze nadzór nad działaniem w szczególności woźnych, przy reskrypcie daty 18 Lutego (2 Marca) 1853 roku, Nr. 2,633 (a), rozesała ułożone dla nich przepisy, któremi włożyła na nich obowiązek utrzymywania dziennika czynności, pod zagrożeniem karą.

W końcu zaznaczyć wypada, że dla zabezpieczenia stron interesowanych od strat, reskryptem z dnia 18 Czerwca 1823 roku, Nr. 6,283 (b), przepisaniem było, ażeby każdy komornik, pragnący otrzymać uwolnienie od obowiązków, na trzy miesiące przed żądaniem dymissyi, uwiadomił o tém strony interesowane przez trzykrotne obwieszczenia w gazecie i przedstawił dowody z dopełnienia tego warunku.

¹⁾ Przepis ten uległ zmianie. Rada Administracyjna postanowieniem z dnia 4 (16) Maja 1843 r. (c)

- (a) Zobacz dodatek N. 14 (t. VII, str. 87).
- (b) Zobacz dodatek N. 15 (t. VII, str. 103).
- (c) Zobacz dodatek N. 16 (t. VII, str. 105).

въ Апелляціонномъ Судѣ, такъ и въ каждомъ Трибуналѣ, для отправленія обязанностей службы ¹⁾, должно присутствовать одно Отдѣленіе.

Коммерческимъ Судамъ, Мировымъ Судьямъ и Подсудкамъ времени для отдыха не полагается.

лиль: чтобы свободное отъ засѣданій время (ferye) начиналось и оканчивалось съ таковымъ же временемъ, установленнымъ для IX Департамента Правительствующаго Сената; а какъ въ помянутомъ Департаментѣ, на основаніи статьи 213 внутренняго устройства Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, постановленіемъ Намѣстника Царства 8 (20) Сентября 1842 года утвержденного, означенное время опредѣляется съ 1 (13) Іюля по 1 (13) Сентября, то такой же срокъ назначенъ и для другихъ гражданскихъ Судовъ.

Сверхъ свободнаго отъ засѣданій времени и праздничныхъ дней, судебныя занятія закрываются еще и въ другіе дни, въ предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 20 Апрѣля (2 Мая) 1836 года, № 11,438 (а) поименованные.

¹⁾ Сообразно сему, и въ IX Департаментѣ Правительствующаго Сената, на основаніи статьи 215 внутренняго устройства Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, постановленіемъ Намѣстника Царства 8 (20) Сентября 1842 г. утвержденного, въ свободное отъ засѣданій время, одно Отдѣленіе отправляетъ обязанности службы.

(а) См. приб. N. 17 (т. VII, стр. 108).

въ Сѣдзіе Апелляcyjnymъ jeden Wydział, i w każdymъ Trybunale jeden Wydział przytomnymъ być winien ¹⁾.

Sądy Handlowe, Sędziowie Pokoju i Podsędzkowie odpoczynku mieć nie będą.

wyrzekła: izby ferye sądowe, czyli czas przerwy do odpoczynku, zaczynały się i kończyły razem z feryami IX-go Departamentu Rządzącego Senatu. Ponieważ zaś w pomienionym Departamencie, na zasadzie artykułu 213-go wewnętrznego urządzenia dla Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, postanowieniem Namiestnika z dnia 8 (20) Września 1842 roku zatwierdzonego, ferye trwają od 1 (13) Lipca do 1 (13) Września, przeto obecnie i w innych Sądach cywilnych, ferye te zaczynają się od 1 (13) Lipca i trwają do 1 (13) Września każdego roku.

Oprócz feryj i świąt uroczystych, czynności sądowe zawieszają się jeszcze i w inne dni, które reskryptem Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z d. 20 Kwietnia (2 Maja) 1836 r., Nr. 11,438 (a), są wyszczególnione.

¹⁾ Tak samo i w IX-m Departamencie Rządzącego Senatu, stosownie do artykułu 215-go wewnętrznego urządzenia dla Warszawskich Departamentów Senatu, zatwierdzonego postanowieniem Namiestnika z d. 8 (20) Września 1842 roku, w czasie feryj jeden Wydział posiedzenia odbywa.

(а) Zobacz dodatek N. 17 (t. VII, str. 109).

Статья 4.

Председатели Судовъ, отлучающіеся сверхъ сего еще на мѣсяцъ, должны имѣть на то разрѣшеніе своего Суда, а отлучающіеся отъ должности на болѣе продолжительное время обязаны, по представленію своего Суда, испросить на таковую отлучку дозволеніе у Министра Юстиціи.

Члены Судовъ, Писаря, Ассесоры, Подписаря и Бургграфы, желающіе, сверхъ вакантнаго времени, воспользоваться отпускомъ 12 дней, должны имѣть на то дозволеніе Председателя; отпускъ отъ 12 дней до мѣсяца, разрѣшается Судомъ, а на болѣе продолжительный отпускъ испрашивается разрѣшеніе Министра Юстиціи, по представленію Суда.

Подсудки не могутъ отлучаться отъ должностей на 12 дней, безъ согласія Мирового Судьи; отпускъ отъ 12 дней до мѣсяца разрѣшается имъ Трибуналомъ I-ой инстанціи, а на болѣе продолжительное время—Министромъ Юстиціи по представленію Суда.

Низшія судебныя должностныя лица не могутъ отлучаться отъ должностей, безъ разрѣшенія своего Суда ¹⁾.

¹⁾ Въмѣсто изложенныхъ въ сей статьѣ правилъ имѣютъ нынѣ обязательную силу подробныя правила объ отпускахъ, заключающіяся въ статьяхъ 146 — 160 Высочайше утвержденнаго 10 (22) Марта 1859 года *устава о службѣ гражданской въ Царствѣ Польскомъ* (Дневн. Зак. т. 53, стр. 68).

Artykuł 4.

Prezesi Sądów, oddalający się prócz tego do miesiąca jednego, winni mieć zezwolenie Sądu swego; do oddalenia się zatem na czas dłuższy, powinni, za wniosieniem Sądu swego, zyskać pozwolenie Ministra Sprawiedliwości.

Członkowie Sądów, Pisarze, Assesorowie, Podpisarze i Burgrabiowie chcący się, prócz przerwy odpoczynkowej, oddalić od Sądu aż do dni 12, powinni mieć pozwolenie Prezesa; od dni 12 aż do miesiąca daje pozwolenie Sąd; więcej nad miesiąc daje pozwolenie Minister Sprawiedliwości, za wniosieniem Sądu.

Podsędkowie nie mogą się oddalić do dni 12 bez zezwolenia tegoż Sędziego Pokoju; od dni 12 aż do miesiąca daje im pozwolenie Trybunał pierwszej instancyi; na czas zaś dłuższy — Minister Sprawiedliwości, za wniosieniem Sądu.

Oficyaliści sądowi nie mogą się oddalać bez zezwolenia swego Sądu ¹⁾.

¹⁾ W miejsce rozporządzenia artykułem tym objętego, obowiązują obecnie szczegółowe przepisy o urlopach, zawarte w artykułach 146 do 160 *NAJWYŻEJ zatwierdzonej w dniu 10 (22) Marca 1859 roku ustawy o służbie cywilnej w Królestwie Polskiem* (Dzien. Pr. t. 53, str. 69).

Статья 5.

Въ отсуствіе Судьи, должность его исправляетъ, въ случаѣ, статью 118-й устава Гражданскаго Судопроизводства означенномъ, иной Судья; за отсуствіемъ его—Ассесоръ, а въ случаѣ отсуствія и сего послѣдняго—первый по порядку состоящій при Судѣ защитникъ.

Должность Подсудка исправляетъ Писарь Мироваго Суда, а мѣста судебныхъ служителей заступаютъ лица по назначенію Суда ¹⁾.

¹⁾ Въ связи съ этими правилами находится:

- a) § 4 букв. b инструкции 23 Мая 1808 года (a) относительно исправленія должности Мироваго Судьи Подсудкомъ;
- b) предписаніе Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 19 Сентября 1822 года, № 9,563 (b), 10 Мая 1825 года, № 5449 (c), и 25 Апрѣля (7 Мая) 1845 года, № 12,562 (d), касательно исправленія должности Регента Подсудкомъ;
- c) статьи 8 и 15 Высочайше утвержденнаго 26 Марта (7 Апрѣля) 1842 года Учрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ (Дневн. Зак. т. 29 стр. 298), относи-

(a) См. приб. N. 3 (т. VII, стр. 12).
 (b) См. приб. N. 18 (т. VII, стр. 110).
 (c) См. приб. N. 19 (т. VII, стр. 114).
 (d) См. приб. N. 20 (т. VII, стр. 116).

Artykuł 5.

Miejsce Sędziego nieobecnego zastępuje, w przypadku artykułu 118-go Procedury cywilnej, inny Sędzia; w niedostatku tegoż—Assesor; a w niedostatku Assesora—pierwszy z porządku obrońca przy Sądzie pracujący.

Podsędka zastępuje Pisarz Sądu Pokoju, a oficyalistom Sąd wyznacza zastępców ¹⁾.

¹⁾ W związku z tym przepisem zostają:

- a) § 4 lit. b instrukcyi z dnia 23 Maja 1808 r. (a) co do zastępstwa Sędziego Pokoju przez Podsędka;
- b) reskrypta Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z d. 19 Września 1822 r., Nr. 9563 (b), 10 Maja 1825 r., Nr. 5,449 (c), i 25 Kwietnia (7 Maja) 1845 r., N. 12,562 (d), co do zastępstwa Rejenta przez Podsędka;
- c) artykuły 8 i 15 NAJWYŻEJ zatwierdzonej w dniu 26 Marca (7 Kwietnia) 1842 r. Ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu (Dzien. Pr. t. 29, str. 299), co

(a) Zobacz dodatek N. 3 (t. VII, str. 13).
 (b) Zobacz dodatek N. 18 (t. VII, str. 111).
 (c) Zobacz dodatek N. 19 (t. VII, str. 115).
 (d) Zobacz dodatek N. 20 (t. VII, str. 117).

Статья 6.

Апелляціонный Судъ, вслѣдствіе донесенія Нашего Прокурора или одного изъ Предсѣдателей о преступленіи по должности — Судьи Трибунала I-ой инстанціи или Коммерческаго Суда, можетъ представлять Намъ объ отрѣшеніи его отъ должности.

Объ отрѣшеніи отъ должности Судьи Апелляціоннаго Суда или Мироваго Судьи представляетъ Государственный Совѣтъ, какъ отправляющій обязанности Кассационнаго Суда.

Поэтому, по такому донесенію Прокурора или Предсѣдателя, Апелляціонный Судъ властенъ устранить отъ должности Судью Трибунала I-ой инстанціи или Коммерческаго Суда по причинамъ, въ законѣ указаннымъ, приказавъ ему явиться для объясненій предъ наряженнаго для сего члена своего Суда.

Равнымъ образомъ и Кассационный Судъ можетъ устранить отъ должности по тѣмъ же причинамъ Судью

тельно исправленія должностей первоприсутствующаго въ Сенатѣ Сенатора и Члена Сената.

Впрочемъ слѣдуетъ замѣтить, что правило приглашенія защитника въ составъ судебного комплекта на практикѣ не исполняется, напротивъ того, предписаніемъ Правительственной Комисіи Юстиціи отъ 12 Августа 1818 года, № 7,057, разрѣшено Гражданскому Трибуналу бывшаго Воеводства Краковскаго, въ случаѣ невозможности составить комплектъ, приглашать одного изъ Судей Уголовнаго Суда.

Artykuł 6.

Sąd Apellacyjny, bądź na doniesienie Prokuratora Naszego, bądź na doniesienie jednego z Prezesów, może żądać od Nas Króla złożenia Sędziego Trybunału pierwszej instancji lub Handlowego, którego mieni być winnym, za przestępne sprawowanie obowiązków.

Złożenia Sędziego Sądu Apellacyjnego lub Sędziego Pokoju może żądać Rada Stanu, jako sprawująca obowiązki Sądu Kasacyjnego.

Na takowe więc doniesienie Prokuratora lub Prezesa, mocen jest Sąd Apellacyjny zawiesić urzędowanie Sędziego Trybunału pierwszej instancji i Handlowego, z przyczyn w prawie przepisanych, i kazać mu stanąć przed wyznaczonym Członkiem Sądu swego, dla zdania sprawy z swego postępowania.

Również mocen jest Sąd Kasacyjny zawiesić urzędowanie Sędziego Apellacyjnego lub Pokoju z tako-

do zastąpienia przewodniczącego w Senacie Senatora i Członka Senatu.

Wreszcie nadmienić należy, że zwyczaj przybierania obrońcy dla uzupełnienia kompletu sądowego, wcale się nie praktykuje; owszem, Trybunał Cywilny b. Województwa Krakowskiego, reskryptem Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z d. 12 Sierpnia 1818 r., Nr. 7,057, upoważnionym został, na przypadek niemożności złożenia kompletu, do przybierania jednego z Sędziów Sądu Kryminalnego.

Апелляціоннаго или Мироваго Суда, и приказать ему явиться къ Министру Юстиціи для объясненія.

Жалобы на Предсѣдателей тѣхъ же Судовъ заявляются Судомъ или, Оберъ-Прокуроромъ Государственному Совѣту, а сей послѣдній, какъ исправляющій обязанности Кассационнаго Суда, поступаетъ съ ними тѣмъ же порядкомъ, какъ и съ Апелляціонными Судьями.

Произведенное въ вышеобъясненномъ порядкѣ слѣдствіе Апелляціонный Судъ, посредствомъ Министра Юстиціи, а Кассационный Судъ непосредственно, представляетъ на разрѣшеніе Наше.

Въ этихъ только случаяхъ Мы Король будемъ постановлять объ отрѣшеніи отъ должности Судьи.

Судебные Писаря, Ассесоры, Помощники Писарей, Бургграфы, а равно судебные служители устраниаются отъ должностей и предаются установленному закономъ Суду, — Судомъ, къ которому они принадлежать, буде сему послѣднему не предоставлено права судить преступленій по службѣ ¹⁾.

¹⁾ Правила, въ сей статьѣ изложенныя, въ послѣдствіи времени были измѣняемы. Нынѣ дѣйствующія правила по предмету подверженія чиновниковъ и служителей судебного вѣдомства ответственности и взысканію, а равно устраниенію и отрѣшенію ихъ отъ должностей, указаны и объяснены въ выносѣ къ § 7 букв. с, Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи. См. Сборникъ Административныхъ постановленій Вѣдомства Юстиціи т. I-й, стр. 30.

Независимо отъ того, здѣсь слѣдуетъ принять въ соображеніе:

wychże przyczyn, i kazać mu stanąć przed Ministrem Sprawiedliwości dla zdania sprawy z swego postępowania.

Skargi na Prezesów tychże Sądów donosi Sąd lub Prokurator Jeneralny Radzie Stanu, a ta, jako sprawująca obowiązki Sądu Kasacyjnego, postępuje sobie w tenże sam sposób, jak przeciw Sędziom Apellacyjnym.

Indagacye w sposób powyższy wyprowadzone, przesyła Sąd Apellacyjny, przez Ministra Sprawiedliwości, a Sąd Kasacyjny, bezpośrednio, Nam Królowi do rozsądzania.

W tych tylko przypadkach My Król na złożenie Sędziego wyrokować będziemy.

Pisarzów, Assesorów, Podpisarzów, Burgrabiów, tudzież oficyalistów sądowych, zawiesza Sąd swój i oddaje ich pod Sąd prawem przepisany, jeżeli sam przewinień nie sądzi ¹⁾.

¹⁾ Zasady w artykule tym podane w późniejszym czasie zmieniane były. Obecnie obowiązujące przepisy w przedmiocie pociągania urzędników i oficyalistów sądowych do odpowiedzialności, wymierzania na nich kar, oraz zawieszania ich w urzędowaniu i oddalania od takowego, wskazane i wyjaśnione zostały w odsyłaczu do § 7 lit. c Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości. Patrz zbiór przepisów administracyjnych Wydziału Sprawiedliwości t. I, str. 31.

Prócz tego należy mieć tu na uwadze:

1. Ст. 56 букв. *a* и *b*, а равно ст. 60, 65, 75 и 85 Учреждения Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ 26 Марта (7 Апрѣля) 1842 года, (Дневн. Зак. т. 29 стр. 298).
2. Ст. 72—86 внутренняго устройства Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, утвержденного постановленіемъ Намѣстника, 8 (20) Сентября 1842 года.
3. Ст. 58—85 переходнаго устава къ Уложению о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, 11 Ноября 1847 года, (Дневн. Зак. томъ 40 стр. 6).
4. Постановление Совѣта Управленія 15 (27) Февраля 1855 года (а).
5. Ст. 75—83 устава о службѣ гражданской въ Царствѣ Польскомъ 10 (22) Марта 1859 года (Дневн. Зак. т. 53 стр. 68).
6. Ст. 11, 20 и 21 Учрежденія о Государственномъ Совѣтѣ Царства 24 Мая (5 Іюня) 1861 года, (Дневн. Зак. т. 58 стр. 234).

Эти правила относятся также и къ чиновникамъ Уголовныхъ Судовъ.

(а) См. приб. N. 22, къ Учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи (т. II, стр. 288).

1. artykuł 56 lit. *a* i *b* oraz artykuły 60, 65, 75 i 85 Ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu z dnia 26 Marca (7 Kwietnia) 1842 roku (Dzien. Pr. t. 29, str. 299);
 2. artykuły 72 do 86 wewnętrznego urządzenia Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, zatwierdzonego postanowieniem Namiestnika z dnia 8 (20) Września 1842 roku;
 3. artykuły 58 do 85 Ustawy przechodniej do Kodeksu kar głównych i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 roku (Dzien. Pr. t. 40, str. 7);
 4. postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 15 (27) Lutego 1855 roku (а);
 5. artykuły 75 do 83 Ustawy o służbie cywilnej w Królestwie Polskim z dnia 10 (22) Marca 1859 roku (Dzien. Pr. t. 53, str. 69);
 6. наконец, artykuły 11, 20 i 21 organizacji Rady Stanu Królestwa z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku (Dzien. Pr. t. 58, str. 235).
- Przepisy te odnoszą się zarazem i do urzędników Sądów karnych.

(а) Zobacz dodatek N. 22 do Organizacji Komisji Rządowej Sprawiedliwości (t. II, str. 289).

ГЛАВА II.

О С у д а х ¹⁾.

Статья 7.

Для совершения актовъ гражданского состоянія, уста-

¹⁾ Предварительно слѣдуетъ здѣсь замѣтить, что, сверхъ поименованныхъ въ сей главѣ Судовъ, на основаніи Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ гминъ (Дневн. Зак. т. 62, стр. 36) открыты *гминные Суды*.

Эти Суды, согласно ст. 47 означеннаго указа, а также Высочайшаго указа отъ 30 Ноября (12 Декабря) 1865 г., рѣшаютъ дѣла, по коимъ отыскивается движимое имущество или исполненіе личнаго обязательства, или вознагражденіе за убытокъ, если при томъ цѣнность иска по этимъ дѣламъ не превышаетъ ста рублей серебромъ; къ нимъ также принадлежатъ дѣла по спорамъ о наслѣдованіи и возникающимъ изъ сего раздѣламъ оставшихся послѣ смерти крестьянъ недвижимыхъ имуществъ, поступившихъ въ собственность крестьянъ на основаніи Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, а равно всякаго движимаго имущества. Такъ какъ, на основаніи дарованной гминнымъ Судамъ этими двумя указами власти, подчиняются имъ не одни лишь надѣленные крестьяне, но и всѣ прочіе постоянные или временные жители гмины, а также лица, подвѣдомыя

TYTUŁ II.

Sądy ¹⁾.

Artykuł 7.

Do przyjmowania aktów Stanu Cywilnego ustano-

¹⁾ Przedewszystkiém nadmienić tu należy, iż oprócz Sądów w tytule tym wymienionych, na mocy ukazu NAJWYŻSZEGO z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu gmin (Dzien. Pr. t. 62, str. 37) zaprowadzone zostały *Sądy gminne*.

Sądy te, stosownie do artykułu 47-go powołanego ukazu, tudzież NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 30 Listopada (12 Grudnia) 1865 roku, rozpoznają spory dotyczące albo poszukiwania ruchomego majątku, albo dotrzymania osobistego zobowiązania, albo téż wynagrodzenia poniesionych strat, w których wartość przedmiotu sporu nie przenosi rub. sr. 100. Do nich także należą sprawy spadkowe i działowe po włościanach, mające za przedmiot nieruchomości posiadane na zasadzie NAJWYŻSZEGO ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r., oraz wszelki majątek ruchomy. Z powodu zaś nadanej temi dwoma ukazami Sądom gminnym władzy, która obejmuje już nie samych obdarowanych włościan, ale i wszystkich innych mieszkańców gminy stałych lub czasowych, oraz osoby podchodzące pod ich juris-

новляются въ краѣ чиновники гражданскаго состоянія ¹⁾).

имъ, по смыслу статьи 44 и 45 означеннаго указа 1864 года, какъ притомъ наслѣдство послѣ крестьянина можетъ состоять изъ разнаго рода недвижимой собственности, то, говоря въ Сборникѣ правилъ объ учрежденіи судебныхъ мѣстъ—о предѣлахъ власти Судовъ, нельзя умолчать о томъ: что, за неимѣніемъ постановленія, изданнаго въ развитіе упомянутыхъ указовъ, предѣлы подсудности между обыкновенными и гминными Судами не могутъ быть съ точностію опредѣлены.

Но, какъ гминные Суды, по общимъ правиламъ вышеозначеннаго указа 1864 года, изъяты изъ вѣдомства Судовъ обыкновенныхъ и начальственной надъ ними власти, то, упомянувъ о томъ, слѣдуетъ здѣсь этимъ и ограничиться.

¹⁾ Обязанности чиновниковъ для совершения актовъ гражданскаго состоянія отправляемы были согласно статьѣ 1-й постановленія Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, 23 Февраля 1809 года (а) приходскими священниками.

Но когда, на основаніи ст. 4 сего же постановленія, священники римско-католическаго исповѣданія освобождены были отъ опубликованія гражданскихъ разводовъ и оглашенія о бракѣ разведенныхъ гражданскимъ порядкомъ лицъ, а равно отъ сочетанія лицъ гражданскимъ бракомъ, то по сему поводу во многихъ мѣстностяхъ, а особенно въ Варшавѣ и въ другихъ болѣе значительныхъ городахъ, состояли особые чиновники для совершения актовъ гражданскаго состоянія изъ лицъ свѣтскаго званія, на которыхъ

(а) См. приб. N. 21 (т. VII, стр. 120).

вieni będą w kraju *urzędnicy Stanu Cywilnego*. ¹⁾

dykeyą, z mocy artykułów 44 i 45 powołanego ukazu z r. 1864; gdy nadto spadek po włościaninie może się składać z różnorodnych własności nieruchomości, przeto mówiąc w Zbiorze przepisów organizacyjnych o atrybucyi Sądów, nie można pominąć tej uwagi: że w braku postanowienia rozwijającego wspomniane ukazy, granica właściwości między Sądami zwyczajnymi a Sądami gminnymi, nie da się ściśle oznaczyć.

Lecz ponieważ Sądy gminne, według ogólnych zasad wymienionego ukazu z 1864 r., wyłączone są z pod jurysdykcji Sądów zwyczajnych i władzy nad temiż przełożonej, przeto tutaj na tej jedynie o nich wzmiance ograniczyć się wypada.

¹⁾ Obowiązki urzędników Stanu Cywilnego sprawowane były, w myśl artykułu 1-go dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 23 Lutego 1809 roku (а), przez duchownych przełożonych parafij.

Gdy jednakże, na zasadzie artykułu 4-go tegoż dekretu, duchowni katolicy uwolnieni byli od ogłaszania rozwodów cywilnych i ogłaszania zapowiedzi rozwiedzionych cywilnie osób, jak niemniej od udzielania ślubów cywilnych, w tym przeto celu w wielu miejscowościach, a szczególnie w Warszawie i innych miastach znaczniejszych, byli oddzielni urzędnicy Stanu Cywilnego z osób świeckich, którzy

(а) Zobacz dodatek N. 21 (t. VII, str. 121).

было возложено въ опредѣленномъ для каждаго изъ нихъ районѣ совершать акты гражданского состоянія, вообще для лицъ всѣхъ исповѣданій.

По обнародованіи 1-й книги Гражданскаго Уложения Царства Польскаго, отъ 1 (13) Іюня 1825 г., (Дневн. Зак. т. 10), на основаніи статьи 71-ой сего Уложения и постановленія Совѣта Управленія 3 Ноября 1825 года (Дневн. Зак. т. 11 стр. 15), чиновниками для совершенія актовъ гражданского состоянія назначены были, по христіанскимъ исповѣданіямъ, исключительно духовные—Настоятели приходовъ, а по исповѣданіямъ нехристіанскимъ—Президенты и Бургомистры городовъ и другія лица, Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ назначаемыя.

Обязанности ихъ опредѣлены ближе въ вышеозначенныхъ законоположеніяхъ. Здѣсь слѣдуетъ упомянуть только о томъ, что за внесеніе гражданскихъ актовъ въ заведенныя для сего книги, а также за выдачу изъ этихъ книгъ выписей, они вправѣ взимать отъ сторонъ вознагражденіе по таксѣ, вышеозначеннымъ постановленіемъ Короля Саксонскаго Герцога Варшавскаго 23 Февраля 1809 года опредѣленной.

Выдаваемые ими выписи должны быть свидѣтельствуемы подлежащими властями; посему, по предписанію бывшей Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія отъ 28 Іюля 1818 года, № 6,186/1,999 (а), возложена на нихъ обязанность—на выдаваемыхъ ими выписяхъ прикладывать

(а) См. приб. N. 22 (т. VII, стр. 134).

въ обрѣдѣ для нихъ означенномъ, удерживали акта Стану Цивилного іаcznie dla wszystkich wyznań.

Po ogłoszeniu księgi I-jej Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego z dnia 1 (13) Czerwca 1825 r. (Dzien. Pr. t. 10), na podstawie artykułu 71-go tegoż Kodeksu oraz postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 3 Listopada 1825 r. (Dzien. Pr. t. 11, str. 15), urzędnikami Stanu Cywilnego ustanowieni zostali, w wyznaniach chrześcijańskich wyłącznie duchowni, przełożeni parafij, w niechrześcijańskich zaś, Prezydenci i Burmistrze miast lub inne osoby przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych mianowane.

Obowiązki ich wskazane są bliżej w powołanych przepisach prawa. Tu tylko nadmienić należy, że za wpisywanie aktów Stanu Cywilnego do ksiąg na to przeznaczonych, oraz za wydawanie z tych ksiąg wyciągów, mają prawo do pobierania od stron wynagrodzenia, podług taksy powołanym powyżej dekretem Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 23 Lutego 1809 r. przepisanej.

Ponieważ zaś wydawane przez nich wyciągi muszą być poświadczane przez właściwe władze, przeto reskryptem byłej Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 Lipca 1818 roku, Nr. 6,186/1,999 (a), włożonym został na nich obowiązek, iżby do wyciągów przez

(а) Zobacz dodatek N. 22 (t. VII, str. 135).

Статья 8.

Въ каждомъ уѣздѣ учреждается *Мировой Судъ*, съ назначеніемъ мѣста его пребыванія въ уѣздномъ городѣ ¹⁾.

одинаковую печать, и ея оттиски, а равно свою подпись представлять въ подлежащій Мировой Судъ.

Затѣмъ, по введеніи, согласно постановленіямъ Совѣта Управленія отъ 20 Іюля (1 Августа) 1837 года (Дневн. Зак. т. 21, стр. 218) и отъ 26 Января (7 Февраля) 1860 года, (Дневн. Зак. т. 54, стр. 118), измѣненія въ печатяхъ присутственныхъ мѣстъ Царства, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, предписаніемъ отъ 6 (18) Февраля 1843 года, № 8,286/45,428 (а), поручила Губернскимъ Правленіямъ, дабы чиновники для совершения актовъ гражданскаго состоянія употребляли печать 3 класса съ установленнымъ гербомъ.

Въ заключеніе слѣдуетъ еще присовокупить, что, хотя чиновники для совершения актовъ гражданскаго состоянія назначаются Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, но нарушеніе ими правилъ о сохраненіи гражданскихъ актовъ, согласно статьѣ 36-й положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ (Дн. Зак. т. 40, стр. 6), подлежатъ разбирательству Гражданскихъ Трибуналовъ и Правительственной Коммисіи Юстиціи.

¹⁾ На основаніи конституціоннаго устава 1807 года и постановленій Короля Саксонскаго, Герцога

(а) См. приб. N. 23 (т. VII, стр. 138).

Artykuł 8.

W każdym powiecie ustanowionym będzie *Sąd Pokoju*, zasiadający w mieście stołeczném powiatowém ¹⁾.

siebie, wydawanych używali jednostajnej pieczęci, i wyciski jej, tudzież podpis swój składali właściwemu Sądowi Pokoju.

Następnie, po wprowadzeniu przez Radę Administracyjną, postanowieniami z dnia 20 Lipca (1 Sierpnia) 1837 roku (Dzien. Pr. t. 21, str. 218) oraz z dnia 26 Stycznia (7 Lutego) 1860 r. (Dzien. Pr. t. 54, str. 119), zmian w pieczęciach władz Królestwa, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, reskryptem z dnia 6 (18) Lutego 1843 r., Nr. 8,286/45,428 (a), zaleciła Rządowi Gubernialnym, aby urzędnicy Stanu Cywilnego używali pieczęci klasy 3-jej z herbem przepisany.

W końcu dodać jeszcze wypada, że lubo urzędnicy Stanu Cywilnego mianowani są przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, jednak wykroczenia ich przeciw przepisom o utrzymywaniu akt Stanu Cywilnego, stosownie do artykułu 36-go Ustawy przechodniój do Kodeksu kar głównych i poprawczych (Dzien. Pr. t. 40, str. 7), ulegają rozpoznaniu Trybunałów Cywilnych i Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości.

¹⁾ Na mocy Ustawy Konstytucyjnej z roku 1807 i dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszaw-

(а) Zobacz dodatek N. 23 (t. VII, str. 139).

Статья 9.

По торговымъ городамъ учреждаются *Коммерческіе Суды* ¹⁾.

Варшавскаго, отъ 19 Декабря того же года и 17 Апрѣля 1810 г. (Дневн. Зак. Герц. Варш. т. 1, стр. 22, т. 2, стр. 143), Герцогство Варшавское раздѣлено было на департаменты, а департаменты на уѣзды. Въ каждомъ такомъ уѣздѣ, по силѣ сей статьи, основанной на 71-й статьи конституціоннаго устава 22 Іюля 1807 г. (Дневн. Зак. Герц. Варш. т. 1 стр. 1), учрежденъ былъ Мировой Судъ.

Мировой Судъ получалъ свое наименованіе отъ уѣзда, въ которомъ состоялъ, напр. Мировой Судъ Велюнскаго уѣзда.

Учрежденные Мировые Суды остались въ предѣлахъ, начертанныхъ статьями 144—146 Конституціоннаго Устава 15 (27) Ноября 1815 года, (Дневн. Зак. т. 1 стр. 1) и статьями 60—62, Высочайше дарованной 14 Февраля 1832 года грамоты (Дневн. Зак. т. 14 стр. 172.).

Но когда Высочайшимъ указомъ 29 Сентября (11 Октября) 1842 года (Дн. Зак. т. 30, стр. 280), оставшіеся дотолѣ въ судебномъ отношеніи уѣзды замѣнены были округами, то съ того времени и уѣздные Суды названы окружными, напр. Мировой Судъ Велюнскаго округа.

Нынѣ такихъ Окружныхъ Судовъ въ Царствѣ восемьдесятъ.

¹⁾ Коммерческіе Суды состояли въ слѣдующихъ городахъ Варшавскаго Герцогства съ распространеніемъ круга дѣйствій оныхъ на соотвѣтственные имъ

Артикулъ 9.

По miastach handlowych będą *Sądy Handlowe* ¹⁾.

skiego z dnia 19 Grudnia tegoż roku oraz 17 Kwietnia 1810 r. (Dzien. Pr. Księst. Warsz. t. I, str. 22, t. 2, str. 143), Księstwo Warszawskie podzielone było na departamenta, a departamenta na powiaty. W każdym takim powiecie, na zasadzie niniejszego artykułu, opartego na artykule 71-m Ustawy Konstytucyjnej z dnia 22 Lipca 1807 r. (Dzien. Pr. Księst. Warsz. t. 1, str. 1), ustanowionym był Sąd Pokoju.

Sąd Pokoju przybierał swoje nazwanie od powiatu, w którym się znajdował, np. Sąd Pokoju powiatu Wieluńskiego.

Ustanowione Sądy Pokoju pozostawione zostały w tym samym zakresie, artykułami 144—146 Ustawy Konstytucyjnej z d. 15 (27) Listopada 1815 r. (Dzien. Pr. t. I, str. 1), jakoteż artykułami 60—62 Statutu Organicznego z dnia 14 Lutego 1832 roku (Dzien. Pr. t. 14, str. 173) przepisany.

Wszakże, gdy ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 29 Września (11 Października) 1842 r. (Dzien. Pr. t. 30, str. 281) pozostawione dotychczas pod względem sądowym powiaty, zamienione zostały na okręgi, odtąd i Sądy powiatowe nazwane zostały okręgowymi, np. Sąd Pokoju okręgu Wieluńskiego.

Obecnie takich Sądów okręgowych jest w kraju ośmdziesiąt.

¹⁾ Sądy Handlowe egzystowały w następujących miastach Księstwa Warszawskiego, z jurisdyk-

Статья 10.

Въ каждомъ Департаментѣ учреждается *Трибуналъ I-й инстанціи*, съ опредѣленіемъ мѣста пребыванія его

Департаменты: въ Варшавѣ, Познани, Лешнѣ, Калишѣ, Плоцкѣ, Бромбергѣ, и Торунѣ; впослѣдствіи — въ Краковѣ и Люблинѣ.

По образованіи Царства Польскаго, хотя статьею 148 Конституціоннаго Устава 15 (27) Ноября 1815 года (Дневн. Зак. т. 1, стр. 1) и статьею 64 Высочайше дарованной 14 Февраля 1832 года грамоты (Дневн. Зак. т. 14, стр. 172), обнародовано было, что Коммерческіе Суды остаются на прежнемъ основаніи, но по причинѣ отторженія Познанскаго и Бромбергскаго Департаментовъ, а равно въ видахъ сбереженія казеннаго интереса, по проекту штата на 1815 годъ, изъ числа вышепоименованныхъ Судовъ оставленъ былъ одинъ только Коммерческій Трибуналъ въ Варшавѣ для Мазовецкаго воеводства и съ того времени одинъ онъ и существуетъ; въ прочихъ же воеводствахъ, переименованныхъ впослѣдствіи губерніями, коммерческія дѣла, по смыслу статьи 640 Коммерческаго устава и на основаніи предписанія Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 23 Декабря 1816 года, № 9,332 (а), разбираютъ обыкновенные Гражданскіе Трибуналы, съ прибавленіемъ въ сихъ случаяхъ къ обыкновенному ихъ наименованію словъ: „*дѣйствующій вмѣсто Коммерческаго Трибунала*.“

(а) См. приб. N. 111 къ Учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи (т. IV, стр. 112).

Artykuł 10.

W każdym departamencie będzie *Trybunał pierwszej instancyi*, zasiadający w mieście stołeczném każdego de-

cyą na odpowiednie departamenta: w Warszawie, Poznaniu, Lesznie, Kaliszu, Płocku, Bydgoszczy i Toruniu; następnie — w Krakowie i Lublinie.

Po utworzeniu Królestwa Polskiego, lubo artykułem 148-m Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 (27) Listopada 1815 r. (Dzien. Pr. t. 1, str. 1), oraz artykułem 64-m Statutu Organicznego z dnia 14 Lutego 1832 r. (Dzien. Pr. t. 14, str. 173), zapowiedzianém było pozostawienie Sądów Handlowych na dawniej osnowie, przecież, z powodu odpadnięcia departamentów Poznańskiego i Bydgoskiego, oraz z powodu zamierzonej oszczędności w wydatkach skarbowych, w projekcie do etatu na rok 1815 pozostawionym był z wymienionych wyżej Sądów jeden tylko Trybunał Handlowy w Warszawie dla województwa Mazowieckiego, i odtąd ten tylko jeden Trybunał Handlowy istnieje. W innych województwach, zamienionych następnie na gubernie, sprawy handlowe sądzą, na podstawie artykułu 640-go Kodeksu handlowego oraz reskryptu Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 23 Grudnia 1816 roku, Nr. 9,332 (a), zwyczajne Trybunały Cywilne, z dodaniem wówczas do swjej zwykłej intytulacyi, wyrazów: „*w zastępstwie Trybunału Handlowego działający*.“

(а) Zobacz dodatek N. 111 do Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości (t. IV, str. 113).

въ главномъ городѣ каждаго Департамента, какъ-то: въ Варшавѣ, Познани, Калишѣ, Бромбергѣ, Плоцкѣ и Ломжѣ ¹⁾).

Къ сему слѣдуетъ присовокупить, что послѣ наименованія Высочайшимъ указомъ 23 Февраля (7 Марта) 1837 года (Дневн. Зак. т. 20 стр. 412) воеводствъ губерніями, Правительственная Коммисія Юстиціи, при предписаніи отъ 5 (17) Марта 1837 г., № 2,665, препроводивъ Коммерческому Трибуналу копію этого указа, поручила ему принять немедленно наименованіе Коммерческаго Трибунала Мазовецкой губерніи.

Затѣмъ, когда, на основаніи Высочайшаго указа 9 (21) Августа 1844 года, (Дневн. Зак. т. 34, стр. 452), вмѣсто существовавшихъ 8, образовано 5 губерній, Коммерческій Трибуналъ, соображаясь съ постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 14 (26) Октября 1844 года (а), при предписаніи Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 18 (30) Ноября того же года, № 15,044, препровожденнымъ, вмѣсто прежняго, принялъ новое наименованіе: Варшавскій Коммерческій Трибуналъ,—онъ именуется такъ по настоящее время.

¹⁾ Такъ какъ первоначально образованное изъ возвращенныхъ отъ Пруссіи областей прежней Польши Варшавское Герцогство, на основаніи постановленія Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго 19 Декабря 1807 г., (Дн. Зак. Герц. Варш. т. 1, стр. 22), составлялось изъ 6 Департаментовъ, то посему въ сей статьѣ Гражданскаго Судостройства, основанной на 71-й статьѣ Конституціоннаго Устава, 22 Іюля 1807

(а) См. приб. N. 24 (т. VII, стр. 142).

partamentu, jako to: w Warszawie, w Poznaniu, w Kaliszu, w Bydgoszczy, w Płocku i w Łomży ¹⁾).

Nadmienić tu jeszcze wypada, iż po zmianie ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 23 Lutego (7 Marca) 1837 r. (Dzien. Pr. t. 20, str. 413) nazwy województw na gubernie, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, przy załączeniu w kopii tegoż ukazu, reskryptem z dnia 5 (17) Marca 1837 roku, Nr. 2,665, poleciła Trybunałowi Handlowemu, iżby niezwłocznie przybrał nazwanie Trybunału Handlowego gubernii Mazowieckiej.

Następnie, kiedy na zasadzie ukazu NAJWYŻSZEGO z dnia 9 (21) Sierpnia 1844 roku (Dzien. Pr. t. 34, str. 453), w miejsce dotychczasowych ośmiu, utworzonych było pięć gubernij, Trybunał Handlowy, w zastosowaniu się do postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 14 (26) Października tegoż roku (a), zakomunikowanego przy reskrypcie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości daty 18 (30) Listopada tegoż roku, Nr. 15,044, zmienił dotychczasową nazwę, na Trybunał Handlowy w Warszawie, i dotąd tak się tytułuje.

¹⁾ Ponieważ pierwsiastkowo, z powróconych od Prus krajów dawniej Polski, utworzone Księstwo Warszawskie, na zasadzie dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 19 Grudnia 1807 roku (Dzien. Pr. Księst. War. t. 1, str. 22) składało się tylko z sześciu departamentów, przeto w tym artykule Organizacyi Sądownictwa Cywilnego, opartego na artykule 71-m Ustawy Konstytucyjnej z d. 22 Lipca

(а) Zobacz dodatek N. 24 (t. VII, str. 143).

года (Дн. Зак. Герц. Варш. т. 1, стр. 1) могла идти рѣчь только о 6 Трибуналахъ I-й инстанціи, то есть по одному на каждый департаментъ. Но, по присоединеніи впоследствии, по силѣ Вѣнскаго трактата 14 Октября 1809 года, Западной Галиціи, раздѣленной на основаніи такового же постановленія отъ 17 Апрѣля 1810 г. (Дн. Зак. Варш. Герц. т. 2, стр. 143), на четыре департаменты, прибыло къ прежнимъ 6 гражданскимъ Трибуналамъ I-ой инстанціи 4 новые такіе же Трибунала, а именно: въ Краковѣ, Радомѣ, Люблинѣ и Сѣдльцахъ. Такимъ образомъ въ эту эпоху, Трибуналовъ Варшавскаго Герцогства было 10.

По отторженіи впоследствии Познанскаго и Бромбергскаго департаментовъ, возстановленное Царство Польское раздѣлено было, по постановленію Царскаго Намѣстника, отъ 16 Января 1816 года (Дневн. Зак. т. 1, стр. 115), на 8 воеводствъ, а именно: Краковское, Сандомирское, Калишское, Люблинское, Подляское, Плоцкое, Мазовецкое и Августовское.

На каждое изъ этихъ воеводствъ оставленъ былъ въ прежнихъ городахъ (кроме г. Кракова), на основаніи статьи 147 Конституціоннаго Устава 15 (27) Ноября 1815 года (Дневн. Зак. т. 1, стр. 2) и статьи 63 Высочайше дарованной 14 Февраля 1832 года грамоты (Дневн. Зак. т. 14, стр. 172) одинъ Гражданскій Трибуналъ I-ой инстанціи. Извѣстно, что городъ Краковъ съ его округомъ, на основаніи трактата, между тремя сосѣдними державами заключеннаго, отъ Царства Польскаго отдѣленъ, и посему главнымъ городомъ Краковскаго воеводства опредѣленъ былъ городъ Мѣховъ, въ который, по постановленію Намѣстника въ Царствѣ отъ 20 Февраля 1816 года (Дневн. Зак. т. 1, стр. 178), для Краковскаго воеводства

1807 року (Дzien. Pr. Księst. Warsz. t. 1, str. 1), могла być mowa jedynie o sześciu Trybunałach I-jej instancyi, jako istniejących po jednym na każdy departament. Po wcieleniu wszakże następnie, na mocy traktatu wiedeńskiego z dnia 14 Października 1809 roku, Galicyi Zachodniej, podzielonej, na podstawie takiegoż dekretu z dnia 17 Kwietnia 1810 r. (Dzien. Pr. Księst. Warsz. t. II, str. 143), na cztery departamenta, przybyło do dawnych sześciu Trybunałów cywilnych I-jej instancyi, cztery nowe także Trybunały, mianowicie: w Krakowie, Radomiu, Lublinie i Siedlcach; wszystkich więc w tej epoce Trybunałów było w Księstwie Warszawskim 10.

Po odpadnięciu następnie departamentów Poznańskiego i Bydgoskiego, wskrzeszone Królestwo Polskie podzielone zostało, według postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 16 Stycznia 1816 roku (Dzien. Pr. t. I, str. 115), na ośm województw, jako to: Krakowskie, Sandomierskie, Kaliskie, Lubelskie, Płockie, Mazowieckie, Podlaskie i Augustowskie.

Na każde z wymienionych województw pozostawionym był w dawniejszych miastach, na zasadzie artykułu 147-go Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 (27) Listopada 1815 roku (Dzien. Pr. t. I, str. 2) oraz artykułu 63-go Statutu Organicznego z dnia 14 Lutego 1832 roku (Dzien. Pr. t. 14, str. 173) jeden Trybunał cywilny pierwszej instancyi, prócz miasta Krakowa, albowiem miasto Kraków z jego okręgiem, na zasadzie traktatu pomiędzy trzema sąsiednimi dworami zawartego, odłączone zostało od Królestwa Polskiego; z tego powodu stolicą województwa Krakowskiego ustanowioném było miasto Miechów, do którego, na zasadzie postanowienia Namiestnika z dnia 20 Lutego 1816 roku (Dzien. Pr. t. I, str. 178),

имѣлъ быть переведенъ гражданскій Трибуналъ I-ой инстанціи.

Вскорѣ однако, когда городъ Мѣховъ оказался неудобнымъ для помѣщенія воеводскихъ властей, постановленіемъ Намѣстника 6 Августа того же года (а) городъ Кельце опредѣленъ главнымъ городомъ Краковскаго воеводства и мѣстомъ пребыванія его Гражданскаго Трибунала.

Въ порядкѣ послѣдовательномъ, здѣсь слѣдуетъ замѣтить, что для удобства жителей Августовскаго воеводства, на основаніи постановленія Намѣстника Царства, 30 Декабря 1823 года (b), изъ другихъ Отдѣленій Гражданскаго Трибунала I-й инстанціи сего же воеводства, въ Ломжѣ состоявшихъ, одно переведено подъ наименованіемъ Гражданскаго Трибунала I-й инстанціи Августовскаго воеводства II-го Отдѣленія въ городъ Суwalkи.

Послѣдовавшія за симъ по силѣ Высочайшаго указа 23 Февраля (7 Марта) 1837 года (Дневн. Зак. т. 20 стр. 412) переименованія воеводствъ въ губерніи и, на основаніи такого же указа 3 (15) Юня 1841 года (с), Краковской губерніи на Келецкую, а равно образованіе Высочайшимъ указомъ 9 (21) Августа 1844 года (Дневн. Зак. т. 34 стр. 452) вмѣсто существовавшихъ дотолѣ 8-и, пяти губерній, не имѣли никакого вліянія на уменьшеніе числа Трибуналовъ. Всѣ эти случаи измѣняли только, какъ это видно изъ предписанія Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 5 (17) Марта 1837, года № 2,665, сообразно съ

(a) См. приб. N. 25 (т. VII, стр. 146).

(b) См. приб. N. 26 (т. VII, стр. 150).

(c) См. приб. N. 27 (т. VII, стр. 156).

перенесеннымъ быть мѣлъ Трибуналъ цивилны I-ей инстанціи для województwa Krakowskiego.

Wkrótce atoli, gdy miasto Miechów okazało się niedogodnymъ на siedzisko władz wojewódzkich, postanowieniemъ Namiestnika z dnia 6 Sierpnia tegoż roku (a), miasto Kielce przeznaczono na stolicę województwa i na miejsce posiedzeń dla Trybunału Cywilnego województwa Krakowskiego.

Z kolei wspomnieć jeszcze należy, że dla dogodności mieszkańców województwa Augustowskiego, na zasadzie postanowienia Namiestnika z dnia 30 Grudnia 1823 roku (b), z dwóch Wydziałów Trybunału Cywilnego pierwszej instancji tegoż województwa, w Łomży posiedzenia swoje odbywającego, jeden Wydział przeniesionymъ został, pod nazwą Trybunału Cywilnego pierwszej instancji województwa Augustowskiego Wydziału II-go, do miasta Suwałk.

Nastąpiona później, w moc ukazu NAJWYŻSZEGO z dnia 23 Lutego (7 Marca) 1837 r. (Dzien. Pr. t. 20, str. 413), zmiana województw na gubernie, oraz na podstawie takiegoż ukazu z dnia 3 (15) Czerwca 1841 roku (c), zmiana gubernii Krakowskiej na Kielecką, wreszcie utworzenie, ukazemъ NAJWYŻSZYM z dnia 9 (21) Sierpnia 1844 roku (Dzien. Pr. t. 34, str. 453), w miejsce dotychczasowychъ ośmiu, pięciu gubernij, nie miały żadnego wpływu na zmniejszenie liczby Trybunałów. Zmieniały tylko, jak się to okazuje z reskryptu Kommissji Rządowej Sprawiedliwości z dnia 5 (17) Marca 1837 r., Nr. 2,665, sto-

(a) Zobacz dodatek N. 25 (t. VII, str. 147).

(b) Zobacz dodatek N. 26 (t. VII, str. 151).

(c) Zobacz dodatek N. 27 (t. VII, str. 157).

Статья 11.

На все Герцогство Варшавское учреждается одинъ *Апелляціонный Судъ*, съ назначеніемъ мѣста его пребыванія въ Варшавѣ ¹⁾.

новымъ подраздѣленіемъ края, ихъ наименованія, которыя наконецъ, по силѣ постановленія Совѣта Управленія 14 (26) Октября 1844 года, разосланнаго Трибуналамъ при предписаніи Правительственной Комисіи Юстиціи отъ 18 (30) Ноября того же года, № 15,044, окончательно упрочены, такъ что существующіе нынѣ 9 Трибуналовъ имѣютъ слѣдующія наименованія: Гражданскій Трибуналъ Варшавской губерніи въ Варшавѣ, Варшавской въ Калишѣ, Радомской въ Радомѣ, Радомской въ Кельцахъ, Люблинской въ Люблинѣ, Люблинской въ Седльцахъ, Плоцкой въ Плоцкѣ, Августовской I-го Отдѣленія въ Ломжѣ и Августовской II-го Отдѣленія въ Сувалкахъ.

¹⁾ Это правило основано на статьѣ 71-ой Конституціоннаго Устава 22 Іюля 1807 года (Дневн. Зак. Герц. Варш. т. 1, стр. 1.)

На основаніи статьи 150 Конституціоннаго Устава 15 (27) Ноября 1815 г. (Дневн. Зак. т. 1, стр. 2), а также статьи 66 Высочайше дарованной 14 Февраля 1832 года грамоты (Дневн. Зак. т. 14, стр. 172), предполагалось открыть въ Царствѣ Польскомъ по крайней мѣрѣ два такіе же Суды, но, не смотря на то, въ семь краѣ понынѣ состоитъ одинъ только Апелляціонный Судъ въ Варшавѣ.

Артикулъ 11.

На все Кsięstwo Warszawskie jeden *Sąd Apellacyjny*; miejsce dla niego wyznacza się w Warszawie.¹⁾

сownie do nowego podziału kraju, ich nazwę, która nakoniec, w moc powołanego wyżej postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 14 (26) Października 1844 roku, rozesłanego Trybunałom przy reskrypcie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 18 (30) Listopada tegoż roku, Nr. 15,044, ostatecznie ustaloną została, tak, iż istniejące obecnie dziewięć Trybunałów mają następujące nazwy: Trybunał Cywilny gubernii Warszawskiej w Warszawie, — Warszawskiej w Kaliszu, — Radomskiej w Radomiu, — Radomskiej w Kielcach, — Lubelskiej w Lublinie, — Lubelskiej w Siedlcach, — Płockiej w Płocku, — Augustowskiej Wydziału 1-go w Łomży, — i Augustowskiej Wydziału II-go w Suwałkach.

¹⁾ Przepis ten oparty jest na artykule 71-m Ustawy Konstytucyjnej z dnia 22 Lipca 1807 roku (Dzien. Pr. Księst. War. t. 1, str. 1).

Na zasadzie artykułu 150-go Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 (27) Listopada 1815 r. (Dzien. Pr. t. 1, str. 2) oraz artykułu 66-go Statutu Organicznego z dnia 14 Lutego 1832 roku (Dzien. Pr. t. 14, str. 173), miały być zaprowadzone w Królestwie Polskim dwa przynajmniej takież Sądy, mimo to jednak podotąd jeden tylko Sąd Apellacyjny na kraj cały istnieje w Warszawie.

Статья 12.

Государственный Совѣтъ обще съ Референдаріями управляетъ обязанности Касаціоннаго Суда ¹⁾.

¹⁾ Правило это основано на статьѣ 72-ой Конституціоннаго Устава 22 Іюля 1807 года (Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 1, стр. 1).

Въ выноскѣ къ статьѣ 2-й настоящаго судоустройства объяснено, что, при существованіи Герцогства Варшавскаго, Государственный Совѣтъ, котораго предѣлы власти опредѣлены были двумя постановленіями Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, первымъ 24 Декабря 1807 г. (Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 1, стр. 37) и вторымъ 19 Сентября 1810 года (Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 2, стр. 379), отправлялъ, согласно постановленію 3 Апрѣля 1810 года (Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 2, стр. 151), обязанности Кассаціоннаго Суда.

Въ періодъ Царства Польскаго, хотя и существовалъ Государственный Совѣтъ, но, согласно Царскимъ постановленіямъ 19 Ноября (1 Декабря) 1815 года (Дневн. Зак. т. 1, стр. 240), и 12 (24) Декабря 1832 года (Дневн. Зак. т. 15, стр. 101), онъ не имѣлъ вовсе власти, присвоенной прежде Кассаціонному Суду. Кассаціонный Судъ, котораго обязанности по дѣламъ уголовнымъ отправлялъ по 1842 годъ Апелляціонный Судъ, по дѣламъ гражданскимъ былъ замѣненъ въ 1815 году Судомъ Высшей Инстанціи, наименованіе коего въ 1832 году перемѣнено на *Высшую Судебную Палату*.

Артикулъ 12.

Rada Stanu wraz z Referendarzami odbywa obowiązki *Sądu Kasacyjnego*. ¹⁾

¹⁾ Przepis ten polega na artykule 72-m Ustawy Konstytucyjnej z dnia 22 Lipca 1807 roku (Dzien. Pr. Księst. Warsz. t. 1, str. 1).

W odsyłaczu do artykułu 2-go niniejszej Organizacji wyjaśniono, iż za Księstwa Warszawskiego Rada Stanu, której władza i atrybucye dwoma dekrety Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego, jednym z dnia 24 Grudnia 1807 roku (Dzien. Pr. Księst. War. t. 1, str. 37), drugim 19 Września 1810 roku (Dzien. Pr. Księst. War. t. 2, str. 379), były określone, wykonywała podług dekretu z dnia 3 Kwietnia 1810 r. (Dzien. Pr. Księst. War. t. 2, str. 151), obowiązki *Sądu Kasacyjnego*.

W okresie Królestwa Polskiego, lubo istniała Rada Stanu, przecież, stosownie do postanowienia Królewskiego z dnia 19 Listopada (1 Grudnia) 1815 roku (Dzien. Pr. t. 1, str. 240) oraz późniejszego z dnia 12 (24) Grudnia 1832 roku (Dzien. Pr. t. 15, str. 102), nie miała ona wcale atrybucyi należącój poprzednio do *Sądu Kasacyjnego*. *Sąd Kasacyjny*, którego obowiązki co do spraw kryminalnych wykonywał aż do roku 1842 *Sąd Apellacyjny*, co do spraw cywilnych zastąpionym został w roku 1815 przez *Sąd Najwyższej Instancji*, którego nazwa w roku 1832 zmienioną została na *Izbę Sądu Najwyższego*.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

О чиновникахъ для совершенія актовъ гражданскаго состоянія.

Статья 13.

Въ каждой гминѣ учреждается *чиновниковъ гражданскаго состоянія*, для совершенія актовъ гражданскаго состоянія.

Чиновники для совершенія актовъ гражданскаго состоянія опредѣляются Министромъ Юстиціи ¹⁾.

Наконецъ, по Высочайшему указу 6 (18) Сентября 1841 года, на имя Намѣстника Царства послѣдовавшему (Дневн. Зак. т. 27, стр. 330), открыты два Департамента Правительствующаго Сената съ наименованіемъ въ дальнѣйшемъ порядкѣ девятымъ — для гражданскихъ и десятымъ — для уголовныхъ дѣлъ.

¹⁾ Въ выноскѣ къ статьѣ 7-ой настоящаго судоустройства объяснено: что чиновниками для совершенія актовъ гражданскаго состоянія, сверхъ настоятелей приходовъ, могутъ быть также Президенты городовъ, Бургомистры и другія свѣтскія лица. Настоятели приходовъ, а равно Президенты и Бургомистры исполняли и исполняютъ обязанности чиновниковъ гражданскаго состоянія, безъ особаго на то назначенія. Свѣтскія же лица опредѣляемы были въ эту должность прежде Министромъ Юстиціи, а нынѣ, по силѣ статьи 3-й постановленія Совѣта Управленія 3

DZIAŁ I.

Urzędnicy Stanu Cywilnego.

Artykuł 13.

W każdej gminie będzie *Urzędnik Stanu Cywilnego* do przyjmowania aktów Stanu Cywilnego.

Urzędników Stanu Cywilnego mianuje Minister Sprawiedliwości.¹⁾

Nareszcie ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 6 (18) Września 1841 roku do Namiestnika Królestwa wydanym (Dzien. Pr. t. 27, str. 331) utworzone zostały dwa Departamenty Rządzącego Senatu z nazwą, według dalszych w porządku liczb, dziewiątego — dla spraw cywilnych, i dziesiątego — dla spraw kryminalnych.

¹⁾ W odsyłaczu do artykułu 7-go niniejszej Organizacji wyjaśniono, że urzędnikami Stanu Cywilnego, oprócz duchownych, przełożonych parafij, mogą być także Prezydenci miast, Burmistrze i inne osoby świeckie. Przełożeni parafij, jakoteż Prezydenci i Burmistrze wykonywali i wykonywają obowiązki urzędników Stanu Cywilnego, bez oddzielnej na to nominacji. Osoby zaś świeckie mianowane były na ten urząd poprzednio przez Ministra Sprawiedliwości, a obecnie, w moc artykułu 3-go postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 3 Li-

ОТДѢЛЕНІЕ II.

О Мировыхъ Судахъ.

Статья 14.

Мировые Суды состояются: изъ Мировыхъ Судей, присутствующихъ по четыре мѣсяца поочередно, и чрезъ каждые два года въ третьей части перемѣняемыхъ, а также изъ Подсудковъ, опредѣляемыхъ пожизненно.

Въ помощь имъ будутъ назначены: *Судебные Писаря, Помощники Писарей, Судебные Пристава, и Канцелярія* ¹⁾.

Ноября 1825 года (Дневн. Зак. т. 11, стр. 15), опредѣленіе ихъ зависитъ отъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

¹⁾ Каждый Мировой Судъ, въ означенномъ здѣсь составѣ, сообразно съ отправляемыми имъ нынѣ обязанностями, раздѣляется на три Отдѣленія:

1. *Примирительное* — состоящее изъ Мироваго Судьи и Писаря (а).
2. *Спорное* — изъ Подсудка и Помощника Писаря (б).
3. *Простой Полиціи* — состоящее, по инструкціи 17 Мая 1808 года, замѣненной впоследствии

(а) См. ниже 16 ст. сего Судеустройства.

(б) См. ниже 17 ст. сего Судеустройства.

DZIAŁ II.

Sądy Pokoju.

Artykuł 14.

Sądy Pokoju składać się będą z *Sędziów Pokoju*, którzy kadencyami co cztery miesiące zasiadać, a co dwa lata w trzeciej części odnawiać się będą, i *Podsędków* mianowanych dożywotnie.

Przydani im będą *Pisarze, Podpisarze, Burgrabowie i Kancelarya*. ¹⁾

stopada 1825 roku (Dzien. Pr. t. 11, str. 15), nominacya ich zależy od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

¹⁾ Każdy Sąd Pokoju, w składzie tu wymienionym, stosownie do wykonywanych przezeń obecnie atrybucyj, dzieli się na trzy Wydziały:

1. *Pojednawczy*, złożony z Sędziego Pokoju i Pисарza (а);
2. *Sporny* — z Podsędka i Podpisarza (б);
3. *Policyi Prostej*, skompletowany podług Instrukcyi z dnia 17 Maja 1808 roku, zastąpionej na-

(а) Zobacz niżej artykuł 16-ty niniejszej Organizacyi.

(б) Zobacz niżej artykuł 17-ty niniejszej Organizacyi.

Статья 15.

Число чиновниковъ, составляющихъ Мировой Судъ, и состоящихъ при немъ служителей опредѣляется осо-

постановленіемъ Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, 26 Іюля 1810 г. (а), опредѣляющимъ устройство Уголовныхъ Судовъ, равнобрно изъ Подсудка, Писаря и Подписаря.

Сверхъ того, на основаніи ст. 7 инструкции 22 Декабря 1825 года, № 15,054 (b), весь составъ Суда, т. е. Подсудокъ, Писарь и Помощникъ Писаря, составляютъ Ипотечное Управленіе. Еслибы кто изъ нихъ находился въ отпуску или въ отсутствіи по законнымъ причинамъ, распоряженіемъ отъ 12 (24) Іюня 1844 года, N. 6,037 (c), Мировому Суду разрѣшено приглашать, для составленія полного комплекта, мѣстнаго Регента или одного изъ способнѣйшихъ судебныхъ защитниковъ.

Для всѣхъ сихъ Отдѣленій Канцелярія устанавливается общая.

Здѣсь слѣдуетъ упомянуть, что настоящая статья, въ виду того, что Мировые Судьи, какъ отправляющіе свои обязанности безвозмездно, не могутъ жертвовать всѣмъ своимъ временемъ исключительно одной общественной службѣ, опредѣляетъ, что они должны присутствовать поочередно.

(а) См. Учрежденіе Уголовныхъ Судовъ, помѣщенное въ IX томъ настоящаго Сборника.

(b) См. приб. N. 28 (т. VII, стр. 158).

(c) См. приб. N. 29 (т. VII, стр. 196).

Artykuł 15.

Liczba osób Sąd Pokoju składających i oficyalistów

stępnie dekretem Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku (a), obejmującym Organizacją Sądów Kryminalnych, również z Podśędka, Pisarza i Podpisarza.

Oprócz tego, na zasadzie artykułu 7-go Instrukcyi z dnia 22 Grudnia 1825 roku, Nr. 15,054 (b), cały skład Sądu, to jest: Podśędek, Pisarz i Podpisarz, stanowią Zwierzchność hipoteczną. Jeśliby który z tych Członków Zwierzchności hipotecznej był nieobecny lub prawnie przeszkodzony, reskryptem z d. 12 (24) Czerwca 1844 r., Nr. 6,037 (c), upoważniono Sąd Pokoju do przybierania do kompletu miejscowego Rejenta, lub jednego ze zdolniejszych obrońców sądowych.

Dla wszystkich tych Wydziałów kancelarya jest wspólną.

Nadmienić tu jeszcze należy, że artykuł niniejszy, wychodząc z zasady, że Sędziowie Pokoju, jako sprawujący obowiązki bezpłatnie, nie mogą poświęcać swojego czasu wyłącznie służbie publicznej, stanowi, że zasiadać oni będą kadencyami.

(a) Zobacz Organizację Sądów karnych, w tomie IX-tym niniejszego Zbioru zamieszczoną.

(b) Zobacz dodatek N. 28 (t. VII, str. 159).

(c) Zobacz dodatek N. 29 (t. VII, str. 197).

бымъ штатомъ, соразмѣрно съ мѣстнымъ народонаселеніемъ.

Статья 16.

Къ Мировымъ Судьямъ относится: примиреніе сторонъ, по спорамъ, подлежащимъ сужденію Трибунала въ I-й инсталціи, предсѣдательствованіе въ Семейныхъ Совѣтахъ и другіе предметы опеки, закономъ установленные.¹⁾

Дабы исполнить это правило, основанное на статьѣ 73-й Конституціоннаго Устава 22 Юля 1807 года (Дн. Зак. Варш. Герц. т. 1, стр. 1), опредѣляются обыкновенно въ каждый Мировой Судъ по три Мировые Судьи. Такимъ образомъ каждый изъ нихъ отправляетъ свою обязанность только четыре мѣсяца въ годъ.

Сверхъ того, прежде, какъ это объяснено въ выносѣ къ статьѣ 18-й сего судоустройства, одинъ изъ нихъ чрезъ каждые два года оставлялъ свой постъ. Нынѣ должность Мироваго Судьи пожизненная.

¹⁾ Въ этой статьѣ поименованы предметы вѣдомства Примириительнаго Отдѣленія вообще.

Сообразно оной, а равно изданнымъ впослѣдствіи правиламъ, къ Примирительному Отдѣленію, а особенно къ Мировому Судѣ относятся:

1. Соглашеніе или миреніе сторонъ по дѣламъ, которыя, согласно 48 и слѣдующимъ статьямъ Кодекса Гражданскаго Судопроизводства, а равно ст. 4 Инструкціи 23 Мая 1808 года (а), подлежатъ сужденію Три-

(а) См. приб. N. 3 (т. VII, стр. 10).

станови się oddzielnym etatem, stosownie do ludności miejscowej.

Artykuł 16.

Do Sędziów Pokoju należecъ będzie jednanie stron w sporach pierwszej instancji, pod wyrok Trybunałów podpadających, prezydowanie w Radach familijnych i inne przedmioty opieki prawem przepisane.¹⁾

Aby przepisowi temu, opartemu na artykule 73-m Ustawy Konstytucyjnej z dnia 22 Lipca 1807 roku (Dzien. Pr. Księst. Warsz. t. 1, str. 1), zadosyć się stało, naznacza się zwykle do każdego Sądu Pokoju po trzech Sędziów Pokoju. Tym sposobem każdy z nich cztery tylko miesiące w roku obowiązki sprawuje.

Prócz tego dawniej, jak to wyjaśniono w odsyłaczu do artykułu 18-go niniejszej Organizacji, jeden z nich co lat dwa zupełnie wychodził. Obecnie urząd Sędziego Pokoju jest dożywotni.

¹⁾ Artykuł ten wymienia atrybucye Wydziału Pojednawczego w ogólności.

Podług niego oraz późniejszych przepisów, do Wydziału Pojednawczego, a właściwie do samego Sędziego Pokoju należy:

1. Jednanie czyli godzenie stron w sprawach, które, stosownie do artykułu 48-go i następnych Kodeksu postępowania sądowego, oraz artykułu 4-go instrukcyi z dnia 23 Maja 1808 roku (a), w pierwszej

(a) Zobacz dodatek N. 3 (t. VII, str. 11).

бунала въ I-й инстанціи. (Миреніе сторонъ по дѣламъ, подлежащимъ рѣшенію Спорнаго Отдѣленія, относится къ Подсудку.)

Мировыя сдѣлки предъ Мировымъ Судьею, заключаемыя и подлежащія исполненію, на основаніи предписанія Министра Юстиціи, отъ 15 Декабря 1809 года, № 7,109 (а), должны быть снабжаемы экзекуціонною надписью.

Но, согласно такому же предписанію отъ 2 Апрѣля 1810 года, № 3,403 (b), не могутъ имѣть ipotecznychъ послѣдствій, хотя бы это заинтересованными сторонами и было оговорено, развѣ только если будутъ явлены у дѣль Регента. Впрочемъ, по ст. 54 Кодекса Гражданскаго Судопроизводства, сдѣлки сторонъ, составленныя предъ Мировымъ Судьею порядкомъ протокольнымъ, имѣли силу только частнаго обязательства. Правило это измѣнено, ибо, по силѣ Королевскаго декрета 8 Октября 1812 года (с), принятые и подписанныя сдѣлки, по которымъ стороны, въ случаѣ неустойки, обязываются подвергнуться экзекуціи, коль скоро эти сдѣлки снабжены экзекуціонною надписью, исполняются на законномъ основаніи.

2. Предѣдательствованіе въ засѣданіяхъ Семейныхъ Совѣтовъ, когда несовершеннолѣтнему, по ст. 374 Гражданскаго Кодекса Царства Польскаго (Дн. Зак. т. 10, стр. 3), принадлежитъ недвижимое земское имѣніе, по праву собственности или залога, или аренда помѣстья либо фольварка, или когда по описи имущества окажется, что наличность онаго составляетъ

(а) См. приб. N. 30 (т. VII, стр. 200).

(b) См. приб. N. 31 (т. VII, стр. 202).

(с) См. приб. N. 32 (т. VII, стр. 204).

instancyi под вырокъ Trybunału подпадаją. (Jednanie stron w sporach, które podpadają pod wyrok Wydziału Spornego, należy do Podśędka.)

Ugody przed Sędzią Pokoju w skutek pojednania zawarte, z których egzekucya wynika, na zasadzie reskryptu Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 Grudnia 1809 roku, Nr. 7,109 (a), z klauzulą egzekucyjną wydawane być powinny.

Jednakże, wedle takiegoż reskryptu z dnia 2 Kwietnia 1810 roku, Nr. 3,403 (b), nie mogą skutkować hipoteki, chociażby strony interesowane wyraźnie sobie to zastrzegły, chyba że przyznane będą przed Rejentem. Wreszcie, podług artykułu 54-go Kodeksu postępowania sądowego, ugody stron protokularnie przed Sędzią Pokoju nastąpione, miały tylko moc zobowiązania prywatnego. Przepis ten uległ zmianie, gdyż, na zasadzie dekretu Królewskiego z dnia 8 Października 1812 roku (c), stanowiącego: że ugody przyjęte i podpisane, w których strony, w przypadku niedopełnienia, poddadzą się egzekucyi, gdy takowe klauzulą egzekucyjną będą opatrzone, mają moc wykonawczą.

2. Prezydowanie na posiedzeniach Rad rodzinnych, gdy do nieletniego, wedle artykułu 374-go Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego (Dzien. Pr. t. 10, str. 3), należy majątek nieruchomy ziemski prawem własności albo zastawu, lub dzierżawa dóbr ziemskich albo folwarku; lub też gdy się z inwentarza okaże, iż masa czynna majątku wynosi 1,500

(а) Zobacz dodatek N. 30 (t. VII, str. 201).

(b) Zobacz dodatek N. 31 (t. VII, str. 203).

(с) Zobacz dodatek N. 32 (t. VII, str. 205).

1,500 руб. сер., или приписать 75 руб. сер. ежегодного дохода. Сверхъ того, по силѣ статьи 493 того же устава, председательствованіе въ Семейныхъ Совѣтахъ, назначенныхъ Гражданскимъ Трибуналомъ, въ видахъ полученія заключенія объ умственномъ состояніи лица, объ ограниченіи правъ и свободы распоряжаться коего заявлено требованіе.

3. Скрѣпа по листамъ, на основаніи статьи 13 постановленія Совѣта Управленія 3 Ноября 1825 г. (Дневн. Зак. т. 11, стр. 15), книгъ актовъ гражданского состоянія.

4. Нѣкоторые предметы, къ вѣдомству доброй воли относящіеся, какъ-то:

- a) совершеніе актовъ о взаимномъ согласіи на усыновленіе, или актовъ усыновленія (ст. 319 Гражд. Улож. Царства Польск.);
- b) составленіе актовъ признанія незаконнорожденныхъ дѣтей (ст. 298 Гражд. Улож. Царства Польск. и предписаніе отъ 1 (13) Января 1837 года, № 12,917) (a);
- c) составленіе протоколовъ требованій и согласій касательно добровольной опеки (ст. 328 Гражд. Улож. Цар. Поль.);
- d) составленіе заявленій о допущеніи къ гражданскимъ правамъ малолѣтнихъ, достигшихъ 15-лѣтняго возраста (ст. 468 Гражд. Улож. Царства Польск.).

Для поощренія Мировыхъ Судей, не получающихъ никакого вознагражденія, къ усердному исполненію столь многосложныхъ обязанностей, по упомянутому выше въ предисловіи къ настоящему Учрежденію опре-

(a) См. приб. N. 33 (т. VII, стр. 208).

руб. sr., albo czyni 75 rub. sr. rocznego dochodu. Prócz tego, na zasadzie artykułu 493-go tegoż prawa, przewodniczenie w Radzie familijnej, przez Trybunał Cywilny nakazanej, w celu osiągnięcia zdania o stanie umysłowym osoby, której pozbawienie własnej woli jest żądane.

3. Zaznaczanie ksiąg Stanu Cywilnego, na zasadzie artykułu 13-go postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 3 Listopada 1825 r. (Dzien. Pr. t. 11, str. 15).

4. Niektóre przedmioty należące do jurysdykcji dobrowolnej, jako to:

- a) przyjmowanie aktów względem wzajemnego zezwolenia na przysposobienie czyli aktu przysposobienia (art. 319 Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego);
- b) sporządzanie aktów uznania dzieci naturalnych, podług artykułu 298-go Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego oraz reskryptu z dnia 1 (13) Stycznia 1837 roku, Nr. 12,917 (a);
- c) spisywanie wywoду słownego żądań i zezwoleń tyczących się opieki dobrowolnej (art. 328 Kodeksu cywilnego Król. Polsk.);
- d) przyjmowanie oświadczeń względem usamowolnienia małoletniego po dojściu do lat 15-tu (art. 468 Kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego).

Dla zachęcenia Sędziów Pokoju, nie pobierających żadnego wynagrodzenia, do gorliwego wykonywania tak licznych atrybucyj, uchwałą byłej Komisji Rządzącej z dnia 30 Stycznia 1807 roku,

(a) : Zobacz dodatek N. 33 (t. VII, str. 209).

Писаря Мировыхъ Судовъ назначаются для дѣлопроизводства и содѣйствія имъ въ занятіяхъ ¹⁾).

Статья 17.

Къ Подсудкамъ относятся все прочія закономъ опредѣленныя дѣйствія Мироваго Суда, въ предыдущей статьѣ не значащіяся ²⁾).

дѣленію б. Правительствующей Комисіи 30 Января 1807 г., установлена была особая медаль съ обывательскимъ вензелемъ, для ношенія на голубой лентѣ по лѣвой сторонѣ груди. Медаль эта во время Варшавскаго Герцогства жалуема была Королемъ ежегодно тѣмъ изъ Мировыхъ Судей, которые отличались примиреніемъ большаго количества сторонъ и исполненіемъ большаго числа дѣлъ.

¹⁾ Мировой Судья, хотя преимущественно самъ отправляетъ обязанности, къ Примирительному Отдѣленію относящіяся, однако всегда при непрѣмномъ содѣйствіи и присутствіи Писаря Мироваго Суда, который, какъ при миреніи сторонъ, такъ и при Семейныхъ Совѣтахъ, списываетъ протоколъ и вообще содержитъ въ порядкѣ по этому Отдѣленію все дѣлопроизводство.

²⁾ Статья эта опредѣляетъ предметы вѣдомства Спорнаго Отдѣленія вообще.

Посему и согласно изданнымъ впослѣдствіи правиламъ, къ Спорному Отдѣленію, и особенно къ самому Подсудку, относится, на основаніи статьи 1—47 Кодекса Гражданскаго Судопроизводства, разсмотрѣніе и рѣшеніе гражданскихъ дѣлъ, а именно:

Pisarze Sądów Pokoju będą im do trzymania pióra i pomocy w ich czynnościach. ¹⁾

Artykuł 17.

Do Podśędków należać będą wszelkie inne czynności Sądu Pokoju, prawem przepisane, a powyższym artykułem nieobjęte. ²⁾

wspomnioną już powyżej we wstępie do niniejszej organizacyi, ustanowionym był oddzielny medal z wieńcem obywatelskim na niebieskiej wstążce, na lewym boku nosić się mający. Medal ten za Księstwa Warszawskiego udzielany był corocznie przez Króla tym z Sędziów Pokoju, którzy najwięcej stron pogodzili i najwięcej czynności załatwili.

¹⁾ Właściwie Sędzia Pokoju sam wykonywa atrybucye do Wydziału Pojedynczego należące, przy niezbędnej atoli pomocy i obecności Pisarza Sądu Pokoju, który protokół działań, tak przy jednaniu stron, jakoteż przy Radach familijnych spisuje, oraz cały porządek tego Wydziału utrzymuje.

²⁾ Artykuł ten wskazuje atrybucye Wydziału Spornego w ogólności.

Podług tego przepisu oraz późniejszych, do Wydziału Spornego, a właściwie do samego Podśędka należy, na zasadzie artykułów 1—47 Kodeksu postępowania sądowego, rozpoznawanie i sądenie spraw cywilnych, a mianowicie:

1. Дѣль относительно личныхъ обязательствъ или движимостей.

Дѣла сии первоначально, по предписанію Министра Юстиціи отъ 20 Іюня 1809 года, № 3,040 (а), до 50 франковъ или до 80 польскихъ злотыхъ, рѣшалъ онъ въ послѣдней инстанціи, а до 100 франковъ или 160 польск. злот. въ I-й инстанціи.

Впослѣдствіи, въ развитіе статьи 62 Высочайше дарованной 14 Февраля 1832 года грамоты (Дн. Зак. т. 14, стр. 172), Совѣтъ Управленія, постановленіемъ 28 Апрѣля (10 Мая) 1833 года (б), власть Подсудка относительно рѣшенія этихъ дѣлъ возвысилъ до 500 польск. злот.

Съ того времени, Подсудокъ по дѣламъ сего рода, до 50 франковъ рѣшалъ въ послѣдней инстанціи, а отъ 50 франковъ до 500 польск. злот. въ I-й инстанціи, а посему съ того же времени Подсудокъ могъ и мирить стороны по дѣламъ до 500 польск. злот.

2. Дѣль:

- а) объ убыткахъ, причиненныхъ въ поляхъ, лугахъ, плодахъ и хлѣбѣ;
- б) о починкахъ, къ которымъ обязанъ арендаторъ или жилецъ;
- в) о вознагражденіи убытковъ, требуемомъ арендаторомъ или жильцомъ за непользованіе, когда само право на вознагражденіе оспариваемо не будетъ, а равно о вознагражденіи потерь за порчу,—требуемомъ владельцемъ отъ арендаторовъ или жильцевъ;

(а) См. приб. N. 34 (т. VII, стр. 214).

(б) См. приб. N. 35 (т. VII, стр. 218).

1. Spraw mających za przedmiot osobiste zobowiązania lub ruchomości.

Sprawy te pierwsiastkowo, podług reskryptu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 Czerwca 1809 roku, Nr. 3,040 (a), do 50 franków czyli 80 zł. pol. sądził w ostatniej instancji, a do 100 franków czyli 160 zł. pol. w pierwszej instancji.

Następnie, w rozwinieciu artykułu 62-go Statutu Organicznego z dnia 14 Lutego 1832 roku (Dzien. Pr. t. 14, str. 173), Rada Administracyjna, postanowieniem z dnia 28 Kwietnia (10 Maja) 1833 roku (b), władzę Podsędką co do sądzenia tych spraw podwyższyła aż do wartości 500 zł. pol.

Odtąd więc Podsędek w sprawach tego rodzaju, do 50 franków sądził w ostatniej instancji, a od 50 franków do 500 zł. pol., w pierwszej instancji. Zatem poszło, że odtąd także i Podsędek mógł jednać strony w sprawach do wysokości 500 zł. pol.

2. Spraw:

- a) o szkody zrządzone w polach, łąkach, owocach i zbiorach;
- b) o naprawy, do których obowiązany jest dzierżawca lub lokator;
- c) o wynagrodzenie szkód, żądane przez dzierżawcę lub lokatora za nieużywanie, gdy samo prawo do wynagrodzenia zaprzeczonym nie będzie, i o wynagrodzenie szkód za nadniszczenie, którychby się domagał właściciel od dzierżawców lub lokatorów;

(а) Zobacz dodatek N. 34 (t. VII, str. 215).

(б) Zobacz dodatek N. 35 (t. VII, str. 219).

- d) объ уплатѣ работныхъ денегъ, слѣдующихъ служителямъ или работникамъ;
- e) о владѣніи, или иска о правѣ владѣнія и пользованія имуществомъ, какъ-то: о нарушении межевыхъ границъ, о самоуправномъ завладѣніи землею, деревьями, плетнями, рвами или иными оградами, о намѣреніяхъ, клонящихся къ измѣненію теченія воды, — когда всѣ означенныя дѣйствія произошли въ теченіе послѣдняго года, а равно всякія другія дѣла о владѣніи.

Дѣла сіи также первоначально, согласно вышеприведенному предписанію Министра Юстиціи отъ 20 Іюня 1809 года, № 3,040, а относительно исковъ о правѣ владѣнія и пользованія имуществомъ, согласно постановленію Намѣстника въ Царствѣ 18 Сентября 1817 г. (а), рѣшалъ въ послѣдней инстанціи до 80 польск. злот., а въ I-й инстанціи до цифры неопредѣленной.

Нынѣ Спорныя Отдѣленія Мировыхъ Судовъ, сообразно статьямъ 1-й и 2-й Высочайше утвержденнаго 26 Марта 1842 года, постановленія о порядкѣ приношенія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣшенія, въ послѣдней инстанціи состоявшіяся (b), могутъ постановлять рѣшенія въ одной только I-й инстанціи.

Примѣчаніе. Власть Спорныхъ Отдѣленій относительно рѣшенія спорныхъ дѣлъ отмѣнена Высочайшимъ указомъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ гминъ, на основаніи котораго учреждены Гминныя Суды (Дн. Зак. т. 62, стр. 36).

(a) См. приб. N. 36 (т. VII, стр. 222).

(b) См. постановленіе это въ собраніи Сенатскихъ Уставовъ, помѣщенныхъ въ томъ VI настоящаго Сборника.

- d) о заплатѣ заслугъ служащимъ и работникамъ;
- e) о posesyа czyli sprawy posesoryjne, jako to: о usunięciu znaków granicznych, о przywłaszczeniu gruntu, drzew, płotów, rowów lub innych ogrodzeń, о zamiary dążące do zmienienia biegu wody, gdy rzeczony czyny w ciągu ostatniego roku dokonaniemі zostały, tudzież wszelkie inne sprawy posesoryjne.

Справы те подобно иервѣстково, stosownie do powołanego powyżej reskryptu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 Czerwca 1809 roku, Nr. 3,040, а со до справ posesoryjnych, stosownie do postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Września 1817 roku (a), до 80 złp. wartości sądził w ostatniej instancji, zaś w pierwszej instancji do wartości nieograniczonej.

Obecnie Wydziały Sporne Sądów Pokoju, w zastosowaniu się do artykułów 1 i 2 NAJWYŻSZEJ zatwierdzonego pod dniem 26 Marca 1842 roku postanowienia o sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki mocą ostatniej instancji dotąd wydawane (b), nigdy nie mogą wydawać wyroków w ostatniej instancji, lecz zawsze w pierwszej.

Uwaga. Atrybucye Wydziałów Spornych pod względem sądenia spraw, zmienione zostały ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. о urządzeniu gmin (Dzien. Pr. t. 62, str. 37), на mocy którego zaprowadzone zostały Sądy gminne.

(a) Zobacz dodatek N. 36 (t. VII, str. 223).

(b) Zobacz postanowienie to w Zbiorze Ustaw Senackich, zamieszczonych w tomie VI niniejszego Zbioru.

Сверхъ рѣшенія дѣлъ, къ предметамъ вѣдомства Подсудка относится:

1. Опечатаніе и снятіе печатей съ наслѣдственныхъ имуществъ, на основаніи статей 907 и 928 Кодекса Гражданск. Судопр. и предписанія Министра Юстиціи отъ 4 Мая 1812 года, № 6,914 (а), а равно, по ст. 449 и 450 Торговаго Устава, печатаніе конкурсной массы.

При семъ слѣдуетъ замѣтить, что, согласно предписаніямъ Правительственной Комисіи Юстиціи отъ 25 Мая 1827 года, № 5,223, и 3 (15) Апрѣля 1840 года, № 2,779 (б), Подсудку, отправляющемуся для печатанія, сопутствовать долженъ не Писарь, но Помощникъ Писаря.

2. На основаніи ст. 781 Кодекса Гражд. Судопр., разрѣшеніе къ аресту скрывающагося на дому должника, а равно присутствованіе при задержаніи и заключеніи его въ гражданскомъ арестѣ.

3. На основаніи приведенныхъ въ выноскѣ къ ст. 5-й настоящаго судоустройства предписаній, въ отсутствіе Регента обязанъ совершать акты доброй воли.

4. Присутствовать при отпираниі дверей и замковъ въ случаѣ, если Судебный Приставъ, наряженный съ экзекуціею къ должнику, найдетъ оныя запертыми, или когда должникъ уклоняется отпереть оныя самъ (ст. 587 Кодекса Гражд. Судопр.).

5. Принимать объявленія отъ третьихъ лицъ, у которыхъ наложенъ арестъ на имущество должника по силѣ 571 статьи Кодекса Гражд. Суд.

(а) Ст. приб. N. 37 (т. VII, стр. 238).

(б) См. приб. N. 38 (т. VII, стр. 240).

Прócz сáждения справ, до аtryбуцй Подсѣдка належы:

1. Опечатѣваніе и распечатѣваніе позостаѣосцй спадкѣовыхъ, а то на засадіе артыкулѣв 907 и 928 Кодексу постѣпованія сáдовѣго ораз рескryptу Министра Справедлйвѣосцй з дня 4 Мажа 1812 року, Nr. 6,914 (а), тудіежъ, подлуг артыкулѣв 449 и 450 Кодексу Handлѣовѣго, опечатѣваніе upадлѣосцй handлѣовѣй.

Nadmіenіe належы, же stosownie do рескryptѣв Komіssyі Rządѣovѣй Sправедлйвѣосцй з дня 25 Мажа 1827 року, Nr. 5,223, и 3 (15) Kwіetnіа 1840 року, Nr. 2,779 (б), Подсѣдкові udajácemu сіе на опечатѣваніе, не Pісарz, lecz Podpісарz towarzyszyć powіnіen.

2. На засадіе артыкулу 781-го Кодексу постѣпованія сáдовѣго, dozwalanie na przyaresztowanie dlужnіка ukrywajácego сіе w domu, и asystowanie przy arestowaniu и osadzenіu го w areście cywilnym.

3. На засадіе рескryptѣв powołanych w одсылачу до артыкулу 5-го ниніејсзѣй organіzacyі, w nieobecności Rejenta obowiązаны przyjmować akta dobrej woli.

4. Być obecnym przy otwieraniu drzwi и замковъ, w przypadku, gdy Komornіk mający egzekwować dlужnіка, znajdzie je zamknіęte, lub gdy dlужnіk wzbrania сіе takowe otworzyć (art. 587 Кодексу постѣпованія сáдовѣго).

5. Przyjmować deklaracye od zapowiedzianыхъ, z mocy артыкулу 571-го procedury cywilnej.

(а) Zobacz dodatek N. 37 (t. VII, str. 239).

(б) Zobacz dodatek N. 38 (t. VII, str. 241).

6. Разрѣшать описаніе движимостей, находящихся въ гминѣ, но принадлежащихъ отсутствующему должнику (ст. 822 Кодекса Гражд. Судопр.)

7. Исполнять всякія командировки (ст. 1,035 Кодекса Гражд. Суд.)

8. Повѣрять книги актовъ гражданского состоянія, содержимыя духовными православнаго исповѣданія и сектою старообрядцевъ (Филипоновъ), въ мѣстахъ пребыванія Мироваго Суда, а равно такія же книги содержимыя, Пасторами евангелическихъ и реформатскихъ гминъ.

9. Заступать во всѣхъ дѣйствіяхъ Мироваго Судью, въ случаѣ его отлучки въ отпускъ или отсутствія по законнымъ причинамъ.

Таковы вообще предметы вѣдомства Спорнаго Отдѣленія; предметы же вѣдомства Примирительнаго Отдѣленія указаны выше въ выноскѣ къ статьѣ 16; но Мировой Судъ, какъ это объяснено въ выноскѣ къ статьѣ 14 настоящаго Судоустройства, сверхъ дѣйствій въ Примирительномъ и Спорномъ Отдѣленіяхъ, имѣетъ еще карательныя въ Полицейскомъ Отдѣленіи и ипотечныя, въ качествѣ Ипотечнаго Управленія. Сихъ послѣднихъ двухъ дѣйствій, Гражданское Судоустройство 13 Мая 1808 года опредѣлить не могло, такъ какъ предметы дѣйствій Отдѣленія Простой Полиціи (предназначеннаго къ разбирательству менѣе важныхъ дѣлъ о проступкахъ, и потому принадлежащаго къ Уголовнымъ Судамъ) указаны въ Уголовномъ Судоустройствѣ; Ипотечное же Управленіе учреждено только въ 1825 году. Но какъ оно отправляетъ отчасти обязанности гражданскихъ судебныхъ мѣстъ, то посему здѣсь слѣдуетъ о немъ упомянуть.

6. Dozwalać zajęcia ruchomości znajdujących się w gminie, a należących do niemiescowego dłużnika, z art. 822 proc. cyw.

7. Załatwiać wszelkie delegacye, stosownie do artykułu 1,035-go procedury cywilnej.

8. Sprawdzать księgi aktów Stanu Cywilnego, utrzymywane przez duchownych wyznania greko-rossyjskiego i sekty Filiponów, w miejscach gdzie zasiada Sąd Pokoju, tudzież także księgi utrzymywane przez pastorów gmin ewangelickich i reformowanych.

9. Zastępować we wszelkich czynnościach Sędziego Pokoju, w razie jego nieobecności lub prawnego przeszkodzenia.

Takie są w ogólności atrybucye Wydziału Sporного; atrybucye zaś Wydziału Pojednawczego wskazane są powyżej w odsyłaczu do artykułu 16-go. Lecz Sąd Pokoju, jak wyjaśniono w odsyłaczu do artykułu 14-go niniejszej organizacyi, oprócz czynności w Wydziałach Pojednawczym i Spornym, ma nadto karne w Wydziale policyjnym, i hipoteczne, jako Zwierzchność hipoteczna. Tych dwóch ostatnich czynności organizacya sądownictwa cywilnego z dnia 13 Maja 1808 roku określać nie mogła, dla tego, że Wydziału Policji Prostej, jako przeznaczonego do sądenia mniejszych spraw karnych, a zatem należącego do Sądów kryminalnych, atrybucye wskazane są w organizacyi sądownictwa kryminalnego; Zwierzchność zaś hipoteczna utworzoną została dopiero w roku 1825. Ponieważ jednak spełnia ona część atrybucyi sądownictwa cywilnego, przeto w tém miejscu wspomnieć o niej należy.

Извѣстно, что, на основаніи статьи 162 Ипотечнаго Устава 14 (26) Апрѣля 1818 года (Дн. Зак. т. 5, стр. 295), ипотечному устройству подлежали только городскія недвижимости, состоящія въ городахъ, въ которыхъ были Гражданскіе Трибуналы. По распространеніи впослѣдствіи, постановленіемъ 1 (13) Іюня 1825 года (Дневн. Зак. т. 9, стр. 355), сказаннаго Ипотечнаго Устава 1818 года на всякія мелкія недвижимости сельскія и городскія, Правительственная Коммисія Юстиціи, вышеозначеннымъ предписаніемъ отъ 22 Декабря 1825 г., № 15,054 (а), статьи 5, 6 и 7, ввѣрила производство по Окружнымъ Ипотекамъ, Мировымъ Судамъ.

Сей же власти, по статьи 20 Положенія о имуществахъ и ипотекахъ 1 (13) Іюня 1825 года, (Дневн. Зак. т. 9 стр. 355), въ связи съ вышеозначенною инструкціею 22 Декабря того же года, № 15,054, принадлежитъ разбирательство и утверждение всѣхъ ипотечныхъ дѣлъ, относящихся къ недвижностямъ, состоящимъ въ городахъ, гдѣ нѣтъ Трибуналовъ, и къ земскимъ недвижностямъ меньшей стоимости, а къ Писарямъ Мировыхъ Судовъ относится веденіе ипотечныхъ дѣлъ, журналовъ и реестровъ.

Говоря о Мировыхъ Судахъ, слѣдуетъ еще въ заключеніе замѣтить, что нѣкоторыя къ нимъ относящіяся дѣйствія, на основаніи Гражданскаго Кодекса Царства Польскаго, ввѣрены Бургомистрамъ и гминныхъ Войтамъ, какъ ближайшей власти. Это сдѣлано въ видахъ охраненія бѣднаго класса людей отъ потери времени и излишнихъ издержекъ, какимъ они

(а) См. приб. N. 28 (т. VII, стр. 158).

Wiadomo, że na zasadzie artykułu 162-go Ustawy hipotecznej z dnia 14 (26) Kwietnia 1818 roku (Dzien. Pr. t. 5, str. 295), do regulacyi hipotecznej pociągnięte zostały jedynie nieruchomości miejskie, położone w tych miastach, w których znajdowały się Trybunały Cywilne. Po rozciągnięciu następnie, prawem z dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku (Dzien. Pr. t. 9, str. 355), powołanej Ustawy hipotecznej z roku 1818 na wszelkie posiadłości mniejsze wiejskie i miejskie, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, powołanym już wyżej reskryptem z dnia 22 Grudnia 1825 roku, Nr. 15,054 (a), w artykułach 5, 6 i 7 powierzyła załatwienie czynności dotyczących hipotek okręgowych Sądom Pokoju.

Do Zwierzchności téj, podług artykułu 20-go Prawa o przywilejach i hipotekach z dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku (Dzien. Pr. t. 9, str. 355), w związku z powołaną dopiero instrukcyą z dnia 22 Grudnia tegoż roku, Nr. 15,054, należy rozpoznawanie i zatwierdzanie wszelkich czynności hipotecznych, odnoszących się do nieruchomości położonych w miastach, w których nie zasiadają Trybunały, i do nieruchomości ziemskich małej wartości, a do Pisarzy Sądów Pokoju należy utrzymywanie aktów hipotecznych, tudzież dziennika i repertorium.

Mówiąc o Sądach Pokoju zrobić jeszcze należy w końcu tę uwagę, że niektóre czynności do nich należące, na zasadzie Kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego, powierzone zostały Burmistrzom i Wójtom gmin, jako władzy najbliższej. Miano tu na widoku uboższą klasę ludności, którą potrzeba było uwolnić od mitręgi czasu i kosztów, na jakie ich

(а) Zobacz dodatek N. 28 (t. VII, str. 159).

Помощники Писарей назначаются имъ въ помощь и для дѣлопроизводства ¹⁾).

Статья 18.

Порядокъ избранія Мировыхъ Судей опредѣленъ въ Конституціонномъ Уставѣ и въ Учрежденіи Министерствъ.

Подсудковъ, Писарей, Помощниковъ Писарей и Бурграфовъ назначаемъ Мы, по представленію Министра Юстиціи.

Судебные же служители назначаются Министромъ Юстиціи, по представленію Мироваго Суда ²⁾).

подвергались, отправляясь въ отдаленные иногда Мировые Суды.

¹⁾ Подсудокъ отправляетъ обязанности, къ Спорному Отдѣленію относящіяся, лично, при содѣйствіи Помощника Писаря, который составляетъ протоколы рѣшенія и содержитъ въ порядкѣ архивъ и канцелярію.

²⁾ Въ выноскѣ статьи 14 сего Судоустройства, объяснено, что при каждомъ Мировомъ Судѣ было по три Мировые Судьи, изъ коихъ одинъ выбывалъ каждые два года, по жребію, согласно постановленію Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго, 22 Февраля 1811 года (Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 3, стр. 203).

На каждое упраздненное мѣсто Мироваго Судьи, вслѣдствіе выбытія его, за смертію ли, или по другимъ причинамъ, повѣтовые Сеймы обязаны были, на основаніи статьи 73 Конституціоннаго Устава 22 Іюля 1807 г., (Дневн. Зак. Варш. Герц. т. 1, стр. 1, и ст.

Pisarze będą im do pomocy i do pióra. ¹⁾

Artykuł 18.

Sposób obierania Sędziów Pokoju przepisany jest w Ustawie Konstytucyjnej i w Organizacyi Ministeryów.

Podsędków, Pisarzów, Podpisarzów i Burgrabiów mianujemy My Król, za przedstawieniem Ministra Sprawiedliwości.

Oficyalistów zaś sądowych mianuje Minister Sprawiedliwości, na podanie Sądu Pokoju. ²⁾

wystawiało udawanie się do odległego niekiedy Sądu Pokoju.

¹⁾ Podsędek sam właściwie wykonywa atrybucye do Wydziału Spornego należące, mając do pomocy Podpisarza, który protokół czynności sporządza, zajmuje się redakcyą wyroków, tudzież utrzymuje porządek archiwalny i kancelaryjny.

²⁾ W odsyłaczu do artykułu 14-go niniejszej Organizacyi wyjaśniono już, że przy każdym Sądzie Pokoju było po trzech Sędziów Pokoju, z których jeden co lat dwa wychodził. Wyjście to, podług dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 22 Lutego 1811 roku (Dzien. Pr. Księst. Warsz. t. 3, str. 203), los stanowił.

Na każde opróżnione miejsce Sędziego Pokoju, bądź przez takie wyjście, bądź też przez śmierć lub z innych powodów, Sejmiki Powiatowe obowiązane były, na zasadzie artykułu 73-go Ustawy Konstytucyjnej z dnia 22 Lipca 1807 roku (Dzien. Pr. Księst.

25 Учреждения Министровъ 20 Апрѣля 1808 года (а), избирать трехъ кандидатовъ, изъ которыхъ Король назначалъ одного, по представлению Министра Юстиціи.

Такой же порядокъ въ замѣщеніи должностей Мировыхъ Судей и въ перемѣнѣ ихъ, какъ это видно изъ Царскаго постановленія 16 (28) Апрѣля 1825 года (Дневн. Зак. т. 9, стр. 154) соблюдался и въ періодъ существованія Царства Польскаго, съ тою только разницею, что выборъ ихъ зависѣлъ не отъ Уѣздныхъ Сеймовъ, но отъ Воеводскихъ Совѣтовъ, и что изъ числа девяти избранныхъ въ каждый Мировой Судъ кандидатовъ назначалъ по три не Король, а Намѣстникъ въ Царствѣ, по представлению Правительственной Коммисіи Юстиціи.

Статьями 51 и 52 Высочайше дарованной 14 Февраля 1832 г., грамоты (Дневн. Зак. т. 14, стр. 172) хотя и оставлено было учрежденіе Воеводскихъ Совѣтовъ съ возложеніемъ на нихъ обязанности избирать Мировыхъ Судей, въ порядкѣ, какой, согласно ст. 56 и 57 той же грамоты, предполагалось опредѣлить особымъ уставомъ; но какъ сей уставъ донынѣ не издавъ, и даже упомянутые Совѣты вовсе учреждены не были, то Совѣтъ Управленія, постановленіемъ 20 Іюня (2 Іюля) 1833 года, № 19,389 (b), разрѣшилъ Правительственной Коммисіи Юстиціи избирать въ должности Мировыхъ Судей, посредствомъ Предсѣдателей Воеводскихъ Коммисій обще съ Предсѣдателями и Прокурорами Гражданскихъ Трибуналовъ.

(а) См. приб. N. 1 къ Учрежденію Правительственной Коммисіи Юстиціи (т. II, стр. 2).

(b) См. приб. N. 39 (т. VII, стр. 244).

Warsz. t. 1, str. 1) в зywіazku z artykułem 25-m Organizacyi Ministrów z dnia 20 Kwietnia 1808 roku (a), wybrać trzech kandydatów, z których Król, na przedstawienie Ministra Sprawiedliwości, jednego mianował.

Ten sam sposób nominowania Sędziów Pokoju i ich odnawiania istniał, jak to okazuje postanowienie Królewskie z dnia 16 (28) Kwietnia 1825 roku (Dzien. Pr. t. 9, str. 154), i w epoce Królestwa Polskiego, z tą tylko różnicą, że wyborem ich zajmowały się nie Sejmiki Powiatowe, ale Rady Wojewódzkie, i że z dziewięciu wybranych do każdego Sądu Pokoju kandydatów, mianował po trzech, nie Król, lecz Namiestnik Królewski, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości.

Artykułami 51 i 52 Statutu Organicznego z dnia 14 Lutego 1832 roku (Dzien. Pr. t. 14, str. 173), zapewnioną została wprowadzić instytucja Rad Wojewódzkich, których obowiązkiem miało być obieranie Sędziów Pokoju, porządkiem wskazanym, jak artykuły 56 i 57 tegoż Statutu wyrzekły, w osobnej na to ustawie przepisać się winnej; gdy jednakże ustawa ta dotąd wydaną nie została, a nawet wspomniane Rady wcale uorganizowane nie były, przeto Rada Administracyjna, postanowieniem z dnia 20 Czerwca (2 Lipca) 1833 r., Nr. 19,389 (b), upoważniła Kommissyą Rządową Sprawiedliwości do wyboru na urzędy Sędziów Pokoju, za pośrednictwem Prezesów Kommissyj Wojewódzkich wspólnie z Prezesami i Prokuratorami Trybunałów Cywilnych, uśkuteczniać się winnego.

(a) Zobacz dodatek N. 1 do Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości (t. II, str. 3).

(b) Zobacz dodatek N. 39 (t. VII, str. 245).

По Высочайшему указу 31 Мая (12 Июня) 1849 года (Дневн. Зак. т. 41, стр. 266), учреждены были, какъ извѣстно, Предводители Дворянства. Они, въ силу ст. 14-й того же указа, обязаны были, по соглашенію съ Предсѣдателями подлежащихъ Гражданскихъ Трибуналовъ, избирать и представлять на каждое упраздненное мѣсто по три кандидата на Мировыхъ Судей, изъ коихъ одинъ назначается былъ Совѣтомъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Юстиціи.

По упраздненіи Высочайшимъ указомъ 24 Мая (5 Июня) 1861 года, (Дневн. Зак. т. 58, стр. 398) должностей Предводителей Дворянства, на учрежденные такимъ же указомъ 14 (26) Марта 1861 года (Дневн. Зак. т. 57, стр. 332) Уѣздные Совѣты, по смыслу ст. 14 указа отъ 24 Мая (5 Июня) 1861 года (Дневн. Зак. т. 58, стр. 294), возложена была обязанность избирать кандидатовъ на должности Мировыхъ Судей; до времени же образованія тѣхъ Совѣтовъ, Совѣтъ Управленія, постановленіемъ 20 Февраля (4 Марта) 1862 года, № 9,224, разрѣшилъ Правительственной Коммисіи Юстиціи представлять къ назначенію въ должность Мировыхъ Судей одного изъ трехъ кандидатовъ, избранныхъ мѣстными Предсѣдателями Гражданскихъ Трибуналовъ. Хотя за симъ вышеупомянутые Уѣздные Совѣты и образовались, но вскорѣ въ своихъ дѣйствіяхъ были приостановлены, и посему Совѣтъ Управленія, въ засѣданіи 10 (22) Апрѣля 1864 года, № 3,106 (а), опредѣлилъ: чтобы касательно выбора кандидатовъ на вакантные должности Мировыхъ Судей

(а) См. нриб. N. 40 (т. VII, стр. 246).

Указомъ НАЙВЫՃШЫМъ з дня 31 Мая (12 Червца) 1849 року (Дзѣн. Пр. т. 41, стр. 267) установіѣні зосталі, якъ вѣдомо, Маршалковѣ Шляхты. Маршалковѣ ці, на засадзѣ артыкулу 14-го тѣгожъ указу, мѣлі обовязекъ, за порозумѣніѣмъ сѣ з Презесамі власчѣвыхъ Tryбуналѣвъ Cywilnych, выбіѣраѣ і прѣдставіѣа на кѣждѣ опрѣзнѣне мѣсцѣ по трѣхъ кандыдатѣвъ на Сѣдзѣѣвъ Pokoju, з кѣрыхъ Kommissya Rzѣdowa Sprawiedliwѣści прѣдставіѣала јѣдного Radzie Administracyjnej do nominacyi.

Po zniesіenіu указѣмъ НАЙВЫՃШЫМъ з дня 24 Мая (5 Червца) 1861 року (Дзѣн. Пр. т. 58, стр. 399) урѣдѣвъ Маршалковъ Шляхты, установіѣѣне та-кимъ же указѣмъ з дня 14 (26) Марца 1861 року (Дзѣн. Пр. т. 57, стр. 333) Rady Powiatowe, w myśl артыкулу 14-го указу з д. 24 Мая (5 Червца) 1861 r. (Дзѣн. Пр. т. 58, стр. 295), мѣалы обовязекъ выбіѣраніа кандыдатѣвъ на Сѣдзѣѣвъ Pokoju; до часу зашъ uorganizowania сѣ тыхъ Rad, Rada Administracyjna, postanowіenіѣмъ з дня 20 Lutego (4 Марца) 1862 року, Nr. 9,224, upoważnіła Kommissyѣ Rzѣdowѣ Sprawiedliwѣści do прѣдставіѣаніа sobіѣ do nominacyi на Сѣдзѣѣвъ Pokoju, јѣдного з трѣхъ кандыдатѣвъ прѣзѣ мѣсцѣвыхъ Презесѣвъ Tryбуналѣвъ Cywilnych wybranych. Chocіѣѣз недлѣго wspomnіѣѣне powyżej Rady Powiatowe ukonstytuowały сѣ, wkrѣtce прѣчѣзѣѣ w дѣяланіахъ swoich зосталы завіѣсзѣѣне; з тѣго powѣду Rada Administracyjna, на posіѣdzenіu w dніu 10 (22) Kwіѣtnіа 1864 року, Nr. 3,106 (а), wyrzekла, ѣѣ we wzglѣdzie wyboru кандыдатѣвъ на wakujѣѣce урѣды Сѣдзѣѣвъ Pokoju слѣжыѣ ма за за-

(а) Zobacz dodatek N. 40 (t. VII, str. 247).

Статья 19.

Мировой Судья равен по должности Апелляционному Судьѣ и отправляетъ свои обязанности безвозмездно.

руководствоваться, на время, вышеозначеннымъ постановленіемъ сего же Совѣта отъ 20 Іюня (2 Іюля) 1833 года, № 19,389, по которому выборъ принадлежитъ Гражданскимъ Губернаторамъ, заступившимъ мѣсто прежнихъ Предсѣдателей Воеводскихъ Коммисій обще съ Предсѣдателями и Прокурорами Гражданскихъ Трибуналовъ.

Наконецъ слѣдуетъ замѣтить, что, на основаніи постановленія Совѣта Управленія 21 Сентября (3 Октября) 1865 года, № 16,515 (а), лица духовнаго званія въ числѣ кандидатовъ на Мировыхъ Судей представляемы быть не могутъ.

Относительно опредѣленія другихъ чиновниковъ и должностныхъ лицъ Мироваго Суда, изложенное въ настоящей статьѣ правило отмѣнено.

Нынѣ, на основаніи *устава о службѣ гражданской въ Царствѣ Польскомъ* 10 (22) Марта 1859 года, (Дневн. Зак. т. 53, стр. 72) и постановленія Намѣстника Царства 11 (23) Іюля того же года (Дневн. Зак. т. 53, стр. 226), какъ это объяснено въ выноскѣ къ § 7 Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи, Подсудки, Писаря и Судебные Приставы опредѣляются Правительственною Коммисіею Юстиціи, Помощники же Писарей, Писцы и Возные — Предсѣдателямъ подлежащаго Гражданскаго Трибунала.

(а) См. приб. N. 41 (т. VII, стр. 250).

Artykuł 19.

Sędzia Pokoju równy jest w stopniu Sędziemu Apellacyjnemu i jest bezpłatnym.

sadę, w sposobie tymczasowym, przywiedzione powyżej postanowienie ję z dnia 20 Czerwca (2 Lipca) 1833 roku, Nr. 19,389, według którego wybór dopełnia się za pośrednictwem Gubernatorów Cywilnych, którzy zastąpili miejsce dawniejszych Prezesów Kommissyj Wojewódzkich, łącznie z Prezesami i Prokuratorami Trybunałów Cywilnych.

W końcu nadmienić należy, że na zasadzie postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 21 Września (3 Października) 1865 roku, Nr. 16,515 (a), osoby stanu duchownego w liczbie kandydatów do urzędów Sędziów Pokoju przedstawiane być nie mogą.

Co do nominacji innych urzędników i oficyalistów Sądów Pokoju, to zawarty w niniejszym artykule przepis uległ zmianie.

Obecnie, na zasadzie *Ustawy o służbie cywilnej w Królestwie Polskim* z dnia 10 (22) Marca 1859 roku (Dzien. Pr. t. 53, str. 73), oraz postanowienia Namiestnika z dnia 11 (23) Lipca tegoż roku (Dzien. Pr. t. 53, str. 227), jak to jest wyjaśnionem w odesyłachu do § 7-go Organizacji Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, Podsędków, Pisarzy i Komorników mianuje Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, Podpisarzy zaś, Kancelistów i Woźnych, Prezes właściwego Trybunału Cywilnego.

(а) Zobacz dodatek N. 41 (t. VII, str. 251).

Мировой Судья можетъ отправлять вмѣстѣ должности Сенатора и Члена Сейма.

Объ изъятіи какого либо дѣла изъ вѣдомства Мирового Судьи должно обращаться въ Апелляціонный Судъ ¹⁾.

¹⁾ Въ дополненіе вышесказаннаго о Мировыхъ Судахъ, слѣдуетъ упомянуть о *внутреннемъ изъ устройствѣ*.

Въ 1808 г., когда вводимы были судебныя установленія на совершенно новыхъ основаніяхъ, Министръ Юстиціи, обремененный съ одной стороны громаднѣмъ трудомъ и побуждаемый съ другой необходимостію скорого введенія въ дѣйствіе новой судебной системы, инструкціею, 23 Мая 1808 года (а), § 6, разрѣшилъ Судамъ составить себѣ для руководства временное внутреннее устройство.

На основаніи сего разрѣшенія, Суды составили для себя внутреннія устройства, которыя впослѣдствіи, по мѣрѣ ближайшаго ознакомленія съ системою и основаніями новаго судопроизводства, а также по мѣрѣ полученія отъ начальствующей власти соотвѣтственныхъ наставленій, совершенствовали или замѣняли ихъ другими.

Эти внутреннія устройства, за неизданіемъ предположеннаго общаго внутренняго устройства, служатъ и нынѣ Мировымъ Судамъ руководствомъ въ отправленіи ими своихъ обязанностей.

Однимъ изъ такихъ устройствъ, представляющимъ порядокъ внутренняго производства въ Мировыхъ Судахъ, есть устройство 28 Февраля (9 Марта) 1836

(а) См. нрѣб. N. 3 (т. VII, стр. 6).

Sędzia Pokoju może razem senatorskie i poselskie piastować urzędy.

O wyłączenie sprawy jakiej od Sędziego Pokoju należy się odwoływać do Sądu Apellacyjnego.¹⁾

¹⁾ W tém miejscu, dla uzupełnienia całości przedmiotu o Sądach Pokoju, wspomnieć należy o *wewnętrzнемъ ихъ urządzeniu*.

Kiedy w roku 1808 zaprowadzono nowe sądownictwo, mające się oprzeć na nowych zupełnie zasadach, Minister Sprawiedliwości, obarczony z tego powodu nawalemъ pracy i nagłony potrzebą nadania ruchu nowej maszynie sądowej, instrukcją z dnia 23 Maja 1808 roku (a) w § 6-ym upoważnił Sądy do przepisania sobie tymczasowo wewnętrznego urządzenia, do którego by w czynnościachъ swoichъ się stosowały.

Na zasadzie tego upoważnienia, same Sądy układały dla siebie takie wewnętrzne urządzenia, które następnie, w miarę gruntowniejszego obeznania się z mechanizmemъ i zasadami nowej procedury sądowej, oraz w miarę otrzymywania odpowiednichъ wskazówekъ od władzy przełożonej, udoskonalały lub zastępowały innemi.

Te to wewnętrzne urządzenia, z powodu niewydania dotądъ zapowiedzianej wówczas ogólnej organizacji wewnętrznej, służą Sądomъ Pokoju za prawo w wykonywaniu ichъ atrybucyj.

Jednymъ zъ takichъ urządzeńъ, przedstawiającemъ porządekъ wewnętrznego postępowania w Sądachъ Pokoju, jest urządzenie z dnia 28 Lutego (9 Marca) 1836

(а) Zobacz dodatek N. 3 (t. VII, str. 7).

года (а), составленное для Радомскаго Окружнаго Суда Подсудкомъ сего же Суда, и исправленное предписаниемъ Радомскаго Гражданскаго Трибунала отъ 18 (30) Юля того же года, № 2,902 (b).

Не смотря на всю заботливость начальства ко введению въ Мировыхъ Судахъ единообразнаго порядка производства, всѣ первоначальныя устройства, какъ изъ равныхъ источниковъ происходящія, конечно, по крайней мѣрѣ относительно менѣ важныхъ частныхъ, должны были быть между собою различными, что и послужило поводомъ къ изданію Министромъ Юстиціи и Правительственною Коммисіею Юстиціи многихъ распоряженій ко введению единообразнаго порядка внутренняго устройства и дѣлопроизводства въ Мировыхъ Судахъ.

Посему Министръ Юстиціи, предписаниемъ отъ 13 Августа 1812 года, N. 15,210 (с), поручилъ Мировымъ Судьямъ, исполнять въ точности въ ихъ очередныхъ засѣданіяхъ установленный порядокъ и наблюдать за всѣмъ ходомъ службы, позднѣйшимъ же предписаниемъ отъ 26 Сентября того же года, N. 15,073 (d), объяснилъ порядокъ веденія дѣлъ, книгъ и реестровъ; наконецъ Правительственная Коммисія Юстиціи, постановленіемъ 8 Ноября 1827 года, N. 7,697 (e), предписала Мировымъ Судамъ опредѣлить для своихъ засѣданій постоянные дни въ недѣлѣ и о томъ оповѣстить въ публикѣ.

(a) См. приб. N. 42 (т. VII, стр. 256).

(b) См. приб. N. 43 (т. VII, стр. 292).

(c) См. приб. N. 44 (т. VII, стр. 296).

(d) См. приб. N. 45 (т. VII, стр. 302).

(e) См. приб. N. 46 (т. VII, стр. 304).

roku (a) przepisane dla Sądu Pokoju okręgu Radomskiego przez Podśędka tegoż Sądu, wraz z reskryptem Trybunału Cywilnego w Radomiu z dnia 18 (30) Lipca tegoż roku, Nr. 2,902 (b), prostującym toż urządzenie.

Mimo wszelką troskliwość władzy o zaprowadzenie po Sądach Pokoju jednolitego porządku postępowania, przecież owe pierwotkowe urządzenia, jako z rozmaitych źródeł pochodzące, naturalnie, przynajmniej co do pomniejszych szczegółów, rozmaitemi być musiały. Okoliczność ta spowodowała Ministra Sprawiedliwości, a później Kommissyą Rządową Sprawiedliwości do wydawania licznych rozporządzeń, mających na celu ujednolitenie wewnętrzного porządku i postępowania w Sądach Pokoju.

I tak, reskryptem z dnia 13 Sierpnia 1812 roku, Nr. 15,210 (c), Minister Sprawiedliwości zalecił Sędziom Pokoju, aby kadencye swe regularnie odbywali, i jako zwierzchnicy Sądu nad całym biegiem służby czuwali; następnym zaś reskryptem daty 26 Września tegoż roku, Nr. 15,073 (d), objaśnił, w jaki sposób utrzymywane być winny akta, księgi i repertorya; wreszcie, rozporządzeniem z dnia 8 Listopada 1827 roku, Nr. 7,697 (e), Kommissya Rządowa Sprawiedliwości poleciła Sądom Pokoju, aby na posiedzenia swe pewne i stałe dnie w tygodniu oznaczyły, i o tém publiczność zawiadomiły.

(a) Zobacz dodatek N. 42 (t. VII, str. 257).

(b) Zobacz dodatek N. 43 (t. VII, str. 293).

(c) Zobacz dodatek N. 44 (t. VII, str. 297).

(d) Zobacz dodatek N. 45 (t. VII, str. 303).

(e) Zobacz dodatek N. 46 (t. VII, str. 305).

ОТДѢЛЪ III.

Коммерческіе Суды. ¹⁾

Статья 20.

Коммерческій Судъ долженъ состоятъ изъ одного *Пред-
сѣдателя*, юриста, назначаемаго на три года, и изъ *Чле-*

Равномѣрно важны относительно введенія един-
ства и упрощенія порядка службы въ Мировыхъ Судахъ
двѣ изданія Правительственною Коммисіею Юстиціи
инструкцій, одна 28 Марта 1833 года, N. 2,830 (a),
подчинившая Мировые Суды вѣдомству подлежащихъ
Трибуналовъ, что принято также и Положеніемъ о
введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголов-
ныхъ и исправительныхъ (ст. 66), а другая — 9 Де-
кабря того же года, N. 10,964 (b), опредѣляющая ка-
кія донесенія, когда и кому означенные Суды обяза-
ны представлять. Наконецъ, предписаніемъ отъ 12
(24) Декабря 1836 года, N. 11,667 (c), указаны Ми-
ровымъ Судамъ единообразныя формы для веденія
журналовъ.

¹⁾ Въ выноскѣ къ 9-й статьѣ настоящаго по-
ложенія изъяснено, что изъ числа существовавшихъ

(a) См. выноску къ § 15 букв. к, Учрежд. Прав. Комм. Юст. и упо-
мянутое къ оной прибавленіе къ N. 146 (Сборникъ постановленій, т. I, стр.
186 и т. IV стр. 272).

(b) См. приб. N. 47, (т. VII, стр. 308).

(c) См. приб. N. 48 (т. VII, стр. 326).

DZIAŁ III.

Sądy Handlowe. ¹⁾

Artykuł 20.

Sąd Handlowy składać się będzie z jednego *Pre-
zesa*, prawnika, mianowanego na lat trzy, i z *Członków*

Ważne również pod względem ujednostajnienia
i uproszczenia porządku służby w Sądach Pokoju,
są dwie instrukcje przez Kommissyą Rządową Spra-
wiedliwości wydane, jedna z dnia 28 Marca 1833
roku, Nr. 2,830 (a), poddająca Sądy Pokoju pod
zwierzchnictwo właściwych Trybunałów, co i Usta-
wa przechodnia do Kodeksu kar głównych i po-
prawczych w artykule 66-m przyjęła; druga z dnia
9 Grudnia tegoż roku, Nr. 10,964 (b), wskazująca,
jakie raporta, kiedy i komu Sądy te składać są o-
bowiązane. Nakoniec, reskryptem z dnia 12 (24)
Grudnia 1836 roku, Nr. 11,667 (c), przepisane zo-
stały Sądom Pokoju jednakowe wzory do dzienni-
ków utrzymywać się winnych.

¹⁾ W przypisku do artykułu 9-go niniejszej or-
ganizacyi wyjaśniono, że z dziewięciu istniejących

(a) Zobacz przypisek do § 15, lit. k Organizacyi Kommissyi Rządowej
Sprawiedliwości i powołany tamże dodatek N. 146 (Zbiór przepisów Wydziału
Sprawiedliwości t. I, str. 187 i t. IV, str. 273).

(b) Zobacz dodatek N. 47 (t. VII, str. 309).

(c) Zobacz dodatek N. 48 (t. VII, str. 327).

ново Суда, которых мѣстное купеческое сословіе, соотвѣтственно народонаселенію и развитію торговли, будетъ избирать изъ среды себя черезъ каждые два года ¹⁾).

Въ каждомъ Коммерческомъ Судѣ долженъ еще состоять одинъ пожизненный *Писарь* ²⁾).

прежде девяти Коммерческихъ Судовъ, оставленъ только одинъ подъ измѣненнымъ названіемъ *Коммерческаго Трибунала* въ Варшавѣ.

¹⁾ Въ выноскѣ къ § 15 бук. *b* положенія объ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи изложено, что въ настоящее время Коммерческій Трибуналъ состоитъ: изъ Предсѣдателя, Вице-Предсѣдателя, Судей и заступающихъ ихъ мѣсто, избираемыхъ черезъ каждые два года купеческимъ сословіемъ, въ указанномъ тамъ же порядкѣ. Предсѣдатель, на основаніи постановленія отъ 15 Февраля 1810 года (а), назначается изъ числа Апелляціонныхъ Судей, Вице-Предсѣдатель—изъ числа Судей Гражданскаго Трибунала, Судьи и заступающіе ихъ мѣсто—изъ купеческаго сословія, а въ торговыхъ дѣлахъ, къ которымъ прикосновены русскіе купцы, избираются Судьи и заступающіе ихъ мѣсто изъ русскихъ торговцевъ.

²⁾ Кромѣ Писаря, на основаніи означеннаго въ примѣчаніи къ § 15 положенія объ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи постановленія Совѣта Управленія отъ 7 (19) Марта 1839 года, за № 27,541 (т. I настоящаго Сборника, стр. 152), назначено еще состоять при Коммерческомъ Трибуналѣ, по поводу усиленія его занятій, Подписарю, Архивариусу и канцелярскому чиновнику.

(а) См. приб. N. 49 (т. VII, стр. 332).

Саду, которыхъ Zgromadzenie kupieckie miejscowe, stosownie do ludności i handlów, z pomiędzy siebie co lat dwa wybierać będzie ¹⁾).

Przydanym będzie do każdego Саду Handlowego jeden *Pisarz* dożywotni ²⁾).

давніей Садów Handlowych, pozostawiony został jeden tylko, pod zmienioną nazwą *Trybunału Handlowego* w Warszawie.

¹⁾ W odsyłaczу do § 15-go lit. *b* Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości wyjaśniono, iż obecnie Trybunał Handlowy składa się z Prezesa, Vice-Prezesa, Sędziów i ich zastępców, wybieranych co lat dwa przez Zgromadzenie kupieckie, w sposób tamże oznaczony. Prezes, na zasadzie dekretu z dnia 15 Lutego 1810 roku (а), z pomiędzy Sędziów Apellacyjnych, Vice-Prezes—z pomiędzy Sędziów Trybunału Cywilnego, Sędziowie i ich zastępcy—ze stanu kupieckiego, a do spraw handlowych, do których wpływają handlujący Rosssyanie, wybierani bywają Sędziowie i ich zastępcy z handlujących Rosssyan.

²⁾ Oprócz Pисарza, na zasadzie przywiedzonego w odsyłaczу do § 15-go Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości postanowienia Rady Administracyjnój z d. 7 (19) Marca 1839 r., Nr. 27,541 (т. I niniejszego zbioru, str. 153), przydanym został Trybunałowi Handlowemu, z powodu powiększenia się jego czynności, Podpisarz, Archiwista i Kancelista.

(а) Zobacz dodatek N. 49 (т. VII, str. 333).

Статья 21.

Предметы занятий того же Суда изложены подробно въ Торговомъ Кодексе¹⁾.

1) Предметы занятий Коммерческаго Трибунала обозначены подробно въ 631 и слѣдующихъ статьяхъ Торговаго Кодекса. По этимъ предметамъ, на основаніи 639, а также 646 статей того же Устава, разбирательству Коммерческаго Трибунала подлежали:

въ первой инстанціи — всѣ требованія, главный предметъ которыхъ превышалъ стоимостью 1,000 франковъ или 240 рублей серебромъ;

въ послѣдней инстанціи — всѣ требованія, предметъ которыхъ не превышалъ этой стоимости, или относительно которыхъ сдѣлано сторонами заявленіе, что онѣ желаютъ быть судимы окончательно и безъ апелляціи.

Въ настоящее время, на основаніи 4-ой статьи постановленія отъ 26 Марта 1842 года о *порядкѣ приписанія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣшенія, постановляемыя до толъ въ послѣдней инстанціи* (а), Коммерческій Трибуналъ никогда не рѣшаетъ въ послѣдней, но всегда въ I-ой инстанціи.

Слѣдуетъ еще здѣсь упомянуть, что, согласно 626 статьи Торговаго Кодекса, комплектъ въ Коммерческомъ Трибуналѣ составляютъ: Предсѣдатель или Вице-Предсѣдатель и двое Судей, или, вмѣсто одного изъ двухъ послѣднихъ, заступающій мѣсто Судьи.

(а) См. Учрежденіе Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, помѣщенное въ VI томѣ настоящаго Сборника.

Artykuł 21.

Przedmioty czynności tegoż Sądu wyszczególnione są w Kodeksie Handlowym¹⁾.

1) Przedmioty czynności Trybunału Handlowego wymienione są w art. 631 i następnych Kodeksu handlowego. W tych przedmiotach Trybunał Handlowy, na zasadzie art. 639 w związku z art. 646 tegoż prawa, dawniej sądził:

w pierwszej instancji: — wszelkie żądania, których przedmiot główny przenosił wartość 1000 franków, czyli rs. 240;

w ostatniej instancji: — wszelkie żądania, których przedmiot nie przenosił tej wartości, albo względem których strony oświadczyły, że chcą być sądzonemi ostatecznie i bez apellacyi.

Obecnie, podług artykułu 4-go postanowienia z dnia 26 Marca 1842 roku o *sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki mocą ostatniej instancji dotąd wydawane* (a), Trybunał Handlowy nigdy nie sądzi w ostatniej instancji, lecz zawsze w pierwszej.

Nadmienić jeszcze należy, iż stosownie do artykułu 626 Kodeksu handlowego, komplet w Trybunale Handlowym stanowią: Prezes lub Vice-Prezes i dwóch Sędziów, albo w miejsce jednego z dwóch ostatnich, zastępca Sędziego.

(а) Zobacz w Organizacyi Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, zamieszczonęj w tomie VI niniejszego Zbioru.

Статья 22.

Председателя Коммерческаго Суда и Писаря назначаемъ Мы Король, по представлению Министра Юстиции,

Внутреннее устройство Коммерческаго Трибунала основывается непосредственно на положеніяхъ гражданскаго судопроизводства, а именно 414 до 442 статьяхъ, и на тѣхъ положеніяхъ Торговаго Кодекса, въ силу которыхъ выборъ присутствующихъ Членовъ устанавливается черезъ два года. На семъ основаніи, вновь избранные Председатель, Вице-Председатель и Судьи, по приведеніи къ присягѣ въ Апелляціонномъ Судѣ, собираются въ общее засѣданіе въ Коммерческомъ Трибуналѣ, и тамъ выбывающіе Члены протоколярно передаютъ свою должность вновь поступающимъ Членамъ, а преимущественно порученія по массамъ несостоятельныхъ должниковъ, Судьи же едино временно, по взаимному между собою соглашенію, опредѣляютъ сроки поочередныхъ засѣданій.

Въ этомъ Трибуналѣ ведется одинъ только настольный журналъ, въ который вносятся поочередно всякія прошенія, отзывы и переписка, для дѣлъ же предназначена одна только вписная книга, скрѣпленная по листамъ Председателемъ. Слушаніе дѣлъ происходитъ ежедневно отъ 10-ти часовъ утра до 2-хъ часовъ по полудни. По средамъ и субботамъ обсуждаются дѣла, къ которымъ прикосновенны русскіе торговцы, и дѣламъ этого рода ведется особый реестръ (воканда). Ежедневно поступаютъ къ докладу сперва дѣла, подлежащія разбирательству въ сокращенные сроки, и потомъ уже дѣла, рѣшаемыя въ обыкновен-

Artykuł 22.

Prezesa Sądu Handlowego i Pisarza mianujemy My Król, na przedstawienie Ministra Sprawiedliwości, a Człon-

Wewnętrzne urządzenie Trybunału Handlowego bezpośrednio wypływa z przepisów procedury cywilnej, mianowicie z art. 414 do 442, oraz z tych przepisów Kodeksu handlowego, które stanowią wybór Członków sądzących co lat dwa. Podług tego, nowo wybrani Prezes, Vice-Prezes i Sędziowie, po wykonaniu przysięgi w Sądzie Apellacyjnym, zgromadzają się na ogólne zebranie w Trybunale Handlowym, i tam wychodzący protokółarnie zdają służbę wchodzącym, mianowicie komissorya w masach upadłości, a jednocześnie Sędziowie oznaczają ułożone między sobą kadencye.

W Trybunale tym utrzymuje się jeden tylko dziennik podawczy, do którego zapisują się kolejno wszelkie podania i korespondencye, a dla spraw jedna jest tylko księga wpisowa, przez Prezesa parafowana. Audyencye odbywają się codziennie od godziny 10 zrana do 2 po południu. Co środa i sobota sądzone są sprawy, do których wpływają handlujący Rosssyanie, i dla tego rodzaju spraw utrzymwaną jest oddzielna wokanda. Codziennie przywołują się naprzód sprawy ze skróconych terminów, a następnie sprawy z terminu zwyczajnego. Podług

а утверждаемъ Членовъ Коммерческаго Суда, избранныхъ купеческимъ собраніемъ ¹⁾).

ный срокъ. На основаніи предписанія отъ 28 Апрѣля 1831 года, за № 3,533 (а), Писарь Коммерческаго Трибунала, чтобы не вовлекать сторонъ въ убытки отъ промедленія, обязанъ изготавить редакцію и мотивы опредѣленія въ тотъ самый день, въ который оно состоялось.

1) Правило это, относительно назначенія Предсѣдателя, Вице-Предсѣдателя, Писаря а также другихъ чиновниковъ и служителей Коммерческаго Трибунала, обозначенныхъ въ примѣчаніи къ 20 статьѣ настоящаго положенія, а также относительно утвержденія выборовъ Судей и заступающихъ ихъ мѣсто, подверглось измѣненію.

Такъ какъ, въ настоящее время, какъ это объяснено въ выносахъ къ § 15 бук. b положенія объ учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи и къ 20-ой статьѣ настоящаго положенія (т. 1, стр. 152, а также стр. 94 настоящаго тома), Предсѣдатель, на основаніи постановленія отъ 15 Февраля 1810 г., избирается изъ числа Апелляціонныхъ Судей, а Вице-Предсѣдатель, въ силу постановленія отъ 7 (19) Марта 1839 года, за № 27,541, изъ числа Судей Гражданскаго Трибунала, опредѣленныхъ уже на свои должности Совѣтомъ Управленія, поэтому, послѣ выбора ихъ въ Предсѣдатели и Вице-Предсѣдатели, избраніе это не подлежитъ обыкновенно особому утвержденію. Избранныхъ же Судей и заступающихъ ихъ мѣсто утверждаетъ Правительственная Коммисія Юстиціи,

(а) См. приб. N. 50 (т. VII, стр. 334).

кѡвъ Саду Handlowego, od Zgromadzenia kupieckiego obranych, potwierdzamy ¹⁾).

reskryptu z d. 28 Kwietnia 1831 r., Nr. 3,533 (a), Pisarz Trybunału Handlowego obowiązany jest, dla nie-narazenia stron na straty z opóźnienia, wygotować redakcyą i motywa wyroku w tym samym dniu, w którym wydany został.

1) Przepis ten co do mianowania Prezesa, Vice-Prezesa, Pisarza oraz innych urzędników i officialistów Trybunału Handlowego, wymienionych w przypisku do artykułu 20 niniejszej organizacyi, oraz co do potwierdzenia wyborów na Sędziów i ich zastępców uległ zmianie.

Obecnie, ponieważ, jak to wyjaśniono w odsyłaczach do §. 15 lit. b. organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości i do artykułu 20 niniejszej organizacyi (T. 1, str. 153, oraz str. 95 tomu niniejszego), Prezes, na zasadzie dekretu z dnia 15 Lutego 1810 r., wybieranym bywa z grona Sędziów Apellacyjnych, a Vice-Prezes, na podstawie postanowienia z dnia 7 (19) Marca 1839 roku, Nr. 27,541, z grona Sędziów Trybunału Cywilnego, mianowanych już na swe urzędy przez Radę Administracyjną; przeto, po wybraniu ich na Prezesa i Vice-Prezesa, wybór ten nie bywa oddzielnie zatwierdzanym. Wybór zaś Sędziów i ich zastępców zatwierdza Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, przez nakazanie

(а) Zobacz dodatek N. 50 (t. VII, str. 335).

ОТДѢЛЪ IV.

Трибуналы I-ой Инстанціи ¹⁾.

Статья 23.

Трибуналь I-ой Инстанціи долженъ состоять изъ одного Предсѣдателя, изъ 6-ти пожизненныхъ Судей и трехъ пожизненныхъ Ассесоровъ.

предписывая Апелляціонному Суду отобрать отъ вновь избранныхъ присягу.

Что касается назначенія Писаря, Подписаря, Архиваріуса и канцелярскаго чиновника, то оно, соотвѣтственно разряду должности, какъ это изложено въ выноскѣ къ § 7 бук. b Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи (т. 1, настоящаго Сборника, стр. 26), зависитъ отъ Правительственной Коммисіи Юстиціи, или отъ Предсѣдателя Коммерческаго Трибунала. Писарь и Подписарь назначаются Правительственною Коммисіею Юстиціи, Архиваріусъ же и канцелярскій чиновникъ — Предсѣдателемъ.

¹⁾ Въ выноскѣ къ 9-й ст. настоящаго положенія (стр. 42) изъяснено, что Гражданскіе Трибуналы I-ой Инстанціи, вѣдѣствіе постановленія Совѣта Управленія отъ 4 (16) Октября 1844 года, наименованы Гражданскими Трибуналами N губерніи въ городѣ N, напр. Гражданскій Трибуналь Варшавской губерніи въ г. Калишѣ.

DZIAŁ IV.

Trybunały I-éj Instancji ¹⁾.

Artykuł 23.

Trybunał I-éj instancji składać się będzie z jednego Prezesa, z 6-ciu Sędziów dożywotnich i trzech Assesorów dożywotnich.

Sądowi Apelacyjnemu odebrania od nowo wybranych przysięgi.

Co do nominacji Pisarza, Podpisarza, Archiwisty i Kancelisty, takowa zależną jest, stosownie do klasy urzędu, jak to wyłączone w przypisku do § 7 lit. b. Organizacji Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości (T. I niniejszego Zbioru, str. 27), od Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości lub Prezesa Trybunału Handlowego. Pisarza i Podpisarza mianuje Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, Archiwistę zaś i Kancelistę — Prezes.

¹⁾ W przypisku do artykułu 9 niniejszej organizacji (str. 43) wyjaśniono, że Trybunały Cywilne pierwszej instancji, w skutek postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 4 (16) Października 1844, roku nazwane zostały Trybunałami Cywilnymi gubernii N w miejscu N np. Trybunał Cywilny Gubernii Warszawskiej w Kaliszu.

Въ составъ его должны сверхъ того войти: одинъ Писарь, одинъ Подписарь, одинъ Метрикантъ (*Conservateur*), Секретари, Казначей и Канцелярія ¹⁾.

¹⁾ Въ настоящее время, статья эта относительно Судей, Ассесоровъ и Казначей не имѣетъ примѣненія, ибо, вслѣдствіе упраздненія въ нѣкоторыхъ Трибуналахъ вторыхъ Отдѣленій, число Судей и Ассесоровъ уменьшилось, должность же Кассира, которая была необходимою въ то время, когда существовали еще депозитныя массы послѣ Прусскаго и Австрійскаго Правительствъ, упразднена во всѣхъ Трибуналахъ, послѣ окончанія дѣлъ объ этихъ массахъ.

Что касается Метриканта или Консерватора ипотекъ, то должность эта существовала до времени введенія новаго ипотечнаго порядка, въ силу Сеймоваго постановленія 1818 года. Съ того времени, а именно вслѣдствіе инструкции, изданной 30 Іюня 1819 года, за № 7,408 (а), во время производимаго устройства ипотекъ, принятіемъ записей, которыя долженъ былъ принимать Консерваторъ, занимались откомандированные Члены Ипотечной Коммисіи, по окончаніи же устройства или по истеченіи окончательнаго срока, обязанность эта лежитъ уже не на Консерваторѣ, но на ипотечномъ Писарѣ, который, будучи подчиненъ въ дѣйствіяхъ своихъ контролю ипотечнаго управленія, исполняетъ оную порядкомъ, представляющимъ существенныя различія въ сравненіи съ обязанностями прежняго Консерватора.

(а) См. приб. N. 51 (т. VII, стр. 336).

Придани до него będą jeden *Pisarz*, jeden *Podpisarz*, jeden *Metrykant* (*Conservateur*), i *Sekretarze*, *Kasyer* i *Kancelarya* ¹⁾.

¹⁾ Obecnie artykuł ten co do Sędziów, Assesorów i Kasyera nie jest w wykonaniu; albowiem, wskutku zwinienia drugich Wydziałów po niektórych Trybunałach, liczba Sędziów i Assesorów uległa zmniejszeniu, urząd zaś Kasyera, który potrzebny był naówczas gdy istniały masy depozytowe po-pruskie i po-austryackie, po ukończeniu tych mas, we wszystkich Trybunałach został zniesiony.

Co do Metrykanta czyli Konserwatora hipotek, urząd ten egzystował do czasu wprowadzenia nowego porządku hipotecznego z mocy ustawy sejmowej z roku 1818. Odtąd, a mianowicie na skutek instrukcyi z dnia 30 Czerwca 1819 roku, Nr. 7,408 (a), podczas toczącej się regulacyi hipotek, przyjmowaniem wpisów, jakie przyjmować był powinien Konserwator, trudnili się delegowani Członkowie Kommissyi Hipotecznej, a po skończonej regulacyi, czyli po terminie prekluzyjnym, już nie Konserwator, ale Pisarz hipoteczny, który, poddany będąc co do czynności swoich pod kontrolę Zwierzchności hipotecznej, spełnia takowe w sposób stanowczo różniący się od obowiązków dawnego Konserwatora.

(а) Zobacz dodatek N. 51 (t. VII, str. 337).

Статья 24.

Трибуналъ I-ой Инстанціи раздѣляется на два *Отдѣленія*, изъ коихъ одно будетъ заниматься окончаніемъ нерѣшенныхъ дѣлъ (то есть такихъ, по которымъ производство по крайней мѣрѣ въ I-ой инстанціи окончено во времена прошлаго правительства) ипотекою, а также опекунскими дѣлами до передачи ихъ въ Семейныя Совѣты, другое же—текущими дѣлами ¹⁾

¹⁾ Учрежденныя, на основаніи этого положенія, два Отдѣленія въ Трибуналахъ не были въ самомъ началѣ въ состояніи разсмотрѣть множества накопившихся дѣлъ, и по этой причинѣ, Королевскимъ постановленіемъ, состоявшимся 23 Сентября 1811 года (Дневникъ Законовъ Варш. Герц. т. 3, стр. 395), въ Трибуналахъ, имѣющихъ болѣе занятій, дозволено образовать по три Отдѣленія, однако безъ увеличенія штатовъ, а командируя только чиновниковъ изъ Трибуналовъ, имѣющихъ менѣе занятій, въ Трибуналы, болѣе обремененные дѣлами. Послѣ рѣшенія дѣлъ, оставшихся нерѣшенными со временъ Прусскаго и Австрійскаго правительствъ, въ 1817 году, установлено въ Кѣлецкомъ и Сѣдлецкомъ Трибуналахъ по одному только Отдѣленію, въ Варшавскомъ однако Трибуналѣ удержаны три Отдѣленія потому, что, на основаніи положенія объ учрежденіи Прокураторіи, дѣламъ, подлежащимъ ея защитѣ, назначенъ привилегированнымъ Судилищемъ Варшавскій Трибуналъ. Впослѣдствіи времени, въ видахъ скорѣйшаго

Артыкулъ 24.

Трибуналъ I-ѣй инстанциі дѣлится на два *Выдѣялы*, зъ которыхъ одинъ труднѣе сѣ будетъ уководненіемъ справъ зааглыхъ (то есть такихъ, которыхъ принажмнѣй инструкіа первой инстанциі за рządu zesznego ukończoną została), hipoteką, tudzież sprawami opiekuńczemi, nim te Radom familijnym oddanemi zostaną; drugi zaś sprawami bieżącemi ¹⁾.

¹⁾ Утворzone, z mocy téj Organizacyi, po dwa Wydziały Trybunałów, zaraz w samym początku nie były w stanie podolać nawałowi справъ; dla tego dekretem Królewskim z dnia 23 Września 1811 roku (Dziennik Praw Ks. Warszaw. t. 3, str. 395), w Trybunałachъ mającychъ więciej zajęcia dozwolono utworzyć po trzy Wydziały, lecz bez powiększenia etatów, ale za pośrednictwem delegacyi od Trybunałówъ mnięj mającychъ czynności do Trybunałówъ więciej zajętychъ. Po wysądzeniu справъ зааглыхъ po rządachъ pruskim i austriackim, w roku 1817 w Trybunałachъ Kieleckim i Siedleckim postanowiono po jednymъ tylko Wydziale, w Trybunale jednakъ Warszawskimъ utrzymano trzy Wydziały, dla tego, że według organizacyi Prokuratorii, sprawomъ w jęj obronie zostającymъ naznaczono jako forum privilegiatum, Trybunałъ Warszawski. Następnie, dla spiesniejszego ukończenia masъ po-pruskichъ i po-austriackichъ, postanowieniemъ Ks. Namiestnika Królewskiego z dnia 26 Listopada 1822 r. (Dzien. Pr. K. P. t. 7, str. 437), zwiększono etatъ tego ostatniego

Статья 25.

Каждое Отдѣленіе въ полномъ своемъ составѣ состоитъ изъ трехъ Членовъ Суда. При Отдѣленіи подъ, пред-

рѣшенія дѣлъ о массахъ, оставшихся послѣ б. Прускаго и Австрійскаго правительствъ, въ силу постановленія Намѣстника Царства отъ 26 Ноября 1822 года (Дневн. Зак. Царства Польск. т. 7, ст. 437), послѣдовало увеличеніе штата сего послѣдняго Трибунала, прибавленіемъ двухъ Судей, одного Ассесора, одного Подписаря и соотвѣтственнаго числа служителей, съ тѣмъ условіемъ, чтобы это новое Отдѣленіе занялось исключительно депозитными массами, оставшимися послѣ Прускаго и Австрійскаго Правительствъ; вслѣдствіе сего образовались въ упомянутомъ Трибуналѣ четыре Отдѣленія, а именно: I, II и IV для текущихъ дѣлъ, III же, исключительно предназначенное для депозитныхъ массъ. Такой порядокъ вещей продолжался до окончанія дѣлъ объ этихъ массахъ, послѣ чего число Отдѣленій уменьшено до 3-хъ. По причинѣ однако накопленія нерѣшенныхъ дѣлъ установлено было въ 1846 году временно IV Отдѣленіе, которое упразднено впослѣдствіи, въ 1855 г., такъ что въ настоящее время Варшавскій Трибуналъ состоитъ изъ трехъ Отдѣленій, Калишскій, Плоцкій, Люблинскій и Радомскій Трибуналы изъ двухъ, Кѣлецкій же, Сѣлецкій, Ломжинскій и Сувальскій Трибуналы — изъ одного Отдѣленія. Сверхъ того, для производства ипотечныхъ дѣлъ по недвижимостямъ, крѣпостныя книги которыхъ хранятся у ипотечныхъ Писарей въ Трибуналахъ, согласно нынѣ дѣйствующей

Artykuł 25.

Komplet każdego Wydziału składa się z trzech Członków Sądu. Wydział pod prezydencją Prezesa ma

Trybunału, dodaniem dwóch Sędziów, jednego Asse-sora, jednego Podpisarza i odpowiedniej liczby subalternów, z tém zastrzeżeniem, aby ten nowy Wydział zatrudniał się wyłącznie masami depozytowemi po rządach pruskim i austryackim; w skutku tego utworzyły się w Trybunale rzeczonym cztery Wydziały, mianowicie: I, II i IV do spraw bieżących, a III wyłącznie poświęcony masom depozytowym, i taki stan rzeczy trwał aż do ukończenia tych mas, poczem ograniczono liczbę Wydziałów do trzech. Z powodu jednak nagromadzenia się zaległości, ustanowiono w roku 1846 czasowo Wydział IV, który następnie zwinięto w roku 1855, tak, że obecnie Trybunał Warszawski ma trzy Wydziały, Trybunały: Kaliski, Płocki, Lubelski i Radomski — po dwa; Kielecki, Siedlecki, Łomżyński i w Suwałkach — po jednym Wydziale. Prócz tego, dla ułatwienia czynności hipotecznych co do nieruchomości, których księgi wieczyste znajdują się w zachowaniu Pisarzy hipotecznych przy Trybunałach, stosownie do obowiązującej ustawy z r. 1818 (Dzien. Pr. t. 5, str. 295), i na mocy postanowienia Namie-

сѣдательствомъ Предсѣдателя, состоитъ для писмоводства Писарь, при Отдѣленіи же подъ предсѣдательствомъ старшато по порядку Судьи—Подписарь ¹⁾.

шему уставу 1818 года (Дневн. Зак. т. 5, стр. 295) и на основаніи постановленія Намѣстника отъ 25 Октября 1825 года (Дневникъ Законовъ, томъ 11, стр. 12), при каждомъ Трибуналѣ существуетъ два такіа Отдѣленія одно для земскихъ недвижимостей, а другое для недвижимостей города Варшавы. Дальнѣйшія распоряженія, заключающіяся въ этой статьѣ, какъ переходящія, не имѣютъ въ настоящее время никакого примѣненія, такъ какъ накопившіяся дѣла давно уже рѣшены окончательно. Ипотечныя дѣйствія подчинены контролю особыхъ Отдѣленій, дѣла опекунскія подлежатъ вѣдѣнію Семейныхъ Совѣтовъ и Мировыхъ Судовъ, и такимъ образомъ Трибуналы занимаются исключительно дѣлами спорными, текущими и распорядительными дѣйствіями.

¹⁾ Членами этими должны быть Судьи или заступающіе ихъ мѣсто, то есть Ассесоры, съ тѣмъ однако относительно сихъ послѣднихъ ограниченіемъ, что въ комплектъ изъ трехъ лицъ можетъ засѣдать одинъ только Ассесоръ, примѣняясь къ предписанію Правительственной Комисіи Юстиціи отъ 28 Мая 1823 года, за № 2,707 (а), въ которомъ указанъ порядокъ составленія комплектовъ. Ипотечное Отдѣленіе, въ полномъ своемъ составѣ, должно состоять изъ Предсѣдателя и Судьи, или же изъ двухъ Судей и ипотечнаго Писаря, которому присвоено право рѣ-

(а) См. приб. N. 52 (т. VII, стр. 440).

Писаря до піора, а Wydział pod prezydencją najstarszego z porządku Sędziego, ma Podpisarza ¹⁾.

stnika z dnia 25 Października 1825 roku (Dzien. Pr. t. 11, str. 12), przy każdymъ Trybunale istnieje Wydział hipoteczny, a przy Trybunale Warszawskim urządzone są dwa takie Wydziały, jeden dla nieruchomości ziemskich, drugi dla nieruchomości miasta Warszawy. Dalsze rozporządzenia tego artykułu, jako przemijające, obecnie nie mają zastosowania, gdyż sprawy zaległe oddawna załatwiono. Czynności hipoteczne zostają pod kontrolą osobnych Wydziałów, czynności dotyczące opiek, należą do Rad familijnych i Sądów Pokoju, a tym sposobem Trybunały zajmują się wyłącznie sprawami spornymi bieżącymi i czynnościami ekonomicznymi.

¹⁾ Członkami temi powinni być Sędziowie lub ich zastępcy czyli Assesorowie, z tém jednak co do tych ostatnich ograniczeniem, że w komplecie trzech zasiadać może jeden tylko Assesor, a to stosownie do reskryptu Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 28 Maja 1823, Nr. 2,707 (a), którym wskazano porządek układania kompletów. Komplet Wydziału hipotecznego składać się winien z Prezesa i Sędziego, lub z dwóch Sędziów z przybraniem Pисаря hipotecznego, który ma głos stanowczy (art. 29

(а) Zobacz dodatek N. 52 (t. VII, str. 441).

Статья 26.

По окончательномъ разсмотрѣніи накопившихся дѣлъ, оба Отдѣленія должны заниматься текущими дѣлами, и тогда каждое Отдѣленіе будетъ имѣть назначенную для своей подсудности половину уѣздовъ въ департаментѣ, которые будутъ измѣняться черезъ каждые четыре мѣсяца ¹⁾.

шительнаго голоса (ст. 29 Ипотечнаго Устава съ 1818 года (Дневн. Зак. т. 5, стр. 313).

Впрочемъ, предписаніемъ Правительственной Комисіи Юстиціи 24 Мая 1835 года, за № 4,165 (а), вмѣнено въ обязанность, чтобы Предсѣдатели Трибуналовъ, для пользы службы, присутствовали сколько можно чаще въ засѣданіяхъ Отдѣленій, постановляющихъ рѣшенія.

¹⁾ Правило это измѣнено Министерскимъ предписаніемъ отъ 17 Сентября 1812 г., за N. 14,360 (b) въ томъ смыслѣ, что распредѣленіе дѣлъ назначено производить по жребію.

На основаніи распоряженія отъ 9 Іюня 1824 года, за N. 7,163 (c) дѣла, распредѣленные уже одинъ разъ, по жребію, по Отдѣленіямъ, остаются въ нихъ до окончательнаго рѣшенія оныхъ и не подлежатъ вторичному балотированію.

Первоначально Гражданскіе Трибуналы рѣшали:

(a) См. приб. N. 53 (т. VII, стр. 444).

(b) См. приб. N. 54 (т. VII, стр. 446).

(c) См. приб. N. 55 (т. VII, стр. 458).

Артикулъ 26.

По уkoнчeнiиcпpавъзaлeглыx, бeдaсeoбaдвaWyдзiалытруднiлыспpавaмибeжaцeми, aнaтeнчeзaкaждыWyдзiалъWyзнaчeнoмъбeдзeнaпoлoвeypoвнaтoвдeпapтaмeнтoвыx, кoтopыceчтeрымяcцaмeнeнaбeдa¹⁾.

Уставы ипотечной з року 1818, Dziennik Praw t. 5, str. 313).

Wreszcie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 24 Maja 1835 roku, Nr. 4,165 (a), poleciła, aby Prezesi Trybunałów, dla dobra służby, jaknajczęściej zasiadali w Wydziałach sądzących.

¹⁾ Przepis ten reskryptem ministeryalnym z dnia 17 Września 1812 roku, Nr. 14,360 (b), zmieniony w ten sposób, że nakazano podział spraw przez losowanie.

Na zasadzie rozporządzenia z dnia 9 Czerwca 1824 roku, Nr. 7,163 (c), sprawy już raz przez wylosowanie na Wydziały rozdzielone, pozostają w tychże aż do stanowczego ich rozsądzenia i nie ulegają powtórному losowaniu.

Pierwiastkowo Trybunały Cywilne sądziły:

(a) Zobacz dodatek N. 53 (t. VII, str. 445).

(b) Zobacz dodatek N. 54 (t. VII, str. 447).

(c) Zobacz dodatek N. 55 (t. VII, str. 459).

Статья 27.

Черезъ каждые три года Предсѣдателемъ будетъ назначаемъ Нами одинъ изъ числа Судей; Предсѣдатели

въ послѣдней инстанціи, дѣла, поступающія къ нимъ по апелляціи на рѣшенія Спорныхъ Отдѣлений Мироваго Суда;

въ первой и послѣдней инстанціи, всѣ дѣла, касающіяся, какъ личныхъ правъ, такъ и движимаго имущества, а также торговыя дѣла, тамъ, гдѣ не существовало особыхъ Коммерческихъ Трибуналовъ, стоимостью не свыше 1,600 польск. злот., и сверхъ того дѣла о недвижимостяхъ, объявленный доходъ съ которыхъ, въ видѣ безсрочной или временной арендной суммы, не превышалъ 80 польск. злот.;

въ первой только инстанціи, дѣла по личнымъ обязательствамъ, проистекающія изъ вещнаго права и смѣшанныя дѣла по всѣмъ предметамъ, за исключеніемъ тѣхъ только, которыя были предоставлены въ Мировые Суды, равно какъ и торговыя дѣла тамъ, гдѣ не были учреждены особые Комерческіе Трибуналы.

Въ настоящее время, на основаніи 2 и 3 статьи постановленія, состоявшагося 26 Марта 1842 года (а) о порядкѣ принесенія жалобъ на рѣшенія, постановляемыя дотоле въ послѣдней инстанціи, Гражданскіе Трибуналы рѣшаютъ:

во второй и вмѣстѣ съ тѣмъ въ послѣдней инстанціи, дѣла по апелляціи противъ рѣшеній, поста-

(а) См. Учрежденіе Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, помѣщенное въ VI томъ настоящаго Сборника.

Artykuł 27.

Co trzy lata będzie przez Nas mianowany Prezesem jeden z grona Sędziów; Prezesowie jednak po-

w ostatniej instancji: sprawy przychodzące z odwołania się od wyroków Wydziałów Spornych Sądu Pokoju;

w pierwszej i ostatniej instancji wszelkie sprawy, tak osobiste, jak co do rzeczy ruchomych, oraz sprawy handlowe, gdzie osobne Trybunały Handlowe nie istniały, aż do wysokości 1600 złotych polskich, niemniej co do nieruchomości, których przychód, wypłatą wieczystą lub opłatą dzierżawną wykazywany, nie prznosił 80 złp.;

w pierwszej tylko instancji, sprawy osobiste, rzeczowe i mieszane we wszelkich przedmiotach, wyjąwszy tych, które Sądom Pokoju były przekazane, jakoteż sprawy handlowe tam, gdzie osobne Trybunały Handlowe ustanowione nie były.

Obecnie, na zasadzie artykułów 2-go i 3-go postanowienia z dnia 26 Marca 1842 roku (a) o sposobie zanoszenia skarg na wyroki mocą ostatniej instancji dotąd wydawane, Trybunały Cywilne sądzą:

w drugiej i zarazem ostatniej instancji, sprawy z odwołania się od wyroków przez Wydziały Spor-

(а) Zobacz Organizacyę Warsz. Departamentów Rządzącego Senatu, zamieszczoną w tomie VI niniejszego Zbioru.

однако могутъ быть и вновь утверждаемы въ этой должности.

Кандидаты на должности Предсѣдателей, Членовъ Суда, Писарей, Ассесоровъ, Подписарей, Метрикантовъ и Бур-

новляемыхъ Спорными Отдѣленіями Мировыхъ Судовъ, предметъ которыхъ не превышаетъ стоимостью 75 руб. сер.;

во второй только инстанціи, дѣла о правѣ владѣнія, не взирая на стоимость предмета, восходящія по апелляціи противъ рѣшеній, постановляемыхъ Спорными Отдѣленіями Мировыхъ Судовъ, а также дѣла, поименованныя въ 3-й статьѣ Кодекса Гражд. Судопр.; а именно: о вознагражденіи убытковъ, о починкахъ и т. п., стоимость предмета которыхъ превышаетъ сумму 240 руб. сер.;

въ первой только инстанціи, всѣ прочія дѣла, которыя, по той причинѣ, что предметъ ихъ превышаетъ стоимостью 75 руб. сер., не могли быть разбираемы въ Спорныхъ Отдѣленіяхъ, равно какъ и дѣла о недвижимой собственности, о расторженіи контрактовъ, а также иски объ исполненіи рѣшеній и наложеніи запрещенія.

Кромѣ того, вѣдѣнію Гражданскихъ Трибуналовъ подлежатъ: дѣла, касающіяся отсутствія лицъ, родственной связи, учрежденія опеки и попечительства, на сколько, по двумъ послѣднимъ предметамъ, на основаніи существующихъ правилъ, постановленія Семейныхъ Совѣтовъ оказываются недостаточными, или когда дѣло восходитъ путемъ жалобы на постановленіе Семейнаго Совѣта, также дѣла о недѣйствительности, или расторженіи брака между лицами нехристіанскихъ исповѣданій, и сверхъ того, на основаніи 36, 66 и

twierdzonemi być mogą.

Na Prezesów, Członków Sądu, Pisarzów, Assesorów, Podpisarzów, Metrykantów i Burgrabiów poda-

ne Sądów Pokoju wydanych, których przedmiot rs. 75 nie przechodzi;

w drugiej tylko instancji, sprawy posesoryjne, bez względu na wartość przedmiotu, przychodzące z odwołania się od wyroków przez Wydziały Sporne Sądów Pokoju wydawanych, tudzież sprawy w art. 3-m Kodeksu postępowania sądowego wymienione, to jest: o wynagrodzenie szkód, reperacye i t. d., w których wartość przedmiotu rs. 240 przenosi;

w pierwszej jedynie instancji, wszelkie inne sprawy, które, z powodu iż wartość ich przedmiotu przenosiła rubli srebrem 75, nie mogły być sądzone przez Wydziały Sporne, jak niemniej sprawy o własność nieruchomości, rozwiązanie umów, tudzież spory egzekucyjne i aresztowe.

Prócz tego do atrybucyi Trybunałów Cywilnych należą: sprawy dotyczące nieobecności osób, o stan familijny, w przedmiocie opieki, kurateli, o ile w dwóch ostatnich przedmiotach, podług obowiązujących przepisów, uchwały Rad familijnych nie są wystarczające, albo gdy sprawa przychodzi w drodze skargi na uchwałę Rady familijnej, oraz sprawy o nieważność lub rozwód małżeństwa osób wyznań niechrześcijańskich, nadto, wedle art. 36, 66 i 69 Ustawy przechodniój do Kodeksu kar głównych

графовъ должны быть представляемы на Наше утверждение Министромъ Юстиціи; судебныхъ же служителей онъ утверждаетъ самъ, по представлению Суда ¹⁾.

69 ст. Положенія о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ отъ 11 Ноября 1847 года (Дневн. Зак. т. 40, стр. 6), опредѣленіе взысканій за нарушеніе правилъ о содержаніи актовъ гражданскаго состоянія, а равно и опредѣленіе взысканій на чиновниковъ Мироваго Суда, частныхъ административныхъ Приставовъ, Президентовъ, Бургомистровъ и Гминныхъ Войтовъ, по поводу возложенныхъ на нихъ Гражданскимъ Кодексомъ обязанностей, какъ равно на Регентовъ, Судебныхъ Приставовъ и Возныхъ.

¹⁾ Правило, изложенное въ этой статьѣ, подверглось измѣненію. Въ настоящее время, на основаніи 53-й статьи Устава о службѣ гражданской, изданнаго 10 (22) Марта 1859 года, и постановленія Намѣстника отъ 11 (23) Іюля того же года (Дневн. Зак. т. 53, стр. 72 и 226), изложенныхъ въ выноскѣ къ § 7 бук. b, положенія объ Учрежденіи Правительственной Коммисіи Юстиціи (т. 1, стр. 26), Предсѣдатели, Судьи и Ассесоры Трибунала назначаются Совѣтомъ Управленія, по представленію Правительственной Коммисіи Юстиціи, Писари, Подписари и Судебные Пристава—Правительственною Коммисіею Юстиціи, служители же и возные—Предсѣдателями Трибуналовъ.

Здѣсь слѣдуетъ еще упомянуть о внутреннемъ устройствѣ Трибуналовъ.

Въ выноскѣ къ 19-й статьѣ настоящаго положенія, изъяснено уже, что Министръ Юстиціи, обремененный многосложными занятіями по первоначальному

ваѣ намъ będzie Minister Sprawiedliwości kandydatów do potwierdzenia. Officyalistów zaś sądowych sam, na podanie Sądu, potwierdza ¹⁾.

i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 r. (Dzien. Pr. t. 40, str. 7), karcenie wykroczeń przeciwko przepisom o utrzymywaniu aktów Stanu Cywilnego, jak niemniej wymierzanie kar przeciwko urzędnikom Sądów Pokoju, oraz Komisarzom cyrkulowym administracyjnym, Prezydentom, Burmistrzom i Wójtom gmin, z powodu czynności przez Kodeks Cywilny im powierzonych, jakoteż na Rejentów, Komorników i Woźnych.

¹⁾ Przepis w tym artykule zawarty uległ zmianie. Obecnie, na zasadzie artykułu 53 Ustawy o służbie cywilnej z dnia 10 (22) Marca 1859 roku i postanowienia Namiestnika z dnia 11 (23) Lipca tegoż roku (Dzien. Pr. t. 53, str. 73 i 227), wyjaśnionych w przypisku do § 7 lit. b. *Organizacji Komisji Rządowej Sprawiedliwości* (t. 1, str. 27), Prezesów, Sędziów i Assesorów Trybunału mianuje Rada Administracyjna, na przedstawienie Komisji Rządowej Sprawiedliwości; Pisarzy, Podpisarzy i Komorników — Komisya Rządowa Sprawiedliwości; Officyalistów i Woźnych — Prezesi Trybunałów.

W tém miejscu wspomnieć należy o wewnętrzném urządzeniu Trybunałów.

W przypisku do artykułu 19 niniejszej Organizacji wyjaśniono już, że w natłoku prac około pierwsiastkowego organizowania władz sądowych,

устройству судебных присутственных мѣстъ, не будучи въ состояніи преобразовать все вдругъ, 6-ю статьею инструкціи данной 23 Мая 1808 года (а) предоставилъ Судамъ право составить для себя правила о временномъ внутреннемъ устройствѣ.

Въ видахъ же преподаванія этимъ же Судамъ нѣ- котораго рода образца такого устройства, а также во избѣжаніе разнообразія, этотъ же Министръ, примѣ- няясь къ точному смыслу Королевскаго постановленія отъ 5 Іюля 1810 года (b), поручилъ перевести на польскій языкъ состоящій въ тѣсной связи съ ново- введенными французскими Кодексами уставъ, подъ загл.: „*Réglement pour la police et la discipline des cours et tribunaux*“, утвержденный 30 Марта 1808 года. По окончаніи переводъ этотъ разосланъ во всѣ Суды, при предписаніи отъ 22 Февраля 1820 года, за № 1,951. Суды, руководствуясь этимъ образцомъ и со- ображаясь вмѣстѣ съ тѣмъ съ мѣстными обычаями и потребностями, составляли для себя правила внутрен- няго устройства, которыя, по мѣрѣ замѣченныхъ укло- неній отъ началъ судопроизводства, были исправляе- мы издаваемыми распоряженіями.

Къ числу такихъ распоряженій, за исключеніемъ упомянутыхъ уже выше въ выноскѣ къ 26-й статьѣ настоящаго положенія, отъ 17 Сентября 1812 года, за № 14,360 и отъ 9 Іюня 1824 года, за № 7,163, (стр. 112), относятся слѣдующія:

1. предписаніе отъ 10 Ноября 1819 года, за № 1,146 (c), о заведеніи и содержаніи книги, по

(a) См. приб. N. 3 (т. VII, стр. 6).

(b) См. приб. N. 56 (т. VII, стр. 462).

(c) См. приб. N. 57 (т. VII, стр. 464).

Minister Sprawiedliwości, nie mogąc od razu wszy- stkiemu podobać, artykułem 6-m instrukcyi z dnia 23 Maja 1808 roku (a) upoważnił Sądy do prze- pisania dla siebie témczasowego wewnętrznego urzą- dzenia.

Celem zaś podania tymże Sądom niejako wzor- u do takiego urządzenia, oraz dla uniknienia roz- maitości, tenże Minister, działając w duchu dekretu Królewskiego daty 5 Lipca 1810 roku (b), polecił przełożyć na język polski zostającą w ścisłym związku z zaprowadzonemi Kodeksami francuzkiemi ustawę, p. t.: „*Réglement pour la police et la discipline des cours et tribunaux*“, w dniu 30 Marca 1808 roku sankcyo- nowaną. Przekład ten dopełniony, przy reskrycie z dnia 22 Lutego 1820 roku, Nr. 1,951, do wszy- stkich Sądów rozesłany został. Sądy, idąc za tym wzorem przy względzie oraz na miejscowe zwyczaje i potrzeby, przepisywały dla siebie wewnętrzne urzą- dzenia, które, w miarę dostrzeżonych zboczeń od za- sad procedury, wydawanemi rozporządzeniami pro- stowane były.

Do takich rozporządzeń, pomijając wyżej już w przypisku do artykułu 26 niniejszej organizacyi wspomniane, z daty 17 Września 1812 roku, Nr. 14,360 i 9 Czerwca 1824 roku, Nr. 7,163, (str. 113) należą:

1. reskrypt daty 10 Listopada 1819 roku, Nr. 1,146 (c), nakazujący zaprowadzenie i utrzy-

(a) Zobacz dodatek N. 3 (t. VII, str. 7).

(b) Zobacz dodatek N. 56 (t. VII, str. 463).

(c) Zobacz dodatek N. 57 (t. VII, str. 465).

костей можно бы было контролировать действия защитников по делу;

2. предписание от 27 Июня 1822 года, за № 5,624 (а), отмѣняющее обыкновеніе, по которому для сокращеннаго производства вписывались съ разрѣшенія Предсѣдателя;

3. предписание от 30 Июля 1822 года, за № 8,119 (b), при которомъ Правительственною Коммисіею Юстиціи препровождено распоряженіе Апелляціоннаго Суда, предписывающее порядокъ признанія подсудности, приготовленія и изустнаго въ засѣданіи изложенія для сокращеннаго производства;

4. предписание от 29 Сентября 1823 года, за № 10,392 (с), вмѣняющее Трибуналамъ въ обязанность содержать особый протоколъ опредѣленій по деламъ, рѣшеннымъ единолично Предсѣдателемъ (*en référé*);

5. предписание от 8 Июля 1824 года, за № 8,380 (d), запрещающее слушаніе новыхъ делъ впредь до постановленія рѣшенія по начатому уже делу;

6. предписание от 1 Мая 1830 года, за № 5,297 (е), о томъ, чтобы мотивированное рѣшеніе было читано въ первомъ наступающемъ по его постановленіи засѣданіи, въ комплектъ Судей, присутствовавшихъ при рѣшеніи этого дела;

7. предписание от 13 Августа 1830 года, за № 9,232 (f), которымъ подтверждено со стороны Пра-

- (a) См. приб. N. 58 (т. VII, стр. 466).
- (b) См. приб. N. 59 (т. VII, стр. 470).
- (c) См. приб. N. 60 (т. VII, стр. 478).
- (d) См. приб. N. 61 (т. VII, стр. 480).
- (e) См. приб. N. 62 (т. VII, стр. 482).
- (f) См. приб. N. 63 (т. VII, стр. 486).

мываніе книги, въ которойбы контролировались дѣянія черезъ обрѣдѣнцевъ въ дѣлѣ предпріимѣ;

2. рескриптъ от 27 Червца 1822 року, № 5,624 (а), зносящій звичай вписуванія справъ сумаричныхъ за позволеніемъ Презеса;

3. рескриптъ от 30 Липца 1822 року, № 8,119 (b), при котрому Коммисія Рѣдова Справедливості прислала розпорядженіе Саду Апелляційного, переписуюче форму кваліфікування, приготування і усного впровадження на аудієнції справъ сумаричныхъ;

4. рескриптъ от 29 Врѣснѣя 1823 року, № 10,392 (с), полекаючі, аби Трибуналы особны сенценціонарз ко до осадzonych справ *en référé* утримували;

5. рескриптъ от 8 Липца 1824 р., № 8,380 (d), забраняючі призывуванія новыхъ справъ, передъ виданіемъ вироку въ дѣлѣ зачатѣй;

6. рескриптъ от 1 Мая 1830 р., № 5,297 (е), полекаючі, аби мотива вироку на наступуючѣмъ заразъ посѣденіи по його виданіи, читанѣ былы въ комплексі Сѣдзіовъ, котры въ дѣлѣ тѣй засідали;

7. рескриптъ дати 13-го Сієрпнѣя 1830 року, № 9,232 (f), котрымъ Коммисія Рѣдова Спра-

- (a) Zobacz dodatek N. 58 (t. VII, str. 467).
- (b) Zobacz dodatek N. 59 (t. VII, str. 471).
- (c) Zobacz dodatek N. 60 (t. VII, str. 479).
- (d) Zobacz dodatek N. 61 (t. VII, str. 481).
- (e) Zobacz dodatek N. 62 (t. VII, str. 483).
- (f) Zobacz dodatek N. 63 (t. VII, str. 487).

вительственной Коммисіи Юстиціи, что отведенный Судья не долженъ находиться въ Отдѣленіи во время доклада дѣла, по которому онъ устраненъ отъ сужденія.

Примѣняясь къ этимъ предписаніямъ, Трибуналы заранѣ составляли для себя правила внутренняго устройства, кои впослѣдствіи, по мѣрѣ дѣлаемыхъ наблюдений и опыта, подвергались улучшеніямъ и измѣненіямъ. Не касаясь первоначальныхъ правилъ этого рода, изданныхъ во время несовершенного еще ознакомленія съ новымъ порядкомъ вещей, возникшимъ вслѣдствіе недавняго введенія иностраннаго законодательства, которыя по этой причинѣ носятъ на себѣ отпечатокъ недостаточности или отсутствія надлежащаго изученія формъ французскаго судопроизводства, — мы приведемъ здѣсь собраніе такихъ правилъ объ устройствѣ, изданныхъ уже нѣсколько позже въ одномъ изъ Трибуналовъ, а именно въ Варшавскомъ Трибуналѣ, и примѣняемыхъ на практикѣ и по настоящее время. Сюда относятся:

- a) положеніе объ устройствѣ расположенное по статьямъ и принятое въ засѣданіи того же Трибунала 22 Іюня (4 Іюля) 1835 г., за № 4,912 (a), которое, съ весьма незначительными измѣненіями, и было утверждено предписаніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 14 (26) Сентября с. г., за № 7,397 (b);
- b) за тѣмъ слѣдуютъ распоряженія того же Трибунала отъ 28 Сентября (10 Октября)

(a) См. приб. N. 64 (т. VII, стр. 488).
(b) См. приб. N. 65 (т. VII, стр. 510).

вѣдливости указала, że wyłączony Sędzia nie ma się znajdować w Wydziale podczas wprowadzania sprawy, od sądenia której jest wyłączony.

Stosując się do tych reskryptów, Trybunały wcześniej przepisywały dla siebie urządzenia wewnętrzne, które następnie, w miarę czynionych postrzeżeń, opierając się na doświadczeniu, ulepszały i zmieniały. Pomijając początkowe tego rodzaju urządzenia, wydane w czasie niezupełnego jeszcze oswajania się z nowym porządkiem rzeczy, wynikającym z zaprowadzonego świeżo obcego prawodawstwa, a które to urządzenia z tego powodu noszą na sobie piętno niedostateczności lub braku właściwego pojęcia form postępowania sądowego francuzkiego, podaje się tu zbiór takich urządzeń, wydanych już nieco później w jednym z Trybunałów, mianowicie w Trybunale Warszawskim, a jakie właśnie są dotąd w użyciu, w szczególności:

- a) urządzenie artykułowane, uchwalone na posiedzeniu tegoż Trybunału pod dniem 22 Czerwca (4 Lipca) 1835 r., Nr. 4,912, (a), które przez Kommissyą Rządową Sprawiedliwości, reskryptem daty 14 (26) Września t. r., Nr. 7,397 (b), z małą bardzo modyfikacją, zostało zatwierdzone;
- b) dalej rozporządzenia tegoż Trybunału z dat 28 Września (10 Października) 1842

(a) Zobacz dodatek N. 64 (t. VII, str. 489).
(b) Zobacz dodatek N. 65 (t. VII, str. 511).

1842 года (а) и 9 (21) Ноября того же года (b);

- с) къ такимъ положеніямъ по отношенію къ внутреннимъ судебнымъ дѣйствіямъ, слѣдуетъ также отнести распоряженія Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 11 (23) Марта 1838 г. за № 2,664 (с), касательно употребленія Писарями печатей, а равно отъ 11 (23) Апрѣля 1839 года, за № 3,455 (d), относительно командированія Членовъ Суда для составленія расчетовъ о соразмѣрномъ распределеніи причитающейся на удовлетвореніе кредиторовъ суммы и классификацій.

Точно въ такомъ же смыслѣ, какъ вышеисчисленные, изданы правила о внутреннемъ устройствѣ и прочихъ восьми Трибуналовъ, съ весьма малыми измѣненіями. Важнѣйшія изъ нихъ суть слѣдующія:

А. Относительно порядка слушанія и рѣшенія дѣлъ:

Въ Калишскомъ, Радомскомъ, Люблинскомъ, Сѣлецкомъ, Сувалкскомъ и Кѣлецкомъ Трибуналахъ записываются и распределяются вмѣстѣ дѣла сокращеннаго производства, обыкновенныя и торговыя, въ Плоцкѣ же и въ Ломжѣ торговыя дѣла не подлежатъ распределенію и слушаются особо въ назначенныя въ недѣль дни; такой же порядокъ соблюдается и въ Люблинскомъ Трибуналѣ, и состоитъ въ томъ, что послѣ распределенія, торговыя дѣла слушаются въ теченіе недѣли, по вторникамъ и пятницамъ.

- (a) См. приб. N. 66 (т. VII, стр. 514).
(b) См. приб. N. 67 (т. VII, стр. 518).
(c) См. приб. N. 68 (т. VII, стр. 524).
(d) См. приб. N. 69 (т. VII, стр. 526).

roku (a), i 9 (21) Listopada tegoż roku (b);

- c) Do takich urzędzeń należą także, jako odnoszące się do działań sądowych wewnętrznych, rozporządzenia Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości: z dnia 11 (23) Marca 1838 r., Nr. 2,664 (c), w przedmiocie używania pieczęci przez Pisarzy, oraz z dnia 11 (23) Kwietnia 1839 roku, Nr. 3,455 (d), w przedmiocie przeznaczania delegowanych do sporządzania planów proporcjonalnych rozdziałów i klasyfikacyi.

W takim samym duchu, jak wyżej wyszczególnione, wydane są urządzenia wewnętrzne innych ośmiu Trybunałów, z bardzo małemi odmianami, między któremi ważniejsze są:

A. Co do porządku przywoływania i sądzenia spraw:

W Trybunałach Kaliskim, Radomskim, Lubelskim, Siedleckim, Suwalskim i Kieleckim wpisują i porządkują łącznie sprawy sumaryczne, ordynaryjne i handlowe, w Płocku zaś i Łomży sprawy handlowe nie należą do porządkowania, przywołują się oddzielnie w dniach wskazanych w tygodniu, co także ma miejsce i w Trybunale Lubelskim, to jest, iż po uporządkowaniu, sprawy handlowe przywołują się w ciągu tygodnia, we wtorki i piątki.

- (a) Zobacz dodatek N. 66 (t. VII, str. 515).
(b) Zobacz dodatek N. 67 (t. VII, str. 519).
(c) Zobacz dodatek N. 68 (t. VII, str. 525).
(d) Zobacz dodatek N. 69 (t. VII, str. 527).

Во всѣхъ Трибуналахъ, дѣла сокращенныхъ и опредѣленныхъ сроковъ не подлежатъ распредѣленію, въ Плоцкомъ же, Ломжинскомъ и Кѣлецкомъ Трибуналахъ неподлежащими распредѣленію считаются также и дѣла иллюціонныя.

Во время распредѣленія, нѣкоторые Трибуналы, кромѣ опредѣленій о совокупномъ разсмотрѣніи дѣлъ, исключенія изъ реестра жалобъ или апелляции, по которымъ заинтересованныя стороны не явились, постановляютъ еще другія рѣшенія, а именно Люблинскій: рѣшенія, отвергающія оставляемые безъ дальнѣйшаго хода отзѣвы, Кѣлецкій, по дѣламъ иллюціоннымъ о записаніи запрещенія, объ устраненіи депутата, Регента, экспертовъ, по безспорнымъ дѣламъ рѣшенія, удостоверяющія объ исполненіи присяги и произведеніи въ срокъ публичныхъ торговъ. Напротивъ того, въ Плоцкомъ Трибуналѣ исключительно, въ засѣданіи распредѣлительномъ, не постановляются никакія рѣшенія, всѣ даже споры относительно явки сторонъ подлежатъ распредѣленію и балотировкѣ, и рѣшаются по Отдѣленіямъ.

Предсѣдателю присвоено право разрѣшать производство въ сокращенный срокъ, то есть признать дѣло требующимъ настоятельно спѣшнаго рѣшенія; въ одномъ только Кѣлецкомъ Трибуналѣ, исключительно правилами касающимися внутренняго порядка, это право Предсѣдателя ограничено до извѣстныхъ тамъ же указанныхъ случаевъ.

Заведенный въ Радомскомъ и Кѣлецкомъ Трибуналахъ порядокъ отличается отъ обще принятаго въ другихъ Трибуналахъ порядка еще тѣмъ: что въ первомъ изъ нихъ слушаются сперва заочныя дѣла сокращеннаго производства, за тѣмъ заочныя обычно-

Po wszystkich Trybunałach nie należą do porządkowania na cały tydzień sprawy skrócone i terminowe, a w Trybunałach Płockim, Łomżyńskim i Kieleckim do nieulegających porządkowaniu zaliczają się nadto sprawy illacyjne.

Podczas porządkowania, oprócz wyroków połączenia, odrzucenia niepopieranego powództwa lub apellacyi, niektóre Trybunały wydają inne jeszcze wyroki, mianowicie Lubelski, wyroki odrzucające opozycye niepopierane, Kielecki w sprawach illacyjnych, o zapisanie ostrzeżenia, o zmianę delegowanego, Rejenta, biegłych, gdzie nie ma sporu, wyroki poświadczające wykonanie przysięgi i odbycie terminów licytacyjnych. Przeciwnie zaś, w Trybunale Płockim, wyjątkowo, żadne wyroki nie zapadają na sesyi porządkującej, wszystkie nawet spory o komparycyą porządkują się i losują, a rozstrzygane są w Wydziałach.

Dozwolenie terminu skróconego, czyli uznanie nagłości w sprawie, należy do atrybucyi Prezesa; wyjątkowo w jednym tylko Trybunale Kieleckim, przepisami dotyczącemi porządku wewnętrznego, tę atrybucyą prezydyalną ograniczono do pewnych wskazanych tamże wypadków.

Zaprowadzony porządek w Trybunałach Radomskim i Kieleckim, tém się jeszcze różni od przyjętego porządku w innych, że w pierwszym z nich przywołują się sprawy najprzód zaoczne sumaryczne, a po nich zaoczne ordynaryjne, poczem dopiero oczne sumaryczne, a w końcu oczne ordynaryjne, i że dla

венныя, потомъ уже сокращенныя въ присутствіи сторонъ и въ заключеніе обыкновенныя въ присутствіи сторонъ, и тѣмъ, что дѣла Казны имѣютъ предоставленное имъ первенство по каждому реестру. Въ другомъ же Трибуналѣ, а именно въ Кѣльцахъ, дѣла Прокуратуры рѣшаются на каждой недѣлѣ, постоянно по понедѣльникамъ, брако-разводныя же дѣла — по средамъ.

Равнымъ образомъ, въ видѣ исключенія въ Суwalkскомъ Трибуналѣ, въ засѣданіи распределительномъ, назначаются постоянныя въ теченіе каждой недѣли сроки для слушанія дѣлъ обыкновенныхъ.

В. Относительно контролированія занятій чиновниковъ, входящихъ въ составъ Трибуналовъ:

Кромѣ заведеннаго повсемѣстно списка, удостоверяющаго о присутствіи чиновниковъ, кромѣ журналовъ и реестровъ, извѣстныхъ во всѣхъ Трибуналахъ подъ названіемъ контрольных, для повѣрки распределяемыхъ между Членами Суда докладовъ, заведенъ еще въ нѣкоторыхъ Трибуналахъ, въ видѣ исключенія, контроль другаго рода, а именно:

Въ Радомскомъ Трибуналѣ, по окончаніи каждаго засѣданія, постановляющаго рѣшенія Отдѣленія, составляется протоколъ объ оконченныхъ въ теченіе дня занятіяхъ и рѣшенныхъ дѣлахъ. Писарь, относительно редакціи состоявшихся рѣшеній, подчиненъ тамъ не только контролю Предсѣдательствующаго, посредствомъ отѣтокъ въ протоколъ опредѣленій, но сверхъ того и другимъ Судьямъ, присутствовавшимъ въ комплектѣ, а Царскому Прокурору предоставлено право наблюдать за исполненіемъ Писаремъ этой обязанности.

Въ Сѣдлецкомъ же Трибуналѣ, съ тою же самою

справъ Скарбу zachowane jest pierwszeństwo w każdym z rejestrów; w drugim zaś Trybunale, to jest w Kielcach, oznaczono stale w każdym tygodniu dla spraw Prokuratury poniedziałki, a dla spraw rozwodowych — środy.

Wyjątkowo również w Trybunale Suwalskim, na sesji porządkującej wyznaczają się termina stałe, w ciągu każdego tygodnia, dla spraw ordynaryjnych.

В. Co do kontrolowania czynności urzędników wchodzących w skład Trybunałów:

Oprócz zaprowadzonej wszędzie listy obecności i oprócz dzienników i roll, znanych we wszystkich Trybunałach jako kontrole rozpisywanych między Członków sądowych referatów, zaprowadzone są nadto wyjątkowo po niektórych Trybunałach inne jeszcze kontrole, mianowicie:

W Trybunale Radomskim, po każdej sesji Wydziału sądzącego, spisuje się protokół załatwionych każdego dnia czynności i spraw. Pisarz co do motywowania wyroków kontrolowany jest tamże nie tylko przez Prezydującego, notowaniem w sentencyonarzu, ale nadto inni Sędziowie, którzy należeli do kompletu, i Prokurator Królewski, mają prawo dopilnowania tej pisarskiej czynności.

W Trybunale zaś Siedleckim, w tym samym ce-

цѣлью, ведется Предсѣдателемъ списокъ рѣшеннымъ дѣламъ.

Въ одномъ только Плоцкомъ Трибуналѣ, по предписанію Предсѣдателя отъ 28 Августа (9 Сентября) 1845 г., за № 4,517 (а), заведенъ контроль занятіямъ Членовъ Суда, отправляющихся изъ мѣста своего служенія на командировки, вслѣдствіе состоявшагося рѣшенія.

C. Относительно надзора за судебными защитниками или Адвокатами:

Въ нѣкоторыхъ Трибуналахъ, а именно: въ Калишскомъ, Плоцкомъ, Люблинскомъ и Кѣлецкомъ, правилами о внутреннемъ устройствѣ опредѣлены взысканія, коимъ подвергаются защитники, за допущеніе исключенія дѣла изъ реестра дѣлъ, назначенныхъ къ слушанію безъ уважительныхъ къ тому причинъ. Калишскимъ Трибуналомъ исчислены даже случаи, въ которыхъ защитникъ можетъ допустить исключеніе дѣла изъ реестра, не подвергаясь за то отвѣтственности, а именно: *a)* въ случаѣ принятія на себя защиты по дѣлу, подлежащему, по распредѣленію, заочному рѣшенію; *b)* по дѣламъ, слушаемымъ въ присутствіи сторонъ, въ случаѣ послѣдовавшей перемѣны въ состояніи прикосновеннаго къ дѣлу лица, или когда одинъ изъ Адвокатовъ, принявшихъ на себя защиту, устраняется отъ исправленія должности; *c)* по дѣламъ, рѣшаемымъ въ сокращенный срокъ, когда Адвокатъ принимаетъ на себя защиту во время самаго засѣданія. Равнымъ образомъ, въ Радомскомъ и Калишскомъ Трибуналахъ, опредѣлены дисциплинарныя

(a) См. приб. N. 70 (т. VIII, стр. 528).

lu utrzymywaną jest przez Prezesa rolka spraw osądzonych.

W jednym tylko Trybunale Płockim, rozporządzeniem prezydyalnym z dnia 28 Sierpnia (9-go Września) 1845 r., Nr. 4,517 (a), zaprowadzoną jest kontrola czynności Członków Sądu wydających się z miejsca urzędowania, na skutek delegowania wyrokiem.

C. Co do nadzoru nad obrońcami sądowemi czyli Patronami:

Po niektórych Trybunałach, mianowicie w Kaliszu, Płocku, Lublinie i Kielcach, postanowione są urządzeniami wewnętrznymi kary na obrońców, spuszcających z wokandy sprawy bez słusznego powodu. Trybunał Kaliski wyłuszczył nawet przypadki, w jakich obrońca spuścić może sprawę bezkarnie, mianowicie: *a)* w razie ustanowienia się obrońcy w sprawie na zaoczność uporządkowaną; *b)* w sprawach ocznych, gdy zajdzie zmiana co do stanu osoby do sprawy wchodzącej, albo gdy jeden z obrońców stawać mających, przestaje urzędować; *c)* w sprawach ze skróconego terminu, gdy następuje ustanowienie się obrońcy na audyencyi. Również przepisane są kary porządkowe w Trybunałach Radomskim i Kaliskim na obrońców zaniedbujących składania redakcyi do wyroków. Między rozporządzeniami jednak tych Trybunałów, zachodzi taka różnica, iż w pierwszym nie wymierza się kara, jeśli obrońca wcześniej oznajmi Pisarzowi, że strona jego nie ma interesu i nie chce mieć wypisu wyroku,

(b) Zobacz dodatek N. 70 (t. VII, str. 529).

взысканія, налагаемыя на защитниковъ, не представившихъ по оплошности проекта редакціи опредѣлений. Между распоряженіями однако этихъ Трибуналовъ разниа состоитъ въ томъ: что въ первомъ изъ нихъ защитникъ освобождается отъ взысканія, если онъ заблаговременно увѣдомитъ Писаря, что сторона не нуждается въ выписи изъ рѣшенія и не желаетъ получить оной, но въ случаѣ представленія проекта редакціи рѣшенія, если таковой окажется составленнымъ и написаннымъ безсвязно и небрежно, что долженъ оцѣнить Писарь, защитникъ подвергается дисциплинарному взысканію. Въ Калишскомъ же Трибуналѣ защитникъ обязанъ представить проектъ для изготовленія опредѣленія, не смотря на то, требуетъ ли его сторона выдачи выписи, или нѣтъ.

Въ Сувалкскомъ Трибуналѣ обязательно правило: что защитники обязаны, по каждому ввѣренному имъ дѣлу, представлять черезъ каждые три мѣсяца рапорты о сдѣланныхъ въ нихъ успѣхахъ. Точно такіе же рапорты представляются также и въ Радомскомъ Трибуналѣ, но только по дѣламъ бѣдныхъ, порученнымъ отъ лица Суда.

D. Относительно ипотечныхъ дѣйствій:

Въ одномъ только Люблинскомъ Трибуналѣ существуетъ правило, по которому, для объявленія рѣшеній Ипотечнаго Отдѣленія, назначены въ недѣлѣ постоянные дни, а именно среда и суббота.

лecz w razie złożenia redakcyi, gdy takowa okaże się niedbale i nieporządnie ułożoną i napisaną, co ma oceniać Pisarz, Patron ulegnie karze porządkowej; w Trybunale zaś Kaliskim, Patron ma obowiązek złożyć redakcyą do wyroku, bezwzględnie czy strona jego żąda wypisu lub nie.

W Trybunale Suwalskim obowiązuje urządzenie: iż obrońcy w każdej powierzonej im sprawie obowiązani są składać kwartalne raporta, wykazujące zrobiony w nich postęp; podobne raporta zaprowadzone są także i w Trybunale Radomskim, lecz tylko co do spraw ubogich, poruczonych z urzędu.

D. Co do czynności hipotecznych:

W jednym tylko Trybunale Lubelskim istnieje urządzenie, którém na ogłaszanie decyzyj Wydziału hipotecznego oznaczone są stałe dni w tygodniu, t. j. środy i soboty.

ОТДѢЛЪ V.

Апелляціонный Судъ ¹⁾.

Статья 28.

Апелляціонный Судъ долженъ состоять изъ *первоприсутствующаго Предсѣдателя, двухъ Предсѣдателей и восемнадцати Членовъ*. Въ составъ его войдутъ: еще одинъ *Писарь*, два *Помощника Писарей* и *Канцелярія* ²⁾.

¹⁾ См. объясненіе, помѣщенное въ выноскѣ къ 11-й статьѣ настоящаго Положенія, стр. 52.

²⁾ Такъ какъ Апелляціонный Судъ, при первоначальномъ учрежденіи онаго, состоялъ изъ трехъ Отдѣленій, по этому въ первомъ Отдѣленіи предсѣдательствовалъ первенствующій Предсѣдатель, управлявшій вмѣстѣ съ тѣмъ и цѣлымъ Судомъ; слѣдующіе за нимъ Предсѣдатели предсѣдательствовали въ другихъ Отдѣленіяхъ.

Послѣ 1827 года, назначеніе особаго Предсѣдателя въ каждое Отдѣленіе признано было Правительствомъ излишнимъ, и съ того именно времени существуетъ въ Апелляціонномъ Судѣ одинъ только Предсѣдатель, въ помощь которому, постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 13 (25) Сентября 1835 года, за № 27,845 (а), положено состоять при немъ Вице-

(а) См. приб. N. 71 (т. VIII, стр. 2).

DZIAŁ V.

Sąd Apellacyjny ¹⁾.

Artykuł 28.

Sąd Apellacyjny składać się będzie z *Prezesa pierwszego, dwóch Prezesów i ośmnastu Członków*. Przydani do niego będą, jeden *Pisarz*, *dwóch Podpisarzów* i *Kancelarya* ²⁾.

¹⁾ Zobacz wyjaśnienie zamieszczone w przypisku do artykułu 11-go niniejszej Organizacyi, str. 53.

²⁾ Ponieważ Sąd Apellacyjny, przy jego ustanowieniu, składał się z trzech Wydziałów, przeto w Wydziale pierwszym prezydował pierwszy Prezes, który zarazem kierował całym Sądem, a następujący po nim Prezesi przewodniczyli w innych Wydziałach.

Po roku 1827, Rząd uznał za rzecz zbyteczną mianowanie do każdego Wydziału osobnego Prezesa. Odtąd téż w Sądzie Apellacyjnym jest tylko jeden Prezes, któremu do pomocy, postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 13 (25) Września 1835 roku, Nr. 27,845 (a), dodany został Vice-Prezes; Prezydującymi zaś w innych Wydziałach są starsi

(а) Zobacz dodatek N. 71 (t. VIII, str. 3).

Статья 29.

Этот Суд имѣть быть раздѣленъ на три Отдѣленія. Каждое Отдѣленіе должно состоять изъ одного Предсѣдателя и шести Членовъ.

Комплектъ составляютъ пять Членовъ ¹⁾.

Предсѣдателю; Предсѣдательствующими же въ другихъ Отдѣленіяхъ назначаются по старшинству Апелляціонные Судьи.

Что же касается числа Членовъ или Апелляціонныхъ Судей, то настоящая статья, въ логической связи съ послѣдующею статьею, на основаніи которой Апелляціонный Судъ раздѣляется на три Отдѣленія, съ назначеніемъ въ каждое изъ нихъ по шести Членовъ, справедливо установила въ цѣломъ Апелляціонномъ Судѣ восемнадцать Членовъ.

Но изъ помѣщенного въ выноскѣ къ 29 статьѣ настоящаго положенія объясненія оказывается, что въ настоящее время Апелляціонный Судъ состоитъ изъ шести Отдѣленій, и потому весьма естественно, что и число Членовъ должно было быть увеличено.

По этой же самой причинѣ и число Помощниковъ Писарей Апелляціоннаго Суда должно было быть установлено соотвѣтственно числу Отдѣленій. Нынѣ, кромѣ Писаря, имѣется шесть Помощниковъ Писарей.

¹⁾ Со времени присоединенія къ Герцогству Варшавскому Галиціи, по поводу усиленія занятій Апелляціоннаго Суда, Королевскимъ повелѣніемъ 6

Артикулъ 29.

Sąd ten dzielić się będzie na trzy Wydziały; każdy Wydział składać się będzie z jednego Prezesa i sześciu Członków.

Komplet stanowią pięciu ¹⁾.

z nominacyi Sędziowie Apellacyjni.

Co zaś do liczby Członków czyli Sędziów Apellacyjnych, to przepis niniejszego artykułu, w logicznym związku z artykułem następnym, dzielącym Sąd Apellacyjny na trzy Wydziały i przeznaczającym do każdego Wydziału po sześciu Członków, słusznie ustanowił dla całego Sądu Apellacyjnego ośm-nastu Członków.

Lecz zamieszczone w odsyłaczu do Art. 29 niniejszej Organizacyi objaśnienie okazuje, że obecnie Sąd Apellacyjny składa się z sześciu Wydziałów, ztąd téż naturalną jest rzeczą, że i liczba Członków powiększoną być musiała.

Z tego samego powodu i liczba Podpisarzy Sądu Apellacyjnego musiała być zastosowaną do liczby Wydziałów. Obecnie, oprócz Pisarza, jest ich sześciu.

¹⁾ Z przyłączeniem do Księstwa Warszawskiego Galicyi, ponieważ czynności Sądu Apellacyjnego powiększyły się, dekretem Królewskim z dnia 6-go

Въ одномъ Отдѣленіи письмоводствомъ будетъ завѣ-

Юня 1810 года (а), учреждено при немъ четвертое Отдѣленіе. Вспыхнувшая вскорѣ послѣ того война была причиною, что въ виду необходимаго сбереженія расходовъ Казны, Отдѣленіе это было упразднено. Но такъ какъ, постановленіемъ Временнаго Верховнаго Совѣта, состоявшимся 22 Марта 1814 года, а также постановленіями учрежденнаго впослѣдствіи Правленія, какъ это подробно изложено въ выноскѣ къ 2 и 11-й статьямъ настоящаго Положенія, на Апелляціонный Судъ возложена была, вмѣсто Кассационнаго Суда, обязанность рѣшенія уголовныхъ дѣлъ, отъ чего занятія его значительно усилились, то Князь Намѣстникъ, постановленіемъ отъ 2 Юля 1822 года, за N. 3,661 (b), разрѣшилъ образовать вновь четвертое Отдѣленіе.

Въ видахъ предупрежденія вреднаго снисхожденія къ преступникамъ, Высочайшимъ повелѣніемъ 4 (16) Юня 1834 года (Дневн. Зак. т. 16, стр. 53) предоставлено Прокурорамъ при Уголовныхъ Судахъ право обжалованія рѣшеній; такимъ образомъ кругъ дѣйствій Апелляціоннаго Суда значительно расширился, и по этой причинѣ, постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 23 Юля (4 Августа) 1835 года, за N° 26,517 (c), а также отъ 13 (25) Сентября того же года, за N° 27,846 (d), учреждено было пятое Отдѣленіе.

- (a) См. приб. N. 72 (т. VIII, стр. 4).
- (b) См. приб. N. 73 (т. VIII, стр. 8).
- (c) См. приб. N. 74 (т. VIII, стр. 12).
- (d) См. приб. N. 75 (т. VIII, стр. 14).

W jednym Wydziale będzie pióro przy Pisarzu

Czerwca 1810 roku (a), dodany mu został Wydział czwarty. Następienie niedługo wojny sprawiły, że dla niezbędnego zaprowadzenia oszczędności w wydatkach Skarbu, Wydział ten był zniesiony. Gdy jednakże uchwałą Rady Najwyższej Tymczasowej z dnia 22 Marca 1814 roku, oraz postanowieniami Rządu następnie zaprowadzonego, jak to wyjaśniono w przypisku do art. 2-go i 11-go niniejszej Organizacyi, na Sąd Apellacyjny włożony został obowiązek sądenia, w zastępstwie Sądu Kasacyjnego, spraw kryminalnych, co prace jego pomnożyło; przeto Namiestnik, postanowieniem z dnia 2 Lipca 1822 roku, Nr. 3,661 (b), zezwolił na utworzenie na nowo Wydziału czwartego.

Postanowieniem NAJWYŻSZÉM z dnia 4 (16) Czerwca 1834 roku (Dzien. Pr. t. 16, str. 54), dla zapobieżenia szkodliwemu pobłażaniu przestępcom, nadane zostało Prokuratorom przy Sądach karnych prawo odwoływania się od wyroków; tym sposobem czynności Sądu Apellacyjnego znacznie się zwiększyły, i z tego powodu, postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 23 Lipca (4 Sierpnia) 1835 roku, Nr. 26,517 (c), oraz z dnia 13 (25) Września tegoż roku, Nr. 27,846 (d), dodanym był Wydział piąty.

- (a) Zobacz dodatek N. 72 (t. VIII, str. 5).
- (b) Zobacz dodatek N. 73 (t. VIII, str. 9).
- (c) Zobacz dodatek N. 74 (t. VIII, str. 13).
- (d) Zobacz dodatek N. 75 (t. VIII, str. 15).

дывать Писарь, въ двухъ же другихъ — Помощники Писарей ¹⁾.

Высочайшее Положеніе отъ 26 Марта 1842 года (Дневн. Зак. т. 29) объ учрежденіи Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, значительно разширило предѣлы власти Апелляціоннаго Суда, какъ по гражданскому, такъ и по уголовному вѣдомству, и это подало Совѣту Управленія поводъ къ установленію 16 (28) Февраля 1845 года, за N. 21,337 (а), шестаго Отдѣленія.

Такимъ образомъ Апелляціонный Судъ состоитъ нынѣ изъ шести Отдѣленій.

¹⁾ Здѣсь слѣдуетъ упомянуть, что Королевскимъ повелѣніемъ, состоявшимся 6 Марта 1811 года (b), опредѣленъ размѣръ вознагражденія за труды Писарей Апелляціоннаго и другихъ Судовъ.

Вслѣдъ за симъ Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніями отъ 14 Мая 1823 года, за N. 5,183 (с), и отъ 10 (22) Февраля 1855 года, за N. 4,144 (d), вмѣнила всѣмъ Писарямъ въ обязанность строго соблюдать правила, изложенныя въ вышеприведенномъ Королевскомъ повелѣніи, и отмѣчать причитающуюся имъ плату, внизу, на выданной выписи или копіи съ акта. При этомъ послѣднемъ предписаніи препровождена была упомянутая такса, для вывѣшенія оной въ соотвѣтственномъ мѣстѣ, на дверяхъ Суда.

(а) См. приб. N. 76 (т. VIII, стр. 18).

(b) См. приб. N. 77 (т. VIII, стр. 24).

(с) См. приб. N. 78 (т. VIII, стр. 30).

(d) См. приб. N. 79 (т. VIII, стр. 32).

сѣдовымъ, а въ двухъ другихъ — при Подписаряхъ ¹⁾.

Ustawa NAJWYŻSZA z dnia 26 Marca 1842 roku (Dzien. Pr. t. 29), zaprowadzająca Warszawskie Departamenta Rządzącego Senatu, znowu pomnożyła bardzo dotychczasowe atrybucye Sądu Apellacyjnego, tak w zakresie cywilnym, jakoteż karnym; to spowodowało Radę Administracyjną do ustanowienia pod dniem 16 (28) Lutego 1845 r., Nr. 21,337 (а), Wydziału szóstego.

Obecnie więc Sąd Apellacyjny składa się z sześciu Wydziałów.

¹⁾ W tém miejscu zaznaczyć wypada, że dekretem Królewskim z dnia 6 Marca 1811 roku (b) oznaczoną została wysokość kosztów za czynności Pisarzy Sądu Apellacyjnego i innych Sądów.

Następnie Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptami z dnia 14 Maja 1823 r., Nr. 5,183 (с), i 10 (22) Lutego 1855 r., Nr. 4,144 (d), poleciła, aby wszyscy Pisarze ściśle stosowali się do przepisów w powołanym dekreście Królewskim zawartych i aby przypadającą im należność na dole wydanego wypisu lub kopii aktu zamieszczali. Przy tém ostatniem rozporządzeniu przesłaną była pomieniona taksa, celem wywieszenia jѣj na drzwiach sądowych.

(а) Zobacz dodatek N. 76 (t. VIII, str. 19).

(b) Zobacz dodatek N. 77 (t. VIII, str. 25).

(с) Zobacz dodatek N. 78 (t. VIII, str. 31).

(d) Zobacz dodatek N. 79 (t. VIII, str. 33).

Статья 30.

Каждому Отдѣленію имѣютъ быть подчинены по два департамента, измѣняемые черезъ каждые четыре мѣсяца ¹⁾.

¹⁾ Такое раздѣленіе дѣлъ по департаментамъ оказалось неудобнымъ на практикѣ, когда къ Герцогству Варшавскому, какъ это изъяснено во введеніи, а также въ выноскѣ къ 10-й статьѣ настоящаго положенія, присоединены были четыре новые департамента; по этой причинѣ Министръ Юстиціи, предписаніемъ, даннымъ 2 Мая 1811 года, за № 5,443 (а), постановилъ: что дѣла, по которымъ состоялось приуготовительное, предрѣшительное, или заочное опредѣленіе, должны быть рѣшаемы въ томъ Отдѣленіи, которое постановило первоначальное рѣшеніе. Впослѣдствіи, Министерскимъ же предписаніемъ отъ 21 Февраля 1812 года, за № 1,240 (b), введено было въ дѣйствіе распредѣленіе дѣлъ между Отдѣленіями по жребію, и вмѣстѣ съ тѣмъ указанъ порядокъ, въ какомъ должно было происходить балотированіе. Наконецъ Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніемъ своимъ отъ 8 Января 1824 года, за № 12,974 (c), предложила, чтобы дѣла, исключенныя изъ реестра по поводу неявки защитниковъ не были допускаемы ко вторичной балотировкѣ.

(a) См. приб. N. 80 (т. VIII, стр. 38).

(b) См. приб. N. 81 (т. VIII, стр. 42).

(c) См. приб. N. 82 (т. VIII, стр. 54).

Artykuł 30.

Každy Wydział dzielić się będzie na dwa departamenta, które się co cztery miesiące odменяją ¹⁾.

¹⁾ Taki podział spraw na departamenta okazał się niepraktycznym, gdy do Księstwa Warszawskiego przyłączone zostały, jak to wyjaśniono we wstępie oraz w przypisku do art. 10-go niniejszej Organizacyi, cztery nowe departamenta; z tego powodu, reskryptem z d. 2 Maja 1811 r., Nr. 5,443 (a), Minister Sprawiedliwości postanowił: że sprawy, w których zapadł wyrok przygotowawczy, przedstanowczy lub zaoczny, sędzić powinien ten Wydział, który wydał pierwszy wyrok; a następnie, reskryptem z dnia 21 Lutego 1812 roku, Nr. 1,240 (b), wprowadził podział spraw między Wydziały przez losowanie i przepisał sposób tego losowania; nareszcie, reskryptem z dnia 8 Stycznia 1824 roku, Nr. 12,974 (c), Kommissya Rządowa Sprawiedliwości poleciła, aby sprawy, z powodu niestawiennictwa obrońców z wokandy spadłe, nie były dopuszczane do powtórznego losowania.

(a) Zobacz dodatek N. 80 (t. VIII, str. 39).

(b) Zobacz dodatek N. 81 (t. VIII, str. 43).

(c) Zobacz dodatek N. 82 (t. VIII, str. 55).

Статья 31.

Предметы вѣдомства Апелляціоннаго Суда предписаны закономъ ¹⁾.

¹⁾ Первоначально къ кругу дѣйствій Апелляціоннаго Суда принадлежали одни только предметы гражданскаго судопроизводства; рѣшеніе же дѣлъ уголовныхъ этому Суду не было вовсе предоставлено.

Впослѣдствіи, на основаніи постановленія Временнаго Верховнаго Совѣта (а) 22 Марта 1814 года (Дневн. Зак. томъ дополн. стр. 7), Апелляціонный Судъ исправлялъ обязанности Кассационнаго Суда, какъ это объяснено ближе въ Сборникѣ постановленій, касающихся устройства Уголовныхъ Судовъ. Послѣ того, кромѣ этихъ обязанностей, исполнялъ еще и обязанности 2-й инстанціи по уголовнымъ дѣламъ.

Нынѣ же по симъ послѣднимъ дѣламъ онъ составляетъ первую, вторую или послѣднюю инстанцію, смотря по важности преступленія.

Относительно гражданскихъ дѣлъ, Апелляціонный Судъ рѣшалъ прежде въ послѣдней инстанціи всѣ дѣла, поступавшія въ оный по апелляціи на рѣшенія Гражданскихъ и Коммерческихъ Трибуналовъ, въ 1-й инстанціи состоявшіяся, а равно дѣла: о расторженіи браковъ, илліационныя, объ усыновленіи и объ оправданіи несостоятельнаго купца.

Нынѣ, на основаніи статей 3, 4 и 5 Высочайш

(а) Блаженныя памяти Императоръ Александръ I-й, постановленіемъ, изданнымъ въ 1813 году въ г. Калишѣ, установилъ Временный Верховный Совѣтъ, который существовалъ до 8 (20) Мая 1815 года.

Artykuł 31.

Przedmioty czynności Sądu Apellacyjnego są prawem przepisane ¹⁾.

¹⁾ Pierwiaszkowo tylko przedmioty sądownictwa cywilnego należały do zakresu działań Sądu Apellacyjnego i Sąd ten nie miał żadnych atrybucyj pod względem sądenia spraw karnych.

Następnie, na mocy uchwały Rady Najwyższej Tymczasowej (a) z dnia 22 Marca 1814 r. (Dzien. Pr. t. dod., str. 7), Sąd Apellacyjny sprawował obowiązki Sądu Kasacyjnego, jak to bliżej wyjaśniono w Zbiorze przepisów dotyczących Organizacji Sądów karnych. Później pełnił i te obowiązki, a nadto i obowiązki II-jej instancji w sprawach kryminalnych.

Obecnie zaś stanowi w sprawach karnych instancją pierwszą, drugą lub ostatnią, w miarę ważności przestępstwa.

Co do spraw cywilnych, Sąd Apellacyjny poprzednio sądził w ostatniej instancji wszelkie sprawy przychodzące do niego z odwołania się od wyroków w Trybunałach Cywilnych i Handlowych, zapadłych w pierwszej instancji, jak niemniej sprawy rozwodowe, illacyjne, o przysposobienie i o rehabilitację upadłego kupca.

Obecnie, na zasadzie art. 3, 4 i 5 powołanego

(а) Wiekopomnej pamięci Cesarz Aleksander I-y, uchwałą roku 1813 w Kaliszu wydaną, ustanowił Radę Najwyższą Tymczasową Księstwa Warszawskiego, która trwała do dnia 8 (20) Maja 1815 roku.

Статья 32.

Председатели, Члены Суда, Писаря и Помощники Писарей определяются Нами, по представлению Министра Юстиции, пожизненно; судебные же служители, по представлению Суда, утверждаются Министром Юстиции ¹⁾.

шаго указа 26 Марта 1842 года (Дневн. Зак. т. 29, стр. 398), сужденію Апелляціоннаго Суда подлежат:

въ *последней инстанціи*, дѣла о правѣ владѣнія безъ ограниченія стоимости предмета; дѣла; въ статьѣ 3-ей Кодекса гражд. судопроиз. означенныя, по которымъ стоимость спорнаго имущества превышаетъ 240 руб. сер.; дѣла, подлежавшія донѣ сужденію въ *последней инстанціи* Гражданскихъ и Коммерческихъ Трибуналовъ, по предметамъ, не превышающимъ 600 руб. сер., и дѣла о недвижимыхъ имуществахъ, приносящихъ не болѣе 30 руб. сер. годичнаго дохода.

По всѣмъ прочимъ дѣламъ Апелляціонный Судъ постановляетъ рѣшенія во *второй инстанціи*.

Сверхъ того, на основаніи статьи 80 переходнаго устава къ Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 11 Ноября 1847 года (а), сужденію Апелляціоннаго Суда въ I-й инстанціи подлежатъ чиновники, занимающіе должности VII и высшихъ классовъ, преданные Суду за преступленія и упущенія по службѣ, при чемъ этотъ Судъ производитъ и самое слѣдствіе.

¹⁾ Статья эта измѣнена. Опредѣленіе поименованныхъ въ ней чиновниковъ, согласно статьѣ 53-й

(а) См. учрежденіе Уголовныхъ Судовъ.

Artykuł 32.

Prezesów, Członków Sądu, Pisarzów i Podpisarzów mianujemy My Król, na przedstawienie Ministra Sprawiedliwości, dożywotnie; oficyalistów zaś sądowych podaje Sąd, a Minister Sprawiedliwości ich potwierdza ¹⁾.

powyżej postanowienia z dnia 26 Marca 1842 roku, (Dzien. Pr. t. 29, str. 399) Sąd Apellacyjny sędzi:

w *ostatniej instancyi*, sprawy posesoryjne, bez względu na wartość przedmiotu, oraz sprawy w artykule 3-m Kodeksu postępowania sądowego wymienione, gdzie wartość przedmiotu spornego 240 rs. przenosi, również sprawy, w których dotąd Trybunały Cywilne i Handlowe sędziły w *ostatniej instancyi*, w przedmiotach 600 rub. sr. nieprzenoszących, jakoteż w sprawach o nieruchomości, nie więcej jak 30 rubli srebrem dochodu rocznego przynoszące.

Wszelkie inne sprawy sędzi w *drugiej instancyi*.

Nadto, stosownie do artykułu 80-go Ustawy przechodniej do Kodeksu kar głównych i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 roku (a), sędzi w pierwszej instancyi urzędników klasy VII i wyższych, za przestępstwa lub wykroczenia służbowe pod Sąd oddanych, i wyprowadza przeciwko nim śledztwo.

¹⁾ Przepis ten zmienionym został. Mianowanie wyszczególnionych w nim urzędników, stosownie do artykułu 53 Ustawy o służbie cywilnej z dnia 10 (22)

(a) Zobacz organizacyę Sądów karnych.

устава о службѣ гражданской 10 (22) Марта 1859 года и постановленію Намѣстника въ Царствѣ 11 (23) Юля того же года (Дневн. Зак. т. 53, стр. 72 и 226), какъ это объяснено въ выноскѣ къ § 7, букв. б, *Учрежденія Правительственной Коммисіи Юстиціи* (т. 1, стр. 26), зависитъ нынѣ отъ класса занимаемой каждымъ изъ этихъ чиновниковъ должности. Вслѣдствіе сего, опредѣленіе Предсѣдателя зависитъ отъ Верховной власти, по представленію Намѣстника, Вице-Предсѣдателя и Судьи—отъ Совѣта Управленія по представленію Правительственной Коммисіи Юстиціи; Писарей и Помощниковъ Писарей назначаетъ Правительственная Коммисія Юстиціи, а судебныхъ служителей—Предсѣдатель Апелляціоннаго Суда.

О внутреннемъ устройствѣ Апелляціоннаго Суда.

Апелляціонный Судъ, такъ же какъ и Мировые Суды и Гражданскіе Трибуналы, а равно на основаніи тѣхъ же законовъ и указаній, какіе приведены въ выноскахъ къ ст. 19 и 27 настоящего учрежденія, стр. 88 и 118, составилъ самъ для себя внутреннее устройство, которое впоследствии, по мѣрѣ развитія судебной практики, или по мѣрѣ изданія новыхъ учредительныхъ законовъ и происшедшихъ въ самомъ составѣ Апелляціоннаго Суда перемѣнъ, подвергались различнымъ измѣненіямъ. Измѣненія эти послѣдовали или по предписаніямъ Министра Юстиціи и Правительственной Коммисіи Юстиціи или же по распоряженіямъ Предсѣдателя Апелляціоннаго Суда.

Но, какъ установленное первоначально внутреннее устройство со введенными впоследствии частными измѣненіями, дополняя себя взаимно, представляютъ одно цѣлое, то и слѣдуетъ здѣсь поименовать оныя, за исключеніемъ лишь означенныхъ уже въ

Марца 1859 г. и постановленія Намiestника з дня 11 (23) Lipca tegoż roku (Dzien. Pr. t. 53, str. 73 i 227), jak to wyjaśniono w odsyłaczu do § 7go lit. b. *Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości* (T. 1, str. 27), zależne jest obecnie od klasy urzędu przez tych urzędników zajmowanej. Skutkiem tego, mianowanie Prezesa zależy od władzy Najwyższej, na przedstawienie Namiestnika, Vice-Prezesa i Sędziów — od Rady Administracyjnej, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości; Pisarzy i Podpisarzy mianuje Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, a oficyalistów — Prezes Sądu Apellacyjnego.

Co do wewnętrznego urządzenia Sądu Apellacyjnego.

Sąd Apellacyjny, tak samo jak Sady Pokoju i Trybunały Cywilne, oraz na zasadzie tych samych przepisów i wskazówek, jakie podane zostały w przypiskach do art. 19 i 27 niniejszej Organizacyi, str. 89 i 119, sam ułożył dla siebie wewnętrzne urządzenie, które następnie, w miarę rozwijania się praktyki sądowej lub też w miarę wychodzących nowych praw organicznych, lub zachodzących odmian w samym składzie Sądu Apellacyjnego, ulegać musiało rozmaitym zmianom. Zmiany te następowały albo w skutek reskryptów Ministra Sprawiedliwości, później Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, albo też w skutek rozporządzeń Prezesa Sądu Apellacyjnego.

Ponieważ jednak przepisane pierwotkowo wewnętrzne urządzenie z zaprowadzonemi później częściowo zmianami, uzupełniając się wzajemnie, przedstawiają jedną całość, wykazać je przeto należy, z pominięciem jedynie wymienionych już poprzednio

выноскѣ къ ст. 27 и 30 настоящаго учрежденія (стр. 122 и 144) къ сему же предмету относящихся предписаній, отъ 2 Мая 1811 года, № 5,443 (а), 21 Февраля 1812 года, № 1,240 (b), 8 Января 1824 года, № 12,974 (с), и 13 Августа 1830 года, № 9,232 (d).

Главное внутреннее устройство установлено Апелляціоннымъ Судомъ для себя 28 Октября 1809 г. (е). Устройство это, относительно содержанія присутственныхъ протоколовъ, дополнено впоследствии по протоколу Предсѣдателя 7 Января 1821 г. (f). Затѣмъ Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніемъ отъ 27 Іюня 1822 года, № 5,624 (g), отмѣнила принятый порядокъ вписыванія дѣлъ ускореннаго производства съ разрѣшенія Предсѣдателя, вслѣдствіе чего Апелляціонный Судъ, 27 Іюля того же года (h), предписалъ Защитникамъ и Адвокатамъ для дѣлъ ускореннаго производства сокращенную форму, согласную съ Кодексомъ гражд. судопроиз., которую Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніемъ отъ 30 Іюля того же года, № 8,119 (i), утвердивъ, разослала Гражданскимъ Трибуналамъ для руководства.

По сему предмету существуютъ еще слѣдующія распоряженія.

- (а) См. приб. N. 80 (т. VIII, стр. 38).
- (b) См. приб. N. 81 (т. VIII, стр. 42).
- (с) См. приб. N. 82 (т. VIII, стр. 54).
- (d) См. приб. N. 63 (т. VII, стр. 486).
- (е) См. приб. N. 83 (т. VIII, стр. 56).
- (f) См. приб. N. 84 (т. VIII, стр. 94).
- (g) См. приб. N. 58 (т. VII, стр. 466).
- (h) См. приб. N. 85 (т. VIII, стр. 98).
- (i) См. приб. N. 59 (т. VII, стр. 470).

в przypiskach do art. 27 i 30 niniejszej Organizacji (str. 123 i 145), odnoszących się do tego przedmiotu reskryptów: z dnia 2 Maja 1811 r., Nr. 5,443 (a), 21 Lutego 1812 r., Nr. 1,240 (b), 8 Stycznia 1824 r., Nr. 12,974 (c), i z dnia 13 Sierpnia 1830 r., Nr. 9,232 (d).

Główne wewnętrzne urządzenie, jakie Sąd Apellacyjny dla siebie przepisał, jest z dnia 28 Października 1809 r. (e). Urządzenie to następnie, protokołem prezydyalnym daty 7 Stycznia 1821 r. (f), co do utrzymywania protokołów audyencyonalnych rozwinięte zostało. Później, reskryptem z dnia 27 Czerwca 1822 r., Nr. 5,624 (g), Kommissya Rządowa Sprawiedliwości zniosła zwyczaj wpisywania spraw sumarycznych za pozwoleniem Prezesa; w skutek czego, Sąd Apellacyjny pod dniem 27 Lipca tegoż roku (h) wydał do Mecenasów i Adwokatów odpowiednie rozporządzenie, skróconą formę w sprawach sumarycznych, zgodną z Kodeksem postępowania, przepisując, które Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem daty 30 Lipca tegoż roku, Nr. 8,119 (i), potwierdziwszy, rozesłała Trybunałom Cywilnym do stosowania się.

W tym względzie są jeszcze następujące urządzenia:

- (a) Zobacz dodatek N. 80 (t. VIII, str. 39).
- (b) Zobacz dodatek N. 81 (t. VIII, str. 43).
- (с) Zobacz dodatek N. 82 (t. VIII, str. 55).
- (d) Zobacz dodatek N. 63 (t. VII, str. 487).
- (е) Zobacz dodatek N. 83 (t. VIII, str. 57).
- (f) Zobacz dodatek N. 84 (t. VIII, str. 95).
- (g) Zobacz dodatek N. 58 (t. VII, str. 467).
- (h) Zobacz dodatek N. 85 (t. VIII, str. 99).
- (i) Zobacz dodatek N. 59 (t. VII, str. 471).

отъ 11 Января 1823 года (a),
 „ 17 „ „ „ (b),
 „ 24 „ „ „ (c),
 „ 7 Февраля „ „ (d),
 „ 13 Апрѣля 1824 „ (e),
 „ 29 Ноября 1826 „ (f),
 „ 23 Августа 1830 „ (g),
 „ 7 (19) Мая 1836 „ (h),
 „ 19 Фев. (3 Мар.) 1838 „ (i),

и предписание Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 23 Марта (4 Апрѣля) 1840 года, N. 2,998 (k).

Открытие Варшавскихъ Департаментовъ Правительствующаго Сената требовало нѣкоторыхъ измѣненій въ существующемъ внутреннемъ устройствѣ Апелляціоннаго Суда, вѣдѣствіе чего таковыя 7 (19) Ноября 1842 года (l) изданы и предписаниемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 23 Декабря (4 Января) 1842/3 года, N. 14,039 (m), утверждены.

Вскорѣ послѣ того Апелляціонный Судъ, при рапортѣ отъ 4 (16) Сентября 1843 года, прислалъ новое устройство отъ 1 (13) того же мѣсяца и го-

- (a) См. приб. N. 86 (т. VIII, стр. 104).
- (b) См. приб. N. 87 (т. VIII, стр. 112).
- (c) См. приб. N. 88 (т. VIII, стр. 114).
- (d) См. приб. N. 89 (т. VIII, стр. 118).
- (e) См. приб. N. 90 (т. VIII, стр. 122).
- (f) См. приб. N. 91 (т. VIII, стр. 124).
- (g) См. приб. N. 92 (т. VIII, стр. 126).
- (h) См. приб. N. 93 (т. VIII, стр. 130).
- (i) См. приб. N. 94 (т. VIII, стр. 132).
- (k) См. приб. N. 95 (т. VIII, стр. 140).
- (l) См. приб. N. 96 (т. VIII, стр. 144).
- (m) См. приб. N. 97 (т. VIII, стр. 156).

z dnia 11 Stycznia 1823 roku (a),
 „ „ 17 „ „ „ (b),
 „ „ 24 „ „ „ (c),
 „ „ 7 Lutego „ „ (d),
 „ „ 13 Kwietnia 1824 „ (e),
 „ „ 29 Listopada 1826 „ (f),
 „ „ 23 Sierpnia 1830 „ (g),
 „ „ 7 (19) Maja 1836 „ (h),
 „ „ 19 Lut. (3 Mar.) 1838 „ (i),

oraz reskrypt Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 23 Marca (4 Kwietnia) 1840 r. Nr. 2,998 (k).

Otworzenie Warszawskich Departamentów Rządowego Senatu wymagało niektórych zmian w dotychczasowem wewnętrznem urządzeniu Sądu Apellacyjnego; w skutek czego takowe w dniu 7 (19) Listopada 1842 roku (l) wydane i reskryptem Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 23 Grudnia (4 Stycznia) 1842/3 r. Nr. 14,039 (m) zatwierdzone zostały.

Wkrótce potém Sąd Apellacyjny, przy raporcie z dnia 4 (16) Września 1843 roku, nadesłał no-

- (a) Zobacz dodatek N. 86 (t. VIII, str. 105).
- (b) Zobacz dodatek N. 87 (t. VIII, str. 113).
- (c) Zobacz dodatek N. 88 (t. VIII, str. 115).
- (d) Zobacz dodatek N. 89 (t. VIII, str. 119).
- (e) Zobacz dodatek N. 90 (t. VIII, str. 123).
- (f) Zobacz dodatek N. 91 (t. VIII, str. 125).
- (g) Zobacz dodatek N. 92 (t. VIII, str. 127).
- (h) Zobacz dodatek N. 93 (t. VIII, str. 131).
- (i) Zobacz dodatek N. 94 (t. VIII, str. 133).
- (k) Zobacz dodatek N. 95 (t. VIII, str. 141).
- (l) Zobacz dodatek N. 96 (t. VIII, str. 145).
- (m) Zobacz dodatek N. 97 (t. VIII, str. 157).

да (а), изъ коего два только пункта, предписаніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи 2 (14) Октября того же года, N. 11,697 (b), приняты и утверждены.

Къ сему относятся еще распоряженія:

- отъ 4 (16) Марта 1844 года (c),
- „ 13 (25) Февраля 1846 года (d),
- „ 14 (26) Сентября 1850 (e),
- „ 25 Августа (6 Сентября) 1851 года (f),
- „ 10 (22) Октября 1851 года (g),
- „ 2 (14) Октября 1856 года (h).

Сіе послѣднее распоряженіе утверждено предписаніемъ Главнаго Директора отъ 5 (17) Октября того же года, N. 18,629 (i).

- (a) См. приб. N. 98 (т. VIII, стр. 158).
- (b) См. приб. N. 99 (т. VIII, стр. 162).
- (c) См. приб. N. 100 (т. VIII, стр. 166).
- (d) См. приб. N. 101 (т. VIII, стр. 170).
- (e) См. приб. N. 102 (т. VIII, стр. 180).
- (f) См. приб. N. 103 (т. VIII, стр. 184).
- (g) См. приб. N. 104 (т. VIII, стр. 192).
- (h) См. приб. N. 105 (т. VIII, стр. 196).
- (i) См. приб. N. 106 (т. VIII, стр. 202).

we urządzenie z dnia 1 (13) tegoż miesiąca i roku (a), którego wszakże Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem daty 2 (14) Października 1843 roku, Nr. 11,697 (b), dwa tylko punkta przyjęła i zatwierdziła.

Tu wreszcie odnoszą się rozporządzenia:

- z dnia 4 (16) Marca 1844 roku (c);
- „ „ 13 (25) Lutego 1846 „ (d);
- „ „ 14 (26) Września 1850 „ (e);
- „ „ 25 Sierpnia (6 Września) 1851 r. (f);
- „ „ 10 (22) Października 1851 r. (g);
- „ „ 2 (14) Października 1856 r. (h).

To ostatnie urządzenie zatwierdzone reskryptem Dyrektora Głównego Sprawiedliwości daty 5 (17) Października tegoż roku, Nr. 18,629 (i).

- (a) Zobacz dodatek N. 98 (t. VIII, str. 159).
- (b) Zobacz dodatek N. 99 (t. VIII, str. 163).
- (c) Zobacz dodatek N. 100 (t. VIII, str. 167).
- (d) Zobacz dodatek N. 101 (t. VIII, str. 171).
- (e) Zobacz dodatek N. 102 (t. VIII, str. 181).
- (f) Zobacz dodatek N. 103 (t. VIII, str. 185).
- (g) Zobacz dodatek N. 104 (t. VIII, str. 193).
- (h) Zobacz dodatek N. 105 (t. VIII, str. 197).
- (i) Zobacz dodatek N. 106 (t. VIII, str. 203).

ОТДѢЛЕНІЕ VI.

О Кассационномъ Судѣ ¹⁾.

Статья 33.

Кассационный Судъ состоитъ изъ Министровъ и Референдаріевъ, подъ предсѣдательствомъ Предсѣдателя

¹⁾ Хотя Кассационный Судъ, какъ объяснено выше въ выносахъ къ статьямъ 2-й и 12-й настоящаго учрежденія, нынѣ не существуетъ, но, принимая во вниманіе историческую важность и совокупность предмета, нельзя было, безъ нарушенія цѣлости, не помѣстить здѣсь соотвѣтственнаго объясненія.

Возвѣщенный ст. 72-ой Конституціоннаго Устава 22 Іюля 1807 года (Дневн. Зак. т. 1, стр. 1), Кассационный Судъ учрежденъ декретомъ Короля Саксонскаго Герцога Варшавскаго отъ 3 Апрѣля 1810 года (а). Декретомъ этимъ опредѣлены права и обязанности того Суда, а также порядокъ производства въ ономъ дѣлѣ.

Съ прекращеніемъ существованія Герцогства Варшавскаго, упраздненъ и Кассационный Судъ, но въ послѣдствіи, послѣ образованія Царства Польскаго, постановленіемъ Временнаго (b) сего же Царства

(а) См. приб. N. 107 (т. VIII, стр. 206).

(b) Декретомъ, изданнымъ въ Вѣнѣ 8 (20) Мая 1815 года, Императоръ Александръ учредилъ Временное Правленіе Царства, которое существовало до 15 (27) Ноября 1815 года.

DZIAŁ VI.

Sąd Kasacyjny ¹⁾.

Artykuł 33.

Ministrowie i Referendarze składają Sąd Kasacyjny pod prezydencją Prezesa Rady Stanu, którego,

¹⁾ Lubo Sąd kasacyjny, jak to wyjaśniono wyżej w przypiskach do artykułów 2 i 12 niniejszej Organizacji (str. 13 i 55), obecnie nie istnieje, z uwagi przecież na ważność historyczną i łączność przedmiotu, niepodobna jest, bez naruszenia całości, nie zamieścić tu stosownego objaśnienia.

Sąd Kasacyjny, artykułem 72 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 22 Lipca 1807 roku (Dzien. Pr. Ks. Warszaw. t. 1, str. 1) zapowiedziany, uorganizowany został dekretem Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 3 Kwietnia 1810 r. (a). Dekret ten wskazuje szczegółowo atrybucye tego Sądu i formy postępowania.

Z ustaniem Księstwa Warszawskiego, rozwiązał się i Sąd Kasacyjny, a następnie dla spraw cywilnych, po utworzeniu Królestwa Polskiego, uchwałą Rządu Tymczasowego (b) tegoż Królestwa z dnia

(а) Zobacz dodatek N. 107 (t. VIII, str. 207).

(b) Dekretem z dnia 8 (20) Maja 1815 r. w Wiedniu wydanym, Cesarz Alexander ustanowił Rząd Tymczasowy Królestwa, który trwał do dnia 15 (27) Listopada 1815 roku.

Государственного Совѣта. Въ случаѣ отсутствія сего послѣдняго, исправляетъ его должность Министръ Юстиціи.

Правленія, 21 Сентября 1815 года (а), установленъ для гражданскихъ дѣлъ Судъ Высшей Инстанціи, который, согласно статьѣ 31 того же постановленія, составивъ для себя 19 Октября того же года (б) внутреннее устройство, послѣдующими постановленіями 21 Декабря 1815 года (с), 26 Юля 1817 года, (Дн. Зак. т. 3, стр. 375), 13 (25) Ноября того же года, (Дневн. Зак. т. 4, стр. 77) и 13 Января 1818 г. (д), былъ учрежденъ окончательно.

Дабы ускорить теченіе правосудія, Царскимъ постановленіемъ 6 (18) Юля 1826 года (Дневн. Зак. т. 11, стр. 380), прибавлено въ Судъ Высшей Инстанціи 2-ое Отдѣленіе, обязанности коего и новое внутреннее устройство предписаны Совѣтомъ Управленія 13 Февраля 1827 года (Дневн. Зак. т. 11, стр. 412).

По причинѣ возникшихъ въ краѣ безпорядковъ, дѣйствія Суда Высшей Инстанціи съ концомъ 1831 года прекратились. Но вскорѣ послѣ того, по постановленію Временнаго Правленія Царства Польскаго (е) 2 (14) Февраля 1832 г. (Дневн. Зак. т. 13, стр. 305)

(а) См. приб. N. 108 (т. VIII, стр. 264).

(б) См. приб. N. 109 (т. VIII, стр. 288).

(с) См. приб. N. 110 (т. VIII, стр. 312).

(д) См. приб. N. 111 (т. VIII, стр. 316).

(е) Указомъ Государя Императора Николая I-го отъ 4 (16) Сентября 1831 г. учреждено Временное Правленіе Царства Польскаго, съ обнародованіемъ же Высочайше дарованной отъ 2 (14) Февраля 1832 г. Царству Польскому грамоты, Правленіе это упразднено, и управленіе Царствомъ вновь поручено Совѣту Управленія, подъ предсѣдательствомъ Намѣстника въ Царствѣ.

въ разіе неobecности, Minister Sprawiedliwości zastępuje.

21 Września 1815 roku (а), ustanowionym był Sąd Najwyższej Instancji, który, w zastosowaniu się do artykułu 31 téjże uchwały, przepisawszy sobie pod dniem 19 Października 1815 roku (б) wewnętrzne urządzenie, następniemi postanowieniami z dnia 21 Grudnia 1815 roku (с), 26 Lipca 1817 roku, (Dzien. Pr. Król. Pols., t. 3, str. 375), 13 (25) Listopada tegoż roku (Dzien. Pr. Kr. Pol., t. 4, str. 77) i 13 Stycznia 1818 r. (д), w zupełności uorganizowanym został.

Dla przyspieszenia biegu w wymiarze sprawiedliwości, postanowieniem Królewskim z dnia 6 (18) Lipca 1826 r. (Dzien. Pr. Kr. P. t. 11, str. 380), dodany był Sądowi Najwyższej Instancji Wydział drugi. Z tego powodu Rada Administracyjna pod dniem 13 Lutego 1827 r. (Dzien. Pr. K. P. t. 11, str. 412), przepisała dlań nowy wewnętrzny porządek, według jakiego miał postępować.

Z powodu zaburzeń krajowych, ustała w końcu roku 1831 działalność Sądu Najwyższej Instancji. Wkrótce jednak potem, postanowieniem Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego (е) z dnia 2 (14)

(а) Zobacz dodatek N. 108 (t. VIII, str. 265).

(б) Zobacz dodatek N. 109 (t. VIII, str. 289).

(с) Zobacz dodatek N. 110 (t. VIII, str. 313).

(д) Zobacz dodatek N. 111 (t. VIII, str. 317).

(е) Postanowieniem Cesarza i Króla Mikołaja I-go z dnia 4 (16) Września 1831 r. ustanowiony został Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego. Z ogłoszeniem zaś Statutu Organicznego z dnia 2 (14) Lutego 1832 r., Rząd ten rozwiązał się i zarząd Królestwa objęła znów Rada Administracyjna, pod prezydencją Namiestnika Królewskiego.

Канцелярія Государственнаго Совѣта есть вмѣстѣ съ тѣмъ и Канцелярія Кассационнаго Суда.

а равно по постановленіямъ Совѣта Управленія 13 (25) Апрѣля того же года (Дневн. Зак. т. 13, стр. 427) и 4 (16) Февраля того же 1832 года (Дневн. Зак. т. 15, стр. 37), Судьямъ, къ составу закрывшагося Суда Высшей Инстанціи принадлежавшимъ, предоставлено, въ комплектъ семи Членовъ, исполненіе нѣкоторыхъ, а по постановленію того же Совѣта 27 Декабря (8 Января) 1832/3 года (Дневн. Зак. т. 15, стр. 59), всѣхъ правъ и обязанностей, Суду Высшей Инстанціи принадлежавшихъ.

Въ видахъ ускоренія теченія правосудія, Совѣтъ Управленія, постановленіемъ отъ 28 Апрѣля (10 Мая) 1833 года, N. 16,995, увеличилъ число Судей этого Суда, на тотъ конецъ, дабы, согласно вышеозначенному Высочайшему повелѣнію 6 (18) Іюля 1826 г., могъ быть раздѣленъ на два Отдѣленія.

Судъ Высшей Инстанціи, именуемый здѣсь Палатою Высшаго Суда, Высочайшимъ указомъ 6 (18) Сентября 1841 года (Дневн. Зак. т. 27, стр. 330) упраздненъ. Но, какъ указанная симъ указомъ главная основанія еще не были развиты, то Совѣтъ Управленія, по постановленію 23 Сентября (5 Октября) того же года (Дневн. Зак. т. 27, стр. 346), приостановивъ закрытіе означеннаго Суда, поручилъ оному продолжать рѣшеніе дѣлъ, въ существующемъ порядкѣ, до окончательнаго приведенія въ исполненіе устава о Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментахъ, о которомъ будетъ сказано ниже.

Kancelarya Rady Stanu jest oraz Kancelaryą Sądu Kasacyjnego.

Lutego 1832 roku (Dzien. Pr. K. P., t. 13, str. 306) oraz postanowieniami Rady Administracyjnej z dnia 13 (25) Kwietnia tegoż roku (Dz. Pr. Kr. P. t. 13, str. 427), i 4 (16) Lutego również 1832 r. (Dzien. Pr. K. P. tom 15, str. 37), Sędziowie do składu ustalego Sądu Najwyższej Instancji należący upoważnieni zostali, w komplecie z siedmiu Członków złożonym, do wykonywania niektórych, a w skutek postanowienia téjże Rady z dnia 27 Grudnia (8 Stycznia 1832/3 r. (Dzien. Pr. K. P. t. 15, str. 59) wszystkich atrybucyj Sądowi Najwyższemu poprzednio służących.

W celu przyspieszenia wymiaru sprawiedliwości, Rada Administracyjna, postanowieniem z dnia 28 Kwietnia (10 Maja) 1833 roku, Nr. 16,995, pomnożyła liczbę Sędziów tego Sądu, izby, stosownie do wyżej powołanego postanowienia NAJWYŻSZEGO z dnia 6 (18) Lipca 1826 roku, mógł być podzielony na dwa Wydziały.

Ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 6 (18) Września 1841 roku (Dzien. Pr. t. 27, str. 331), Sąd Najwyższej Instancji, zwany tu Izbą Sądu Najwyższego, został zniesiony. Gdy jednakże główne zasady w tym ukazie wskazane, nie były jeszcze rozwinięte, Rada Administracyjna, postanowieniem z dnia 23 Września (5 Paździer.) tegoż roku (Dzien. Pr. t. 27, str. 347), rozwiązanie tego Sądu wstrzymawszy, upoważniła go do dalszego sądenia podług dotychczasowego porządku, aż do zupełnego wprowadzenia w wykonanie ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, o których mowa będzie poniżej.

Статья 34.

Секретарю Государственного Совѣта поручается вести протоколы рѣшеній Кассационнаго Суда.

Статья 35.

Предметы вѣдомства и предѣлы власти Кассационнаго Суда опредѣляются закономъ.

ГЛАВА III.

О Прокурорахъ, Актовыхъ Писаряхъ и Публичныхъ Защитникахъ.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

О Прокурорахъ.

Статья 36.

При Кассационномъ Судѣ состоитъ *Нашъ Генеральный Прокуроръ* съ особою своею Канцеляріею.

При Апелляціонномъ Судѣ состоитъ одинъ *Генеральный Прокуроръ*, а при двухъ другихъ Отдѣленіяхъ—два *Прокурора*, заступающіе его мѣсто ¹⁾.

При каждомъ Трибуналѣ I-й Инстанціи состоитъ *Царскій Прокуроръ*, а при 2-мъ Отдѣленіи—*Помощникъ Прокурора*.

¹⁾ Генеральный Прокуроръ при Апелляціонномъ Судѣ, вѣдѣствіе статьи 9-ой Высочайшаго постанов-

Артикулъ 34.

Sekretarz Rady Stanu utrzymuje protokół decyzji Sądu Kasacyjnego.

Артикулъ 35.

Przedmioty Sądu Kasacyjnego i sposób postępowania jego, są prawem przepisane.

TYTUŁ III.

Prokuratorowie, Pisarze Aktowi i obrońcy Publiczni.

DZIAŁ I.

Prokuratorowie.

Артикулъ 36.

Przy Sądzie Kasacyjnym będzie *Prokurator Nasz Jeneralny*, mający pod sobą kancelaryą oddzielną.

Przy Sądzie Apellacyjnym będzie jeden *Prokurator Jeneralny*, a dla dwóch другихъ Wydziałów — dwaj *Prokuratorowie zastępcy* ¹⁾.

Przy każdymъ Trybunale I-jej instancyi, będzie jeden *Nasz Prokurator Królewski*, a dla drugiego Wydziału — *Podprokurator*.

¹⁾ Prokurator Jeneralny przy Sądzie Apellacyjnym, w skutek art. 9-go postanowienia Naj-

Статья 37.

Генеральные Прокуроры, Царские Прокуроры и Помощники Прокуроровъ опредѣляются Нами, по представлению Министра Юстиціи ¹⁾.

Статья 38.

Генеральные и все прочіе Прокуроры состоятъ подъ надзоромъ Министра Юстиціи.

ленія 26 Марта 1842 года (Дневн. Зак. т. 29, стр. 398) о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣшенія и приговоры Судовъ высшей степени, которые донинѣ постановляемы были въ послѣдней инстанціи, наименованъ *Прокуроромъ при Апелляціонномъ Судѣ* и таковое наименование понынѣ сохраняетъ.

Прокуроры же, заступающіе его мѣсто, о которыхъ въ сей статьѣ упомянуто, именуются нынѣ Помощниками Прокурора при Апелляціонномъ Судѣ, и состоятъ ихъ столько, сколько въ Апелляціонномъ Судѣ имѣется Отдѣленій.

¹⁾ Статья эта измѣнена. Нынѣ, согласно статьѣ 53-й Устава о службѣ гражд. въ Царствѣ Польскомъ 10 (22) Марта 1859 года и постановленію Намѣстника 11 (23) Іюля того же года (Дневн. Зак. т. 53, стр. 72 и 226), какъ о томъ объяснено въ выноскѣ къ § 7 букв. *b*, Учрежденія Правительственной Комисіи Юстиціи (т. 1, стр. 26), опредѣленіе это зависитъ отъ класса, къ которому принадлежитъ каждая изъ сихъ должностей.

Артикулъ 37.

Prokuratorów Jeneralnych, Prokuratorów Naszych Królewskich i Podprokuratorów, mianujemy My Król na podanie Ministra Sprawiedliwości ¹⁾.

Артикулъ 38.

Prokuratorowie Jeneralni i wszyscy inni Prokuratorowie są pod dozorem Ministra Sprawiedliwości.

wyższego z dnia 26 Marca 1842 roku (Dzien. Pr. t. 29, str. 399) o sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki mocą ostatniej instancji dotąd wydawane, nazwany został *Prokuratorem przy Sądzie Apellacyjnym* i dotychczas taki nosi tytuł.

Co zaś do Prokuratorów-Zastępców, o jakich w tym artykule jest mowa, ci dzisiaj noszą nazwę *Podprokuratorów przy Sądzie Apellacyjnym*, i jest ich tytu, ile Wydziałów Sądu Apellacyjnego.

¹⁾ Przepis ten uległ zmianie. Obecnie, stosownie do artykułu 53-go ustawy o służbie cywilnej w Królestwie Polskim z dnia 10 (22) Marca 1859 i postanowienia Namiestnika z dnia 11 (23) Lipca tegoż roku (Dzien. Pr. t. 53, str. 73 i 227), jak to wyjaśniono w odsyłaczu do § 7-go lit. *b* Organizacji Komisji Rządowej Sprawiedliwości (t. 1, str. 27), nominacja ta zależna jest od klasy ich urzędów.

Генеральному Прокурору при Кассационномъ Судѣ порученъ ближайшій надзоръ за Генеральнымъ Прокуроромъ Апелляціоннаго Суда.

Генеральному Прокурору Апелляціоннаго Суда порученъ таковой же надзоръ за Прокурорами Трибуналовъ I-й Инстанціи ¹⁾.

¹⁾ На основаніи сего правила, Генеральному Прокурору при Кассационномъ Судѣ порученъ былъ надзоръ за такимъ же Прокуроромъ при Апелляціонномъ Судѣ, а сему послѣднему за Царскими Прокурорами при Гражданскихъ Трибуналахъ; всѣ же они вмѣстѣ состояли подъ контролемъ Министра Юстиціи.

Согласно сему правилу, Правительственная Комиссія Юстиціи, въ разрѣшеніе представленнаго ей по сему предмету недоразумѣнія, постановленіемъ 24 Декабря (5 Января) 1838/9 года, № 9,616 (а), положила, что Прокуроръ при Апелляціонномъ Судѣ имѣетъ право разсматривать и отмѣнять рѣшенія Царскихъ Прокуроровъ при Гражданскихъ Трибуналахъ по предметамъ о назначеніи или отказѣ военной помощи при исполненіи судебныхъ рѣшеній; другимъ же постановленіемъ 27 Іюня (9 Іюля) 1845 года, № 8,321 (b), право это распространено на всѣ случаи, истекающіе изъ обязанностей и порядка службы Царскихъ Прокуроровъ.

Но, какъ съ открытіемъ Правительствующаго Сената, статьею 9-ю постановленія 26 Марта 1842 года о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣ-

(а) См. приб. N. 112 (т. VIII, стр. 322).

(b) См. приб. N. 113 (т. VIII, стр. 324).

Prokurator Jeneralny przy Sądzie Kasacyjnym ma dozór bliższy nad Prokuratorem Jeneralnym Sądu Apellacyjnego.

Prokurator Jeneralny Sądu Apellacyjnego ma dozór bliższy nad Prokuratorami Trybunałów I-jej Instancyi ¹⁾.

¹⁾ Na zasadzie tego przepisu, Prokurator Jeneralny przy Sądzie Kasacyjnym miał bliższy nadzór nad takimże Prokuratorem przy Sądzie Apellacyjnym, ten zaś nad Prokuratorami Królewskimi przy Trybunałach Cywilnych, a wszyscy razem zostawali pod kontrolą Ministra.

W myśl tego przepisu, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, rozwiązując przedstawioną jej pod tym względem wątpliwość, reskryptem z dnia 24 Grudnia (5 Stycznia) 1838/9 r., Nr. 9,616 (a), wyrzekła: że Prokuratorowi przy Sądzie Apellacyjnym służy prawo rozpoznawania i znoszenia decyzji Prokuratorów Królewskich przy Trybunałach Cywilnych, w przedmiotach dodawania lub odmawiania pomocy wojskowej w egzekucjach; reskryptem zaś z dnia 27 Czerwca (9 Lipca) 1845 roku, Nr. 8,321 (b), prawo to rozciągnęła do wszelkich przypadków wpływających z obowiązków i porządku służby Prokuratorów Królewskich.

Gdy jednakże z chwilą zaprowadzenia Rządzącego Senatu, artykuł 9-ty postanowienia z dnia 26 Marca 1842 roku o sposobie zanoszenia i rozpozna-

(а) Zobacz dodatek N. 112 (t. VIII, str. 323).

(b) Zobacz dodatek N. 113 (t. VIII, str. 325).

Помощники Прокуроровъ подчинены ближайшему надзору своихъ Прокуроровъ.

Статья 39.

Никто изъ Прокуроровъ не можетъ отлучаться отъ своей должности безъ разрѣшенія Министра Юстиціи ¹⁾.

шенія и приговоры, которые донинѣ постановляемы были въ послѣдней инстанціи, наименованіе Генеральными Прокурорами отмѣнено, и сверхъ того, на основаніи статьи 67-й устава о введеніи въ дѣйствіе Уложения о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 11 Ноября 1847 года (Дневн. Зак. т. 40, стр. 6), Прокуроръ при Апелляціонномъ Судѣ, также какъ и Царскіе Прокуроры при Гражданскихъ Трибуналахъ и Оберъ-Прокуроръ, состоятъ подъ надзоромъ Правительственной Коммисіи Юстиціи или Предсѣдательствующаго въ ней Главнаго Директора; то Правительственная Коммисія Юстиціи, постановленіемъ 29 Іюля (10 Августа) 1853 года, № 9,292 (а), поручила Прокурору при Апелляціонномъ Судѣ, чтобы, въ случаѣ принесенія ему жалобы на рѣшеніе Царскаго Прокурора, коимъ отказывается въ дачѣ военной помощи если признаетъ требованіе оной основательнымъ, самъ распоряжался о нарядженіи таковой помощи.

¹⁾ Въ выноскѣ къ статьѣ 4-й настоящаго учрежденія, стр. 24, объяснено, что правила объ отпускахъ отмѣнены. Уставъ о службѣ гражданской 10 (22) Марта 1859 года (Дневн. Зак. т. 53, стр. 68) окон-

(а) См. приб. N. 114 (т. VIII, стр. 328).

Podprokuratorowie sã pod dozorem bliższym swych Prokuratorów.

Artykuł 39.

Prokurator żaden nie może się oddalić z miejsca urzędowania swego bez pozwolenia Ministra Sprawiedliwości ¹⁾.

wania skarg na wyroki mocą ostatniej instancji dotąd wydawane, zniósł Prokuratorów Jeneralnych, kiedy nadto, na podstawie artykułu 67-go Ustawy przechodniej do Kodeksu kar głównych i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 r. (Dzien. Pr. t. 40, str. 7), Prokurator przy Sądzie Apellacyjnym, tak samo jak i Prokuratorowie Królewscy przy Trybunałach Cywilnych i Naczelný Prokurator, sã pod dozorem Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości lub Prezydującego w niej Dyrektora Głównego; przeto Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem daty 29 Lipca (10 Sierpnia) 1853 r., Nr. 9,292 (a), poleciła Prokuratorowi przy Sądzie Apellacyjnym, aby, w razie odwołania się do niego od decyzji Prokuratora Królewskiego, odmawiającej dodania pomocy wojskowej, jeżeli uzna dodanie tej pomocy zasadnym, sam takową zarządzał.

¹⁾ Już w przypisku do artykułu 4-go niniejszej Organizacji (str. 25), wyjaśniono, iż przepis o urloпах uległ zmianie. Ustawa o służbie cywilnej z dnia 10 (22) Marca 1859 r. (Dzien.Pr. t. 53,

(а) Zobacz dodatek N. 114 (t. VIII, str. 329).

Статья 40.

Въ отсутствіе или въ случаѣ важныхъ занятій Прокурора, должность его исправляетъ одинъ изъ Судей или Ассесоровъ ¹⁾, а въ Кассационномъ Судѣ — одинъ изъ Репендаріевъ, назначаемый для сего Государственнымъ Совѣтомъ, по представленію Министра Юстиціи ²⁾.

Статья 41.

Прокуроры могутъ быть устраняемы или отрѣшаемы отъ должностей такимъ же порядкомъ, какъ и Члены Апелляціоннаго Суда, по представленію Предсѣдателя или своего Суда ³⁾.

чательно указалъ основанія по предмету разрѣшенія отпусковъ.

¹⁾ Законъ этотъ, относительно исправленія Судьями должностей Прокурововъ, въ чрезвычайныхъ лишь случаяхъ могъ бы имѣть примѣненіе, ибо нынѣ должности Прокурора при Апелляціонномъ Судѣ и Царскихъ Прокурововъ при Трибуналахъ исправляютъ подлежащіе Помощники Прокурововъ.

²⁾ Съ упраздненіемъ Кассационнаго Суда, это постановленіе потеряло обязательную силу.

³⁾ Нынѣ обязательныя правила касательно подверженія чиновниковъ вообще отвѣтственности, опредѣленія съ нихъ взысканій, устраненія и отрѣшенія отъ должностей изложены выше въ выноскѣ къ статьѣ 6-й сего Учрежденія.

Окончивая предметъ о Прокурорахъ, слѣдуетъ упомянуть здѣсь о правахъ и обязанностяхъ ихъ.

Артикулъ 40.

W nieprzytomności lub w ważném zatrudnieniu Prokuratora, sprawuje jego obowiązki jeden z Sędziów lub Assesorów ¹⁾, a w Sądzie Kasacyjnym — jeden z Referendarzy, którego Rada Stanu, na podanie Ministra Sprawiedliwości, do tego wyznacza ²⁾.

Артикулъ 41.

Prokuratorowie mogą tylko w ten sposób jak Członkowie Sądu Apellacyjnego być od urzędowania zawieszonymi i złożonemi, na doniesienie Prezesa lub Sądu swego ³⁾.

str. 69), wskazała ostatecznie zasady w przedmiocie udzielania urlopów.

¹⁾ Przepis ten co do zastępstwa Prokuratorów przez Sędziów lub Assesorów obecnie tylko w nadzwyczajnych przypadkach mógłby mieć zastosowanie, gdyż Prokuratora przy Sądzie Apellacyjnym i Prokuratorów Królewskich przy Trybunałach, zastępują właściwi Podprokuratorowie.

²⁾ Ze zniesieniem Sądu Kasacyjnego, przepis ten przestał obowiązywać.

³⁾ Obowiązujące obecnie przepisy pod względem pociągania urzędników w ogólności do odpowiedzialności, wymierzania na nich kar, oraz zawieszania ich w urzędowaniu i oddalania od takowego, podane są wyżej w przypisku do art. 6-go niniejszej Organizacyi.

Kończąc rzecz o Prokuratorach, wspomnieć w tém miejscu wypada o ich atrybucyach.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

Объ Актовыхъ Писаряхъ.

Статья 42.

При каждомъ Мировомъ Судѣ состоятъ два *Актовые Писаря*

Обязанности Прокуроровъ указаны въ общихъ начертаніяхъ постановленія Министра Юстиціи 16 Мая 1808 года, № 3,421 (а), а потому имѣютъ свое основаніе въ Кодексъ гражданскомъ, въ Кодексъ гражданского судопроизводства, въ Кодексъ торговомъ (ст. 606 и слѣд.), въ Уставѣ о Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментахъ и во всѣхъ прочихъ имѣющихъ съ ними связь уставахъ, постановленіяхъ и распоряженіяхъ.

Вообще Прокуроры обязаны наблюдать не только за строгимъ исполненіемъ законовъ, уставовъ и всѣхъ общихъ или частныхъ распоряженій и не только должны излагать свои заключенія по дѣламъ, по коимъ непосредственно заинтересованы Казна или общественныя заведенія, а также по дѣламъ малолѣтнихъ, отсутствующихъ, лишенныхъ права распоряжаться своимъ имуществомъ, но, на основаніи статьи 83 Кодекса судопроизводства, имѣютъ право требовать сообщенія имъ каждаго дѣла, поступающаго на разсмотрѣніе и рѣшеніе.

(а) См. приб. N. 115 (т. VIII, стр. 330).

DZIAŁ II.

Pisarze Aktowi.

Artykuł 42.

Przy każdymъ Sądzie Pokoju będzie po dwóch *Pisarzy Aktowych*.

Obowiązki Prokuratorów wskazane są w ogólnych zarysach w reskrypcie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 Maja 1808 r., Nr. 3,421 (a), a więc mają swoją podstawę w Kodeksie cywilnym, w Kodeksie postępowania sądowego cywilnego, w Kodeksie handlowym (art. 606 i nast.), w Ustawie o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, oraz mających z nimi związek ustawach, postanowieniach i rozporządzeniach.

W ogólności, Prokuratorowie nie tylko nad ścisłym dopełnianiem wszelkich praw, ustaw i rozporządzeń ogólnych lub szczególnych czuwać powinni, nie tylko mają obowiązek występować z wnioskami w sprawach, w których bezpośrednio Skarb lub instytut publiczne są interesowane, jakoteż w sprawach, do których wchodzi małoletni, nieobecni, bezwłasnowolni, ale jeszcze, z artykułu 83 Kodeksu postępowania sądowego, mają moc domagania się komunikacyi każdej sprawy pod rozpoznanie i osądzenie przychodzącej.

(а) Zobacz dodatek N. 115 (t. VIII, str. 331).

Въ столичныхъ и другихъ многолюдныхъ городахъ,

Сверхъ сего, Прокуроры обязаны наблюдать за исполненіемъ судебныхъ рѣшеній и, въ случаяхъ оказаннаго кѣмъ либо при исполненіи оныхъ Судебными Приставами сопротивленія, нарядать военную помощь; вслѣдствіе чего, Царскимъ постановленіемъ 14 Октября 1811 года (а), предоставлено имъ право временнаго устраненія отъ должностей Судебныхъ Приставовъ и возныхъ. Вліяніе ихъ распространяется также на дѣла дисциплинарныя и уголовныя, и сверхъ того чрезъ ихъ посредство вручаются позвы и другіе тяжёбные акты лицамъ военнымъ, пребывающимъ заграницею и политическимъ преступникамъ. Наконецъ Прокуроры наблюдаютъ за поступленіемъ въ Казну гербовыхъ пошлинъ; имѣютъ надзоръ за попечителями остающихся безъ наслѣдниковъ имуществъ и за секвестрованными имѣніями; присутствуютъ въ Консисторскихъ Судахъ и въ Дирекціяхъ Кредитнаго Общества, и т. п.

Для исполненія столь многосложныхъ занятій, въ помощь Прокурорамъ, сверхъ Помощниковъ Прокуроровъ, опредѣляются еще Секретари и Канцелярія. Равнымъ образомъ, по причинѣ столь важныхъ занятій Прокурора въ Судѣ, предписаніями Министра Юстиціи отъ 16 и 29 Октября 1810 года, № 11,603 (b) и 12,350 (c), предоставлено ему засѣдать по правой сторонѣ Предсѣдателя или имѣть особый въ присутственной камерѣ столъ, поставленный въ одномъ ря-

(a) См. приб. N. 6 (т. VII, стр. 52).

(b) См. приб. N. 116 (т. VIII, стр. 334).

(c) См. приб. N. 117 (т. VIII стр. 336).

W miastach stołecznych i innych miastach ludniej-

Obok tego, atrybucye ich rozciągają się do egzekucyi wszelkich wyroków sądowych cywilnych i dodawania Komornikom egzekwującym pomocy wojskowej, przeciwko stawiającym opór w egzekucyi; w skutek tego, dekret Królewski z dnia 14 Października 1811 r. (a) nadał im moc zawieszania tymczasowego Komorników i Woźnych. Ich wpływ rozciąga się do spraw dyscyplinarnych i karności porządkowej, a nadto przez nich wręczane bywają pozwы i inne akta procesowe osobom wojskowym, za granicą zamieszkałym i przestępcom politycznym. Wreszcie Prokuratorowie przestrzegają wpływu opłat w papierze stemplowym uiszczanych, mają dozór nad kuratorami spadków wakujących i nad majątkami zasekwestrowanemi, zasiadają w Sądach Konsystorskich i Dyrekcyach Towarzystwa Kredytowego i t. d.

Do załatwiania tak obszernych czynności, Prokuratorowie mają sobie do pomocy dodanych, prócz Podprokuratorów, jeszcze Sekretarzy i kancelaryą. Również, z powodu tak ważnego stanowiska Prokuratora w Sądzie, Minister Sprawiedliwości, reskryptami z dnia 16 Października 1810 r., Nr. 11,603 (b), i 29 tegoż miesiąca i roku, Nr. 12,350 (c), rozporządził, że powinien on zasiadać po prawej ręce Prezesa lub też u osobnego stolika, postawionego w ró-

(a) Zobacz dodatek N. 6 (t. VII, str. 53).

(b) Zobacz dodatek N. 116 (t. VIII, str. 335).

(c) Zobacz dodatek N. 117 (t. VIII, str. 337).

число Актовыхъ Писарей опредѣляется сообразно народонаселенію ¹⁾.

ду со стуломъ Предсѣдателя, а равно заключенія свои по дѣламъ излагать въ Судѣ не во время совѣщаній послѣднаго, но публично.

¹⁾ Для совершенія обоюдныхъ условій, контрактовъ, договоровъ, мировыхъ сдѣлокъ, завѣщаній и всѣхъ прочихъ изъ гражданскихъ законовъ истекающихъ сдѣлокъ, при каждомъ Мировомъ Судѣ и Гражданскомъ Трибуналѣ, а вслѣдъ затѣмъ и при Апелляціонномъ Судѣ, установлены *Актовые Писаря*, именуемые также, сообразно § 23 министерской инструкции 23 Мая 1808 года (а), и Нотариусами.

Наименованіе Актовыхъ Писарей сохранили одни только Нотариусы при Апелляціонномъ Судѣ, ибо Актовые Писаря или Нотариусы при Гражданскихъ Трибуналахъ и Мировыхъ Судахъ, на основаніи Ипотечнаго устава 1818 года (Дневн. Зак. т. 5, стр. 295) и ипотечной инструкции 1819 и 1825 годовъ (б), получили наименованіе, первые *Регентовъ Ипотечныхъ Канцелярій*, а послѣдніе *Регентовъ Окружныхъ Канцелярій*.

Что касается до круга дѣйствій, то, на основаніи 5-й статьи *Учрежденія Нотариусовъ*, Актовые Писаря могутъ совершать акты по всему Царству, Регенты земскихъ канцелярій—въ предѣлахъ Трибунала, при которомъ состоятъ, Регенты окружныхъ канцелярій—въ округъ Мироваго Суда, при которомъ они назначены.

(а) См. приб. N. 3 (т. VII, стр. 6).

(б) См. приб. N. 51 (т. VII, стр. 336).

сzych będzie oprócz tego pewna liczba Pisarzy Aktowych, stosownie do ludności ¹⁾.

wni z krzesłem Prezesa, oraz że wnioski swoje nie podczas ustępu, lecz publicznie czynić winien.

¹⁾ Do przyjmowania dobrowolnych między stronami umów, kontraktów, układów, transakcyj spór kończących, testamentów, oraz innych działań z prawa cywilnego wynikających, artykułem tym ustanowieni zostali przy każdym Sądzie Pokoju i przy każdym Trybunale Cywilnym, a następnie i przy Sądzie Apellacyjnym *Pisarze Aktowi*, zwani także podług § 23 instrukcyi ministeryalnej z dnia 23-go Maja 1808 roku (а), Notaryuszami.

Nazwę Pisarzy Aktowych zatrzymali tylko Notaryusze przy Sądzie Apellacyjnym, gdyż Pisarze Aktowi czyli Notaryusze przy Trybunałach Cywilnych i Sądach Pokoju, na zasadzie Ustawy hipotecznej z roku 1818 (Dzien. Pr. t. 5, str. 295) i Instrukcyi hipotecznej z roku 1819 i 1825 (b), nazwani zostali, pierwsi, *Rejentami Kancelaryj Ziemiańskich*, drudzy — *Rejentami Kancelaryj Okręgowych*.

Co do zakresu działania, to na zasadzie artykułu 5-go *Organizacyi Notaryatu*, Pisarze Aktowi mogą sporządzać czynności w całym kraju, Rejenci kancelaryj ziemiańskich—w obrębie Trybunału, przy którym są mianowani, Rejenci kancelaryj okręgowych — w okręgu Sądu Pokoju, do którego są przeznaczeni.

(а) Zobacz dodatek N. 3 (t. VII, str. 7).

(б) Zobacz dodatek N. 51 (t. VII, str. 337).

На основаніи 6-й статьи того же закона, вообще Регентамъ воспрещено совершать акты за предѣлами ихъ вѣдомства.

Впрочемъ въ чрезвычайныхъ случаяхъ отъ Правительственной Коммисіи Юстиціи зависитъ разрѣшить Регенту одного округа исполнить служебную обязанность въ другомъ округѣ.

Здѣсь слѣдуетъ также упомянуть, что кромѣ того Писарямъ земскихъ канцелярій предоставлено право принимать для внесенія въ содержимыя ими ипотечныя книги представляемыя сторонами заявленія, и хотя Совѣтъ Управленія Царства, постановленіями 17 Августа 1820 года (Дневн. Зак. т. 7, стр. 62) и 7-го Юня 1827 года (Дневн. Зак. т. 11, стр. 54), указалъ таксу вознагражденія за таковыя дѣйствія означенныхъ Писарей, а тѣмъ самымъ опредѣлилъ и родъ актовъ, какіе они могутъ принимать, и какіе принадлежать къ вѣдомству Регентовъ, но впослѣдствіи необходимость потребовала точнѣйшаго опредѣленія по настоящему предмету правъ сихъ двухъ должностей, и посему Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніемъ отъ 16 Мая 1822 года, № 4,528 (а), объяснила, что Писаря Ипотечныхъ Канцелярій актовъ добровольныхъ сдѣлокъ совершать не могутъ, и сверхъ того, предписаніемъ отъ 13 (25) Ноября 1837 года, № 7,487 (b) дополнила:

1. что Регенты не могутъ вносить въ ипотечныя книги протоколы заявленія актовъ, въ иной канцеляріи составленныхъ, ибо дѣй-

(a) См. приб. N. 118 (т. VIII, стр. 338).

(b) См. приб. N. 119 (т. VIII, стр. 340).

Артыкулем 6-мъ тогожъ права Реjenci вь огьлнѣи маю собиь вьзброниѣмъ одьбуваѣ чьинѣи по за обрѣбѣмъ ихъ дьиалънѣи.

W nadzwyczajnychъ wszakъе przypadkachъ, od Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości zależy udzielenie pozwolenia Rejentowi jednego okręgu, do załatwienia czynności urzędowej w okręgu drugim.

Wspomnieć tu także należy, że oprócz tego Pisarze kancelaryj ziemiańskich są upoważnieni do przyjmowania w księgach hipotecznych, przez siebie zachowywanych, wniosków stron; a jakkolwiek postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 17 Sierpnia 1820 r. (Dzien. Pr. Król. t. 7, str. 62) i 7 Czerwca 1827 r. (Dzien. Pr. Kr. t. 11, str. 54) wskazawszy takсѣ за чьинѣи Писарьѣвъ канцеларьи земіаньскіѣй, жуъ тѣмъ самѣмъ oznaczyły, jakie czynności mogą oni przyjmować, a jakie należą do atrybucyj Rejentów; wszakъе późniѣй okazała się potrzeba ściślejszego w tymъ wzglѣdzie określenia atrybucyj tychъ urzędów. Jakoъ Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptemъ z dnia 16 Maja 1822 roku, Nr. 4,528 (a), objaśniła: iż Pisarze kancelaryi hipotecznej aktówъ добровольнѣй чьинѣи przyjmować nie mogą; reskryptemъ zaś z dnia 13 (25) Listopada 1837 r., Nr. 7,487 (b), wyjaśniła nadto:

1. że Rejenci nie mogą w księgach hipotecznych spisywać protokółówъ objawienia aktówъ gotowychъ, w innѣй kancelaryi sporządzo-

(a) Zobacz dodatek N. 118 (t. VIII, str. 339).

(b) Zobacz dodatek N. 119 (t. VIII, str. 341).

ствіе это принадлежит къ вѣдомству земскихъ канцелярій;

2. что публикации объ открывшихся послѣдствіяхъ могутъ производить какъ Регенты, такъ и Писаря земскихъ канцелярій;
3. что, на основаніи вышеприведенныхъ постановленій Совѣта Управленія 1820 и 1827 годовъ и отъ 22 Января 1822 года (Дн. Зак. т. 7, стр. 287), всѣ односторонніе акты, какъ заявленія сторонъ, такъ и запрещенія какого бы ни было рода, на основаніи готовыхъ актовъ или рѣшеній ипотечнымъ порядкомъ объявляемые, никакихъ обязательствъ въ себѣ не заключающие и не требующіе присвоенныхъ нотаріальнымъ актамъ формальностей, принадлежать къ вѣдомству Ипотечныхъ Писарей; акты же односторонніе, содержащіе какія либо обязательства, могутъ быть принимаемы исключительно одними только Регентами.

Въ дополненіе статей 31 и 36 ипотечной инструкции 1819 года, Правительственная Коммисія Юстиціи, предписаніемъ отъ 3 (15) Мая 1839 г. (а), постановила, что, въ случаѣ смерти, увольненія въ отставку или отрѣшенія отъ должности Регента, преемникъ его обязанъ удовлетворить предмѣстника или его наслѣдниковъ за всѣ акты, выписи и канцелярскую мебель по добровольному соглашенію, а если такового не последуетъ, то удовлетвореніе это должно

(а) См. приб. N. 120 (т. VIII, стр. 352).

ныхъ, gdyż czynność ta należy do atrybucyj Pisarzów kancelaryj ziemiańskich;

2. że ogłoszenie postępowań spadkowych mogą dopełniać tak Rejenci, jak i Pisarze kancelaryj ziemiańskich;
3. że opierając się na powyższych postanowieniach Rady Administracyjnej z lat 1820 i 1827 oraz z dnia 22 Stycznia 1822 roku (Dzien. Praw t. 7, str. 287), wszelkie akta jednostronne, bądźto wnioski i oświadczenia stron, bądźtę ostrzeżenia jakiegobądź natury, z gotowych aktów lub wyroków hipotecznie objawiane, żadnych zobowiązań w sobie niemieszczące i niepotrzebujące formalności aktom notaryalnym właściwych, należą do atrybucyj Pisarzy hipotecznych; akta zaś jednostronne, obejmujące w sobie jakiekolwiek zobowiązanie, jedynie tylko Rejenci przyjmować mogą.

W rozwinięciu art. 31 i 36 Instrukcyi hipotecznej z r. 1819, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 3 (15) Maja 1839 (a), wyrzekła: że w przypadku śmierci, uwolnienia lub złożenia z urzędu Rejenta, następca jego obowiązany jest wynagrodzić usuniętego Rejenta lub jego sukcesorów za akta, wypisy i repozytorya, podług dobrowolnej ugody, a gdyby takowa nie nastąpiła, wynagrodzenie oznaczone być winno przez dwóch Re-

(а) Zobacz dodatek N. 120 (t. VIII, str. 353).

быть определено двумя местными или иными ближайшими Регентами, по избранію сторонъ или по назначенію въ противномъ случаѣ Трибунала.

Но какъ нотаріальные акты составляютъ общественную собственность, то, въ случаѣ смерти, увольнения или отрѣшенія отъ должности Регента, завѣдываемые имъ акты переходятъ въ непосредственное распоряженіе правительственной власти. Съ этою цѣлью таковыя акты сохраняются Подсудкомъ и передаются имъ назначенному по распоряженію Предсѣдателя Трибунала иному Регенту, который имѣетъ право выдавать изъ нихъ выписи и копии.

Актные Писаря и Регенты жалованья отъ Казны не получаютъ. Но за труды свои имѣютъ право получать вознагражденіе отъ заинтересованныхъ сторонъ по таксѣ, определенной постановленіемъ Короля Саксонскаго Герцога Варшавскаго 14 Марта 1809 года (a).

Для предупрежденія же злоупотребленій по исчисленію означеннаго вознагражденія, Правительственная Коммисія Юстиціи 6 Ноября 1822 года, № 11,568 (b), предписала, чтобы вышеозначенное постановленіе 14 Марта 1809 года, определяющее таксу вознагражденія, было прибито у каждаго Регента къ дверямъ его канцеляріи. Впослѣдствіи, замѣтивъ въ таковыхъ исчисленіяхъ отступленія отъ таксы, предписаніемъ отъ 24 Августа (5 Сентября) 1846 года, № 6,758 (c), указавъ въ какихъ случаяхъ Ре-

(a) См. приб. N. 121 (т. VIII, стр. 358).

(b) См. приб. N. 122 (т. VIII, стр. 366).

(c) См. приб. N. 123 (т. VIII, стр. 368).

гентовъ местныхъ или ближайшихъ урядующихъ, на которыхъ сѣ стороны согласны, или которыхъ, въ противномъ разѣ, Трибуналъ назначитъ.

Понимая за то акты нотаріальныя являются собственностью публичною, прѣто по смерти, увольненіи или зложеніи з уряду Режента, акта его прѣходятъ подъ непосредственную дѣспозыцію владѣы рѣдовой. Тымъ цѣлемъ Подсѣдекъ акта те заезпѣчаетъ и здаетъ вызначенному прѣезъ Трибунала инному Реженту, котрый ма право выдывать з нихъ выцѣгы и копѣе.

Писарѣ Актуи и Реженти не бораъ жаднѣй зе Скарбу пенсий. Маѣа только право до побѣрания за своѣе чынностѣ отъ стронъ интересованныхъ вынагродzenia, подлуг таксы декретемъ Крѣла Саскѣго, Ксѣгѣа Варшавскаго з дня 14 Марца 1809 року (a) установиѣей.

Для запобѣженія заъ надужыциомъ в ликвидова- ниу тѣгоъ вынагродzenia, Коммисыа Рѣдоваа Спра- вѣдливоѣи, рескryptem з дня 6 Листопадъ 1822 р., Nr. 11,568 (b), polecila, aby Rejenci dekret z dnia 14 Marca 1809 roku, takсѣ ихъ належнѣи становѣа- cy, в канцеларыахъ свыхъ на дрзвѣахъ мѣли прѣ- зы- бѣи; настѣпнѣ, дострзѣглы збоценѣа в ликвидова- ниу козштѣв, рескryptem з дня 24 Сѣрпнѣа (5 Wrze- снѣа) 1846 року, Nr. 6,758 (c), oznaczyla, kiedy Rejenci dyety за дѣенъ алы лѣчыъ собѣе моѣа и по-

(a) Zobacz dodatek N. 121 (t. VIII, str. 359).

(b) Zobacz dodatek N. 122 (t. VIII, str. 367).

(c) Zobacz dodatek N. 123 (t. VIII, str. 369).

генты могут исчислять суточные деньги за целый день, поручила Председателям наблюдать со всею заботливостью за умеренным исчислением таковых, а в особенности по наследствам лиц незажиточных; предписанием же от 25 Апреля (7 Мая) 1851 года, N. 4,359 (a), подтверждая предыдущее поручение, возложила на обязанность Председателей соображать эти исчисления по часам действительно употребленного на исполнение какого либо действия времени. Наконец та же Коммисия, распорядившись напечатанием упомянутой таксы, при циркулярном предписании от 17 (29) Января 1855 года, N. 1,854, препроводила Председателям потребное количество экземпляров оной, с поручением, чтобы Регенты сохраняли оную прибитою к дверям своих канцелярий, и чтобы внизу, на выдаваемых ими сторонам выписях, помещали счета следующего им вознаграждения.

Въ обеспечение исправного исполнения Регентами своих обязанностей и на случай присуждения с них вследствие какой либо неисправности взыскания, они должны представлять залогов.

На основании постановления Наместника в Царствѣ, 15 Января 1822 года (b) и 25 Октября 1825 года (c) Губернские Регенты обязаны представлять залогъ въ количествѣ 1,500 руб. сер., въ наличности или на собственномъ имѣнии, а Окружные Регенты, согласно предписанию от 11 Января 1812 года,

- (a) См. приб. N. 124 (т. VIII, стр. 372).
(b) См. приб. N. 125 (т. VIII, стр. 376).
(c) См. приб. N. 126 (т. VIII, стр. 380).

лечила Презесом, aby подаване sobie likwidacye, szczególnie w spadkach niezamożnych, z wszelką troskliwością moderowali; reskryptem zaś z dnia 25 Kwietnia (7 Maja) 1851 roku, Nr. 4,359 (a), przypominawszy poprzedni reskrypt, poleciła, aby Prezesi likwidacye te stosowali do liczby godzin pracy do czynności użytej. Nakoniec, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości zarządziła wydrukowanie taksy w mowie będącej i przy reskrypcie z dnia 17 (29) Stycznia 1855 roku, Nr. 1,854, przesłała Prezesom stosowną liczbę egzemplarzy jej, z poleceniem, aby Rejenci takse tę przybitą na drzwiach swych kancelaryj utrzymywali i aby likwidacye należności im przypadających, na dole wypisu aktu stronie wydawanego zamieszczali.

Rejenci obowiązani są na rękojmię skazań, jakieby przeciw nim wyrzeczone być mogły w skutku nieprawego wykonywania swych obowiązków, do wystawienia kaucyj.

Podług postanowień Namiestnika z dnia 15 Stycznia 1822 roku (b) i z dnia 25 Października 1825 roku (c), Rejenci gubernialni obowiązani są wystawić kaucyą w ilości rub. sr. 1,500, w gotowiznie lub na własnym majątku, Rejenci zaś okręgowi, podług reskryptu z dnia 11 Stycznia 1812 ro-

- (a) Zobacz dodatek N. 124 (t. VIII, str. 373).
(b) Zobacz dodatek N. 125 (t. VIII, str. 377).
(c) Zobacz dodatek N. 126 (t. VIII, str. 381).

N. 377 (a), — въ количествѣ 450 рублей серебромъ.

По возникшему недоразумѣнію, какіе залоги обязаны представлять Нотаріусы и Хранители уѣздныхъ ипотекъ, которые по порученію исправляютъ эти должности въ другомъ уѣздѣ, Правительственная Коммисія Юстиціи предписаніемъ 11 Апрѣля 1823 года, N. 3,251 (b), разрѣшила, что они по исправляемымъ ими по порученію должностямъ должны представлять отдѣльные залоги. Но впослѣдствіи, предписаніемъ отъ 17-го Октября того же года, N. 10,321 (c), дозволила оставаться имъ и при одномъ залогѣ, съ тѣмъ чтобы таковой залогъ они распространили и на тѣ уѣзды, въ которыхъ эти должности исправляютъ.

Для облегченія повѣрки тождества лица, совершающаго актъ, Актовымъ Писарямъ и Регентамъ, на основаніи статьи 41-й ипотечной инструкціи 22 Декабря 1825 года, N. 15,054 (d), предоставлено право употреблять по ихъ должностямъ печати съ гербомъ Царства Польскаго, съ надписью на оныхъ ихъ именъ и фамилій. Согласно постановленію Совѣта Управленія 20 Юля (1 Августа) 1837 года, (Дневн. Зак. т. 21, стр. 218), объ установленіи казенныхъ печатей трехъ размѣровъ, Актовые Писаря и Губернскіе Регенты употребляютъ печати 2-го, а Окружные Регенты—3-го разряда.

Вслѣдствіе постановленія Совѣта Управленія 26 Января (7 Февраля) 1860 года (Дневн. Зак. т. 54,

- (a) См. приб. N. 127 (т. VIII, стр. 384).
- (b) См. приб. N. 128 (т. VIII, стр. 386).
- (c) См. приб. N. 129 (т. VIII, стр. 388).
- (d) См. приб. N. 28 (т. VII, стр. 158).

ку, Nr. 377 (a) — w ilości rubli srebrem 450.

W skutku przedstawionej wątpliwości, jaką kaucya składać są obowiązani Notaryusze i Konserwatorowie hipotek powiatowi, którzy urzędy takowe, przez powierzone im zastępstwo, w innym powiecie sprawują, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 11 Kwietnia 1823 r., Nr. 3,251 (b), oświadczyła, że powinni składać kaucya oddzielną na urzędy, które w zastępstwie pełnią. Później wszakże, reskryptem z dnia 17 Października tegoż roku, Nr. 10,321 (c), dozwoliła pozostawić ich przy jednej kaucyi, byleby takową rozciągnęli do powiatów, w których obowiązki swe przez zastępstwo pełnią.

Pisarze Aktowi i Rejenci, na zasadzie artykułu 41 instrukcyi hipotecznej z dnia 22 Grudnia 1825 roku, Nr. 15,054 (d), mają prawo używania pieczęci z herbem Królestwa, z domieszczeniem ich imienia i nazwiska, a to dla ułatwienia sprawdzenia tożsamości urzędnika akt przyjmującego. Stosownie do postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 20 Lipca (1 Sierpnia) 1837 r. (Dzien. Pr. t. 21, str. 218), dzielącego pieczęcie rządowe na trzy klasy, Pisarze Aktowi i Rejenci gubernialni używają pieczęci klasy drugiej, Rejenci zaś okręgowi — pieczęci klasy trzeciej.

Postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 26 Stycznia (7 Lutego) 1860 roku (Dzien. Pr. t. 54,

- (a) Zobacz dodatek N. 127 (t. VIII, str. 385).
- (b) Zobacz dodatek N. 128 (t. VIII, str. 387).
- (c) Zobacz dodatek N. 129 (t. VIII, str. 389).
- (d) Zobacz dodatek N. 28 (t. VII, str. 159).

При каждомъ Трибуналѣ I-й Инстанціи состоитъ, согласно установленнымъ правиламъ, *Писарская Палата*, а въ Варшавѣ — *Высшая Писарская Палата* ¹⁾.

стр. 118), объ измѣненіи формы печатей, Правительственная Коммисія Юстиціи 21 Марта (2 Апрѣля) 1860 года, N. 5,514 (а), предписала ускорить введеніе этихъ измѣненій.

Въ заключеніе сей статьи слѣдуетъ присовокупить, что въ настоящее время число Регентовъ при каждомъ Судѣ не одинаково. Это зависитъ отъ большаго или меньшаго числа въ предѣлахъ Суда осѣдлыхъ жителей и отъ пространства торговыхъ и промышленныхъ отношеній.

¹⁾ Изъясненное въ сей статьѣ относительно Писарскихъ Палатъ распоряженіе, согласно коему на сѣи Палаты возложена была обязанность опредѣленія извѣстнаго рода дисциплинарныхъ мѣръ за медленное или неисправное исполненіе Актовыми Писарями или Регентами своихъ должностей, не было приведено въ исполненіе, хотя впрочемъ были уже приготовлены соотвѣтственные къ тому проекты.

Означенныя Палаты не существуютъ, и посему дисциплинарныя взысканія съ Актовыхъ Писарей, а равно съ Губернскихъ и Окружныхъ Регентовъ, согласно статьѣ 69 устава о введеніи въ дѣйствіе Уло-

(а) См. нрѣб. N. 130 (т. VIII, стр. 390).

Przy każdymъ Trybunale I-jej Instancji będzie, stosownie do przepisów prawa, *Izba Pisarska*, a w Warszawie — *Najwyższa Izba Pisarska* ¹⁾.

str. 119), zaprowadziło zmiany w formie pieczęci; to spowodowało Kommissyą Rządową Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia pod dniem 21 Marca (2 Kwietnia) 1860 roku, Nr. 5,514 (a), celem spiesznego tych zmian zaprowadzenia.

W końcu, w objaśnieniu tego artykułu dodać jeszcze wypada, że obecnie liczba Rejentów nie jest jednakowa przy każdymъ Sądzie. Zależy ona od większej lub mniejszej liczby mieszkańców w obrębie Sądu osiadłych i od rozległości stosunków handlowych i przemysłowych.

¹⁾ Zamieszczone w tym ustępie rozporządzenie względem Izby Pisarskiej oraz Najwyższej Izby Pisarskiej, do których należeć miało wykonywanie pewnego rodzaju karności za opieszałość lub złe sprawowanie się Pisarzy Aktowych lub Rejentów, nie doczekało się wykonania, chociaż stosowne projekta były przygotowane.

Wymienione Izby nie istnieją i karność Pisarzy Aktowych, Rejentów gubernialnych i okręgowych, stosownie do art. 69 Ustawy przechodniej do Kodeksu kar głównych i poprawczych z dnia 11

(a) Zobacz dodatek N. 130 (t. VIII, str. 391).

Статья 43.

Актные Писаря определяются Нами, по представлению Министра Юстиции ¹⁾.

Статья 44.

Актные Писаря состоятъ подъ надзоромъ Трибуналовъ I-й Инстанціи и безъ разрѣшенія оныхъ не могутъ отлучаться отъ своихъ должностей, а въ случаѣ неисправнаго исполненія своихъ обязанностей, подлежатъ законной отвѣтственности, въ такомъ же порядкѣ какъ и судебные служители ²⁾.

женія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 11 Ноября 1847 года (Дневн. Зак. т. 40, стр. 6) состоятъ въ непосредственномъ вѣдѣніи Трибуналовъ, при вліяніи и по заключеніямъ Прокурора.

¹⁾ Законъ сей подвергался измѣненіямъ: 1) вслѣдствіе ипотечнаго устава 1818 года до существованія конституціоннаго порядка, Регенты были избираемы Воеводскими Совѣтами изъ кандидатовъ, имѣющихъ удостовѣреніе Правительственной Коммисіи Юстиціи о способностяхъ ихъ къ отправленію этой должности (ст. 29 ипот. устава, Дн. Зак. т. 5, стр. 315), и 2) съ прекращеніемъ конституціоннаго порядка, Актные Писаря определяются Совѣтомъ Управленія по представленію Правительственной Коммисіи Юстиціи, а Губернскіе и Окружные Регенты—самою Правительственною Коммисіею Юстиціи.

²⁾ Относительно разрѣшенія Актными Писарямъ и Регентамъ отпусковъ, а равно подверженія ихъ

Artykuł 43.

Pisarzów Aktowych mianujemy My Król, na przedstawienie Ministra Sprawiedliwości ¹⁾.

Artykuł 44.

Pisarze Aktowi są pod dozorem Trybunałów I-jej Instancji; nie mają się zatem, bez zezwolenia tychże, z miejsca urzędowania swego oddalać, a w przypadku przestępnego sprawowania obowiązków, podlegają rygorowi prawa w ten sam sposób, jak oficjalsi sądowi ²⁾.

Listopada 1847 r. (Dzien. Pr. t. 40, str. 7), zostaje pod bezpośrednią władzą Trybunałów, za wpływem i wnioskami Prokuratora.

¹⁾ Przepis ten ulegał zmianom: 1) na skutek ustawy hipotecznej z roku 1818, do czasu trwania porządku konstytucyjnego, Rejentów wybierały Rady Wojewódzkie z kandydatów, którym Kommissya Rządowa Sprawiedliwości udzieliła zaświadczenie, iż posiadają zdolność do piastowania tego urzędu (art. 29 ust. hip., t. 5 Dzien. Pr. K. P. str. 315), i 2) po ustaniu porządku konstytucyjnego, Pisarzy Aktowych mianuje Rada Administracyjna, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, a Rejentów gubernialnych i okręgowych — Kommissya Rządowa Sprawiedliwości.

²⁾ Pod względem udzielania Pisarzom Aktowym i Rejentom urlopów, jakoteż pociągania ich do Kom. Spraw. Tom VI.

ОТДѢЛЕНІЕ III.

О публичныхъ защитникахъ.

Статья 45.

При Трибуналахъ I-ой Инстанціи и при Апелляціонномъ и Кассационномъ Судахъ состоитъ потребное число *Патроновъ, Адвокатовъ и Защитниковъ* ¹⁾.

за упущенія по службѣ отвѣтственности, обязательны тѣ же правила, что и въ отношеніи прочихъ судебныхъ чиновниковъ и служителей, изложенныя въ выносахъ къ статьѣ 6-той настоящаго Учрежденія (стр. 30).

¹⁾ Для приготовленія дѣлъ для рѣшенія и представленія ихъ Суду, сею статьею установлены три степени защитниковъ, а именно: Защитники при Кассационномъ Судѣ, Адвокаты при Апелляціонномъ Судѣ и Патроны при Гражданскихъ Трибуналахъ. Но вскорѣ послѣ того Министръ Юстиціи, предписаніемъ отъ 30 Іюля 1808 года, № 5,196 (а), учредилъ Защитниковъ и при Мировыхъ Судахъ, съ воспрещеніемъ однако имъ хожденія по дѣламъ въ Примирительныхъ Отдѣленіяхъ. При Коммерческихъ Трибуналахъ защитники не состоятъ.

По упраздненіи Кассационнаго Суда и Суда Высшей Инстанціи, а равно по открытіи 9 и 10 Депар-

(а) См. приб. N. 131 (т. VIII, стр. 394).

DZIAŁ III.

Obrońcy publiczni.

Artykuł 45.

Przy Trybunale I-jej instancji, przy Sądzie Apellacyjnym, przy Sądzie Kasacyjnym, będzie potrzebna pewna liczba *Patronów, Adwokatów i Mecenasów* ¹⁾.

odpowiedzialności z powodu wykroczeń w służbie, obowiązują te same przepisy, co i względem innych urzędników i oficyalistów sądowych, wyjaśnione w przypisku do art. 6-go niniejszej Organizacji (str. 31).

¹⁾ Do przygotowania spraw pod osądzenie i wprowadzenia ich przed Sąd, artykuł ten ustanowił trzy stopnie obrońców, a mianowicie: Mecenasów przy Sądzie Kasacyjnym, Adwokatów przy Sądzie Apellacyjnym i Patronów przy Trybunałach Cywilnych. Wkrótce atoli, reskryptem z dnia 30 Lipca 1808 roku, Nr. 5,196 (a), Minister Sprawiedliwości ustanowił również obrońców przy Sądach Pokoju, z zabronieniem im wszakże stawania w Wydziałach Pojednawczych. Przy Trybunałach Handlowych obrońców nie ma.

Po zniesieniu Sądu Kasacyjnego i następnie Sądu Najwyższej Instancji, oraz po zaprowadzeniu

(а) Zobacz dodatek N. 131 (t. VIII, str. 395).

Статья 46.

Патроны и Адвокаты определяются Министром Юстиции, по представленимъ: первыхъ — Трибуналомъ I-ой

таментовъ Правительствующаго Сената, Защитники, на основаніи статьи 106 устава о Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената 26 Марта 1842 года (Дн. Зак. т. 29, стр. 298) и статьи 8-ой переходныхъ правилъ 8 (20) Сентября 1844 года (Дн. Зак. т. 30, стр. 240), переименованы въ *Защитники при Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената*, а при томъ они, согласно отзыву Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 1 (13) Марта 1843 года, № 1,707 (а), объявляющему изъясненную въ приложенномъ при ономъ особомъ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 9 (21) Ноября того же года, № 339, Высочайшую волю, обязаны являться въ засѣданія Сената въ мундирныхъ фракахъ, по формѣ, для вѣдомства Юстиции установленной.

Относительно же прочихъ защитниковъ, Правительственная Коммисія Юстиціи 30 Сентября (12 Октября) 1844 года, № 12,801 (b), предписала находиться имъ во время засѣданій въ черныхъ фракахъ.

Сверхъ вышеозначенныхъ защитниковъ, на основаніи статьи 22 Учрежденія Государственнаго Совѣта 24 Мая (5 Юня) 1861 года (Дн. Зак. т. 58, стр.

(а) См. приб. N. 132 (т. VIII, стр. 396).

(b) См. приб. N. 133 (т. VIII, стр. 400).

Artykuł 46.

Patronów mianuje Minister Sprawiedliwości, na podanie Trybunału I-jej instancyi; Adwokatów — na po-

IX-go i X-go Departamentów Rządzącego Senatu, Mecenasi, na zasadzie art. 106 Ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu z dnia 26 Marca 1842 roku (Dzien. Pr. t. 29, str. 299) oraz art. 8-go przepisów przechodnich z d. 8 (20) Września 1844 roku (Dzien. Pr. t. 30, str. 241), otrzymali nazwę *Obróńców przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu*, którzy, na podstawie odezwy Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnjej z d. 1 (13) Marca 1843 roku, Nr. 1,707 (a), donoszącjej o woli NALWYŻSZEJ, objawionej w dołączonej odezwie Ministra Sekretarza Stanu z dnia 9 (21) Listopada tegoż roku, Nr. 339, obowiązani są przybywać na posiedzenia Senatu we frakach mundurowych wydziału Sprawiedliwości.

Co do innych obrońców, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, reskryptem daty 30 Września (12 Października) 1844 r., Nr. 12,801 (b), poleciła, iżby ci na audyencyach znajdowali się w czarnych frakach.

Prócz wymienionych obrońców, na podstawie art. 22 Organizacyi Rady Stanu z dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku (Dzien. Pr. t. 58, str. 235),

(а) Zobacz dodatek N. 132 (t. VIII, str. 397).

(b) Zobacz dodatek N. 133 (t. VIII, str. 401).

Инстанціи, а послѣднихъ—Апелляціоннымъ Судамъ; Защитники же опредѣляются Нами по представленію Министра Юстиціи ¹⁾.

234), учреждены также Защитники при томъ же Совѣтѣ, съ предоставленіемъ имъ права хожденія по дѣламъ во всѣхъ Судахъ Царства.

Здѣсь слѣдуетъ присовокупить: что, въ видахъ сохраненія актовъ, оставшихся за смертью защитниковъ или въ случаяхъ оставленія ими службы, Правительственная Коммисія Юстиціи 9 (21) Сентября 1846 года, издала надлежащую инструкцію и таковую, при предписаніи отъ 13 (25) того же мѣсяца и года, за № 8488 (а), разослала во всѣ Суды. Затѣмъ, предписаніемъ отъ 19 Сентября (1 Октября) 1851 г., № 14,140 (b), указанъ порядокъ сохраненія актовъ въ случаяхъ увольненія защитника отъ должности, или перемѣщенія его по прошенію.

Слѣдуетъ еще присовокупить, что Варшавскимъ Гражданскимъ Трибуналомъ, по поводу заявленныхъ Патронами жалобъ на то, что практика ихъ, по причинѣ хожденія въ Трибуналъ Адвокатовъ и Мecenасовъ, уменьшилась, циркулярно воспрещено симъ послѣднимъ вносить дѣла въ Трибуналъ; но воспрещеніе это, вслѣдствіе предписанія Дирекціи Юстиціи отъ 24 Января 1815 года, N. 437 (c), въ исполненіе не приведено.

¹⁾ Статья эта въ послѣдствіи времени отмѣнена, и нынѣ Защитники при Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената и Адвокаты

(а) См. приб. N. 134 (т. VIII, стр. 402).

(b) См. приб. N. 135 (т. VIII, стр. 410).

(c) См. приб. N. 136 (т. VIII, стр. 414).

даніе Саду Апелляcyjnego; а Мecenасовъ мianujemy My Król, na podanie Ministra Sprawiedliwosci ¹⁾.

ustanowieni zostali także obrońcy przy téjże Radzie, z nadaniem im prawa stawania we wszystkich Sądach Królestwa.

W tém miejscu dodać należy, iż celem zabezpieczenia akt, pozostałych po śmierci obrońców lub opuszczeniu przez nich służby, Kommissya Rządowa Sprawiedliwosci pod dniem 9 (21) Września 1846 roku przepisała odpowiednią instrukcją i takową przy reskrypcie z dnia 13 (25) tegoż miesiąca i roku, Nr. 8,488 (a), wszystkim Sądom rozesłała. Następnie, reskryptem z dnia 19 Września (1 Października) 1851 roku, Nr. 14,140 (b), wskazany został sposób zabezpieczenia akt, gdy obrońca na własne żądanie od obowiązków uwolnionym lub téż translokowanym zostanie.

Dodać jeszcze wypada, że Trybunał Cywilny w Warszawie, powodowany zażaleniem Patronów, którzy przez stawanie w Trybunale Adwokatów i Мecenасовъ, mniejszą mieli praktykę, przez obiegnik wzbronil tym ostatnim wprowadzania spraw przed Trybunał, lecz Dyrekcya Sprawiedliwosci, reskryptem z dnia 24 Stycznia 1815 r., Nr. 437 (c), nie дозволила na wprowadzenie w wykonanie tego zakazu.

¹⁾ Przepis ten w późniejszym czasie zmienionym został, i obecnie obrońców przy Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu i Adwokatów

(а) Zobacz dodatek N. 134 (t. VIII, str. 403).

(b) Zobacz dodatek N. 135 (t. VIII, str. 411).

(c) Zobacz dodatek N. 136 (t. VIII, str. 415).

Статья 47.

При каждомъ Трибуналѣ I-ой Инстанціи состоитъ *Палата Публичныхъ Защитниковъ*; въ Варшавѣ же *Высшая Палата сихъ Защитниковъ* составляется изъ Защитниковъ и нѣкоторыхъ назначаемыхъ Министромъ Юстиціи Апелляціонныхъ Адвокатовъ ¹⁾

Статья 48.

Защитники, Адвокаты и Патроны состоятъ подѣ тѣмъ же надзоромъ и начальствомъ своихъ Судовъ, что и должностныя лица сихъ Судовъ, и посему устраниются и от-

опредѣляются Совѣтомъ Управленія, а Патроны и Защитники при Мировыхъ Судахъ — Правительственною Коммисіею Юстиціи; Защитники же при Государственномъ Совѣтѣ опредѣляются Намѣстникомъ Царства, по представленію Главнаго Директора, председательствующаго въ означенной Коммисіи.

¹⁾ Статья эта, не смотря на то, что проектъ учрежденія Палаты былъ уже приготовленъ, понынѣ не приведена въ дѣйствіе, право же опредѣлять взысканія съ защитниковъ, согласно статьѣ 69 устава о введеніи въ дѣйствіе Уложенія о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ 11 Ноября 1847 года, (Дн. Зак. т. 40, стр. 6), принадлежитъ подлежащимъ Судамъ.

Artykuł 47.

Przy każdymъ Trybunale I-ěj instancyi będzie *Izba obrońców Publicznych*, a w Warszawie — *Izba ich Najwyższa*, z Mecenasów i niektórych Adwokatów Apellacyjnych, od Ministra Sprawiedliwości wyznaczonych, składająca się ¹⁾.

Artykuł 48.

Mecenasi, Adwokaci i Patronowie są pod tymże samym dozorem i zwierzchnictwem Sądów swoich, jak oficyaliści tychże Sądów, a zatem w tenże sam sposób

mianuje Rada Administracyjna; Patronów i obrońców przy Sądach Pokoju — Kommissya Rządowa Sprawiedliwości; obrońców przy Radzie Stanu, mianuje Namiestnik, na przedstawienie Dyrektora Głównego Sprawiedliwości.

¹⁾ Przepis ten, pomimo iż przygotowany był projekt organizacyi Izby, dotąd nie wszedł w wykonanie, a prawo karności nad obrońcami, stosownie do artykułu 69 Ustawy przechodniój do Kodeksu kar głównych i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 roku (Dzien. Pr. t. 40, str. 7), należy do właściwych Sądów.

рѣшаются отъ должностей въ томъ же, какъ и послѣдніе, порядкѣ ¹⁾.

Министръ Юстиціи,

(подписано) *Лубенскій*.

¹⁾ Правила о подверженіи судебныхъ чиновниковъ и служителей отвѣтственности, изложены въ выноскѣ къ статьѣ 6-й настоящаго Учрежденія.

od urzędowania zawieszonemi i złożonemi być mogą ¹⁾.

Minister Sprawiedliwości,

(podpisano) *Łubieński*.

¹⁾ Przepisy pociągania urzędników i oficjalistów sądowych do odpowiedzialności, wyjaśnione są w przypisku do artykułu 6-go niniejszej Organizacyi.

II.

УЧРЕЖДЕНІЕ

ВАРШАВСКИХЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА
ДЕПАРТАМЕНТОВЪ.

ВВЕДЕНІЕ.

Въ выноскѣ къ Отдѣленію VI Учрежденія гражданскихъ судебныхъ мѣстъ, на стр. 158 изображено, что верховная судебная власть въ краѣ была прежде отправляема: по дѣламъ гражданскимъ—Судомъ Верховной Инстанціи, или такъ называемою Высшею Палатою Гражданскаго Суда, по дѣламъ же уголовнымъ—Апелляціоннымъ Судомъ, состоявшимъ изъ двухъ Отдѣленій и замѣнявшимъ Кассационный Судъ.

Высочайшимъ указомъ, состоявшимся въ 6 (18) Сентября 1841 года, на имя Намѣстника въ Царствѣ Польскомъ, повелѣно, вмѣсто вышепоименованныхъ Судовъ, учредить для Царства Польскаго въ Варшавѣ два Департамента Правительствующаго Сената, которые въ послѣдовательномъ порядкѣ номеровъ Департаментовъ, существующихъ въ Имперіи, должны называться девятымъ и десятымъ.

II.

ORGANIZACYA

WARSZAWSKICH DEPARTAMENTÓW RZĄDZĄCEGO
SENATU.

WSTĘP.

W przypisku do Działu VI-go Organizacyi sądownictwa cywilnego na str. 159 wyjaśniono, że najwyższe sądownictwo w kraju sprawował dawniej: w sprawach cywilnych—Sąd Najwyższej Instancji, zwany inaczéj Izbą Sądu Najwyższego, w sprawach zaś kryminalnych — Sąd Apellacyjny, z dwóch Wydziałów złożony, w zastępstwie Sądu Kasacyjnego.

Ukazem Najwyższym do Namiestnika w Królestwie Polskim w dniu 6 (18) Września 1841 roku wydanym, w miejsce wymienionych powyżej Sądów, utworzyć postanowiono dla całego Królestwa Polskiego, w Warszawie, dwa Departamenty Rządzącego Senatu, nosić mające, podług dalszych z porządku liczb Departamentów istniejących w Cesarstwie, nazwanie dziewiątego i dziesiątego.

Какъ однако развитіе помянутого указа, относительно этого новаго судебного учрежденія, не удостоилось еще тогда Высочайшаго утвержденія, то Совѣтъ Управленія, для охраненія безостановочнаго дѣйствія правосудія, постановленіемъ, состоявшимся 23 Сентября (5 Октября) того же года (Дневн. Зак. т. 27, стр. 346), приостановилъ упраздненіе существовавшей до того времени Высшей Палаты Гражданскаго Суда, впредь до воспослѣдованія такового Высочайшаго утвержденія.

Вскорѣ за симъ Государь Императоръ, утвердивъ: 1) учрежденіе Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, 2) положеніе о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣшенія и приговоры Судовъ низшей степени, которые донынѣ постановляемы были въ послѣдней инстанціи, и 3) штатъ Канцеляріи Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату 26 Марта 1842 г., Высочайше повелѣть соизволилъ: съдѣлать распоряженіе о обнародованіи помянутыхъ учрежденія и положенія, а съ тѣмъ вмѣстѣ Высочайшимъ рескриптомъ отъ 26 Марта 1842 года, на имя Намѣстника въ Царствѣ, изволилъ повелѣть: привести оныя въ дѣйствіе, а равно упразднить Высшую Судебную Палату и Кассационныя Отдѣленія Апелляціоннаго Суда.

Приведеніе въ исполненіе таковыхъ Высочайшихъ указовъ, по постановленію Совѣта Управленія, состоявшемуся 24 Юля (5 Августа) 1842 года (Дневникъ Законовъ, томъ 30, стр. 184), должно было послѣдовать не ранѣе дня открытія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, каковой срокъ, постановленіемъ Намѣстника отъ 8 (20) Сентября 1842 года, заключающимъ переходныя правила относительно передачи дѣлъ изъ Высшей Судебной Палаты и Кассационныхъ Отдѣленій Апелляціоннаго Суда въ IX и X Департаменты Правительствующаго Сената, назначенъ былъ на 20 Сентября (2 Октября) 1842 года.

Jednakże, ponieważ rozwinięcie powyższego ukazu względem tej nowej magistratury sądowej nie otrzymało wówczas jeszcze sankcyi Najwyższej, przeto Rada Administracyjna, dla nieprzerwywania biegu sprawiedliwości, postanowieniem z dnia 23 Września (5 Października) tegoż roku (Dzien. Pr. t. 27, str. 347), rozwiązanie dotychczasowej Izby Sądu Najwyższego wstrzymała aż do pozyskania tej sankcyi.

Jakoż wkrótce Najjaśniejszy Pan, zatwierdziwszy: 1) ustawę o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu; 2) postanowienie o sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki mocą ostatniej instancyi dotąd wydawane, i 3) etat kancelaryi Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, ukazem Najwyższym, do Rządzącego Senatu w dniu 26 Marca 1842 roku wydanym, polecił raczył zarządzenie ogłoszenia pomienionej ustawy i postanowienia, a jednocześnie, reskryptem Najwyższym z dnia 26 Marca 1842 roku do Namiestnika wydanym, Najwyżej rozkazać raczył wprowadzenie ich w wykonanie, a zarazem zniesienie tak Izby Sądu Najwyższego, jak i Wydziałów kasacyjnych Sądu Apellacyjnego.

Powołane Najwyższe ukazy, podług decyzji Rady Administracyjnej z dnia 24 Lipca (5 Sierpnia) 1842 r. (Dz. Pr. t. 30, str. 185), miały być wprowadzone w wykonanie dopiero z dniem otwarcia Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, który to termin, postanowieniem Namiestnika z dnia 8 (20) Września 1842 roku, obejmującym przepisy przechodnie dla przeniesienia spraw z Sądu Najwyższej Instancyi i Wydziałów kasacyjnych Sądu Apellacyjnego do IX-go i X-go Departamentów Rządzącego Senatu, na dzień 20 Września (2 Października) 1842 roku назначоним został.

Въ этотъ день дѣйствительно послѣдовало открытіе Сена-
та съ одновременнымъ упраздненіемъ Высшей Судебной Палаты
и Кассационныхъ Отдѣленій Апелляціоннаго Суда.

По важности вышеозначенныхъ учрежденія, положенія и
относящихся къ нимъ распоряженія, которыя, съ образованіемъ
совершенно новаго въ краѣ судебного учрежденія, произвели важ-
ное вліяніе на измѣненіе существовавшего до того времени
устройства судебного вѣдомства въ Царствѣ Польскомъ, тако-
выя будутъ здѣсь помѣщены поочередно въ хронологическомъ по-
рядкѣ, съ указаніемъ въ особыхъ выноскахъ происшедшихъ въ
оныхъ впослѣдствіи измѣненій и дополненій.

W dniu tym istotnie nastąpiło otwarcie Senatu, a jedno-
cześnie i rozwiązanie Izby Sądu Najwyższego, oraz Wydziałów
kasacyjnych w Sądzie Apellacyjnym.

Z powodu ważności powołanych ustaw i postanowień, oraz
odnoszących się do nich rozporządzeń, które utworzywszy nową
zupełnie magistraturę sądową w kraju, wpłynęły przeważnie na
zmianę dotychczasowej organizacyi sądownictwa w Królestwie
Polskiem, takowe zamieszczone tu zostaną kolejno, w porządku
chronologicznym, ze wskazaniem nastąpiących później zmian lub
uzupełnień, za stosownemi odsyłaczami.

1.

ВЫСОЧАЙШИЙ УКАЗЪ УЧРЕЖДАЮЩИЙ IX И X ДЕПАРТАМЕНТЫ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА.

(6 (18) Сентября 1841 года.)

Намѣстнику Нашему въ Царствѣ Польскомъ.

Признавъ за благо учредить въ 1832 году въ Нашемъ Государственномъ Совѣтѣ особый Департаментъ дѣлъ Царства Польскаго, въ который поступаютъ всѣ важнѣйшія дѣла, до Царства относящіеся, Мы находимъ дальнѣйшее существованіе отдѣльнаго Государственного Совѣта въ Царствѣ, не соответствующимъ настоящему положенію края; а какъ вмѣстѣ съ тѣмъ настоятъ необходимость дать Высшей Палатѣ Суда прочнѣйшее основаніе, то и положили Мы, упразднивъ, какъ нынѣшній Государственный Совѣтъ Царства, такъ и Высшую Палату Суда, замѣнить ихъ въ Варшавѣ, для всего Царства Польскаго, двумя Департаментами Правительствующаго Сената, кои примутъ послѣдовательные номера: „Девятаго и Десятаго,“ и Общимъ Правительствующаго Сената Варшавскихъ Департаментовъ Собраніемъ.

1.

NAJWYŻSZY UKAZ USTANAWIAJĄCY IX I X DEPARTAMENTA RZĄDZĄCEGO SENATU.

(d. 6 (18) Września 1841 r.)

do

Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem.

Uznawszy stosowném ustanowić 1832 roku w Naszej Radzie Państwa osobny Departament do spraw Królestwa Polskiego, w którym rozpoznawane są wszelkie ważniejsze sprawy tyczące się tegoż Królestwa, Znajdujemy dalsze istnienie oddzielnj Rady Stanu w Królestwie nieodpowiadającém obecnemu położeniu rzeczy; a gdy przytém zachodzi niezbędna potrzeba oprzec Sądownictwo w ostatniej instancji na gruntowniejszej podstawie, Postanowiliśmy w miejsce dotychczasowych, Rady Stanu Królestwa i Izby Sądu Najwyższego, które od tąd istnieć przestają, utworzyć dla całego Królestwa Polskiego w Warszawie dwa Departamenty Rządzącego Senatu, nosić mające, podług dalszych z porządku liczb, nazwanie: „Dziewiątego i Dziesiątego“, niemniej ustanowić Ogólne Zebranie Departamentów Warszawskich Rządzącego Senatu.

Вслѣдствіе чего, указомъ, настоящаго числа Правительствующему Сенату даннымъ, Мы повелѣли и нынѣ повелѣваемъ:

Примѣчаніе: Вслѣдствіе учрежденія Высочайшимъ указомъ 24 Мая (5 Іюня) 1861 года (Дневн. Зак. т. 58, стр. 392) Государственнаго Совѣта Царства Польскаго, которому присвоены всѣ права Общаго Собранія Варш. Прав. Сената Департаментовъ, ст. 1, 2, 5, 6, 10, 11 и пун. 1-ой ст. 12 настоящаго указа не обязательны, и посему исключаются.

3.

Девятому Департаменту Правительствующаго Сената предоставить власть, принадлежавшую доселѣ Высшей Палатѣ Суда Царства. Почему всѣ дѣла, кои поступали донныѣ въ оную, будутъ впредь окончательно рѣшаемы въ Департаментѣ на основаніи существовавшихъ доселѣ для Высшей Палаты Суда узаконеній.

Само собою разумѣется, что рѣшенія Департамента не подлежатъ никакому пересмотру, и что никакія апелляціонныя жалобы, ни рекурсы противу нихъ, принимаемы не будутъ.

Примѣчаніе: Такъ какъ сею статьею на IX Департаментъ Правительствующаго Сената возлагается окончательное рѣшеніе поступающихъ въ оный дѣлъ, на основаніи существовавшихъ доселѣ для Высшей Палаты Гражданскаго Суда узаконеній, то правила о Судѣ Верховной Инстанціи, изложенныя въ выноскѣ къ Отдѣлу VI-му гражданскаго судоустройства 1808 г. (стр. 158 наст. тома), на сколько онѣ

W skutek czego, wydanym w dniu dzisiejszym do Rządzącego Senatu ukazem, Rozkazaliśmy i niniejszém Rozkazujemy:

Uwaga. Artykuły 1, 2, 5, 6, 10, 11 i ustęp 1-szy art. 12 niniejszego aktu opuszczają się, jako nieobowiązujące, w skutku Najwyżej w dniu 24 Maja (5 Czerwca) 1861 roku (Dz. Pr. t. 58, str. 393) postanowionej Organizacji Rady Stanu Kr. Pol., na którą przeniesiono atrybucye Ogólnego Zebrania Warsz. Dep. Rządzącego Senatu.

3.

Dziewiąty Departament Rządzącego Senatu wstępuje w atrybucye, jakie Izbie Sądu Najwyższego służyły. Wszelkie zatem sprawy do niej należące, rozstrzygane odtąd być mają w Departamencie ostatecznie, podług praw i przepisów dla téjże Izby postanowionych.

Samo z siebie wynika, że wyroki Departamentu żadnemu dalszemu rozpoznawaniu nie ulegają i że żadne od nich odwołanie, ani drogą apellacyi, ani rekursu, miejsca mieć nie może.

Uwaga. Ponieważ na zasadzie tego artykułu, IX-ty Departament Rządzącego Senatu ma obowiązek rozstrzygania przychodzących do niego spraw podług praw i przepisów dla Izby Sądu Najwyższego postanowionych, przeto przepisy o Sądzie Najwyższej Instancji, podane w przypisku do Działu VI-go organizacji sądownictwa cywilnego z r. 1808 (str. 159 nin. tomu), mają zastosowanie do IX-go

неизмѣнены постановленіями о Сенатѣ, какія ниже сего будутъ помѣщены, относятся къ IX Департаменту.

2-й пунктъ этой статьи развитъ ст. 61 Высочайше утвержденнаго въ 26 день Марта 1842 г. Учрежденія Варш. Прав. Сен. Департаментовъ, помѣщеннаго ниже, подъ N. 4.

4.

Десятому Департаменту Правительствующаго Сената вѣдать дѣла уголовныя. Предметы вѣдомства и предѣлы власти по симъ дѣламъ Департамента будутъ опредѣлены новыми уголовными законами. До обнародованія оныхъ, всѣ существующія по сему предмету узаконенія сохраняютъ силу свою и дѣйствіе.

Примѣчаніе: Уголовные законы, о коихъ упоминается въ настоящей статьѣ, изданы уже и заключаются: въ Уложеніи о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, вошедшихъ въ дѣйствіе съ 1-го Января 1848 года; въ переходномъ уставѣ къ сему уложенію отъ 11 Ноября 1847 года, (Дневн. Зак. т. 40, стр. 6), а равно въ другихъ положеніяхъ, поименованныхъ въ учрежденіи Уголовныхъ Судовъ, а именно въ объясненіяхъ, помѣщенныхъ въ отдѣлѣ II декрета Короля Саксонскаго, Герцога Варшавскаго отъ 26 Іюля 1810 г., а именно въ главѣ: *Предѣлы власти Уголовнаго Суда.*

7.

Варшавскимъ Правительствующаго Сената Департаментамъ состоятъ изъ Сенаторовъ и другихъ призванныхъ Нами на сей разъ къ исправленію этой должности

Департаменту, о ile urządzeniami dotyczącymi Rządzącego Senatu, jakie niżej wskazane będą, zniesionemi nie zostały.

Co do ustępu 2-go tego artykułu, ten został rozwinięty bliżej przez art. 61 Ustawy Najwyżej zatwierdzonej w d. 26 Marca 1842 o Warsz. Dep. Rz. Senatu, zamieszczonej niżej pod N. 4.

4.

Dziesiąty Departament Rządzącego Senatu rozpoznawać ma sprawy kryminalne. Atrybucye i zakres władzy onego, oznaczone będą w wydać się mającém prawie karném. Tymczasowie zaś wszystkie podziśdzien istniejące w téj mierze przepisy, moc obowiązującą zachowują.

Uwaga. Prawa karne, o jakich artykuł ten wspomina, wydane już zostały. Mieszczą się one: w Kodeksie kar głównych i poprawczych, który z dniem 1 Stycznia 1848 r. obowiązywać zaczął, w Ustawie przechodniój do tegoż Kodeksu z dnia 11 Listopada 1847 roku (Dzien. Pr. t. 40, str. 7), oraz w innych postanowieniach, wymienionych w Organizacyi Sądów karnych, mianowicie w objaśnieniach zamieszczonych pod Działem II-m dekretu Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego z dnia 26 Lipca 1810 roku, w szczególności pod tytułem: *Władza Sądu Karnego.*

7.

Departamenta Warszawskie Rządzącego Senatu składać się mają z Senatorów, a oprócz tego na ten jeden raz i z innych osób, wezwanych przez Nas do

особь, кои будутъ ежегодно распредѣляемы Нами по Департаментамъ, вслѣдствіе представленія Намѣстника Нашего въ Царствѣ.

8.

Варшавскіе Правительствующаго Сената Департаменты могутъ, по мѣрѣ нужды, быть раздѣлены на два или болѣе Отдѣленій. Отдѣленія сіи имѣютъ тотъ же составъ и тотъ же образъ дѣйствія, какъ и Департаменты.

Примѣчаніе: На основаніи этой статьи, въ связи съ 32-ю статьею Высочайше утвержденнаго Учрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, отъ 26 Марта 1842 года, помѣщеннаго ниже сего подъ цифрою 4, — IX Департаментъ Правительствующаго Сената раздѣляется на два Отдѣленія. Сверхъ сего, по мѣрѣ надобности, въ случаяхъ накопленія дѣлъ въ такомъ количествѣ, что разсмотрѣніе и рѣшеніе оныхъ двумя Отдѣленіями сдѣлается невозможнымъ, испрашивается каждый разъ Высочайшее разрѣшеніе на открытіе III-го временнаго Отдѣленія, которое, по окончательномъ разрѣшеніи накопившихся дѣлъ, закрывается такъ же съ Высочайшаго разрѣшенія.

9.

Въ каждомъ изъ Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ и Отдѣленій быть Первоприсутствующему, назначаемому Нами ежегодно, по представленію Намѣстника Нашего въ Царствѣ.

пѣнненія обязательствъ такого урѣду; подіалъ оныхъ по Департаментахъ наступоватъ на корочніе, въ skutekъ wyrzeczenia Naszego, на представіеніе Наміе-стника Крѣлства.

8.

Departamenta Warszawskie Rzadzacego Senatu mogą w miarę potrzeby być podzielone na dwa lub więcej Wydziałów. Skład Wydziałów i sposób postępowania w nich będzie ten sam, jak i w samych Departamentach.

Uwaga.

Na zasadzie tego artykułu w związku z artykułem 32 Najwyższej Ustawy o Warszawskich Departamentach Rzadzacego Senatu z dnia 26 Marca 1842 r., zamieszczonej niżej pod liczbą 4, IX-ty Departament Rzadzacego Senatu dzieli się na dwa Wydziały. Prócz tego, w miarę potrzeby, w przypadku nagromadzenia się zaległości, z powodu natłoku spraw, których dwa Wydziały niekiedy nie są w możności odsądzić, wyjednywane bywa za każdym razem Najwyższe postanowienie na otwarcie Wydziału III-go czasowego, który, po wysądzeniu spraw zaległych; takіемъ Najwyższem postanowieniem bywa zamykany.

9.

W każdym z Departamentów Warszawskich Rzadzacego Senatu i w każdym onychże Wydziale, wyznaczany będzie przez Nas corocznie pierwszy Członek, a to na przedstawienie Namiestnika Naszego w Królestwie.

12.

Возлагая на Васъ исполнение сей воли Нашей и внесение оной въ Дневникъ Законовъ, повелѣваемъ Вамъ, по изготовленіи проектовъ указовъ, необходимыхъ для дальнѣйшаго развитія сихъ главныхъ основаній, поднести оныя на утверждение Наше.

Варшава, 6 (18) Сентября 1841 года.

(подписано) НИКОЛАЙ.

2.

ВЫСОЧАЙШІЙ УКАЗЪ, УТВЕРЖДАЮЩІЙ УЧРЕЖДЕНІЯ О ВАРШАВСКИХЪ ДЕПАРТАМЕНТАХЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА.

(26 Марта 1842 года.)

Указъ Его Императорскаго Величества, данный Правительствующему Сенату.

Указомъ Нашимъ отъ 6 (18) Сентября 1841 года учредивъ въ Варшавѣ, для Царства Польскаго, два Департамента Правительствующаго Сената: Девятый для гражданскихъ и Десятый для уголовныхъ дѣлъ, и Общее сихъ Департаментовъ Собрание, Мы поручили Намѣстнику Царства представить Намъ соображенія свои касательно дальнѣйшаго развитія главныхъ основаній, въ томъ указѣ Нашемъ постановленныхъ.

12.

Wkładając na Was wykonanie niniejszej woli Naszej i ogłoszenie onej w Dzienniku Praw, mieć Chcemy, aby projekta ukazów niezbędnych dla dalszego rozwinięcia skreślonych tu głównych zasad, przedstawione były po ich ułożeniu do zatwierdzenia Naszego.

Warszawa, dnia 6 (18) Września 1841 r.

Za zgodność tłumaczenia:

Minister Sekretarz Stanu, (podp.) *Ig. Turkutt.*

2.

NAJWYŻSZY UKAZ ZATWIERDZAJĄCY USTAWY O WARSZAWSKICH DEPARTAMENTACH RZĄDZĄCEGO SENATU.

(d. 26 Marca 1842 r.)

Ukaz Jego Cesarskiej Mości
do
Rządzącego Senatu.

Utworzywszy przez ukaz Nasz z dnia 6 (18) Września 1841 roku, w Warszawie, dla Królestwa Polskiego, dwa Departamenty Rządzącego Senatu: Dziewiąty dla spraw cywilnych, i Dziesiąty dla spraw karnych, oraz Ogólne tychże Departamentów Zebranie, Poruczyliśmy Namiestnikowi Królestwa, izby przedstawił Nam swoje zdanie względem dalszego rozwinięcia głównych zasad, w powyżej wspomnionym ukazie Naszym skreślonych.

Во исполненіе сей воли Нашей, Намѣстникъ Царства представилъ Намъ свои окончательныя по сему важному предмету соображенія и заключенія, а равно и предначертанные имъ, вслѣдствіе того, проекты: 1) Учрежденія Варшавскихъ Сената Департаментовъ, Девятаго и Десятаго, и Общаго ихъ Собранія, и 2) Положенія о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣшенія и приговоры Судовъ низшей степени, которые донинѣ постановляемы были въ послѣдней инстанціи.

По подробномъ разсмотрѣніи проектовъ сихъ Государственнымъ Совѣтомъ въ Департаментѣ дѣлъ Царства Польскаго, находя, что изложенныя въ нихъ постановленія, сохраняя основныя начала уставовъ гражданского и уголовного судопроизводства, имѣющихъ въ Царствѣ силу и дѣйствіе, съ тѣмъ вмѣстѣ соотвѣтствуютъ и видамъ Нашимъ о доставленіи Нашимъ вѣроподданнымъ въ Царствѣ надежнѣйшихъ и удобнѣйшихъ средствъ къ достиженію правосудія, Мы признали за благо означенныя Учрежденіе и Положеніе утвердить совокупно со штатомъ Канцеляріи Варшавскихъ Сената Департаментовъ и, прилагая у сего, повѣлеваемъ: препроводивъ оныя къ Намѣстнику Царства, сдѣлать надлежащія распоряженія для обнародованія и приведенія ихъ въ дѣйствіе.

Въ С. Петербургѣ,
26 Марта 1842 года.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго
Величества рукою написано:

НИКОЛАЙ.

W wykonaniu takowej woli Naszej, Namiestnik Królestwa przełożył Nam swoje w tym ważnym przedmiocie wnioski, wraz z ułożonemi przez niego projektami: 1) Ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, Dziewiątym i Dziesiątym, i o Ogólném ich Zebraniu, i 2) Postanowienia o sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki, mocą ostatniej instancyi dotąd wydawane.

Po rozważeniu takowych projektów w Departamencie Rady Państwa do spraw Królestwa Polskiego, uznawszy, że przepisy niemi objęte, zastosowane do głównych zasad obowiązujących w Królestwie Kodeksów postępowania cywilnego i karnego, odpowiadają zarazem Naszym widokom, względem zabezpieczenia wiernym poddanym Naszym w Królestwie pewniejszych i dogodniejszych sposobów osiągnięcia wymiaru sprawiedliwości, Osądziliśmy stosowném, pomienioną Ustawę i Postanowienie zatwierdzić, wraz z etatem kancelaryi Warszawskich Senatu Departamentów, i załączając obok takowe, Rozkazujemy, po przesłaniu onych Namiestnikowi Królestwa, uczynić potrzebne rozporządzenia dla ich ogłoszenia i wprowadzenia w wykonanie.

Na oryginale Własną Jego Cesarskiej Mości
ręką napisano:

MIKOŁAJ.

w Petersburgu,
dnia 26 Marca 1842 r.

Za zgodność tłumaczenia:

Minister Sekretarz Stanu, (podp.) *Ig. Turkull.*

3.

ВЫСОЧАЙШИЙ РЕСКРИПТЪ, ПОВЕЛѢВАЮЩІЙ ОТМѢ-
НИТЬ, КАКЪ ВЫСШУЮ СУДЕБНУЮ ПАЛАТУ, ТАКЪ И
КАССАЦІОННЫЯ ОТДѢЛЕНІЯ АПЕЛЛЯЦІОННАГО СУДА.

(26 Марта 1842 года).

Намѣстнику Нашему въ Царствѣ
Польскомъ.

Разсмотрѣвъ съ особеннымъ вниманіемъ представлен-
ныя вами, въ исполненіе указа Нашего отъ 6 (18) Сен-
тября 1841 года, соображенія и заключенія касательно
образованія учрежденныхъ тѣмъ указомъ въ Варшавѣ Де-
партаментовъ Правительствующаго Сената и Общаго ихъ
Собранія, и вполнѣ одобряя принятыя Вами, на основаніи
сихъ соображеній, начала, Мы утвердили предначертанные
Вами и разсмотрѣнные Государственнымъ Совѣтомъ, въ
Департаментѣ дѣлъ Царства Польскаго, проекты: 1) У-
чрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Де-
партаментовъ, Девятаго и Десятаго, и Общаго ихъ Соб-
ранія; 2) Положенія о порядкѣ принесенія и разсмотрѣ-
нія жалобъ на рѣшенія и приговоры Судовъ низшей сте-
пени, которыя донинѣ постановляемы были въ послѣдней
инстанціи; и 3) Штата Канцеляріи Варшавскихъ Сената
Департаментовъ.

3.

RESKRYPT NAJWYŻSZY POLECAJĄCY ZNIEŚĆ TAK
IZBĘ SĄDU NAJWYŻSZEGO, JAK I WYDZIAŁY KA-
SACYJNE SĄDU APELLACYJNEGO.

(d. 26 Marca 1842 r.)

do
Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem.

Roztrząsnawszy z szczególną uwagą przełożone przez
Was, w wykonaniu ukazu Naszego z dnia 6 (18) Wrze-
śnia 1841 roku zdanie i wnioski Wasze względem orga-
nizacyi utworzonych w Warszawie Departamentów Rzą-
dzącego Senatu tudzież Ogólnego ich Zebrania, i zga-
dzając się w zupełności na przyjęte przez Was zasady,
Zatwierdziliśmy ułożone przez Was i rozpoznane w De-
partamencie Rady Państwa do spraw Królestwa Polskie-
go, projekta: 1) Ustawy o Warszawskich Departamen-
tach Rządzącego Senatu, Dziewiątym i Dziesiątym, i o
Ogólném ich Zebraniu; 2) Postanowienia o sposobie za-
noszenia i rozpoznawania skarg na wyroki, mocą osta-
tniej instancyi dotąd wydawane, i 3) Etabli Kancelaryi
Warszawskich Departamentów Senatu.

Указомъ отъ сего числа, Правительствующему Сенату даннымъ, Мы повелѣли сіи утрежденныя Нами Учрежденіе, Положеніе и Штатъ препроводить къ Вамъ, для обнародованія и приведенія въ дѣйствіе.

Съ приведеніемъ сихъ Учрежденія и Положенія въ должное исполненіе, Вы имѣете упразднить окончательно, какъ Высшую Палату Гражданскаго Суда, которая донинѣ, по особому о томъ распоряженію, продолжала свои дѣйствія, такъ и Кассационныя Отдѣленія Апелляціоннаго Суда, замѣнявшія въ Царствѣ Высшій Уголовный Судъ, учинивъ въ то же время надлежащія распоряженія, чтобы дѣла, какъ въ тѣхъ Отдѣленіяхъ, такъ и въ Палатѣ производившіяся, были немедленно переданы куда слѣдуетъ, на основаніи помянутаго, утвержденного Нами Положенія.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ С. Петербургѣ,
26 Марта 1842 года.

Указем з дня dzisiejszego do Rządzącego Senatu wydanym, Rozkazaliśmy takową zatwierdzoną przez Nas Ustawę, niemniej Postanowienie i Etat przesłać Wam, dla ogłoszenia i przywiedzenia do skutku.

Z wprowadzeniem w wykonanie rzeczonęj Ustawy i Postanowienia, Polecamy Wam znieść ostatecznie tak Izbę Sądu Najwyższego, która, w skutek osobnego rozporządzenia, dotąd czynności swoje przedłużała, jak i Wydziały Kasacyjne Sądu Apellacyjnego, które zastępowały w Królestwie Najwyższą Instancyą Kryminalną, i zarazem wydać stosowne rozporządzenia, w celu, iżby sprawy z pomienionych Wydziałów i Izby były niezwłocznie odesłane gdzie wypada, na zasadzie wzmiankowanego przez Nas zatwierdzonego Postanowienia.

Na oryginale Własną Jego Cesarskiej Mości
ręką podpisano:

MIKOŁAJ.

w Petersburgu,
dnia 26 Marca 1842 roku.

Za zgodność tłumaczenia:
Minister Sekretarz Stanu, (podp.) *Ig. Turkull.*

4.

ВЫСОЧАЙШЕ УТВЕРЖДЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ ВАРШАВ-
СКИХЪ ДЕПАРТАМЕНТОВЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО
СЕНАТА.

(26 Марта 1842 года.)

На подлинномъ Собственною Его Императорска-
го Величества рукою написано:

„Быть по сему“

Въ С. Петербургѣ,
26 Марта 1842 года.

У Ч Р Е Ж Д Е Н И Е

ВАРШАВСКИХЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА
ДЕПАРТАМЕНТОВЪ, ДЕВЯТАГО И ДЕСЯТАГО, И
ОБЩАГО ИХЪ СОБРАНІЯ.

Г Л А В А I.

*Составъ и внутреннее устройство Варшавскихъ Де-
партаментовъ Правительствующаго Сената Дева-
таго и Десятаго, и Общаго ихъ Собранія.*

Статья 1.

Варшавскіе Департаменты Сената и Отдѣленія ихъ
составляются изъ Сенаторовъ и другихъ особъ, которыя,

4.

NAJWYŻEJ ZATWIERDZONA USTAWA O WAR-
SZAWSKICH DEPARTAMENTACH RZĄDZĄCEGO
SENATU.

(d. 26 Marca 1842 r.)

Na oryginale Własną Jego Cesarskiej Mości
ręką napisano:

„Tak ma być“.

w Petersburgu,
dnia 26 Marca 1842 roku.

U S T A W A

O WARSZAWSKICH DEPARTAMENTACH RZĄDZĄCEGO
SENATU, DZIEWIĄTYM I DZIESIĄTYM, I O OGÓLNEM
ICH ZEBRANIU.

D Z I A Ł I.

*Skład i wewnętrzne urządzenie Warszawskich Departa-
mentów Rządzącego Senatu, Dziewiątego i Dziesiątego,
i Ogólnego ich Zebrania.*

Artykuł 1.

Warszawskie Departamenta Senatu i ich Wydziały
składają się z Senatorów i innych osób, które z Najwyż-

по Высочайшему усмотрѣнію, назначены въ оныхъ присутствовать съ правами Членовъ Сената.

Статья 2.

Сенаторы и Члены Сената распределяются по Департаментамъ и Отдѣленіямъ ежегодно, Императорскимъ Величествомъ, по представленію Намѣстника Царства.

Статья 3.

Общее Варшавскихъ Сената Департаментовъ Собрание составляется только изъ Сенаторовъ. Въ немъ, вмѣсто Императорскаго Величества, предѣдательствуетъ Его Намѣстникъ въ Царствѣ.

Примѣчаніе: Общее Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собрание упразднено, какъ о томъ уже изъяснено при 1-й ст. указа 6 (18) Сентября 1841 года; посему статья эта не обязательна.

Статья 4.

Каждый изъ Сенаторовъ и Членовъ Сената, при вступленіи въ должность, даетъ и подписываетъ присягу по установленной формѣ.

Примѣчаніе: Статья сія дополнена статьею 10 Устава о службѣ гражданской въ Царствѣ Польскомъ отъ 10 (22) Марта 1859 года (Дневн. Зак. т. 53, стр. 72).

сего розпорządzenia, do zasiadania w nich, z prawami Członków Senatu, są przeznaczone.

Артикулъ 2.

Senatorowie i Członkowie Senatu przeznaczają się do Departamentów i Wydziałów, corocznie, za rozkazem Najwyższym, na przedstawienie Namiestnika w Królestwie.

Артикулъ 3.

Ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów Senatu składa się tylko z Senatorów. W niém, w miejsce Cesarza prezyduje Namiestnik Jego Cesarskiej Mości w Królestwie.

Uwaga. Ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów Rzządzającego Senatu jest zniesione, jak już wyjaśniono przy art. 1-m ukazu z dnia (18) Września 1841 r., w skutek tego artykuł ten nie obowiązuje.

Артикулъ 4.

Każdy Senator i Członek Senatu, przy objęciu urzędowania, składa i podpisuje przysięgę podług ustanowionej formy.

Uwaga. Artykuł ten rozwinięty został przez artykuł 10 Ustawy o służbie cywilnej w Królestwie Polskiem z dnia 10 (22) Marca 1859 r. (Dz. Pr. t. 53, str. 73).

Статья 5.

Въ каждый Департаментъ, а если онъ раздѣляется на Отдѣленія, то въ каждое Отдѣленіе, назначается Императорскимъ Величествомъ, ежегодно, по представленію Намѣстника Царства, Первоприсутствующій.

Статья 6.

Присутствіе каждого изъ Отдѣленій, равно какъ и самаго Департамента, если онъ не раздѣляется на Отдѣленія, состоитъ изъ Первоприсутствующаго и пяти Сенаторовъ, или Членовъ Сената. Для постановленія рѣшенія по дѣлу, необходимо означенное число Присутствующихъ.

Статья 7.

Какъ въ Департаментахъ, такъ и въ ихъ Отдѣленіяхъ, Первоприсутствующій занимаетъ первое мѣсто; прочіе Сенаторы и Члены Сената занимаютъ мѣста по старшинству чиновъ. При равенствѣ чина, ихъ старшинство опредѣляется временемъ пожалованія въ оный, а если они были пожалованы въ одно время и однимъ и тѣмъ же Высочайшимъ указомъ, то порядкомъ наименованія въ указѣ; во всякомъ другомъ случаѣ—старшинствомъ въ прежнихъ занятіяхъ.

Статья 8.

Въ небытность Первоприсутствующаго въ засѣданіи Департамента или Отдѣленія, по болѣзни и другимъ при-

Артыкулъ 5.

Do każdego Departamentu, a w razie rozdzielenia onego na Wydziały, do każdego Wydziału, wyznaczony będzie przez Jego Cesarską Mość, corocznie, Przewodniczący, na przedstawienie Namiestnika w Królestwie.

Артыкулъ 6.

Komplet każdego Wydziału, równie jak samego Departamentu, jeżeli nie ma w nim Wydziałów, składa się z Przewodniczącego i pięciu Senatorów lub Członków Senatu. Do sądenia spraw, komplet powyższy jest koniecznym.

Артыкулъ 7.

Tak w Departamentach, jak w Wydziałach, Przewodniczący zajmuje pierwsze miejsce; inni Senatorowie i Członkowie Senatu zajmują miejsca, podług starszeństwa rangi. Obok równości rangi, starszeństwo uważa się podług daty jęj nadania, a jeżeli w jednym czasie, oraz jednym i tymże samym Najwyższym ukazem, ranga nadana została, podług porządku, w jakim w tymże ukazie są wymienieni; w każdym innym wypadku, podług lat służby w poprzedniem ich urzędowaniu.

Артыкулъ 8.

W razie nieobecności Przewodniczącego na posiedzeniu Departamentu lub Wydziału, z powodu słabości

чинамъ, занимаетъ его мѣсто старшій по чину изъ Сенаторовъ, засѣдающихъ въ томъ же Департаментѣ или Отдѣленіи; но въ случаѣ продолжительной отлучки Первоприсутствующаго, назначается ему преемникъ, на время его отсутствія, по распоряженію Намѣстника, съ Высочайшаго утвержденія.

Статья 9.

Первоприсутствующій наблюдаетъ за охраненіемъ законнаго порядка въ засѣданіяхъ и за порядкомъ доклада дѣлъ, приготовленныхъ и назначенныхъ къ слушанію. Къ его лицу обращаются все сужденія Сенаторовъ и Членовъ, равно и словесныя объясненія Оберъ-Прокуроровъ, ихъ Помощниковъ, чиновниковъ докладывающихъ дѣла и Оберъ-Секретарей. Ему принадлежитъ первая подпись въ бумагахъ. Но голосъ имѣетъ онъ совершенно равный съ прочими присутствующими, всегда и безъ всякаго исключенія.

Статья 10.

Департаменты и Отдѣленія Сената имѣютъ присутствіе въ тѣ же дни, какіе опредѣлены для прочихъ судебныхъ мѣстъ.

Статья 11.

Сверхъ опредѣленныхъ дней присутствія, Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Комисіи Юстиціи, можетъ назначить собраніе во всякое другое время, для выслушанія Высочайшихъ указовъ и для дѣлъ, требующихъ безотлагательнаго рѣшенія.

lub innych przeszkód, jego miejsce zajmuje najstarszy Senator podług rangi, z tegoż Departamentu lub Wydziału. W razie zaś dłuższej nieobecności Przewodniczącego, ma być przeznaczony do pełnienia jego obowiązków, zastępca, z zarządzenia Namiestnika. Zarządzenie takowe przedstawione będzie Jego Cesarskiej Mości do zatwierdzenia.

Artykuł 9.

Przewodniczący przestrzega zachowania porządku podczas posiedzeń, niemniej kolei wprowadzania spraw, przygotowanych i przypadających do sądenia. Do jego osoby obracają się Senatorowie i Członkowie przy otwarciu zdania, równie jak Naczelnicy Prokuratorowie, ich pomocnicy, Referenci i Pisarze, przy udzielaniu ustnych objaśnień. Podpis Przewodniczącego poprzedza inne podpisy. Głos jego jednak jest zawsze, i bez żadnego wyjątku, zupełnie równy z głosem innych zasiadających.

Artykuł 10.

Departamenta i Wydziały Senatu mają posiedzenia w te same dni, jakie są przeznaczone na posiedzenia innych Sądów.

Artykuł 11.

Oprócz dni przeznaczonych na posiedzenia, Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości mocen jest zarządzić zebranie się w każdy inny czas, dla wysłuchania ukazów Najwyższych i dla przedmiotów wymagających niezwłocznego załatwienia.

Статья 12.

Общее Варшавскихъ Сената Департаментовъ Собрание имѣетъ присутствіе въ дни, назначаемые его Предсѣдателемъ.

Статья 13.

Въ Общемъ Собраніи, присутствіе открывается и закрывается его Предсѣдателемъ, въ Департаментахъ и Отдѣленіяхъ—Первоприсутствующимъ.

Примѣчаніе: По случаю упраздненія Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія, о чемъ выше сего изъяснено, ст. 12 и часть 13-ой не обязательны.

Статья 14.

Въ Департаментахъ и Отдѣленіяхъ, общее время открытія присутствія есть десять часовъ утра. Всѣ засѣдающіе въ Департаментахъ и Отдѣленіяхъ должны, въ каждый присутственный день, являться въ Сенатъ не позже сего времени и оставаться, доколѣ слушаніе предложенныхъ дѣлъ того потребуетъ.

Статья 15.

Если Сенаторъ или Членъ Сената, по болѣзни или другимъ препятствіямъ, не можетъ быть въ засѣданіи Сената, то о семъ, съ объясненіемъ причины, долженъ заблаговременно увѣдомить Оберъ-Прокурора, который, въ такомъ случаѣ, приглашаетъ Членовъ Сената, не назначенныхъ къ постоянному присутствованію ни въ кото-

Артикулъ 12.

Ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów Senatu odbywa posiedzenia w dniach przeznaczonych przez Prezesa tegoż Zebrania.

Артикулъ 13.

W ogólném Zebraniu rozpoczyna i zamyka posiedzenia Prezes, a w Departamentach i Wydziałach—Przewodniczący w takowych.

Uwaga. Z powodu zniesienia Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, jak wyjaśniono wyżej, art. 12 i część 13-go przestały obowiązywać.

Артикулъ 14.

W Departamentach i Wydziałach, ogólny czas do rozpoczęcia posiedzeń jest godzina 10 zrana. Wszyscy zasiadający w Departamentach i Wydziałach, obowiązani są w każdy dzień, na posiedzenie przeznaczony, przybywać do Senatu nie później jak o téj godzinie, i pozostać dopóki położenie wprowadzającój się sprawy tego wymagać będzie.

Артикулъ 15.

Jeżeli Senator lub Członek Senatu, dla choroby lub innych przeszkód, nie może przybyć na posiedzenie, powinien wcześniej uwiadomić o tém Naczelnego Prokuratora, z objaśnieniem przyczyny. Naczelný Prokurator przyzywa Członków Senatu, nieprzeznaczonych do stałe-

ромъ Департаментъ или Отдѣленіи Сената; и одинъ изъ нихъ, по жребію, заступаетъ отсутствующаго.

Статья 16.

Члены Совѣта Управленія и Варшавскій Военный Губернаторъ, присутствующіе, по званіямъ ихъ, въ Общемъ Сената Собраніи, въ случаѣ болѣзни или другихъ препятствій, не дозволяющихъ имъ быть въ засѣданіи, обязаны также заблаговременно предварить о семъ Оберъ-Прокурора и указать того изъ Директоровъ, или Управляющихъ частями, который по дѣламъ, вѣдомству ихъ подлежащимъ, можетъ представить нужныя объясненія. Въ Общее Собраніе могутъ быть, по усмотрѣнію, приглашаемы къ совѣщанію и постороннія лица, кои, по роду дѣлъ, могутъ доставить, свѣдѣніями своими, полезныя объясненія.

Примѣчаніе: По случаю упраздненія Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія, сія статья не обязательна.

Статья 17.

Надзоръ за соблюденіемъ правилъ, установленныхъ для производства дѣлъ, и за точнымъ единообразнымъ изъясненіемъ силы законовъ, въ Варшавскихъ Сената Департаментахъ и въ Общемъ ихъ Собраніи, возлагается на Главнаго Директора Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи.

Примѣчаніе: Съ упраздненіемъ Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія, прекратился упоминаемый въ сей

го zasiadania w żadnym Departamencie ani Wydziale, dla wylosowania, kto ma nieobecnego zastąpić.

Artykuł 16.

Członkowie Rady Administracyjnej i Warszawski Wojenny Gubernator, zasiadający z urzędu swego w Ogólném Zebraniu Senatu, w razie choroby lub innych przeszkód niedozwalających im przybyć na posiedzenie, winni również wcześniej uprzedzić o tém Naczelnego Prokuratora i wskazać tego z Dyrektorów lub Zarządzających Wydziałami, który w interesach, do ich zarządu należących, może przedstawić potrzebne objaśnienia. Na ogólne Zebranie Senatu mają być wzywane do narady i osoby obce, które, podług rodzaju sprawy, pożytecznych wiadomości udzielić są w stanie.

Uwaga. Artykuł ten nie obowiązuje, z powodu zniżenia Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu.

Artykuł 17.

Nadzór nad zachowaniem porządku czynności, oraz nad ściśłym i jednostajnym tłumaczeniem prawa, tak w Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, jakoteż i w Ogólném ich Zebraniu, należy do Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości.

Uwaga. Ze zniesieniem Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, ustał wzmiankowany tu nadzór Dyrektora Głównego Prezydującego w Kom-

статьѣ надзоръ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Комисіи Юстиціи, за соблюденіемъ въ ономъ правилъ дѣлопроизводства и за точнымъ изъясненіемъ силы законовъ.

Статья 18.

Для способствованія ему въ таковомъ надзорѣ, состоитъ, подъ начальствомъ его, Оберъ-Прокуроръ при каждомъ Департаментѣ Сената и при Общемъ Собраніи.

Примѣчаніе: За упраздненіемъ Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія, упразднена также при ономъ и должность Оберъ-Прокурора.

Статья 19.

Въ помощь Оберъ-Прокурору полагается нужное число Помощниковъ, кои носятъ званіе Помощниковъ Оберъ-Прокурора.

Статья 20.

Помощники Оберъ-Прокурора состоятъ подъ начальствомъ своихъ Оберъ-Прокуроровъ, и они распредѣляютъ занятія между своими Помощниками.

Статья 21.

По вѣсѣмъ вообще предметамъ, разсмотрѣнію Сената подлежащимъ, Оберъ-Прокуроръ, или его Помощники обязаны дѣлать предложенія Сенату, и никакое постановленіе не можетъ послѣдовать безъ выслушанія ихъ.

missyi Rządowej Sprawiedliwości nad zachowaniem porządku i tłumaczeniem prawa w tém Ogólném Zebraniu.

Атыкулъ 18.

Celem postawienia go w możności wykonywania po-mienionego nadzoru, ustanawia się, pod jego zwierzchnictwem, Naczelny Prokurator przy każdym Departamen-cie Senatu i przy Ogólném Zebraniu.

Uwaga. Ze zwinieciem Ogólnego Zebrania Warszaw-skich Departamentów Rządzącego Senatu, zwinie-to także urząd Naczelnego Prokura-tora przy Ogólném Zebraniu.

Атыкулъ 19.

Każdemu Naczelnemu Prokuratorowi dodaną będzie potrzebna liczba pomocników, którzy nosić będą tytuł Pomocników Naczelnego Prokuratora.

Атыкулъ 20.

Pomocnicy Naczelnego Prokuratora zostają pod zwierzchnictwem właściwego Naczelnego Prokuratora, i on między nich pracę rozdziela.

Атыкулъ 21.

We wszelkich w ogólności przedmiotach do rozpo-znania Senatu należących, Naczelny Prokurator lub je-go Pomocnicy czynić powinni wnioski, i żadna decyzya bez ich wysłuchania wydaną być nie może.

Примѣчаніе: Согласно предписанію Главнаго Директора, Предсѣдательств. въ Правительственной Комисіи Юстиціи, отъ 10 (22) Апрѣля 1848 года N. 34 ¹⁾, Оберъ-Прокурору и Помощникамъ его предоставлено право присутствовать въ Департаментахъ Правительствующаго Сената, но не обще съ Сенаторами и Членами Сената, а за особымъ столомъ.

Статья 22.

Въ каждомъ гражданскомъ дѣлѣ, Оберъ-Прокуроръ, или Помощникъ его, обязанъ, по выслушаніи дѣла присутствіемъ Сената, учинить предложеніе, въ которомъ представляетъ всѣ обстоятельства и доводы, на коихъ тяжущіяся стороны основываютъ свои права, объясняетъ точную силу приводимыхъ каждою стороною законовъ, опредѣляетъ всѣ возникающіе изъ обстоятельствъ дѣла вопросы, разрѣшенія требующіе, и наконецъ, излагаетъ, какое, по мнѣнію его, слѣдуетъ, на основаніи законовъ, постановить рѣшеніе.

Статья 23.

Въ уголовныхъ дѣлахъ, Оберъ-Прокуроръ, или Помощникъ его, обязанъ равномѣрно, по выслушаніи Сенатомъ дѣла, учинить предложеніе, въ которомъ представляетъ существо дѣла, опредѣляетъ главныя онаго обстоятельства, какъ противъ, такъ и въ пользу подсудимаго, объясняетъ точную силу законовъ, къ дѣлу относящихся, и наконецъ, излагаетъ, какой по мнѣнію его слѣдуетъ, на основаніи законовъ, постановить приговоръ.

¹⁾ См. приб. N. 137 (т. VIII, стр. 416).

Увага.

Wedle reskryptu Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 10 (22) Kwietnia 1848 roku, Nr. 34 ¹⁾, Naczelnny Prokurator i jego Pomocnicy mają prawo zasiadać w Departamentach Rządzącego Senatu, ale przy osobnym stole, nie zaś przy tym, przy którym zasiadają Senatorowie i Członkowie Senatu.

Artykuł 22.

W każdej sprawie cywilnej, Naczelnny Prokurator lub jego Pomocnik obowiązany jest, po wprowadzeniu sprawy, uczynić wnioski; w nich okoliczności i dowody, na jakich strony żądania swe opierają, rozebrać, istotne znaczenie przytaczanych przez nie przepisów prawa wyłożyć, nastroczające się w sprawie do rozwiązania pytania prawne przedstawić, i wskazać наконецъ, jaki, według jego zdania, na zasadzie praw wyrok postanowić wypada.

Artykuł 23.

W sprawach karnych, Naczelnny Prokurator lub jego Pomocnik podobnież czynić będzie po wprowadzeniu sprawy wnioski, z wyjaśnieniem istoty sprawy, z rozbiorem głównych okoliczności, tak przeciwko obwinionemu walcących, jakoteż na obronę jego służyć mogących, tudzież z wyjaśnieniem właściwego znaczenia przepisów prawa do przypadku stosownych, i ze zdaniem, jaki na zasadzie praw wyrok postanowić wypada.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 137 (t. VIII, str. 417).

Статья 24.

По дѣламъ важнѣйшимъ—или по предмету ихъ, или по вопросамъ, требующимъ разрѣшенія, Помощники Оберъ-Прокурора обязаны, прежде нежели дѣло внесено будетъ на разсмотрѣніе Сената, представить Оберъ-Прокурору приготовленное ими, по содержанию онаго, предложение. Они по прочимъ дѣламъ представляютъ приготовляемые ими предложенія на предварительное разсмотрѣніе Оберъ-Прокурора, когда онъ сего потребуеть.

Статья 25.

Въ случаѣ несогласія Оберъ-Прокурора съ мнѣніемъ Помощника, онъ приглашаетъ, если признаетъ нужнымъ, прочихъ своихъ Помощниковъ на общее совѣщаніе, на которомъ каждый изъ нихъ, разсмотрѣвъ обстоятельства дѣла и сообразивъ приготовленное по оному предложеніе съ относящимися къ дѣлу законами, изъявляетъ свое мнѣніе.

Статья 26.

Оберъ-Прокуроръ, при несогласіи съ мнѣніями своихъ Помощниковъ, можетъ дать самъ предложеніе Сенату, или, буде признаетъ нужнымъ, донести Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Юстиціи. Въ семъ случаѣ, Оберъ-Прокуроръ представляетъ Главному Директору Юстиціи всѣ поступившія въ Сенатъ по дѣлу тому бумаги, составленную изъ нихъ записку и приготовленный проектъ предло-

Artykuł 24.

W sprawach ważniejszych, bądź ze względu na ich przedmiot, bądź ze względu na pytania prawne z nich wynikające, Pomocnicy Naczelnego Prokuratora obowiązani są, przed wprowadzeniem sprawy, przedstawić Naczelnemu Prokuratorowi wnioski, które uczynić zamierzają; toż samo ma miejsce i co do innych spraw, w których od nich zażąda, iżby wnioski swoje przedstawili pod jego poprzednie rozpoznanie.

Artykuł 25.

W razie niezgodzenia się Naczelnego Prokuratora z wnioskami Pomocnika jego, Naczelnny Prokurator przywołuje, jeżeli tego uzna potrzebę, innych Pomocników na ogólną naradę, na której, po rozebraniu stanu sprawy i porównaniu przygotowanych wniosków z obowiązującymi prawami, każdy zdanie otwiera.

Artykuł 26.

Jeżeli Naczelnny Prokurator nie zgadza się ze zdaniem swoich Pomocników, może sam czynić wnioski, albo, wedle swego uznania, odnieść się do Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości. W takim razie, Naczelnny Prokurator przedstawia Dyrektorowi Głównemu wszelkie akta sprawy, z treściwym jej opisem, z projektem do wniosków i z załączeniem zdań każdego z Pomocników. Dyrektor Główny, po roz-

женія, совокупно съ мнѣніемъ каждого изъ своихъ Помощниковъ. Главный Директоръ, по разсмотрѣніи существа дѣла въ полномъ засѣданіи Комисіи Юстиціи и тѣхъ судебныхъ вѣдомства чиновъ, коихъ онъ разсудитъ пригласить въ засѣданіе, предписываетъ Оберъ-Прокурору, въ какой силѣ должно быть учинено предложеніе Сенату.

Примѣчаніе. Эта статья развита въ статьѣ 121-й Внутренняго Устройства Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ отъ 8 (20) Сент. 1842 г., помѣщеннаго ниже сего.

Статья 27.

Въ отношеніи къ уголовнымъ дѣламъ, Оберъ-Прокуроръ обязанъ въ особенности наблюдать за скорѣйшимъ приготовленіемъ ихъ къ докладу.

Статья 28.

Для составленія докладныхъ по дѣламъ записокъ, состоятъ при Десятомъ Департаментѣ и Общемъ Собраніи Сената особы дѣлопроизводители, съ наименованіемъ Чиновниковъ для доклада дѣлъ. Каждый изъ нихъ находится и при сужденіи Сенатомъ того дѣла, по которому составлена имъ была докладная записка.

Примѣчаніе. За упраздненіемъ Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія, упразднены также и должности особыхъ дѣлопроизводителей при томъ же Собраніи.

Статья 29.

Чиновниками для доклада дѣлъ въ Сенатѣ могутъ быть назначаемы только тѣ, кои выдержали испытаніе,

poznaniu istoty sprawy na ogólném posiedzeniu Komissyi i osób z sądownictwa, jakie zechce na takowe za-
wezwać, wskaże Naczelnemu Prokuratorowi, jakie wnioski mają być uczynione.

Uwaga. Artykuł ten rozwinięty został artykułem 121 wewnętrznego-urządzenia dla Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu z dnia 8 (20) Września 1842 r., zamieszczonego niżej.

Artykuł 27.

W sprawach karnych, Naczelný Prokurator obowiązany jest szczególniej czuwać nad pospiechem w przygotowaniu spraw do osądzenia.

Artykuł 28.

Dla sporządzenia relacyi, ustanawiają się przy dziesiątym Departamencie i przy Ogólném Zebraniu Senatu osobni Referenci. Każdy z nich ma być obecny przy są-
dzeniu spraw, w których relacyą wygotował.

Uwaga. Ze zniesieniem Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, ustało urzędowanie osobnych Referentów przy tém Ogólném Zebraniu.

Artykuł 29.

Referentami w Senacie mogą być mianowani tylko

установленное для занятія высшихъ по судебной части должностей.

Статья 30.

Оберъ-Прокуроры, Помощники ихъ и Чиновники для доклада дѣлъ въ Сенатѣ опредѣляются и увольняются Именными Высочайшими указами, по представленіямъ Намѣстника Царства.

Примѣчаніе. Эта статья измѣнена постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 11 (23) Іюля 1859 года. (Дневн. Зак. т. 53, стр. 226).

Статья 31.

Къ опредѣленію въ Оберъ-Прокуроры, Помощники Оберъ-Прокуроровъ и Чиновники для доклада дѣлъ въ Сенатѣ, Главный Директоръ Юстиціи представляетъ кандидатовъ Намѣстнику Царства.

Примѣчаніе. Эта статья измѣнена постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 11 (23) Іюля 1859 года. (Дневн. Зак. т. 53, стр. 226).

ГЛАВА II.

Вѣдомство Варшавскихъ Департаментовъ Сената и Общаго ихъ Собранія, и порядокъ производства и рѣшенія дѣлъ.

I. Девятый Департаментъ.

Статья 32.

Девятый Правительствующаго Сената Департаментъ раздѣляется на два Отдѣленія.

ci, którzy odbyli egzamen na wyższe urzędy sądowe wymagany.

Артикулъ 30.

Naczelnii Prokuratorowie, ich Pomocnicy i Referenci będą mianowani i uwalniani ukazami z podpisem Najwyższym, na przedstawienie Namiestnika.

Uwaga. Artykuł ten w części został zmieniony postanowieniem Namiestnika w Królestwie z dnia 11 (23) Lipca 1859 roku (Dz. Pr. t. 53, str. 227).

Артикулъ 31.

Na miejsca Naczelných Prokuratorów, Pomocników Naczelných Prokuratorów i Referentów, Dyrektor Główny Sprawiedliwości przedstawia kandydatów Namiestnikowi Królestwa.

Uwaga. Artykuł ten w części zmieniony postanowieniem Namiestnika w Królestwie z dnia 11 (23) Lipca 1859 r. (Dz. Pr. t. 53, str. 227).

DZIAŁ II.

Atrybucye Warszawskich Departamentów Senatu i Ogólnego ich Zebrania, oraz porządek wprowadzania i sądzenia spraw.

I. Co do dziewiątego Departamentu.

Артикулъ 32.

Dziwiaty Departament Rządzącego Senatu dzieli się na dwa Wydziały.

Статья 33.

Девятому Департаменту принадлежит ревизія гражданских дѣлъ по жалобамъ на рѣшенія, постановленныя Апелляціоннымъ Судомъ во второй инстанціи.

Статья 34.

Жалобы на рѣшенія Апелляціоннаго Суда допускаются въ Сенатъ на тѣхъ самыхъ началахъ, по какимъ въ Апелляціонный Судъ допускаются жалобы на рѣшенія Судовъ 1-ой инстанціи.

Статья 35.

Принимаются въ Сенатѣ жалобы на Апелляціонный Судъ въ неправильномъ означеніи инстанціи, въ которой постановлено послѣдовавшее въ ономъ рѣшеніе, и именно, если показываетъ жалующійся, что Апелляціонный Судъ, будучи властенъ постановить, по предмету дѣла, рѣшеніе въ послѣдней инстанціи, постановилъ оное во второй инстанціи, или напротивъ постановилъ рѣшеніе въ послѣдней инстанціи, имѣя право постановить оное только во второй; но Сенатъ по таковымъ жалобамъ можетъ войти въ разсмотрѣніе и постановить токмо въ отношеніи къ власти Апелляціоннаго Суда, и если найдетъ, что рѣшеніе, постановленное Судомъ Апелляціоннымъ въ послѣдней инстанціи, должноствовало быть во второй, предоставляетъ просителю принести жалобу на самое рѣшеніе, установленнымъ порядкомъ.

Артыкулъ 33.

Do Departamentu dziewiątego należy rozpoznawanie spraw cywilnych, z odwołań się od wyroków Sądu Apellacyjnego w drugiej instancyi wydawanych.

Артыкулъ 34.

Wyroki Sądu Apellacyjnego zaskarżone być mogą do Senatu z tych samych zasad, z jakich wyroki I-jej instancyi mogą być zaskarżone do Sądu Apellacyjnego.

Артыкулъ 35.

Podpadać będą odwołaniu się do Senatu wyroki Sądu Apellacyjnego, z powodu niewłaściwego oznaczenia instancyi, mocą której wydane zostały, a mianowicie, jeżeli strona odwołująca się twierdzi, że Sąd Apellacyjny, będąc mocnym stanowić, podług przedmiotu sprawy, w ostatecznej instancyi, wydał wyrok w drugiej instancyi, albo przeciwnie, że wydał wyrok w instancyi ostatecznej, mając moc wyrokowania tylko w drugiej. Senat jednakże, w skutek takowych odwołań się, stanowi jedynie pod względem władzy Sądu Apellacyjnego, i jeżeli uzna, że wyrok przez Sąd Apellacyjny w ostatecznej instancyi wydany, powinien był zapaść w drugiej, pozostawia stronie możność zaskarżenia samego wyroku drogą zwyczajną.

Статья 36.

Принимаются въ Сенатѣ, не смотря на предметъ дѣла, жалобы на Апелляціонный Судъ, если въ его рѣшеніи вовсе не изъяснено, въ какой инстанціи оное постановлено, и Сенатъ, прежде всего, подвергаетъ денежному взысканію всѣхъ участвовавшихъ въ постановленіи такового рѣшенія, не изъемя и Писаря; въ отношеніи же къ самому дѣлу, если найдеть, что Апелляціонный Судъ обязанъ былъ рѣшить оное въ послѣдней инстанціи, придаетъ постановленному тѣмъ Судомъ рѣшенію силу послѣдовавшаго въ послѣдней инстанціи; а въ противномъ случаѣ, т. е. если признаеть, что рѣшеніе Апелляціоннаго Суда должноствовало быть во второй инстанціи, предоставляетъ просителю принести жалобу на самое рѣшеніе, установленнымъ порядкомъ.

Вышеупомянутое денежное взысканіе можетъ простираться отъ суммы мѣсячнаго до суммы шести-мѣсячнаго жалованья тѣхъ лицъ, кои оному подвергаются.

Статья 37.

Въ спорахъ касательно подеудности, принимается жалобы въ Сенатѣ, хотябы дѣло по предмету своему подлежало окончательному рѣшенію Апелляціоннаго Суда; но въ семъ случаѣ Сенатъ постановляетъ рѣшеніе только въ отношеніи къ подсудности.

Статья 38.

Ни одна изъ тяжущихся сторонъ не можетъ приводить въ Сенатѣ такихъ обстоятельствъ дѣла, или доку-

Artykuł 36.

Podpadać będą odwołaniu się do Senatu, wyroki Sądu Apellacyjnego, bez względu na przedmiot sprawy, jeżeli w nich wcale nie oznaczono instancyi, mocą której zapadły. W razie takowym Senat wymierza przedewszystkiém karę pieniężną na tych, co do wydania zaskarżonego wyroku należeli; nie wyłączając i Pisarzy; a co do samej sprawy, jeżeli uzna, że Sąd Apellacyjny obowiązany był wyrokować w ostatecznej instancyi, przydaje wyrokowi przez ten Sąd wydanemu moc ostatecznej instancyi; w razie przeciwnym, to jest, jeżeli przyznaje, że wyrok Sądu Apellacyjnego powinien być być wydany w drugiej instancyi, pozostawia stronie możność zaskarżenia samego wyroku drogą zwyczajną.

Wspomniona powyżej kara pieniężna rozciągać się może od jedno-miesięcznej do sześć-miesięcznej płacy osób onęj ulegających.

Artykuł 37.

W sprawach o właściwość Sądu, odwołanie się do Senatu ma miejsce, chociażby sprawa z przedmiotu swojego ulegała ostatecznemu rozpoznaniu Sądu Apellacyjnego; lecz w takim razie Senat stanowi tylko względem właściwości Sądu.

Artykuł 38.

Nie wolno będzie w Senacie żadnej stronie przyta-

ментовъ, кои въ Апелляціонномъ Судѣ не были представлены.

Статья 39.

По каждой жалобѣ должна быть выслушана противная сторона; въ случаѣ же неявки ея въ опредѣленный срокъ, постановляется рѣшеніе заочное.

Статья 40.

Жалоба подается въ Канцеляріи Сената старшему Оберъ-Секретарю; къ ней должны быть приложены: опись представляемыхъ бумагъ и документовъ, заключающая въ себѣ существенное ихъ содержаніе, и свидѣтельство въ уплатѣ пошлинныхъ денегъ. Старшій Оберъ-Секретарь, по принятіи таковой жалобы, выдаетъ тотчасъ подавшему ее надлежащую въ принятіи оной росписку, съ означеніемъ дня подачи и нумера, подъ которымъ жалоба внесена въ книгу, установленную для вписыванія дѣлъ, поступающихъ въ Сенатъ.

Статья 41.

Доставленіе отвѣтчику позва съ заевидѣльствованною копіею росписки старшаго Оберъ-Секретаря въ принятіи жалобы, копіею самой жалобы и копіею помянутой описи документовъ, останавливаетъ исполненіе рѣшенія, на которое принесена жалоба, если въ рѣшеніи не постановлено, что оно должно быть исполнено безотерочно, то есть, не смотря на принесеніе Сенату жалобы.

czać nowych czynów lub dowodó w, w Sądzie Apellacyjnym nie przedstawianych.

Artykuł 39.

Każda skarga sądzona będzie po wysłuchaniu odpowiedzi drugiej strony; w razie jej niestawienia się, wydanym będzie wyrok zaoczny.

Artykuł 40.

Skarga ma być podana do kancelaryi Senatu, na ręce Starszego Pisarza, wraz z sumaryuszem dokumentów i dowodem opłaconego wpisu. Starszy Pisarz winien natychmiast wydać podającemu zaświadczenie, z wyszczególnieniem dnia podania i numeru księgi wpisowej.

Artykuł 41.

Wręczenie zapozwu z kopją zaświadczenia Starszego Pisarza, kopją skargi i sumaryuszem dokumentów, wstrzymuje egzekucją zaskarżonego wyroku, jeżeli w nim nie postanowiono, że ma być tymczasowo wykonany.

Статья 42.

По дѣламъ, поступившимъ на разсмотрѣніе Сената, каждая изъ тяжущихся сторонъ, можетъ подать въ Сенатъ просьбу о приостановленіи опредѣленнаго Апелляціоннымъ Судомъ безотсрочнаго исполненія рѣшенія его; можетъ также просить о дозволении, или по принятіи представляемаго поручительства, или безъ поручительства, исполнить постановленное рѣшеніе безотсрочно, если Апелляціонный Судъ отказалъ ей въ томъ.

Статья 43.

На постановленія Апелляціоннаго Суда, не заключающія въ себѣ рѣшенія самаго существа дѣла, но состоявшія токмо по спорамъ въ отношеніи къ безотсрочному исполненію рѣшенія Суда I-ой Инстанціи, жалобы въ Сенатъ не приемиются. Только по принесеніи жалобы на рѣшеніе, по самому существу дѣла послѣдовавшее, допускаются помянутыя въ предшедшей 42-ой статьѣ просьбы, на томъ основаніи, какъ въ ней опредѣлено.

Статья 44.

Въ случаяхъ, кои изъяснены въ статьяхъ: 35, 36, 42 и 43, приносимыя Сенату просьбы разсматриваются въ томъ порядкѣ, какой на сей конецъ особо установленъ.

Примѣчаніе. Упоминаемая въ этой статьѣ правила изложены въ ст. 52—60 помѣщеннаго ниже сего Внутренняго Устройства Варшав. Прав. Сената Департаментовъ, отъ 8 (20) Сентября 1842 года.

Артикулъ 42.

W sprawach przychodzących pod rozpoznanie Senatu, każda ze stron zanieść może podanie o zniesienie tymczasowej egzekucyi, nakazanej przez Sąd Apellacyjny, lub o dozwole nie za kaucyą albo bez kaucyi wykonania wyroku, bez względu na zanesioną skargę, gdzie tego Sąd Apellacyjny odmówił.

Артикулъ 43.

Od wyroków Sądu Apellacyjnego, wydawanych bez rozpoznania samej sprawy, w sporach o samę tymczasową egzekucyą wyroków I-jej instancyi, odwołanie się do Senatu nie ma miejsca. Dopiero po odwołaniu się od wyroku w samej sprawie zapadłego, można będzie w tej mierze zanieść do Senatu podanie, podług przepisu artykułu 42.

Артикулъ 44.

W przypadkach w artykułach 35, 36, 42 i 43 wymienionych, zanoszone do Senatu podania rozpoznawane będą w sposobie, jaki w tej mierze osobnemi przepisami jest wskazany.

Uwaga. Wzmiankowane tu przepisy, podane są w artykułach 52 do 60 wewnętrznego urządzenia dla Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu z dnia 8 (20) Września 1842 roku, zamieszczonego niżej.

Статья 45.

Каждая изъ тяжущихся сторонъ можетъ, въ отноше-
нии къ самому существу дѣла, представить только одну
защиту.

Статья 46.

Защитникъ отвѣтчика обязанъ Защитнику истца до-
ставить отвѣтъ на принесенную симъ послѣднимъ жало-
бу, въ теченіе тридцати дней, считая со дня, въ который
Защитнику отвѣтчика сообщены были акты дѣла, при по-
мянутой жалобѣ представленныя. Сенатъ можетъ, смотря
по обстоятельствамъ дѣла, сократить или продолжить сей
тридцатидневный срокъ.

Статья 47.

По выслушаніи Сенатомъ Защитниковъ тяжущихся
сторонъ и сдѣланныхъ ими при самомъ чтеніи защиты
объясненій, Оберъ-Прокуроръ, или Помощникъ его, изла-
гаетъ свое предложеніе по содержанію дѣла. Оберъ-Про-
куроръ, или Помощникъ его, можетъ при сужденіи дѣла,
находиться, на совѣщаніи Сената, но и тотъ и другой
имѣютъ только совѣщательный голосъ.

Примѣчаніе. Эту статью слѣдуетъ сообразить съ ст. 41,
43 и 133 Внутренняго Устройства Варшав.
Правительств. Сената Департаментовъ, отъ
8 (20) Сентября 1842 года, помѣщенного
ниже сего и съ предписаніемъ Главнаго Ди-
ректора, Предсѣдательствующаго въ Прави-
тельственной Коммисіи Юстиціи, отъ 10
(22) Апрѣля 1848 года, N. 34 ¹⁾.

(а) См. приб. N. 137 (т. VIII, стр. 416).

Artykuł 45.

Każda ze stron, w samėj sprawie jedno tylko pismo
obrończe może przedstawić.

Artykuł 46.

Obrońca strony powołanej, obowiązany jest dorę-
czyć obrońcy strony przeciwnej odpowiedź na skargę,
w przeciągu dni 30 od daty zakomunikowania mu akt
sprawy, do skargi dołączonych. Senat może termin ten,
podług okoliczności, skrócić lub przedłużyć.

Artykuł 47.

Po wprowadzeniu sprawy przez obrońców i wysłu-
chaniu objaśnień, mogących być udzielonemi w ciągu
czytania obron, Naczelný Prokurator lub jego Pomocnik
przedstawi swe wnioski, może być obecnym przy dysku-
syi, lecz głosu stanowczego nie ma.

Uwaga. Artykuł ten porównać należy z artykułami
41, 43 i 133 wewnętrznego urządzenia
dla Warszawskich Departamentów Rządzą-
cego Senatu z dnia 8 (20) Września 1842
roku, zamieszczonego niżej, oraz z reskry-
ptem Dyrektora Głównego Prezydującego
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości
z dnia 10 (22) Kwietnia 1848 r., Nr. 34 ¹⁾.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 137 (t. VIII, str. 417).

Статья 48.

Во время слушания дѣлъ Девятымъ Департаментомъ Сената, или его Отдѣленіями, допускаются въ присутствіе: Защитники, при Судахъ состоящіе, лица, въ дѣлѣ участвующія, а равно и другія лица, коимъ Первоприсутствующій дозволить находится во время засѣданія.

Статья 49.

Въ каждомъ Отдѣленіи Департамента Сената дѣла рѣшятся или единогласно, или по большинству голосовъ.

Статья 50.

Рѣшеніе признается окончательнымъ, когда послѣдовало единогласно.

Статья 51.

Когда нѣтъ единогласія, то большинство голосовъ признается рѣшительнымъ тогда только, когда по крайней мѣрѣ двѣ трети оныхъ согласны съ мнѣніемъ, въ предложеніи Оберъ-Прокурора или Помощника его изъясненнымъ.

Статья 52.

Рѣшенія, состоявшіяся вслѣдствіе единогласія, или большинства голосовъ, въ предшедшей 51-й статьѣ опредѣленнаго, тотчасъ по составленіи протокола совѣщанія, провозглашаются въ присутственной комнатѣ.

Артикулъ 48.

Na audyencyach sądowych Dziewiątego Departamentu Senatu lub Wydziałów jego, wolno będzie znajdować się: obrońcom ustanowionym przy Sądach, osobom do sprawy wchodzącym, tudzież innym osobom, któreby otrzymały szczególne pozwolenie od Przewodniczącego.

Артикулъ 49.

W każdym Wydziale wyroki stanowione będą, albo jednomyślnością, albo większością głosów.

Артикулъ 50.

Wyrok jest ostatecznym, gdy postanowionym został jednomyślnie.

Артикулъ 51.

Jeżeli nie ma jednomyślności, większość głosów wtenczas tylko będzie stanowczą, kiedy zdanie przynajmniej dwóch trzecich części głosujących, zgodne jest z wnioskami Naczelnego Prokuratora lub jego Pomocnika.

Артикулъ 52.

Wyroki jednomyślnością, albo większością głosów w art. 51 oznaczoną, wydane, natychmiast po ich zapadnięciu ogłoszone zostaną na audyencyi.

Статья 53.

Когда по дѣлу не состоялось ни единогласнаго, ни по большинству голосовъ рѣшенія, то дѣло выслушивается вновь, съ присоединеніемъ, къ занимавшемуся имъ присутствію, пяти Членовъ другаго Отдѣленія Девятаго Департамента.

Статья 54.

На сей конецъ, Первоприсутствующій, по совѣщаніи съ Первоприсутствующимъ другаго Отдѣленія касательно дня, въ который дѣло можетъ быть предложено къ слушанію, объявляетъ въ присутственной комнатѣ, что оно въ такой-то день будетъ вновь слушано въ увеличенномъ составѣ Присутствія.

Статья 55.

По выслушаніи вновь дѣла въ увеличенномъ составѣ Присутствія, достаточно къ постановленію рѣшенія простое большинство голосовъ, хотябы оно и противно было предложенію Оберъ-Прокурора.

Статья 56.

Въ засѣданіяхъ всего состава Девятаго Департамента, подъ предѣданіемъ старшаго изъ Первоприсутствующихъ, разсматриваются и рѣшаются слѣдующія дѣла:

- a) по просьбѣ частнаго лица о дозволеніи ему ис-
кать съ Судьи, или другаго чиновника су-
дебнаго вѣдомства, вознагражденія вреда, поне-
сеннаго имъ отъ противузаконнаго дѣйствія того

Artykuł 53.

Kiedy nie ma jednomyślności, ani większości głosów, sprawa będzie powtórnie wprowadzona, za przybraniem pięciu Członków z innego Wydziału Dziewiątego Departamentu.

Artykuł 54.

W takich przypadkach, Przewodniczący, po naradze-
niu się z Przewodniczącym innego Wydziału względem
dnia, w którym sprawa wprowadzoną być może, ogłasza
na audyencji, że sprawa ma być powtórnie w powięk-
szonym komplecie wniesiona, w dniu oznaczonym.

Artykuł 55.

Po wprowadzeniu sprawy w powiększonym komple-
cie, prosta większość głosów będzie dostateczną do po-
stanowienia wyroku, chociażby i przeciwną była wnio-
skowi Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 56.

Na posiedzeniach całego składu Departamentu Dzie-
wiątego, pod sterem starszego z nominacyi lub rangi
Przewodniczącego w Wydziale, rozpoznawane i sądzone
będą sprawy następujące:

- a) Skargi dotyczące pociągania do odpowiedzial-
ności Sędziego lub innych urzędników sądowi-

Судьи или чиновника, по должности имъ занимаемой, — какъ законами на сей конецъ постановлено;

- b) по жалобамъ на высшіе чины судебного гражданского вѣдомства въ совершении преступленія по должности, — какъ законами на сей конецъ постановлено;
- c) по доказательствамъ правъ состоянія, — за исключеніемъ дѣлъ объ утвержденіи въ дворянствѣ, кои подлежатъ непосредственно разсмотрѣнію Общаго Варшавскихъ Сената Департаментовъ Собранія, по докладамъ Герольдіи;
- d) по просьбамъ, подлежащимъ разсмотрѣнію на основаніи 474, 475, 476, 480 и 481-й статей Устава Гражданскаго Судопроизводства, — и не смотря на то, въ упраздненной ли Высшей Палатѣ Гражданскаго Суда, или же въ Сенатѣ, послѣдовало рѣшеніе по дѣламъ, до которыхъ тѣ просьбы относятся, — и наконецъ:
- e) дѣла особенной важности, которыя Намѣстникъ Царства, по представленію Оберъ-Прокурора, учиненному чрезъ Главнаго Директора Юстиціи, признаетъ нужнымъ разсмотрѣть въ цѣломъ составѣ Департамента.

Примѣчаніе. Упоминаемыя здѣсь правила изложены въ прибавленіи къ ст. 6-ой Учрежденія гражданскихъ судебныхъ мѣстъ, стр. 30 наст. тома. Смотри также переходный уставъ къ Уложенію о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ, помѣщенный въ числѣ прибавленій къ Учрежденію Уголовныхъ Судовъ.

ctwa cywilnego, przez strony prywatne (art. 505 Kod. post.), podług istniejących przepisów;

- b) skargi na wyższych urzędników sądownictwa cywilnego, o wykroczenia w urzędowaniu, podług tychże przepisów;
- c) sprawy dotyczące stanu osób, z wyłączeniem wszelkich przedmiotów dotyczących potwierdzenia szlachectwa, które podlegają bezpośredniemu rozpoznaniu Ogólnego Zebrania Departamentów Senatu, na przedstawienia Heroldyi;
- d) sprawy ulegające rozpoznaniu, na mocy art. 474, 475, 476, 480 i 481 Kodeksu postępowania cywilnego, bez względu, czyli wyrok zażaskarzony zapadł w byłym Sądzie Najwyższym, lub w Senacie, i nakoniec:
- e) sprawy większej wagi, które Namiestnik w Królestwie, na przedstawienie Naczelnego Prokuratora, za pośrednictwem Dyrektora Głównego Sprawiedliwości wniesione, poleci sądzić w całym składzie Departamentu.

Uwaga. Wzmiankowane tu przepisy zamieszczone są w przypisku do Art. 6 organizacji Sądów cywilnych, str. 31 nin. tomu. Zobacz także Ustawę przechodnią do Kodeksu kar głównych i poprawczych, zamieszczoną w liczbie dodatków do Organizacji Sądów karnych.

Статья 57.

Дѣла по спорамъ между гражданскими и уголовными Судами о принадлежности дѣла разсматриваются и рѣшаются Отдѣленіемъ Девятаго Департамента обще съ Уголовнымъ Департаментомъ, или однимъ изъ его Отдѣлений, если бы онъ, въ послѣдствіи, былъ раздѣленъ на Отдѣленія.

Примѣчаніе. Эта статья развита ст. 8 и 88 помѣщеннаго ниже сего Внутренняго Устройства Варш. Прав. Сената Департ. отъ 8 (20) Сентября 1842 года, равно предписаніемъ Главнаго Директора Предсѣдательствующаго въ Прав. Ком. Юстиціи отъ 30 Января (11 Февраля) 1848 года, N. 1,875 ¹⁾.

Статья 58.

При составѣ всего Девятаго Департамента въ одно Присутствіе, для избѣжанія равенства голосовъ, приглашаются Члены Сената, не назначенные къ постоянному присутствованію ни въ Департаментахъ, ни въ ихъ Отдѣленіяхъ, и одинъ изъ нихъ, или трое, и даже болѣе, присоединяются, по жребію, къ составу присутствія съ наблюденіемъ только, чтобы оно было въ числѣ нечетномъ.

Статья 59.

Оберъ-Прокуроръ можетъ, по своему усмотрѣнію, засѣдать въ томъ или другомъ Отдѣленіи, и отъ него за-

(с) См. приб. N. 138 (т. VIII, стр. 418).

Artykuł 57.

Spory w przedmiocie atrybucyi między sądownictwem cywilném a karném, rozpoznawane i sądzone być winny przez jeden z Wydziałów Dziewiątego Departamentu, wspólnie z Departamentem Dziesiątym, lub zjednym z jego Wydziałów, jeżeli następnie na takowe podzielony będzie.

Uwaga. Artykuł ten rozwiniętym został przez artykuły 8 i 88 wewnętrznego urządzenia dla Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu z dnia 8 (20) Września 1842 r. zamieszczonego niżej, oraz reskryptem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 30 Stycznia (11 Lutego) 1848 r., Nr. 1,875 ¹⁾.

Artykuł 58.

Dla uniknienia równości głosów w sprawach sądowych przez cały skład Departamentu, mają być przybrani do takowego Członkowie nieprzeznaczeni do zasiadania stałego w żadnym Departamencie ani Wydziale, i z nich jeden, trzech lub więcej, byleby w liczbie nieparzystej, w skutek losowania łączą się ze składem Departamentu.

Artykuł 59.

Naczelnny Prokurator może, podług swego uznania, być obecnym na audyencyach jednego i drugiego Wy-

¹⁾ Zobacz dodatek N. 138 (t. VIII, str. 419).

внести выборъ дѣлъ, по которымъ онъ самъ даетъ предложенія Сенату. Но по тѣмъ дѣламъ, кои разсматриваются въ увеличенномъ составѣ Присутствія, или въ цѣломъ составѣ Департамента, или же Отдѣленіемъ Девятаго Департамента обще съ Десятымъ Департаментомъ, токмо Оберъ-Прокуроръ дѣлаетъ предложеніе Сенату.

Статья 60.

По дѣламъ, кои, въ статьѣ 56-й значатся подъ литерами *b, c*, и по дѣламъ въ статьѣ 57-й означеннымъ, Оберъ-Прокуроръ обязанъ приготовить имъ предложеніе Сенату представить предварительно на разсмотрѣніе Главнаго Директора Юстиціи.

Статья 61.

Сила 3-й статьи Высочайшаго указа 6 (18) Сентября 1841 года, о непринятіи никакихъ жалобъ на рѣшенія Девятаго Сената Департамента, распространяется и на рѣшенія Отдѣленій сего Департамента; какъ тѣ, такъ и другія, не подлежатъ никакому дальнѣйшему пересмотру.

Статья 62.

Все постановленія, относящіяся къ упраздненной Высшей Палатѣ Гражданскаго Суда, сохраняютъ свою силу, въ чемъ оныя настоящимъ учрежденіемъ не измѣнены, или вовсе не устранены.

Примѣчаніе. Постановленія, относящіяся къ Высшей Палатѣ Гражданскаго Суда, изложены въ объясненіяхъ къ VI отдѣлу Учрежденія гражданскихъ судебныхъ мѣстъ, стр. 158 наст. тома.

дѣла, и от него zależy выборъ справъ, въ которыхъ зechce сам wnioski przedstawić. W sprawach jednakże rozpoznawanych w powiększonym komplecie, lub w całym składzie Departamentu, lub nakoniec w Wydziałach Działego Departamentu z Dziesiątym Departamentem, sam Naczelný Prokurator czynić będzie wnioski.

Artykuł 60.

W przypadkach w art. 56, pod lit. *b i c*, wyszczególnionych, niemniej w sprawach w art. 57 oznaczonych, Naczelný Prokurator obowiązany jest przedstawić poprzednio pod rozpoznanie Dyrektora Głównego Sprawiedliwości wnioski, jakie uczynić zamierza.

Artykuł 61.

Przepis art. 3-go ukazu Najwyższego z dnia 6 (18) Września 1841 roku, stanowiący, że od wyroków Działego Departamentu żadne odwołania się nie mają miejsca, rozciągniętyм zostaje i do wyroków Wydziałów tegoż Departamentu; tak jedne, jak i drugie nie ulegają żadnemu rozpoznawaniu.

Artykuł 62.

Wszelkie postanowienia, dotyczące byłego Sądu Najwyższej Instancji, są zachowane, o ile przez niniejszą ustawę zmienionemi lub zniesionemi nie zostały.

Uwaga. Postanowienia te co do Sądu Najwyższej Instancji, podane są w objaśnieniach do Działu VI-go organizacyi Sądów cywilnych, na str. 159 nin. tomu.

II. Десятый Департаментъ.

Статья 63.

Десятый Правительствующаго Сената Департаментъ можетъ быть раздѣленъ на Отдѣленія, когда сіе признано будетъ нужнымъ по числу и ходу поступающихъ въ оный дѣлъ.

Статья 64.

Сужденію Десятаго Сената Департамента подлежатъ уголовныя дѣла по протестамъ Прокурора и по жалобамъ подсудимыхъ на приговоры Апелляціоннаго Суда, во второй инстанціи состоявшіеся, и на другія того же Суда постановленія.

Статья 65.

Сверхъ того, на основаніи существующихъ узаконеній, подлежатъ сужденію Десятаго Сената Департамента жалобы частныхъ лицъ на вышихъ чиновниковъ уголовного судебного вѣдомства, въ преступленіи по должности.

Примѣчаніе. Упоминаемая въ сей статьѣ узаконенія изложены въ объясненіяхъ къ ст. 6-й Учрежденія гражданскихъ судебныхъ мѣстъ, стр. 30 наст. тома. См. также ст. 56-ю настоящаго устава, и выноски къ оной.

Статья 66.

По полученіи Сенатомъ жалобы подсудимаго на послѣдовавшій по дѣлу о немъ приговоръ, или другое по-

II. Co do Dziesiątego Departamentu.

Artykuł 63.

Departament Dziesiąty Rządzącego Senatu może być podzielony na Wydziały, skoro to uznanem będzie za potrzebne, w miarę liczby i toku spraw.

Artykuł 64.

Rozpoznaniu Dziesiątego Departamentu podlegają sprawy karne, z odwoływania się Prokuratorów i obwiniionych od wyroków Sądu Apellacyjnego, w drugiej instancyi wydawanych, lub od decyzji tegoż Sądu.

Artykuł 65.

Do Departamentu Dziesiątego oprócz tego należy, na zasadzie istniejących praw, rozpoznawanie skarg na wyższych urzędników sądownictwa kryminalnego o wykroczenia w urzędowaniu.

Uwaga. Istniejące prawa, o jakich tu mowa, podane są w objaśnieniach do art. 6 Organizacyi Sądów Cywilnych, na str. 31 nin. tomu. Porównaj także art. 56 niniejszej Ustawy wraz z przypiskiem.

Artykuł 66.

W razie odwołania się przez obwinionego od wyroku lub decyzji Sądu, Naczelnny Prokurator uczyni do

становленіе Суда, Оберъ-Прокуроръ испрашиваетъ распоряженія Первоприсутствующаго о назначеніи, для составленія докладной по дѣлу тому записки, одного изъ чиновниковъ для доклада дѣль въ Сенатѣ, и объ опредѣленіи подсудимому Защитника безвозмездно, если онъ самъ не избралъ себѣ Защитника.

Послѣ сего, дѣло производится на основаніи порядка, установленнаго для Судовъ 1-ой и 2-ой уголовныхъ инстанцій.

Статья 67.

По полученіи протеста Прокурора Апелляціоннаго Суда противу приговора, или постановленія, въ томъ Судѣ послѣдовавшаго, Оберъ-Прокуроръ разсматриваетъ предварительно, основанъ ли протестъ на точномъ смыслѣ законовъ, и если найдетъ его заслуживающимъ уваженія, представляетъ Первоприсутствующему, чтобы протесту данъ былъ надлежащій законный ходъ; въ противномъ же случаѣ, препровождаетъ оный на рѣшеніе Главнаго Директора Юстиціи, который, съ своей стороны, если равномерно найдетъ протестъ неосновательнымъ, возвращаетъ представленное при ономъ дѣло Апелляціонному Суду, для дальнѣйшихъ сообразно съ положеніемъ онаго дѣйствій; если же признаетъ протестъ уважительнымъ, предписываетъ Оберъ-Прокурору предложить оный на разсмотрѣніе Сената.

Статья 68.

Защитникъ обязанъ составленную имъ по дѣлу подсудимаго защиту изложить лично; въ случаѣ же болѣзни

Прzewodniczącego przedstawienie o wyznaczenie Referenta, dla sporządzenia relacyi, oraz o dodanie obwinionemu obrońcy z urzędu, jeżeli obwiniony sam sobie obrońcy nie wybrał.

Sprawa przechodzi następnie porządkiem dla pierwszjej i drugiej instancyi ustanowionym.

Artykuł 67.

W razie odwołania się przez Prokuratora przy Sądzie Apellacyjnym od wyroku albo decyzji tegoż Sądu, Naczelnny Prokurator rozpoznaje przedwstępnie, czy odwołanie się jest uzasadnioném, i jeżeli je takiém znajduje, odnosi się do Przewodniczącego o rozporządzenie dalszego postępowania; w razie zaś przeciwnym, przedstawia rzecz do rozstrzygnięcia Dyrektora Głównego Sprawiedliwości, który z swjej strony, jeżeli znajdzie także odwołanie się nieuzasadnioném, zwraca akta Sądowi Apellacyjnemu, dla postąpienia, jak z porządku rzeczy wypada; jeżeli zaś uzna odwołanie się usprawiedliwioném, poleca Naczelnemu Prokuratorowi poddać je pod rozpoznanie Senatu.

Artykuł 68.

Obrońcy przynoszący obronę za odwołującemi się,

или иныхъ законныхъ препятствій, представить, вмѣсто себя, другаго изъ среды Защитниковъ.

Статья 69.

Подсудимый, содержащийся подъ стражею, долженъ быть представленъ въ присутствіе Сената, коль скоро Сенатъ признаетъ сіе нужнымъ. Сверхъ подсудимыхъ, о которыхъ дѣла предлагаются къ слушанію, могутъ находиться: во время засѣданія Сената Защитники, при Судахъ состоящіе, и лица, коимъ дозволить Первоприсутствующій.

Статья 70.

Дѣла, по коимъ подсудимые содержатся подъ стражею, а равно и дѣла о преступленіяхъ по должности; рассматриваются предпочтительно предъ другими.

Статья 71.

По выслушаніи Сенатомъ представленной чиновникомъ для доклада дѣлъ записки и защиты въ оборону подсудимаго, Оберъ-Прокуроръ, или Помощникъ его, излагаетъ свое предложеніе.

Статья 72.

При сужденіи дѣла, Оберъ-Прокуроръ, или Помощникъ его, можетъ находиться на совѣщаніи Сената; но и тотъ и другой, какъ выше касательно гражданскихъ дѣлъ определено, имѣютъ только голосъ совѣщательный.

winni ją przedstawić osobiście, lub, w razie choroby albo innej przeszkody, przez zastępcę.

Artykuł 69.

Obwiniony, znajdujący się w więzieniu, powinien być stawiony na posiedzenie, gdy Senat to za potrzebne uzna. Oprócz obwinionych do sprawy należących, wolno być obecnymi na posiedzeniach Senatu: obrońcom przy Sądach ustanowionym i osobom, które od Przewodniczącego uzyskają pozwolenie.

Artykuł 70.

Sprawy, w których obwinieni z więzienia odpowiadają, mają być sądzone przed innemi, jak również sprawy urzędników o przestępstwa w urzędowaniu obwinionych.

Artykuł 71.

Po wysłuchaniu przez Senat relacyi przez Referenta sporządzonej i obrony za obwinionym, Naczelny Prokurator lub jego Pomocnik czyni swoje wnioski.

Artykuł 72.

Naczelny Prokurator lub jego Pomocnik może być obecnym przy dyskusyi spraw, lecz głosu stanowczego nie ma, jak to wyżej postanowiono co do spraw cywilnych.

Статья 73.

Въ отношеніи къ постановленію приговора, наблюдаются тотъ самый порядокъ, какой, касательно гражданскихъ дѣлъ, опредѣленъ выше для Девятаго Сената Департамента, въ статьяхъ 49-й до 55-й включительно.

Статья 74.

Доколѣ Десятый Департаментъ Сената будетъ состоять изъ одного Присутствія, въ опредѣленномъ составѣ его изъ шести Членовъ, Первоприсутствующій, въ тѣхъ случаяхъ, въ коихъ уголовное дѣло, на основаніи упомянутыхъ предъ симъ статей, подлежитъ разсмотрѣнію въ увеличенномъ составѣ Присутствія, приглашаетъ пять Членовъ того или другаго изъ Отдѣленій Девятаго Департамента, поочередно.

Статья 75.

Въ увеличенномъ же составѣ Присутствія, а въ случаѣ раздѣленія Деятаго Департамента на Отдѣленія, въ цѣломъ его составѣ, судятся:

- 1) изъясненныя въ предшедшей 65-й статьѣ дѣла о высшихъ чиновникахъ уголовного судебного вѣдомства, обвиняемыхъ въ преступленіи по должности,—и
- 2) дѣла, которыя Намѣстникъ Царства, по представленію Оберъ-Прокурора, чрезъ Главнаго Директора Юстиціи учиненному, признаетъ нужнымъ разсмотрѣть въ вышеупомянутомъ составѣ.

Артикулъ 73.

Co do wydawania wyroków służyć będą też same zasady, jakie są wskazane względem spraw cywilnych dla Dziewiątego Departamentu, w artykułach 49 do 55 włącznie.

Артикулъ 74.

Dopółki Departament Dziesiąty Senatu składać się będzie z jednego tylko kompletu, z sześciu Członków złożonego, Przewodniczący, w przypadkach, w których sprawa karna podług przepisów wyżej postanowionych podlega rozpoznaniu w powiększonym komplecie, przyzywa pięciu Członków jednego z Wydziałów Departamentu Dziewiątego, z kolei przypadającego.

Артикулъ 75.

W tak powiększonym komplecie, a w razie podzielenia Dziewiątego Departamentu na Wydziały, w całym jego składzie, będą sądzone:

- 1) sprawy w artykule 65 wymienione, dotyczące wyższych urzędników obwinionych o wykroczenia w urzędowaniu;
- 2) sprawy, które Namieśnik Królestwa, na przedstawienie Naczelnego Prokuratora, za pośrednictwem Dyrektora Głównego Sprawiedliwości wniesione, w większym komplecie sądzić poleci.

По дѣламъ сего рода, Оберъ-Прокуроръ обязанъ приготовить имъ предложеніе Сенату представить предварительно на уваженіе Главнаго Директора Юстиціи.

Статья 76.

Постановленное въ 59-й статьѣ касательно права и обязанности Оберъ-Прокурора Девятаго Сената Департамента относится и къ Оберъ-Прокурору Десятаго Департамента.

Статья 77.

Всѣ дѣла, поступающія на ревизію Правительствующаго Сената Департамента о дворянахъ и чиновникахъ, личнымъ дворянствомъ пользующихся, представляются Сенатомъ на Высочайшее усмотрѣніе, если помянутыя лица присуждаются къ лишенію дворянства, чести, или жизни, и послѣдовавшіе о нихъ приговоры не исполняются до утвержденія оныхъ Императорскимъ Величествомъ.

Примѣчаніе. Эта статья развита предписаніемъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 12 (24) Августа 1843 года, N. 10,555 ¹⁾.

Статья 78.

Если приговоръ Сената подлежитъ Высочайшему утвержденію, то подносится отъ него Императорскому Величеству всеподданнѣйшій докладъ, подписанный Се-

¹⁾ Предписаніе это помѣщено въ настоящемъ Сборникѣ постановленій, въ числѣ прибавленій къ Учрежденію Уголовныхъ Судовъ.

W sprawach tego rodzaju, Naczelny Prokurator obowiązany jest przygotowane przez siebie wnioski przedstawić na poprzednie rozpoznanie Dyrektora Głównego Sprawiedliwości.

Artykuł 76.

Przepisy art. 59-go obecnej Ustawy, co do prawa i obowiązków Naczelnego Prokuratora przy Dziewiątym Departamencie Senatu, stosują się i do Naczelnego Prokuratora przy Dziesiątym Departamencie.

Artykuł 77.

Wszelkie sprawy, przychodzące pod ostateczne rozpoznanie Senatu, co do szlachty i urzędników osobistego szlachestwa używających, jeżeli ci skazani będą na karę pociągającą utratę szlachestwa, czci lub życia, mają być przedstawiane przez Senat pod Najwyższą decyzją i wyroki Senatu nie mogą być wykonywane przed ich zatwierdzeniem przez Cesarza.

Uwaga. Artykuł ten rozwinięty został reskryptem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 12 (24) Sierpnia 1843 r., Nr. 10,555 ¹⁾.

Artykuł 78.

Jeżeli wyrok Senatu wymaga Najwyższego zatwierdzenia, podany będzie od Senatu Cesarzowi ra-

¹⁾ Reskrypt ten jest zamieszczony w niniejszym Zbiorze przepisów, pomiędzy dodatkami do Organizacyi Sądownictwa karnego.

наторами и Членами Сената, участвовавшими въ сужденіи дѣла.

Статья 79.

Помянутый всеподданнѣйшій докладъ препровождается Оберъ-Прокуроромъ къ Главному Директору Правительственной Коммисіи Юстиціи, который представляетъ его Намѣстнику Царства.

Статья 80.

При всеподданнѣйшихъ докладахъ представляются, за скрѣпою чиновника для доклада дѣль, краткія записки, съ изложеніемъ всѣхъ существенныхъ обстоятельствъ дѣла и мнѣній Сенаторовъ и Членовъ Сената, если было между ими разногласіе, и съ выписками изъ законовъ, на кои въ приговорѣ дѣляется ссылка.

Статья 81.

Оберъ-Прокуроръ обязанъ изложить Главному Директору Юстиціи всѣ обстоятельства дѣла, могущія имѣть вліяніе на облегченіе участи подсудимаго, о которомъ Сенатъ подноситъ всеподданнѣйшій докладъ. Онъ присовокупляетъ къ тому свое мнѣніе: въ какой мѣрѣ, и какимъ образомъ, можетъ быть облегчено присужденное наказаніе. Главный Директоръ Юстиціи, съ своей стороны, всѣ таковыя обстоятельства дѣла, если находитъ ихъ заслуживающими вниманія, передаетъ на уваженіе Намѣстнику Царства, при представленіи ему всеподданнѣйшаго доклада Сената, на основаніи предшедшей 80-й статьи.

Примѣчаніе. См. выноску къ статьи 77-ой настоящаго Учрежденія.

порт подписаны przez Senatorów i Członków Senatu, którzy do sądenia sprawy należeli.

Artykuł 79.

Raport takowy przesłany będzie przez Naczelnego Prokuratora Dyrektorowi Głównemu Sprawiedliwości, a przez tegoż Namiestnikowi Królestwa.

Artykuł 80.

Do pomienionych raportów dołączane zawsze będą krótkie, przez Referentów poświadczone opisy sprawy, obejmujące w sobie wymienienie stanowczych jej okoliczności oraz zdań Senatorów i Członków Senatu, jeżeli w nich różność zachodziła, i przytoczenie osnowy powołanych w wyroku przepisów prawa.

Artykuł 81.

Okoliczności sprawy, mogące mieć wpływ na złagodzenie kary wyrzeczonej przeciwko osądzonemu, o którym Senat składa raport, obowiązany jest Naczelný Prokurator przedłożyć Dyrektorowi Głównemu Sprawiedliwości, wraz z opinią, o ile i w jaki sposób kara złagodzona być może. Dyrektor Główny ze swojej strony, jeżeli te okoliczności uzna zasługującymi na wzgląd, poddaje takowe pod rozwagę Namiestnika Królestwa, przy przedstawieniu mu raportu Senatu, na zasadzie art. 80.

Uwaga. Zobacz przypisek zamieszczony pod artykułem 77 niniejszej Ustawy.

Статья 82.

Все прочіе приговоры, Десятымъ Сената Департаментомъ постановляемые, Оберъ-Прокуроръ препровождаетъ въ подлежащій Уголовный Судъ, для объявленія ихъ подсудимымъ и точнаго исполненія.

Статья 83.

Все постановленія, относящіяся къ упраздненнымъ Кассационнымъ Отдѣленіямъ, замѣнявшимъ донинѣ Высшій Уголовный Судъ въ Царствѣ, сохраняютъ свою силу, въ чемъ оныя настоящимъ Учрежденіемъ не измѣнены, или вовсе не устранены.

Примѣчаніе. Постановленія, относящіяся къ Кассационнымъ Отдѣленіямъ, изложены въ выноскѣ къ отдѣлу VI-му Учрежденія Гражданскихъ Судовъ, стр. 158 наст. тома.

За упраздненіемъ Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія ст. 84—90, заключающія въ себѣ предметы вѣдомства онаго, —исключаются.

ГЛАВА III.

Порядокъ сношеній Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ и Общаго ихъ Собранія.

Статья 91.

Сношенія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ и Общаго ихъ Собранія съ Святѣйшимъ

Артикулъ 82.

Wszelkie inne wyroki Dziesiątego Departamentu Senatu, Naczelny Prokurator przesyła właściwemu Sądowi Kryminalnemu, dla ogłoszenia i wykonania.

Артикулъ 83.

Wszelkie przepisy, postanowione dla znoszących się Wydziałów Kasacyjnych, zastępujących Najwyższą Instancją Kryminalną, mają być nadal zachowane, o ile przez niniejszą Ustawę zmienionemi lub zniesionemi nie zostały.

Uwaga. Przepisy odnoszące się do Wydziałów Kasacyjnych, podane są w przypisku do Działu VI-go organizacyi Sądów cywilnych, na str. 159 nin. tomu.

Gdy Ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, jak wyjaśniono wyżej, zniesione zostało, przeto art. 84, 85, 86, 87, 88, 89 i 90, wskazujące jego atrybucye, opuszczają się.

DZIAŁ III.

Porządek znoszenia się Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu i Ogólnego ich Zebrania.

Артикулъ 91.

Warszawskie Departamenta Rządzącego Senatu i Ogólne ich Zebranie, znoszą się z Najświętszym Syno-

Синодомъ производятся посредствомъ взаимныхъ свѣдѣній и извѣстій. Они такимъ же образомъ сносятся между собою, а равно съ прочими Департаментами и Общими Собраніями Правительствующаго Сената.

Примѣчаніе. Эта статья, на сколько относится къ Общему Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранію, не обязательна.

Статья 92.

Общее Собраніе сносятся со всѣми мѣстами и чинами, къ управленію Царства принадлежащими, посредствомъ состоящаго при немъ Оберъ-Прокурора.

Примѣчаніе. Статья сія, за упраздненіемъ Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія, не обязательна.

Статья 93.

Варшавскіе Правительствующаго Сената Департаменты сносятся съ Главнымъ Директоромъ, Предсѣдательствующимъ въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, посредствомъ своихъ Оберъ-Прокуроровъ, которые представляютъ ему копіи состоявшихся на сей конецъ въ Сенатѣ опредѣлений, а равнымъ образомъ и отъ Главнаго Директора Правительственной Коммисіи Юстиціи получаютъ предложенія чрезъ Оберъ-Прокурора.

Статья 94.

Всѣ прочія сношенія Варшавскихъ Сената Департаментовъ производятся также чрезъ состоящихъ при нихъ

dem za pośrednictwem wzajemnych zawiadomień; tymże samym sposobem znoszą się między sobą, równie jak i z innemi Departamentami i Ogólnemi Zebraniami Rządzącego Senatu.

Uwaga. Artykuł ten, o ile dotyczy Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, nie obowiązuje.

Artykuł 92.

Ogólne Zebranie znosi się z wszelkimi władzami i osobami do zarządu Królestwa należącemi, za pośrednictwem zostającego przy niém Naczelnego Prokuratora.

Uwaga. Ze zniesieniem Ogólnego Zebrania, artykuł ten przestał obowiązywać.

Artykuł 93.

Warszawskie Departamenta Rządzącego Senatu znoszą się z Dyrektorem Głównym Prezydującym w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, przez właściwych Naczelných Prokuratorów, którzy przedstawiają mu kopje wydanych w téj mierze przez Senat postanowień, i podobnie za pośrednictwem Naczelných Prokuratorów, otrzymują wszelkie przełożenia pomienionego Dyrektora.

Artykuł 94.

Wszelkie inne znoszenia się Warszawskich Departamentów Senatu, dopełniają się podobnie przez zosta-

Оберъ-Прокуроровъ; съ Главными же Директорами, Предсѣдательствующими въ другихъ Правительственныхъ Комисіяхъ, съ Генеральнымъ Контролеромъ, Предсѣдательствующимъ въ Высшей Счетной Палатѣ, съ Управляющими особыми частями, а равно и съ мѣстами и лицами, въ порядкѣ Государственнаго устройства Сенату неподчиненными, Департаменты сносятся посредствомъ самаго Главнаго Директора Юстиціи, которому на сей конецъ сообщаютъ, чрезъ Оберъ-Прокуроровъ, копіи своихъ опредѣленій по предметамъ, о которыхъ находятъ нужнымъ увѣдомить помянутыя лица и мѣста, или же получить отъ нихъ какія либо свѣдѣнія, или мнѣнія ихъ.

Статья 95.

Всѣ предписанія и требованія Сената исполняются неукоснительно и во всей точности.

Статья 96.

Всѣ мѣста и лица, къ порядку судебному принадлежащія, подчиняются Сенату и исполняютъ его указы.

ГЛАВА IV.

О Канцеляріи Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ и Общаго ихъ Собранія.

Статья 17.

Общее Сената Собраніе имѣетъ свою Канцелярію, кою управляетъ состоящій при ономъ Оберъ-Прокуроръ.

яących przy nich Naczelnych Prokuratorów, z Dyrektorami Głównymi Prezydującymi w innych Komisjach Rządowych, z Kontrolerem Jeneralnym Prezydującym w Najwyższej Izbie Obrachunkowej, z Naczelnikami osobnych Zarządów, równie jak z władzami i osobami, w ogólnej hierarchii rządowej niepodwładnymi Senatowi, za pośrednictwem samego Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, któremu na ten cel komunikują przez Naczelnych Prokuratorów kopje postanowień swoich co do przedmiotów, o których znajdują potrzebę zawiadomić pomienioną osobę lub władzę, albo zażądać od nich wiadomości jakich lub opinij.

Artykuł 95.

Polecenia i wezwania Senatu wykonywają się bezwzględnie i jak najściślej.

Artykuł 96.

Wszelkie władze i osoby, należące do wydziału sądowego, zostają w zależności od Senatu i wypełniają jego rozkazy.

DZIAŁ IV.

O Kancelaryi Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu i Ogólnego ich Zebrania.

Artykuł 97.

Ogólne Zebranie Senatu ma swoją Kancelaryą, którą zarządza Naczelnny Prokurator przy témże Zebraniu ustanowiony.

Примѣчаніе. Статья сія, за упраздненіемъ Общаго Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Собранія, не обязательна.

Статья 98.

Каждый изъ Варшавскихъ Сената Департаментовъ имѣетъ также свою Канцелярію.

Статья 99.

Главнымъ Начальникомъ Канцелярій обоихъ Варшавскихъ Департаментовъ есть Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Комисіи Юстиціи, а управляетъ каждою изъ нихъ Оберъ-Прокуроръ того Департамента, къ которому она принадлежитъ.

Статья 100.

Сенаторы и Члены Сената не вступаютъ въ управление Канцеляріею и за оное не отвѣтствуютъ, но если примѣтятъ упущеніе порядка, то на сіе обязаны обратить вниманіе Оберъ-Прокурора, а если онъ не исправитъ замѣченныхъ безпорядковъ, то Первоприсутствующій входитъ въ непосредственное сношеніе съ Главнымъ Директоромъ Юстиціи и къ прекращенію оныхъ проситъ его содѣйствія.

Статья 101.

Канцелярію каждого Департамента составляютъ: Оберъ-Секретари, Секретари, Переводчики и всѣ вообще употребленные въ оной Канцелярскіе чины.

Uwaga. Artykuł ten przestał obowiązywać po zniesieniu Ogólnego Zebrania Rządzącego Senatu.

Artykuł 98.

Każdy Warszawski Departament Senatu ma także oddzielną swoją Kancelaryą.

Artykuł 99.

Głównym Zwierzchnikiem Kancelaryj obydwóch Warszawskich Departamentów jest Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, a każdą z nich zarządza Naczelny Prokurator tego Departamentu, przy którym jest ustanowiona.

Artykuł 100.

Senatorowie i Członkowie Senatu nie mają żadnej styczności z zarządem Kancelaryi i za takowy nie są odpowiedzialni. Jeżeli jednak dostrzegą zboczenie od porządku, obowiązani są zwrócić na to uwagę Naczelnego Prokuratora; a jeżeli tenże zboczenia nie sprostuje, Przewodniczący znosi się bezpośrednio z Dyrektorem Głównym Sprawiedliwości, celem ukrócenia dostrzeżonych uchybień.

Artykuł 101.

Kancelarya każdego Departamentu składa się z Pisarzy, Podpisarzy, Tłomaczów i wszystkich niższych urzędników, podług etatu.

Статья 102.

При каждом Департаментѣ Сената состоитъ столько Оберъ-Секретарей, сколько учреждено въ немъ Отдѣлений. Оберъ-Секретарь перваго Отдѣленія Департамента носитъ названіе старшаго Оберъ-Секретаря Департамента.

Статья 103.

Въ помощь Оберъ-Секретарямъ и для исправленія ихъ должности въ случаѣ ихъ болѣзни или другихъ препятствій, состоятъ при каждомъ Департаментѣ Секретари, въ томъ числѣ, какое необходимо нужно.

Статья 104.

Въ каждомъ Департаментѣ старшій Оберъ-Секретарь имѣетъ ближайшій надзоръ за Канцелярією и за охраненіемъ внутренняго ея порядка.

Статья 105.

Къ опредѣленію въ Оберъ-Секретари и Секретари представляютъ Оберъ-Прокуроры Главному Директору Юстиціи чиновниковъ, способныхъ къ занятію сихъ должностей, и Главный Директоръ, съ своей стороны, представляетъ Намѣстнику Царства или тѣхъ же чиновниковъ, или другихъ, по своему избранію.

Примѣчаніе. Эта статья измѣнена отчасти постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ, отъ 11 (23) Юля 1859 года, (Дневн. Закон. томъ 53, стр. 226).

Artykuł 102.

Przy każdym Departamencie Senatu, ma być tylu Pisarzy, ile w nim ustanowiono Wydziałów. Pisarz pierwszego Wydziału nosi tytuł Starszego Pisarza Departamentu.

Artykuł 103.

Do pomocy Pisarzom i dla sprawowania ich obowiązków w razie słabości lub innych przeszkód, ma być przy każdym Departamencie taka ilość Podpisarzy, jaka okaże się koniecznie potrzebną.

Artykuł 104.

W każdym Departamencie Starszy Pisarz ma bliższy dozór nad Kancelaryą i czuwa nad zachowaniem w niej wewnętrznego porządku.

Artykuł 105.

Na urząd Pisarzy i Podpisarzy, Naczelnik Prokuratorowie przedstawiają Dyrektorowi Głównemu Sprawiedliwości kandydatów, a Dyrektor Główny z swojej strony przedstawia Namiestnikowi Królestwa, albo tych samych, albo innych, podług swego wyboru.

Uwaga. Artykuł ten w części zmieniony został postanowieniem Namiestnika w Królestwie z dnia 11 (23) Lipca 1859 r. (Dz. Pr. t. 53, str. 227).

Статья 106.

Установленные при Сенатѣ Защитники по дѣламъ уголовнымъ и гражданскимъ состоятъ подѣ начальствомъ Главнаго Директора, Предѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи. Ближайшій надзоръ за дѣйствіями ихъ по дѣламъ, ими производимымъ, и за безостановочнымъ ходомъ оныхъ можетъ Главный Директоръ возложить временно или постоянно на одного изъ Оберъ-Прокуроровъ.

ГЛАВА V.

О Сенатскихъ Архивахъ.

Статья 107.

Для храненія дѣлъ, какъ въ Варшавскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената, такъ и въ Общемъ ихъ Собраніи оконченныхъ и не подлежащихъ болѣе производству, состоитъ Архивъ, съ наименованіемъ Главнаго Варшавскаго Сенатскаго Архива, который поручается Главнымъ Директоромъ Юстиціи въ наблюденіе одного изъ Оберъ-Прокуроровъ.

Примѣчаніе. Эта статья, на сколько относится къ Общему Варш. Прав. Сената Департаментовъ Собранію, отмѣнена Высочайшимъ указомъ отъ 14 (26) Марта 1861 года, (Дневн. Зак. т. 57, стр. 332), коимъ это Собраніе упразднено. Здѣсь слѣдуетъ только объяснить, что, согласно предписанію Главнаго Директора, Предѣдательствующаго въ Правительствен-

Artykuł 106.

Ustanowieni przy Senacie obrońcy do spraw kar-nych i cywilnych, zostają pod zwierzchnictwem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości. Bliższy nadzór nad czynnościami obrońców, w sprawach przez nich bronionych i nad porządnym biegiem tychże spraw, może Dyrektor Główny powierzyć czasowo lub stale jednemu z Naczelnym Prokuratorów.

DZIAŁ V.

O Archiwach Senatu.

Artykuł 107.

Przy Departamentach Warszawskich Rządzącego Senatu, jak i przy Ogólném ich Zebraniu, dla zachowywania aktów w sprawach stanowczo załatwionych, ustanowione jest Archiwum, pod nazwaniem: Warszawskiego Głównego Archiwum Senatu, nadzór którego-to Archiwum, Dyrektor Główny Sprawiedliwości jednemu z Naczelnym Prokuratorów powierza.

Uwaga. Artykuł ten, o ile dotyczy Ogólnego Zebrania Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, zmieniony został Najwyższym ukazem z dnia 14 (26) Marca 1861 r. (Dz. Pr. t. 57, str. 333), znoszącym toż Ogólne Zebranie. Tu tylko nadmienić wypada, że wedle reskryptu Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spra-

ной Комисіи Юстиціи, отъ 12 (24) Августа 1861 года, N. 15,287 ¹⁾, основанному на постановленіи Намѣстника въ Царствѣ, — объявленному въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 25 Іюля (6 Августа) 1861 года N. 4,796, архивъ Сената упраздненъ и дѣла его переданы: гражданскія въ архивъ IX-го, а уголовныя въ архивъ X Департаментовъ, дѣло же Общаго Собранія — въ архивъ Государственнаго Совѣта въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 108.

Помянутый архивъ составляется изъ Главнаго Сенатскаго Архивариуса и двухъ его Помощниковъ, съ нужнымъ при нихъ числомъ канцелярскихъ чиновъ. Въ семъ архивѣ хранятся и дѣла, производившіяся и оконченныя въ обоихъ Отдѣленіяхъ упраздненной Высшей Палаты Гражданскаго Суда.

Статья 109.

При каждомъ изъ Варшавскихъ Сената Департаментовъ и при Общемъ ихъ Собраніи состоятъ, сверхъ того, особые архивы для храненія дѣлъ, кои въ сихъ Департаментахъ производятся.

Примѣчаніе. По поводу Высочайшаго указа 14 (26) Марта 1861 года (Дневн. Зак. т. 57, стр. 332) объ упраздненіи Общаго Прав. Сената Департаментовъ Собранія, эта статья измѣнена въ способъ вышеизложенномъ.

¹⁾ См. приб. N. 152 (т. VIII, стр. 494).

введливости з дня 12 (24) Sierpnia 1861 roku, Nr. 15,287 ¹⁾, opartego na decyzji Namiestnika w Królestwie, odezwa Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej z dnia 25 Lipca (6 Sierpnia) 1861 roku, Nr. 4,796, objawionej, Archiwum Senatu zwinięte, zaś akta jego, dotyczące spraw cywilnych, — do Archiwum IX-go, kryminalnych — do Archiwum X-go Departamentu, a Ogólnego Zebrania — do Archiwum Rady Stanu Królestwa Polskiego odstapione zostały.

Artykuł 108.

Do składu osób przy pomienioném Archiwum zostających należą: Główny Archiwista Senatu, dwaj jego Pomocnicy i potrzebna liczba Kancelistów. W tém samém Archiwum zachowują się i akta spraw ukończonych w obu Wydziałach byłego Sądu Najwyższego.

Artykuł 109.

Przy każdym z Warszawskich Departamentów Senatu i przy Ogólném Zebraniu będą, oprócz tego, osobne Archiwa dla spraw w nich odbywanych.

Uwaga. Z powodu Najwyższego ukazu z dnia 14 (26) Marca 1861 r. (Dz. Pr. t. 57, str. 333), znoszącego Ogólne Zebranie Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, artykuł ten, w sposób, jak wyżej wskazano, zmieniony został.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 152 (t. VIII, str. 495).

Статья 110.

Сии архивы состоятъ въ завѣдываніи Оберъ-Прокуроровъ по принадлежности: при каждомъ изъ оныхъ находится Архивариусъ и нужное число Канцелярскихъ чиновъ.

Статья 111.

Архивариусъ Девятаго Сената Департамента имѣеть въ своемъ вѣдѣніи и библиотеку, находившуюся донинѣ при Апелляціонномъ Судѣ. На пополненіе сей библиотеки отпускается ежегодно сумма, штатомъ опредѣленная.

Статья 112.

При Варшавскихъ Сената Департаментахъ состоитъ также архивъ, учрежденный для храненія разныхъ актовъ, содержащихся въ бывшихъ прежняго времени метрикахъ, и дѣлъ разнаго рода, какъ нынѣ въ немъ находящихся, такъ и передаваемыхъ въ вѣдѣніе онаго.

Статья 113.

Сей архивъ, до дальнѣйшаго о немъ распоряженія, остается на томъ основаніи, на коемъ состоитъ нынѣ, и подѣ начальствомъ Главнаго Директора Юстиціи.

Статья 114.

Переводчики, состоящіе при Варшавскихъ Сената Департаментахъ, употребляются и для перевода, въ случаѣ надобности, актовъ, изъ упомянутаго архива выдаваемыхъ.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта,

(подписано) *Князь И. Васильчиковъ.*

Артыкулъ 110.

Archiwa te zostają pod zarządem właściwych Naczelných Prokuratorów; przy każdym z nich będzie Archiwista i potrzebna liczba Kancelistów.

Артыкулъ 111.

Archiwista Dziewiątego Departamentu Senatu za-
wiaduje biblioteką, znajdującą się obecnie przy Sądzie
Apellacyjnym. Na uzupełnienie onęj, asygnowaną będzie
corocznie suma etatem przeznaczona.

Артыкулъ 112.

Przy Warszawskich Departamentach Senatu znaj-
dować się także będzie Archiwum, ustanowione dla aktów,
pochodzących z dawnych metryk i rozmaitych aktów,
tak obecnie w niém złożonych, jako i następnie do niego
przesyłać się mogących.

Артыкулъ 113.

Archiwum powyższe, aż do nowych rozkazów, po-
zostaje na teraźniejszej stopie i pod zwierzchnictwem Dy-
rektora Głównego Sprawiedliwości.

Артыкулъ 114.

Tłomacze przy Warszawskich Departamentach Se-
natu, mają być używani w miarę potrzeby do tłumacze-
nia aktów, z Archiwum pomienionego wydawanych.

Prezes Rady Państwa,

(podpisano) *Książę H. Wasilczykow.*

Za zgodność tłumaczenia:

Minister Sekretarz Stanu, (podp.) *Ig. Turkull.*

5.

ПОЛОЖЕНИЕ О ПОРЯДКѢ ПРИНЕСЕНІЯ И РАЗСМОТРѢ-
НІЯ ЖАЛОБЪ НА РѢШЕНІЯ И ПРИГОВОРЫ СУДОВЪ
НИЗШЕЙ СТЕПЕНИ, КОТОРЫЕ ДОНЫНѢ ПОСТАНОВ-
ЛЯЕМЫ БЫЛИ ВЪ ПОСЛѢДНЕЙ ИНСТАНЦІИ.

(26 Марта 1842 года.)

На подлинномъ Собственною Его Императорска-
го Величества рукою написано:

„Быть по сему“

Въ С. Петербургѣ,
26 Марта 1842 года.

I. ВЪ ПОРЯДКѢ ГРАЖДАНСКАГО
СУДОПРОИЗВОДСТВА.

a) *Общія правила.*

Статья 1.

На рѣшенія, кои донынѢ Спорными Отдѣленіями Ми-
ровыхъ Судовъ постановляемы были въ послѣдней инстан-
ціи, допускаются жалобы въ Гражданскіе Трибуналы I-ой
Инстанціи.

5.

POSTANOWIENIE O SPOSOBIE ZANOSZENIA I ROZPO-
ZNAWANIA SKARG NA WYROKI, MOCĄ OSTATNIEJ IN-
STANCYI DOTĄD WYDAWANE.

(d. 26 Marca 1842 r.)

Na oryginale Własną Jego Cesarskiej Mości
ręką napisano:

„Tak ma być“.

w Petersburgu,
dnia 26 Marca 1842 roku.

I. Co do spraw cywilnych.

a) *Zasady ogólne.*

Artykuł 1.

Od wyroków w Wydziałach Spornych Sądów Poko-
ju, dotąd w ostatniej instancyi wydawanych, służyć ma
odwołanie się do Trybunałów Cywilnych I-jej Instancyi.

Статья 2.

Дѣла по жалобамъ на помянутыя рѣшенія, а равно и по жалобамъ на рѣшенія, постановляемыя въ I-ой инстанціи тѣми же Отдѣленіями Мировыхъ Судовъ, будутъ судимы Гражданскими Трибуналами окончательно, безъ допущенія дальнѣйшей жалобы.

Статья 3.

Въ дѣлахъ по спорамъ, кому изъ тяжущихся, до рѣшенія дѣла о правѣ собственности, владѣть недвижимымъ имуществомъ, въ чемъ бы ни состоялъ предметъ тяжбы, Гражданскіе Трибуналы постановляютъ рѣшенія только во второй инстанціи, т. е., съ допущеніемъ жалобъ на оныя въ Апелляціонный Судъ, котораго рѣшенія суть окончательныя.

Въ такомъ же порядкѣ постановляются рѣшенія и по прочимъ дѣламъ, въ 3-ей статьѣ устава Гражданскаго Судопроизводства означеннымъ, если цѣна тяжбы выше двухсотъ сорока рублей серебромъ.

Статья 4.

На рѣшенія, которыя донинѣ постановляемы были Гражданскими Трибуналами и Коммерческими Судами въ послѣдней инстанціи, допускаются жалобы въ Апелляціонный Судъ.

Статья 5.

По дѣламъ, въ коихъ цѣна предмета не превышаетъ шестисотъ рублей серебромъ, а равно и по дѣламъ о не-

Артикулъ 2.

Sprawy z odwołania się od powyższych wyroków, równie jak od wyroków przez Wydziały Sporne Sądów Pokoju w pierwszej instancji wydawanych, sądzone będą przez Trybunały Cywilne ostatecznie i dalsze od nich odwołanie się nie służy.

Артикулъ 3.

W sprawach jednak posesoryjnych, bez względu na wartość przedmiotu spornego, Trybunały Cywilne będą stanowić w drugiej tylko instancji, to jest, z wolnѣm odwołaniem się od ich wyroków do Sądu Apellacyjnego, którego wyroki będą ostatecznymi.

Toż samo miejsce mieć będzie i co do wyroków w innych sprawach, w art. 3 Kodeksu postępowania cywilnego wymienionych, gdzie wartość przedmiotu spornego dwieście czterdzieści rubli srebrem przenosi.

Артикулъ 4.

Od wyroków wydawanych dotąd w ostatniej instancji przez Trybunały Cywilne I-jej Instancji i Trybunały Handlowe, służy odwołanie się do Sądu Apellacyjnego.

Артикулъ 5.

Sąd Apellacyjny, co do spraw, w przedmiotach 600 rubli srebrem nieprzenoszących, jakoteż w spra-

движимомъ имуществѣ, приносящемъ не болѣе тридцати рублей серебромъ въ годъ дохода, Апелляціонный Судъ постановляетъ рѣшенія въ послѣдней инстанціи, безъ допущенія жалобы въ Сенатъ.

По всѣмъ прочимъ дѣламъ Апелляціонный Судъ постановляетъ рѣшенія во второй инстанціи.

Статья 6.

Ни Гражданскіе Трибуналы, ни Апелляціонный Судъ не могутъ постановлять никакого въ послѣдней инстанціи рѣшенія, безъ выслушанія предварительно предложенія Прокурора, которое онъ обязанъ учинить непосредственно послѣ представленія дѣла Защитниками тяжущихся. Предложеніе Прокурора должно заключать въ себѣ существенныя обстоятельства дѣла, объясненіе точной силы постановленій закона, тяжущимися сторонами приводимыхъ, указаніе возникающихъ изъ существа дѣла вопросовъ, разрѣшенія требующихъ, и наконецъ мнѣніе Прокурора, какое, на основаніи законовъ, слѣдуетъ постановить рѣшеніе.

Статья 7.

Въ Апелляціонномъ Судѣ, по дѣламъ окончательному его рѣшенію подлежащимъ, Прокуроръ обязанъ учинить свое предложеніе письменно, по предварительномъ сообщеніи ему актовъ дѣла. Но въ Гражданскихъ Трибуналахъ I-й Инстанціи Прокуроръ можетъ дѣлать предложенія изустно, въ тѣхъ случаяхъ, въ коихъ, на основаніи Устава Гражданскаго Судопроизводства, акты дѣла ему предварительно не сообщаются.

wach o nieruchomości, nie więcej jak 30 rubli srebrem dochodu rocznego przynoszące, ma odtąd stanowić w ostatniej instancyi, bez możności odwołania się do Senatu.

Wszelkie inne sprawy sędzić będzie mocą drugiej instancyi.

Artykuł 6.

Żaden wyrok nie może być mocą ostatecznej instancyi przez Trybunały Cywilne lub Sąd Apellacyjny wydany, bez poprzedniego wysłuchania wniosków Prokuratora, które tenże zaraz po wprowadzeniu sprawy przedstawić jest w obowiązku. Wnioski te obejmować powinny główne okoliczności czynu, rozbiór przepisów prawa przez strony przytaczanych, stanowcze pytania prawne, jakie z istoty sprawy wynikają, i zdanie Prokuratora, jaki wyrok na zasadzie praw wydać wypada.

Artykuł 7.

W Sądzie Apellacyjnym, w sprawach, które tenże ma rozpoznawać mocą ostatecznej instancyi, Prokurator winien złożyć wnioski na piśmie, za poprzednią komunikacją akt. W Trybunałach I-jej Instancyi wszakże, w sprawach, w których komunikacja akt podług przepisów Kodeksu postępowania nie ma miejsca, wnioski Prokuratora mogą być ustnie czynione.

Статья 8.

Апелляціонный Судъ въ дѣлахъ, подлежащихъ сужденію его во второй инстанціи, можетъ повелѣть безотсрочное исполненіе своихъ рѣшеній, за поручительствомъ, стороною представляемымъ, или же и безъ поручительства. Онъ властенъ опредѣлить сіе не только въ тѣхъ случаяхъ, въ которыхъ Гражданскіе Трибуналы I-ой Инстанціи имѣютъ право предписать безотсрочное исполненіе своихъ рѣшеній, но и тогда, когда оказывается изъ существа дѣла, что отсрочка исполненія можетъ имѣть послѣдствіемъ невознаградимую потерю, или же вовсе уничтожить дѣйствіе постановленнаго рѣшенія.

Статья 9.

Прокуроръ при Апелляціонномъ Судѣ, донинѣ носившій названіе Генеральнаго Прокурора, именуется Прокуроромъ Апелляціоннаго Суда.

b) Постановленія временныя, относящіяся къ дѣламъ, по которымъ послѣдовали рѣшенія до обнародованія настоящаго Положенія.

Статья 10.

По дѣламъ, кои рѣшены Апелляціоннымъ Судомъ до обнародованія настоящаго Положенія, допускаются жалобы въ Правительствующій Сенатъ, въ чемъ бы ни состоялъ предметъ тяжбы, если жалующійся не пропустилъ

Артыкулъ 8.

W sprawach sądzonych w drugiej instancji, Sąd Apellacyjny może postanowić tymczasową egzekucyą swoich wyroków, za złożeniem przez stronę kaucyi lub bez takowej, nietylko w przypadkach, w których Trybunały Cywilne I-jej Instancji mają prawo wyrokować tymczasową egzekucyą, pomimo apellacyi, lecz w każdym razie, gdy okaże się ze sprawy, iż zwłoka w wykonaniu może pociągnąć szkodę nie do wynagrodzenia, lub skutek wydanego wyroku udaremnić.

Артыкулъ 9.

Prokurator przy Sądzie Apellacyjnym, zwany Prokuratorem Jeneralnym, nosić będzie odtąd tytuł Prokuratora przy Sądzie Apellacyjnym.

b) Przepisy przechodnie względem spraw, przed ogłoszeniem niniejszego postanowienia osądzonych.

Артыкулъ 10.

W sprawach osądzonych przez Sąd Apellacyjny po dzień ogłoszenia niniejszego postanowienia, służyć będzie odwołanie się do Rządzącego Senatu, bez względu

срока, который былъ опредѣленъ на принесеніе жалобы въ упраздненную нынѣ Высшую Палату Гражданскаго Суда.

Статья 11.

Жалобы на рѣшенія Апелляціоннаго Суда, упраздненной Высшею Палатою Гражданскаго Суда разсмотрѣнныя и въ оной признанныя неосновательными, а затѣмъ устраненныя ею, не могутъ быть вновь приносимы Сенату.

Статья 12.

Дѣла, поступившія въ упраздненную Высшую Палату Гражданскаго Суда, по жалобамъ въ узаконенный срокъ, предъ обнародованіемъ настоящаго Положенія принесеннымъ, исключая лишь тѣхъ, кои къ слушанію уже приготовлены и въ реестръ слѣдующихъ къ докладу дѣлъ вписаны, будутъ обращены, для разсмотрѣнія, въ тѣ Суды, которыхъ вѣдомству они настоящимъ Положеніемъ предоставлены, и именно: въ Гражданскіе Трибуналы I-й Инстанціи, если жалоба принесена на рѣшеніе Спорнаго Отдѣленія Мiroваго Суда; въ Апелляціонный Судъ, если жалоба принесена на рѣшеніе Гражданскаго Трибунала или Коммерческаго Суда.

Статья 13.

Когда же рѣшеніе, на которое въ упраздненной Высшей Палатѣ Гражданскаго Суда принята жалоба, послѣдовало въ Апелляціонномъ Судѣ, то дѣло, въ чемъ бы ни состоялъ предметъ онаго, подлежитъ сужденію Девятаго Департамента Правительствующаго Сената, на основаніи правилъ, для сего Департамента постановленныхъ.

na przedmiot sprawy, jeżeli termin dla odwołania się do byłego Sądu Najwyższego nie upłynął.

Artykuł 11.

Rekursa od wyroków Sądu Apellacyjnego przez były Sąd Najwyższy odrzucone, nie mogą być na nowo занoszane do Senatu.

Artykuł 12.

Sprawy, w których rekursa do byłego Sądu Najwyższego, w czasie prawem przepisany, przed ogłoszeniem obecnego postanowienia były podane, z wyłączeniem takich, które do sądenia przygotowane i na wokandę wpisane zostały, mają być rozpoznawane w Sądach podług tegoż postanowienia właściwych, to jest: w Trybunałach Cywilnych I-jej Instancji, jeżeli rekurs занiesiony był od wyroku Wydziału Spornego Sądu Pokoju; w Sądzie Apellacyjnym, jeżeli rekurs był занiesiony do wyroku w Trybunale Cywilnym lub Handlowym zapadłego.

Artykuł 13.

Jeżeli wyrok, przeciw któremu przyjęty został rekurs w byłym Sądzie Najwyższym, wydany był przez Sąd Apellacyjny, sprawa, bez względu na jej przedmiot, osądzona będzie przez Departament Dziewiąty Rządzącego Senatu, na zasadzie przepisów dla tegoż Departamentu wskazanych.

Статья 14.

По дѣламъ, въ предыдущей 12-й статьѣ означеннымъ, Суды, коихъ разсмотрѣнію они должны подлежать, обязаны постановить рѣшенія на основаніи правилъ, предписанныхъ для разсмотрѣнія дѣлъ, въ оныя поступающихъ, въ обыкновенномъ порядкѣ по жалобамъ на рѣшенія Судовъ низшей степени. Рѣшенія вышеупомянутыхъ Судовъ, по таковымъ дѣламъ, суть окончательныя, но не могутъ быть постановлены безъ выслушанія Прокурора, сообразно съ тѣмъ, что опредѣляется въ статьѣ 7-й.

Статья 15.

Если въ упраздненной Высшей Палатѣ Гражданскаго Суда, до обнародованія настоящаго положенія, не послѣдовало постановленія касательно принятія или непринятія жалобы, въ узаконенный срокъ принесенной, то приостанавливается исполненіе рѣшенія, на которое принесена таковая жалоба, по доставленіи истцомъ позова отвѣтчику о явкѣ въ Судъ, какой подлежитъ, по предшедшей 12-й статьѣ, съ приложеніемъ къ позову засвидѣтельствованія Старшаго Оберъ-Секретаря Девятаго Сената Департамента о днѣ подачи жалобы. Объ исполненіи рѣшенія безотсрочно, не смотря на поданную жалобу, приносится просьба тѣмъ порядкомъ, какой учрежденъ въ Судѣ, ко его разсмотрѣнію подлежитъ дѣло.

Статья 16.

Дѣла, въ упраздненной Высшей Палатѣ Гражданскаго Суда, до обнародованія настоящаго Положенія къ слу-

Artykuł 14.

Sprawy, w art. 12 wymienione, sądzone będą w ostatniej instancji, podług prawideł właściwych Sądom, w których będą rozpoznawane, i po wysłuchaniu wniosków Prokuratora, jak to wyżej w art. 7 postanowiono.

Artykuł 15.

Jeżeli rekursa założone w czasie właściwym, przed ogłoszeniem niniejszego postanowienia, nie były jeszcze w Sądzie Najwyższym rozpoznane i Sąd względem ich przyjęcia lub odrzucenia nie wyrzekł, doręczenie pozwu przed Sąd, podług art. 12 właściwy, z zaświadczeniem Starszego Pisarza IX-go Departamentu Senatu o dacie podania rekursu, wstrzyma egzekucją wyroku zaskarżonego. O dodanie tymczasowej egzekucyi wolno będzie czynić wnioski w formie właściwej temu Sądowi, który ma sprawę rozpoznawać.

Artykuł 16.

Sprawy w byłym Sądzie Najwyższym po dzień ogłoszenia niniejszego postanowienia do osądzenia przygoto-

шанію приготовленныя и въ реестръ слѣдующихъ къ докладу дѣлъ вписанныя, подлежатъ сужденію Девятаго Департамента Сената, на основаніи правилъ, для сего Департамента постановленныхъ, въ чемъ бы ни состоялъ предметъ тяжбы.

Статья 17.

Списокъ дѣламъ въ предшедшихъ 12 и 13 ст. означеннымъ, съ точнымъ и яснымъ изложеніемъ содержанія ихъ, имѣетъ быть три раза опубликованъ въ официальной и другихъ газетахъ: сіи публикаціи должны слѣдовать одна за другою чрезъ десять дней. Если въ продолженіе осьмнадцати мѣсяцевъ со дня послѣдняго опубликованія помянутого списка въ официальной газетѣ, дѣло, въ списокъ томъ значащееся, не будетъ въ томъ судебномъ мѣстѣ, гдѣ, на основаніи настоящаго Положенія, слѣдуетъ, приготовлено къ слушанію и въ реестръ слѣдующихъ къ докладу дѣлъ вписано, то жалоба, принесенная на послѣдовавшее по такому дѣлу рѣшеніе, теряетъ свое дѣйствіе, и всѣ ея послѣдствія прекращаются съ истеченіемъ помянутыхъ осьмнадцати мѣсяцевъ.

II. Въ порядкѣ уголовного судопроизводства.

a) *Общія правила.*

Статья 18.

На приговоры, которые донинѣ были постановляемы Судами Простой Полиціи въ первой и послѣдней инстан-

wane i na wokandach znajdujące się, będą sądzone, bez względu na ich przedmiot, w Wydziałach Departamentu IX-go, podług przepisów temuż Departamentowi właściwych.

Artykuł 17.

Dokładny spis spraw w artykułach 12 i 13 wymienionych, ma być niezwłocznie po trzykroć w przerwach dziesięciodniowych w Gazecie Rządowej i innych pismach publicznych ogłoszony. Jeżeli w ośmnaście miesięcy od dnia umieszczenia ostatniego ogłoszenia w Gazecie Rządowej, sprawa w tym spisie umieszczona nie będzie przygotowana i jako taka do rejestrów właściwego Sądu wpisana, odwołanie się od wyroku w sprawie téj wydanego, ma być uważane za nie byłé, i wszelkie skutki z odwołania się z upływem tego czasu ustaną.

II. Co do spraw karnych.

a) *Zasady ogólne.*

Artykuł 18.

Od wyroków przez Sądy Policji Prostej, mocą pierwszej i ostatniej instancyi dotąd wydawanych, służyć bę-

ции, допускаются жалобы въ Суды Исправительной Полиции. Сии Суды, по разсмотрѣніи оныхъ, постановляютъ приговоры окончательные.

Статья 19.

На приговоры, которые донинѣ были постановляемы Судами Исправительной Полиции во второй и послѣдней инстанціи, допускаются жалобы въ Уголовные Суды. Сии Суды, по разсмотрѣніи оныхъ, постановляютъ приговоры окончательные.

Статья 20.

На приговоры, которые донинѣ были постановляемы Уголовными Судами во второй и послѣдней инстанціи, допускаются жалобы въ Судъ Апелляціонный. Сей Судъ, по разсмотрѣніи оныхъ, постановляетъ приговоры окончательные.

Статья 21.

Дѣла, по которымъ Уголовные Суды донинѣ постановляли приговоры въ первой и послѣдней инстанціи, а по сему и дѣла о тяжкихъ преступленіяхъ, въ 3-й статьѣ Высочайшаго указа 4 (16) Іюня 1834 года не упомянутыхъ, имѣютъ, по жалобѣ подсудимаго, или протесту Прокурора, подлежать разсмотрѣнію Апелляціоннаго Суда. Сей Судъ по онымъ дѣламъ постановляетъ приговоры во второй инстанціи.

Статья 22.

На приговоры, постановляемые Апелляціоннымъ Судомъ во второй инстанціи, допускаются жалобы въ Пра-

dzie odwołanie się do Sądów Policji Poprawczej, które w tych przypadkach w ostatecznej instancji stanowią.

Artykuł 19.

Od wyroków przez Sądy Policji Poprawczej mocą drugiej i ostatniej instancji dotąd wydawanych, służyć będzie odwołanie się do Sądu Kryminalnego, który w tych przypadkach w ostatecznej instancji ma stanowić.

Artykuł 20.

Od wyroków dotąd w drugiej i ostatniej instancji przez Sądy Kryminalne wydawanych, służyć będzie odwołanie się do Sądu Apellacyjnego, który w tych przypadkach stanowi ostatecznie.

Artykuł 21.

Sprawy sądzone dotąd przez Sądy Kryminalne w pierwszej i ostatniej instancji, a ztąd sprawy co do wszystkich zbrodni w art. 3-m Najwyższego ukazu z dnia 4 (16) Czerwca 1834 r. niewymienionych, ulegać mają, z odwołania się obwinionego lub Prokuratora, rozpoznaniu Sądu Apellacyjnego, który wyrokować w nich będzie w drugiej instancji.

Artykuł 22.

Od wyroków Sądu Apellacyjnego w drugiej instancji wydawanych, służyć ma odwołanie się do Rządzące-

вительствующий Сенатъ. Онѣ поступаютъ въ Сенатъ тѣмъ порядкомъ, какой установленъ для жалобъ, приносимыхъ Судамъ высшей степени на приговоры Судовъ низшей степени.

Статья 23.

Жалобы въ Сенатъ на Апелляціонный Судъ, а равно жалобы въ Суды высшей степени на Суды низшей, допускаются не только въ тѣхъ случаяхъ, когда подсудимый присужденъ къ наказанію, но и когда онъ оправданъ не вполне, или же хотя вполне оправданъ, но присужденъ къ уплатѣ судебныхъ издержекъ.

Статья 24.

Срокъ для подачи жалобы опредѣляется вообще пятнадцатидневный, считая съ того дня, въ который подсудимому, надлежащимъ порядкомъ, объявленъ приговоръ Суда со всѣми уваженіями, на коихъ онъ основанъ. По истеченіи сего пятнадцати-дневнаго срока, никакая жалоба не допускается.

Статья 25.

На опредѣленіе Суда Исправительной Полиціи, коимъ постановляется содержать подсудимаго, въ продолженіе слѣдствія, подъ стражею, подсудимый можетъ принести жалобу Уголовному Суду, а на опредѣленіе Суда Уголовнаго—Суду Апелляціонному; но срокъ для принесенія жалобы, въ обоихъ случаяхъ есть трехдневный, считая со дня объявленія опредѣленія Суда подсудимому.

На опредѣленіе, какое Апелляціоннымъ Судомъ постановлено будетъ, не допускается жалобъ.

го Сенату. Одwołania się takowe zanoszone będą do Senatu, w sposobie przepisany dla odwołań się do wyższych Sądów od wyroków Sądów niższych.

Artykuł 23.

Odwołanie się do Senatu od wyroku Sądu Apellacyjnego, równie jak odwołanie się od wyroków Sądów niższych do wyższych instancji, służyć będzie skazanym czy to na karę, czy to jedynie na ponoszenie kosztów, jak równie i niezupełnie uniewinnionym.

Artykuł 24.

Termin do odwołania się ma być w ogólności piętnastodniowy, od daty protokularnego ogłoszenia obwionemu wyroku z zasadami onego. Po upływie tego terminu odwołanie się miejsca mieć nie może.

Artykuł 25.

Od decyzji Sądu Policji Poprawczej, stanowiącej zatrzymanie obwionego w toku śledztwa w domu badania, obwionony może się odwołać do Sądu Kryminalnego, a od decyzji Sądu Kryminalnego — do Sądu Apellacyjnego. Termin do odwołania się w obu przypadkach jest trzechdniowy, licząc od dnia ogłoszenia decyzji obwionemu.

Dalsze odwołanie się od decyzji w téj mierze Sądu Apellacyjnego, nie ma miejsca.

Статья 26.

Прокуроръ Апелляціоннаго Суда можетъ протестовать противъ приговоровъ всякаго рода, постановляемыхъ Апелляціоннымъ Судомъ во второй инстанціи. Срокъ для представленія протеста опредѣляется тридцати-дневный, считая со дня провозглашенія приговора въ засѣданіи Суда.

Въ случаѣ протеста со стороны Прокурора, подлежащий, до воспослѣдованія приговора о немъ въ Правительствующемъ Сенатѣ, остается въ томъ положеніи, въ какомъ находился до постановленія приговора Апелляціоннаго Суда.

Статья 27.

Прокуроръ Апелляціоннаго Суда можетъ, во всякомъ положеніи дѣла, протестовать и противъ постановленій Апелляціоннаго Суда, въ чемъ бы оныя ни состояли, когда находятъ ихъ противными закону, или порядку судопроизводства.

Статья 28.

Права, предоставляемыя Прокурору Апелляціоннаго Суда, въ предшедшихъ 26 и 27 статьяхъ, принадлежатъ и Прокурорамъ Уголовныхъ Судовъ и Помощникамъ ихъ, при Судахъ Исправительной Полиціи состоящимъ, по дѣламъ о преступленіяхъ всякаго рода. Но противъ постановленій, коими освобождается обвиненный отъ предварительнаго задержанія подъ стражею, какъ Прокуроры, такъ и Помощники ихъ обязаны представить протестъ въ продолженіи трехъ дней, считая со дня провозглашенія такового постановленія въ засѣданіе Суда.

Артикулъ 26.

Prokurator przy Sądzie Apellacyjnym mocen jest odwoływać się od wszelkich wyroków, przez Sąd Apellacyjny w drugiej instancyi wydawanych, a to w przeciągu dni trzydziestu od ogłoszenia wyroku na posiedzeniu Sądu.

W razie zaszłego odwołania się ze strony Prokuratora, obwiniony, dopóki Senat w sprawie jego wyroku nie wyda, zostaje w położeniu, w jakim był przed zapadnięciem wyroku Sądu Apellacyjnego.

Артикулъ 27.

Prokurator przy Sądzie Apellacyjnym mocen jest równie odwoływać się w każdym stanie sprawy od wszelkich decyzji przez tenże Sąd wydawanych, skoro je uważa przeciwnymi przepisom prawa lub postępowania sądowego.

Артикулъ 28.

Prawo odwoływania się, nadane w artykułach 26 i 27 Prokuratorowi przy Sądzie Apellacyjnym, służy także Prokuratorom przy Sądach Kryminalnych i Podprokuratorom przy Sądach Poprawczych co do wszelkich zbrodni i występków. Od decyzji jednak, w skutku których obwiniony ma być wolny od tymczasowego zatrzymania, odwołanie się Prokuratora lub Podprokuratora w przeciągu dni trzech od daty ogłoszenia decyzji na posiedzeniu Sądu nastąpić winno.

Статья 29.

Помощники Прокуроровъ, при Судахъ Исправительной Полиціи состоящіе, могутъ равномѣрно протестовать и противъ приговоровъ Судовъ Простой Полиціи, когда оныя превышаютъ степень предоставленной симъ Судамъ власти. Срокъ для представленія сихъ протестовъ есть десяти-дневный, считая со дня, въ который, установленнымъ порядкомъ, дошло до нихъ свѣдѣніе о таковомъ приговорѣ.

Статья 30.

Ни по какому дѣлу не можетъ быть постановленъ приговоръ въ послѣдней инстанціи безъ выслушанія предложенія Прокурора, въ которомъ онъ долженъ представить существо дѣла, изъяснить главныя онаго обстоятельства, какъ противъ, такъ и въ пользу подсудимаго; изъяснить точную силу законовъ, къ дѣлу относящихся, и изложить свое, на основаніи оныхъ, заключеніе.

Статья 31.

Апелляціонный Судъ, какъ въ случаѣ жалобы подсудимаго на приговоръ его, такъ и въ случаѣ протеста со стороны Прокурора, обязанъ препроводить все дѣлопроизводство къ Оберъ-Прокурору Десятаго Департамента Сената.

Статья 32.

Дворяне потомственные и личные и все вообще лица, пожалованныя орденами и знаками отличія, дѣти и жены личныхъ дворянъ, занимающихъ или занимавшихъ дол-

Artykuł 29.

Mocni są także Podprokuratorowie przy Sądach Poprawczych odwoływać się i od wyroków Sądów Policyi Prostej, nad zakres ich władzy wydanych, a to w przeciągu dni dziesięciu od chwili dojścia tych wyroków do ich wiadomości drogą właściwą.

Artykuł 30.

W żadnej sprawie wyrok wydany być nie może w ostatniej instancji, bez wysłuchania wniosków Prokuratora; w wnioskach tych Prokurator przedstawić winien istotę sprawy, z rozbiorem głównych okoliczności, tak przeciwko obwinionemu walczących, jakoteż na obronę jego służyć mogących, tudzież z wyjaśnieniem właściwego znaczenia przepisów prawa, do przypadku stosownych, i ze zdaniem, jaki, na zasadzie praw, wyrok postanowić wypada.

Artykuł 31.

Sąd Apellacyjny, w razie odwołania się, bądź przez obwinionego, bądź przez Prokuratora, odsyła akta sprawy Naczelnemu Prokuratorowi przy Departamencie X-m Senatu.

Artykuł 32.

Szlachta dziedziczna i osobista, wszelkie w ogólności osoby ozdobione orderami lub znakami honorowemi, dzieci i żony szlachty osobistej, która sprawowała albo

жности VII и VIII разрядовъ, а равно и почетные граждане, по преступленіямъ всякаго рода, подлежатъ сужденію Уголовныхъ Судовъ въ первой инстанціи, съ допущеніемъ жалобъ въ Судъ Апелляціонный, какъ Судъ второй инстанціи, а на приговоры Апелляціоннаго Суда — въ Десятый Сената Департаментъ.

Статья 33.

Если дворяне и другія лица, въ предшедшей 32-ой статьѣ означенныя, присуждаются Уголовными Судами къ лишенію дворянскаго достоинства, орденовъ и знаковъ отличія, или же къ лишенію, либо ограниченію правъ состоянія; то дѣла о нихъ представляются на ревизію въ Апелляціонный Судъ, а по постановленіи симъ Судомъ приговора — въ Правительствующій Сенатъ, хотябы ни осужденный жалобы на приговоръ не приносилъ, ни Прокуроръ противъ приговора не протестовалъ. Приговоры помянутыхъ Судовъ не приводятся въ исполненіе, доколѣ изъ Правительствующаго Сената не будетъ получено надлежащее о томъ предписаніе.

Статья 34.

Просьбы о помилованіи, приносимыя приговоренными къ наказанію, и обстоятельства, приводимыя ими въ свое извиненіе, должны тѣми изъ приговоренныхъ къ наказанію, кои не подвергнуты заключенію, представлены быть въ десятидневный срокъ, считая со дня объявленія имъ состоявшагося о нихъ приговора и уваженій, на коихъ онъ основанъ. По прошествіи сего срока, просьбы о помилованіи уже не приемятся. Сіе объясняется осужден-

справује уряды VII lub VIII klasy, również i obywatele pocześni, sążeni będą co do wszelkich występków, przez Sądy Kryminalne w pierwszej instancyi, z wolném odwołaniem się do Sądu Apellacyjnego, jako do Sądu drugiej instancyi, a od wyroków Sądu Apellacyjnego — do X-go Departamentu Rządzącego Senatu.

Атыкул 33.

Справы карне, co do przestępstw popełnionych przez szlachtę i inne osoby w art. 32 wymienione, w których nastąpiłoby skazanie na utratę szlachestwa, orderów lub znaków honorowych, albo też na utratę lub ograniczenie praw stanu, powinny być wnoszone, przed wykonaniem wyroków, na rewizyą do Sądu Apellacyjnego, a następnie do Rządzącego Senatu, chociażby ani skazany, ani Prokurator od wyroku się nie odwołał.

Артыкул 34.

Powody odwołania się do łaski, mają być podane przez osądzzonego, na wolności zostającego, w przeciągu dni dziesięciu, od daty ogłoszenia mu protokularnie wyroku, wraz z zasadami takowego. Po upływie tego terminu, odwołanie się do łaski nie będzie przyjętém. Przy pomienioném ogłoszeniu wyroku, skazany ma być zawiadomiony o terminie służącym mu do odwołania się do łaski, i w protokule uczynioną będzie wzmianka o udzie-

ному при самомъ объявленіи приговора и въ протоколѣ о томъ объявленіи означается, что объ узаконенномъ десятидневномъ срокѣ и непринятіи просьбы, по прошествіи онаго, подеудимый былъ предваренъ. Отъ лицъ, подвергнутыхъ заключенію, приемятся просьбы о помилованіи на существующихъ правилахъ.

b) Постановленія временныя, относящіяся къ дѣламъ, по которымъ послѣдовали приговоры до обнародованія настоящаго Положенія.

Статья 35.

За упраздненіемъ Кассационныхъ Отдѣленій Апелляціоннаго Суда, составлявшихъ донинѣ Высшій Уголовный Судъ въ Царствѣ, всѣ дѣла, поступившія въ сей Судъ по жалобамъ, до обнародованія настоящаго Положенія принесеннымъ, за исключеніемъ лишь дѣлъ, къ слушанію уже приготовленныхъ и въ реестръ слѣдующихъ къ докладу вписанныхъ, обращены будутъ въ Суды, коихъ вѣдомству оныя настоящимъ Положеніемъ предоставлены, и именно: въ Суды Исправительной Полиціи, если жалоба принесена на приговоръ Суда Простой Полиціи; въ Суды Уголовные, если жалоба принесена на приговоръ Суда Исправительной Полиціи; въ Судъ Апелляціонный, если жалоба принесена на приговоръ Уголовнаго Суда, во второй инстанціи послѣдовавшій.

Статья 36.

Разсмотрѣнію Апелляціоннаго Суда подлежатъ также приговоры Уголовныхъ Судовъ, въ первой и послѣдней

ленію му тѣй wiadomości. Odwołania się do łaski osądzonych, w więzieniu zostających, przyjmowane będą podług przepisów dotąd obowiązujących.

b) Przepisy przechodnie względem spraw, przed ogłoszeniem niniejszego postanowienia osądzonych.

Artykuł 35.

Sprawy, w których rekursa przed ogłoszeniem obecnego postanowienia zostały podane do zniesionej Najwyższej Kryminalnej Instancji, jeżeli do tѣj daty nie były przygotowane do osądzenia i wpisane na wokandę, mają być odesłane pod rozpoznanie Sądów, podług tegoż postanowienia właściwych, to jest: Sądów Policyi Poprawczej, jeżeli odwołanie się zaszło od wyroku Sądu Policyi Prostej; Sądów Kryminalnych, jeżeli rekurs był zanesiony od wyroku Sądu Policyi Poprawczej; Sądu Apellacyjnego, jeżeli rekurs podany został od wyroku Sądu Kryminalnego w drugiej instancji zapadłego.

Artykuł 36.

Sprawy z rekursów podanych przed ogłoszeniem niniejszego postanowienia do zniesionej Najwyższej Instan-

инстанціи состоявшіеся, какъ тѣ, на которые, до обнаруженія настоящаго Положенія, принесены жалобы въ упраздненный Высшій Уголовный Судъ, такъ и тѣ, на кои будутъ оныя принесены въ срокъ, какой донинѣ для сего быть опредѣленъ.

Статья 37.

Если самимъ Апелляціоннымъ Судомъ, въ качествѣ второй уголовной инстанціи, постановленъ приговоръ, на который, до обнаруженія настоящаго Положенія, принесена жалоба въ упраздненный Высшій Уголовный Судъ; то дѣло, во всякомъ случаѣ, поступаетъ на разсмотрѣніе Десятаго Департамента Сената.

Статья 38.

По дѣламъ, въ предшедшихъ 35-й и 36-й статьяхъ означеннымъ, Суды, коихъ разсмотрѣнію оныя подлежатъ будутъ, обязаны постановить приговоры на основаніи правилъ, предписанныхъ для разсмотрѣнія дѣлъ, поступающихъ, въ обыкновенномъ порядкѣ, по жалобамъ на приговоры Судовъ низшихъ инстанцій. Приговоры оныхъ Судовъ по тѣмъ дѣламъ будутъ окончательные, но не могутъ быть постановлены безъ выслушанія предварительно Прокурора, сообразно съ тѣмъ, что опредѣляется выше, въ статьѣ 30-ой.

Статья 39.

Дѣла, въ упраздненный Высшій Уголовный Судъ по жалобамъ на приговоры Судовъ Простой Полиціи, Судовъ Исправительныхъ и Судовъ Уголовныхъ поступившія, къ

еци Криминалнѣй, przeciw wyrokom Sądu Kryminalnego w pierwszej i ostatniej instancji zapadłym, ulegają rozpoznaniu Sądu Apellacyjnego. Wyroki Sądów Kryminalnych, w pierwszej i ostatniej instancji przed ogłoszeniem niniejszego postanowienia zapadłe, względem których czas odwołania się do Najwyższej Instancji Kryminalnej jeszcze nie upłynął, ulegać również będą rozpoznaniu Sądu Apellacyjnego.

Artykuł 37.

Jeżeli zaskarżony przed ogłoszeniem niniejszego postanowienia wyrok, wydany był przez Sąd Apellacyjny, jako drugą instancją kryminalną, sprawa w każdym razie przechodzi pod zawyrokowanie Departamentu X-go Senatu.

Artykuł 38.

Sprawy w art. 35 i 36 wymienione, sądzone być mają w ostatniej instancji, podług prawideł właściwych Sądowi, w których będą rozpoznawane, i po wysłuchaniu wniosków Prokuratora, jak to wyżej w art. 30 postanowiono.

Artykuł 39.

Wszelkie sprawy z rekursów od wyroków Sądów Policyi Prostej, Sądów Poprawczych i Sądów Kryminalnych do Najwyższej Instancji Kryminalnej занесionych, któ-

слушанию въ ономъ приготовленныя и въ реестръ слѣдующихъ къ докладу вписанныя, подлежатъ, всѣ безъ изъятія, разсмотрѣнію и рѣшенію Апелляціоннаго Суда въ послѣдней инстанціи.

Предсѣдатель Государственнаго Совѣта,

(подписалъ) *Князь И. Васильчиковъ.*

6.

ПРЕДПИСАНІЕ, ИЗВѢЩАЮЩЕЕ ОБЪ УТВЕРЖДЕНІИ
ВНУТРЕННЯГО УСТРОЙСТВА И ВРЕМЕННЫХЪ ПРА-
ВИЛЬ ДЛЯ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА.

(8 (20) Сентября 1842 года.)

Господину Главному Директору Юстиціи.

Утвердивъ исправленныя, согласно сдѣланному мною измѣненіямъ и дополненіямъ, проекты:

- 1) о внутреннемъ производствѣ дѣлъ въ Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментахъ;
- 2) о временныхъ распоряженіяхъ касательно передачи дѣлъ изъ 6. Высшей Палаты Суда и Кассационныхъ Отдѣленій Апелляціоннаго Суда въ помянутые Департаменты, —

re do osądzenia przygotowane i na wokandę wpisane zostały, sądzone będą mocą ostatecznej instancji przez Sąd Apellacyjny.

Prezes Rady Państwa,
(podpisano) *Książę H. Wasilczykow.*

Za zgodność tłumaczenia:

Minister Sekretarz Stanu, (podp.) *Ig. Turkull.*

6.

RESKRYPT ZAWIADAMIAJĄCY O ZATWIERDZENIU
WEWNĘTRZNEGO URZĄDZENIA I PRZEPISÓW PRZE-
CHODNICH DLA RZĄDZĄCEGO SENATU.

(d. 8 (20) Września 1842 r.)

do

Dyrektora Głównego Sprawiedliwości.

Zatwierdziwszy sprostowane, podług uczynionych przezemnie zmian i dopełnień, projektu:

- 1) wewnętrznego urzędu dla Warszawskich Rządzącego Senatu Departamentów;
- 2) przepisów przechodnich dla przeniesienia spraw po byłym Sądzie Najwyższej Instancji, oraz Wydziałach Kasacyjnych Sądu Apellacyjnego, do tychże Departamentów, —

вмѣняю Вашему Превосходительству въ обязанность надлежащее обнародованіе, сообщеніе Варшавскимъ Департаментамъ и приведеніе въ дѣйствіе сихъ распоряженій.

Съ истеченіемъ 1843 года, Ваше Превосходительство не оставите представить мнѣ особый рапортъ, нѣтъ ли какихъ, опытомъ обнаруженныхъ, неудобствъ или затрудненій, проистекающихъ изъ предписаннаго для производства дѣлъ порядка, и вмѣстѣ съ симъ предложить мѣры, къ устранинію оныхъ относящіяся.

Варшава, 8 (20) Сентября 1842 года.

Намѣстникъ, Генералъ-Фельдмаршалъ,

(подписано) *Князь Варшавскій.*

7.

ПРАВИЛА О ВНУТРЕННЕМЪ ПРОИЗВОДСТВѢ ДѢЛЪ
ВЪ ВАРШАВСКИХЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА
ДЕПАРТАМЕНТАХЪ.

Въ развитіе Высочайше утвержденнаго въ 26-й день Марта 1842 года, Учрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ Девятаго и Десятаго и Общаго ихъ Собранія, а также Высочайше утвержденнаго того же числа Положенія, о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣшенія и приговоры Судовъ низшей степени, которыя донинѣ постановляемы

полюю JW. Panu ogłoszenie, zakomunikowanie Warszawskim Departamentom i wprowadzenie w wykonanie nowo wydających się urzędzeń.

Z upływem 1843 roku, nie omieszkasz JW. Pan przedstawić mi szczególny raport, o okazać się mogących przez doświadczenie niedogodnościach powołanego urzędnika, z wskazaniem środków zaradczych.

W Warszawie, dnia 8 (20) Września 1842 roku.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek,

(podpisano) *Książę Warszawski.*

7.

URZĄDZENIE WEWNĘTRZNE DLA WARSZAWSKICH
RZĄDZĄCEGO SENATU DEPARTAMENTÓW.

W rozwinięciu Ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, Dziewiątym i Dziesiątym, i Ogólném ich Zebraniu, pod dniem 26 Marca 1842 roku Najwyższej zatwierdzonej, oraz Najwyższej zatwierdzonego w tymże dniu postanowienia o sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki dotąd w ostatniej instancji wydawane, postanawiają się,

были въ послѣдней инстанціи, предписываются слѣдующія правила относительно внутренняго въ тѣхъ Департаментахъ производства дѣлъ.

РАЗДѢЛЪ I.

О ДЕВЯТОМЪ ДЕПАРТАМЕНТѢ.

ГЛАВА I.

О порядкѣ производства дѣлъ.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

Порядокъ по дѣламъ гражданскимъ вообще.

I. Подача апелляціонныхъ жалобъ и доставленіе оныхъ ответчикамъ.

Статья 1.

Срокъ для принесенія апелляціонныхъ жалобъ есть трехмѣсячный, считая со дня, въ который, законнымъ порядкомъ, доставлена копія рѣшенія той сторонѣ, которая жалобу приносить.

Примѣчаніе. Срокъ на принесеніе жалобъ по займамъ, въ Земскомъ Кредитномъ Обществѣ учиненнымъ, отмѣненъ постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 28 Іюня (10 Іюля) 1860 года (Дн. Зак. т. 56, стр. 70).

co do wewnętrznego biegu czynności w rzeczonych Departamentach, następujące przepisy:

ROZDZIAŁ I.

O DEPARTAMENCIE DZIEWIĄTYM.

DZIAŁ I.

O sposobie postępowania.

ODDZIAŁ I.

O sposobie postępowania w sprawach zwyczajnych.

I. Podanie skargi i doręczenie onej.

Artykuł 1.

Termin do zaniesienia skargi jest trzechmiesięczny, licząc od daty prawnego wręczenia wyroku téj stronie, która skargę znosi.

Uwaga. Postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1860 r. (Dz. Pr. t. 56, str. 71), obejmujące przepisy dotyczące egzekucyi należności Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu przypadających, zmieniło termin do zanoszenia skargi w sprawach tego rodzaju.

Статья 2.

Жалоба на рѣшенія, послѣдовавшія заочно, не прежде можетъ быть принесена, какъ по истеченіи сроковъ, въ которые объ уничтоженіи таковыхъ рѣшеній можно еще просить въ томъ Судѣ, коимъ оныя постановлены (т. е. жалоба на помянутыя рѣшенія не приѣмлется, пока можно еще опровергнуть оныя такъ называемою оппозиціею).

Статья 3.

Правила, постановленныя въ статьѣ 444, 445, 446, 447 и 451-й Устава Гражданскаго Судопроизводства касательно принесенія Апелляціонному Суду жалобъ на рѣшенія Гражданскихъ Трибуналовъ I-й инстанціи, относятся и къ жалобамъ въ Правительствующій Сенатъ на рѣшенія Апелляціоннаго Суда.

Статья 4.

Жалоба должна заключать въ себѣ:

- 1) указаніе имени, прозванія, состоянія и мѣста жительства тяжущихся сторонъ;
- 2) изложеніе обстоятельствъ, существо дѣла составляющихъ;
- 3) историческое описаніе хода дѣла и послѣдовавшихъ по оному рѣшеній;
- 4) изложеніе началъ, на которыхъ основана жалоба;
- 5) заключительное требованіе.

Artykuł 2.

Skarga od wyroków zaocznych nie może być zanie-siona, aż po upływie terminu do opozycji.

Artykuł 3.

Przepisy art. 444, 445, 446, 447 i 451 Kod. postęp. o odwołaniu się od wyroków Trybunału do Sądu Apel-lacyjnego, mają zastosowanie do odwołania się od wyro-ków Sądu Apellacyjnego do Senatu.

Artykuł 4.

Skarga zawierać powinna:

- 1) imiona, nazwiska, stan i zamieszkanie stron;
- 2) wystawienie czynów, istotę sprawy stanowią-cych;
- 3) historyczne opisanie procesu i osądzenia;
- 4) wykład zasad, na których skarga opiera się;
- 5) konkluzya.

Статья 5.

Рѣшенія, на которыя приносятся жалобы, должны быть приложены въ засвидѣтельствованныхъ выписяхъ или въ копіяхъ, жалующейся сторонѣ доставленныхъ.

Статья 6.

Документы, на иностранныхъ языкахъ писанные, должны быть представлены купно съ переводомъ оныхъ.

Статья 7.

На поступившей въ Сенатъ жалобѣ старшій Оверъ-Секретарь отмѣчаетъ день, въ который она получена, и безотлагательно вноситъ ее въ книгу, установленную для вписыванія дѣлъ, поступающихъ въ Сенатъ, а представившему жалобу выдаетъ надлежащую въ полученіи оной росписку, въ которой именуетъ тяжущіяся стороны, изъясняетъ предметъ дѣла и означаетъ: когда состоялось рѣшеніе, на которое принесена жалоба, когда она въ Сенатѣ получена и подъ какимъ номеромъ въ книгу записана.

Статья 8.

Позывъ долженъ быть доставленъ отвѣтчику въ продолженіе пятнадцати дней отъ подачи жалобы, съ прибавленіемъ къ сему сроку одного дня на каждыя четырнадцать верстъ разстоянія и съ наблюденіемъ формъ, предписанныхъ на сей конецъ въ Уставѣ Гражданскаго Судопроизводства. Къ позву должны быть приложены: копія поданной въ Сенатъ жалобы, копія описи документовъ, заключающей въ себѣ существенное оныхъ содержаніе и

Artykuł 5.

Wyroki zaskarżone powinny być składane w odpisach wierzytelnych lub w kopjach, stronie skarżącój doręczonych.

Artykuł 6.

Dokumenta w obcych językach, powinny być prócz tego złożone w tłumaczeniach.

Artykuł 7.

Na wniesionėj skardze, Starszy Pisarz zapisze datę podania, i niezwłocznie zaciągnie ją do księgi wpisowėj; podającemu zaś zarazem wyda zaświadczenie, obejmujące: wymienienie stron, przedmiotu sprawy, datę wyroku zaskarżonego, datę podania skargi, i numer księgi wpisowėj.

Artykuł 8.

W ciągu dni 15-tu od podania skargi, z dodaniem dnia jednego na każde 14 wiorst odległości, z zachowaniem oraz formalności przez Kodeks postępowania przepisanych, doręczonym zostanie stronie powołanėj pozew, wraz z kopjami skargi, sumaryusza dokumentów i świadectwa Pisarza; w przeciwnym razie, skarga uznana bę-

росписки старшаго Оберъ-Секретаря. Въ противномъ случаѣ, жалоба теряетъ свою силу и дѣйствіе, т. е. призна-на будетъ неподанною, и перечеркивается въ книгѣ, въ которой она была записана.

Примѣчаніе. Эту статью слѣдуетъ примѣнить къ примѣ-чанію къ ст. 1-ой настоящаго внутренняго устройства, равно къ дополнительнымъ пра-виламъ къ сему же внутреннему устройству, ниже сего помѣщенному, изданнымъ Намѣ-стникомъ Царства 22 Іюня (4 Іюля) 1844 г., за N. 15,003, и къ предписанію Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Прави-тельственной Коммисіи Юстиціи, отъ 22 Фе-враля (6 Марта) 1845 года, за N. 2,987 ¹⁾.

Статья 9.

Позвы лицамъ, жительствующимъ внѣ предѣловъ Цар-ства, а равно позвы лицамъ, коихъ мѣстопребываніе не извѣстно, доставляются въ канцелярію Оберъ-Прокурора. Сии послѣдніе вывѣшиваются на дверяхъ Девятаго Сена-та Департамента, кои на сей конецъ предназначены, и съ распоряженія старшаго Оберъ-Секретаря того же Де-партамента, дѣлаются объ оныхъ въ официальной газетѣ троекратныя объявленія, съ краткимъ изложеніемъ пред-мета дѣла, соблюдая впрочемъ правила распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 3 (15) Ноября 1837 года, за N. 8,635, предписанныя ²⁾.

¹⁾ См. приб. N. 139 (т. VIII, стр. 432).

²⁾ См. приб. N. 140 (т. VIII, стр. 436).

dzie za niepodaną, i z księgi wpisowej wykreśloną zo-
stanie.

Uwaga. Artykuł ten porównać należy z przypiskiem do artykułu 1-go niniejszego wewnętrznego urządzenia, oraz z dodatkowemi przepisami do tegoż wewnętrznego urządzenia, przez Namiestnika w dniu 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 r., Nr. 15,003, wydanego, a niżej za-mieszczonego, jak niemniej z reskryptem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kom-missyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 22 Lutego (6 Marca) 1845 roku, Nr. 2,987 ¹⁾.

Artykuł 9.

Pozwy po osoby za granicą zamieszkałe, równie jak pozwy po osoby niewiadomego zamieszkania, doręczone będą w Kancelaryi Naczelnego Prokuratora. Pozwy po osoby niewiadomego zamieszkania, wywieszone będą na drzwiach sali ustępowej Dziewiątego Departamentu. Star-szy Pisarz zarządzi trzykrotne umieszczenie w Gazecie Rządowej stosownego ogłoszenia, z treściwem wymienie-niem przedmiotu sprawy. Zresztą zachowane będą prze-pisy, rozporządzeniem Kommissyi Rządowej Sprawiedli-wości z dnia 3 (15) Listopada 1837 roku, Nr. 8,635, objęte ²⁾.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 139 (t. VIII, str. 433).

²⁾ Zobacz dodatek N. 140 (t. VIII, str. 437).

II. Приготовление дѣла къ слушанію.

Статья 10.

Отвѣтчикъ долженъ избрать Защитника и, кого изберетъ, противную сторону увѣдомить, т. е. долженъ установить Защитника, въ продолженіе пятнадцати дней отъ доставленія ему позова, съ прибавленіемъ къ сему сроку одного дня на каждыя четырнадцать верстъ разстоянія. Для пребывающихъ внѣ предѣловъ Царства наблюдается срокъ, опредѣленный Уставомъ Гражданскаго Судопроизводства и особымъ предписаніемъ Правительственной Комисіи Юстиціи отъ 3 (15) Ноября 1837 г., за N. 8,635.

Примѣчаніе. Эта статья относится къ примѣчаніямъ къ ст. 8 и 9 настоящаго внутренняго устройства.

Статья 11.

Отвѣтъ на жалобу истца можетъ быть доставленъ и до наступленія тридцатидневнаго срока, установленнаго 46 статьею Высочайше утвержденнаго въ 26-й день Марта 1842 года Учрежденія. Отвѣтъ можетъ даже быть доставленъ и до выдачи позова.

Статья 12.

Вмѣстѣ съ отвѣтомъ на жалобу, должна быть доставлена опись тѣхъ документовъ, на которые ссылается Защитникъ отвѣтчика.

II. Przygotowanie sprawy do wprowadzenia.

Artykuł 10.

W ciągu dni 15 od doręczenia pozwu, z dodaniem dnia jednego na każde 14 wiorst odległości, powołany winien ustanowić obrońcę. Co do osób za granicą zamieszkałych, zachowane będą terminy, Kodeksem postępowania i rozporządzeniem Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 3 (15) Listopada 1837 roku, Nr. 8,635, oznaczone.

Uwaga. Artykuł ten porównać należy z przypiskiem do art. 8 i 9 niniejszego wewnętrznego urządzenia.

Artykuł 11.

Doręczenie odpowiedzi może nastąpić przed zaczęciem się trzydziestodniowego terminu, art. 46 ustawy Najwyższej daty 26 Marca 1842 roku zakreślonego, a nawet przed wydaniem pozwu.

Artykuł 12.

Wraz z odpowiedzią doręczonym będzie sumaryusz dokumentów, na które się obrońca zaskarżonego powołuje.

Статья 13.

Если по одному и тому же дѣлу будетъ позвано нѣсколько сторонъ, то сношенія, потребныя для приготовления дѣла къ докладу, происходятъ только между тѣми Защитниками, кои позванными сторонами установлены, не ожидая сторонъ, кои Защитниковъ не установили.

Примѣчаніе. Эту статью слѣдуетъ примѣнить къ ст. 2-й дополнительнаго внутренняго устройства отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 года, за N. 15,003, ниже сего помѣщеннаго.

Статья 14.

Подпись Защитника на самой жалобѣ, или на объявленіи объ установленіи его Защитникомъ, или же на представленномъ отвѣтѣ на жалобу, служитъ доказательствомъ, что позванная сторона избрала свое мѣстопробываніе у сего же Защитника, и съ того времени, туда же, въ продолженіе дальнѣйшаго производства дѣла, доставляются все бумаги, къ дѣлу относящіяся.

Статья 15.

По одному и тому же дѣлу, каждою изъ тяжущихся сторонъ, можетъ быть установленъ токмо одинъ Защитникъ.

Статья 16.

Описи документовъ, о коихъ упоминается выше, въ 8-й и 12-й статьяхъ, должны быть составлены хронологическимъ порядкомъ, съ указаніемъ года, мѣсяца и дня, въ который состоялся каждый документъ, съ изъясненіемъ

Артикулъ 13.

Jeżeli w sprawie będzie więcej stron powołanych, instrukcyja odbywać się będzie z temi tylko obrońcami, którzy się od stron powołanych ustanowili, bez względu na te strony, które obrońców nie ustanowiły.

Uwaga. Artykuł ten porównać należy z artykułem 2-gim dodatkowego wewnętrznego urządzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku, Nr. 15,003, zamieszczonego niżej.

Артикулъ 14.

Podpis obrońcy, bądź-to na skardze, bądź na ustanowieniu się lub odpowiedzi na skargę, uważany będzie za obranie przez stronę zamieszkania u tegoż obrońcy, i od-tąd wszelkie w toku instrukcyi wręczenia w témże mieszkaniu następować mają.

Артикулъ 15.

W jednej sprawie, każda strona jednego tylko obrońcę ustanowić może.

Артикулъ 16.

Sumaryusze, o których mowa w art. 8 i 12 niniejszego urządzenia, winny być chronologicznie ułożone, wyszczególniać datę i rodzaj dokumentów, wymienienie stron do aktu wchodzących, oraz treścią jego osnowę,

свойства каждаго документа, съ означеніемъ именъ и прозваній лицъ, участвовавшихъ въ составленіи акта, съ изъясненіемъ существеннаго содержанія онаго и съ указаніемъ страницы, на коей находится пунктъ документа, могущій имѣть вліяніе на дѣло.

Объявленіе объ установленіи Защитниковъ, равно какъ состоявшіяся опредѣленія о совокупномъ разсмотрѣніи дѣлъ, и происходившая между Защитниками переписка, наконецъ другія подобныя бумаги, если онѣ къ самому только производству дѣла относятся и спору не подлежатъ, въ такомъ случаѣ въ описи не помѣщаются.

Въ описи не могутъ имѣть мѣста никакіе юридическіе выводы.

Статья 17.

Къ актамъ, обѣими тяжущимися сторонами представляемымъ, долженъ быть приложенъ списокъ тѣмъ, кои были представлены Апелляціонному Суду, и таковой списокъ долженъ быть засвидѣтельствованъ Писаремъ Апелляціоннаго Суда.

III. Жалобы встрѣчныя, жалобы, подаваемые лицами, непризванными къ дѣлу, и жалобы одностороннія.

Статья 18.

Жалоба встрѣчная можетъ быть принесена до вписанія дѣла въ реестръ подлежащихъ разсмотрѣнію Сената, хотя бы и минули сроки, въ предшедшихъ статьяхъ 1, 2, и 3-й опредѣленные.

z powołaniem stronicy, na której znajduje się ustęp dokumentu wpływ na sprawę mający.

Akta następujące, jako to: ustanowienie obrońcy, wyroki połączenia, wezwania, komunikacje między obrońcami, i tego rodzaju pisma, o ile do samej tylko instrukcyi sprawy należą i sporowi nie podlegają, w sumaryuszu zamieszczone być nie powinny.

Rozumowania prawne nie mają miejsca w sumaryuszu.

Artykuł 17.

Do akt przez obiedwie strony pokładanych, dołączony być ma rotuł akt składanych w Sądzie Apellacyjnym, poświadczaniem Pisarza tegoż Sądu opatrzoney.

III. Skargi wzajemne, skargi interwencyjne i skargi jednostronne.

Artykuł 18.

Skarga wzajemna może być занесіона, aż do wpisania sprawy na wokandę ze skargi głównej, bez względu na upływ terminów, w art. 1, 2 i 3 niniejszego urzadzenia oznaczonych.

Когда дѣло въ помянутый предъ симъ реестръ, вслѣдствіе главной жалобы, вписано, то отвѣтчикъ можетъ принести только главную жалобу, въ тѣ сроки и тѣмъ образомъ, какъ определено въ предшедшихъ статьяхъ 1, 2, 3 и 4-ой.

Статья 19.

Жалоба встрѣчная подается тѣмъ порядкомъ и въ той формѣ, какъ определено въ статьѣ 40-ой Высочайше утвержденнаго въ 26-ой день Марта 1842 года Учрежденія и въ предшедшихъ статьяхъ 4, 5, 6 и 7-й.

Статья 20.

Встрѣчная жалоба доставляется Защитнику, подавшему главную жалобу, съ приложеніемъ, въ копіяхъ, надлежащей описи документовъ и росписки Старшаго Оберъ-Секретаря.

Статья 21.

Срокъ для отвѣта на встрѣчную жалобу есть тридцатидневный и считается со дня сообщенія актовъ, къ ней принадлежащихъ.

Статья 22.

Дѣло, по которому подана встрѣчная жалоба, не прежде можетъ быть вписано въ реестръ подлежащихъ разсмотрѣнію Сената, какъ послѣ окончанія, и по жалобѣ главной, и по жалобѣ встрѣчной, тѣхъ между Защитниками сношеній, кои потребны для изготовленія дѣла къ слушанію.

Po wpisaniu sprawy na wokandę ze skargi głównej, stronie powołanej służy tylko możność zanieśienia skargi głównej, w terminach i sposobie, w art. 1, 2, 3, 4 niniejszego urzędu oznaczonych.

Artykuł 19.

Skarga wzajemna podana będzie w sposobie i formie, w art. 40 Najwyższej ustawy, oraz art. 4-7 niniejszego urzędu oznaczonych.

Artykuł 20.

Skarga wzajemna doręcza się obrońcy, skargę główną podającemu, z załączeniem kopii sumaryusza dokumentów i kopii zaświadczenia pisarza.

Artykuł 21.

Termin do odpowiedzi na skargę wzajemną jest 30-dniowy, i liczy się od daty zakomunikowania aktu.

Artykuł 22.

Sprawa, w której podana jest skarga wzajemna, nie może być na wokandę wpisana, jak po ukończeniu instrukcyi, tak co do skargi głównej, jak co do skargi wzajemnej.

Статья 23.

Жалоба лица, непризванного къ дѣлу, т. е. такъ называемая интервенціонная жалоба, не можетъ быть принята по вписаніи дѣла въ реестръ подлежащихъ разсмотрѣнію Сената.

Статья 24.

Жалоба интервенціонная, купно съ составленною въ надлежащемъ порядкѣ описью документовъ и копіею росписки старшаго Оберъ-Секретаря, доставляется Защитникамъ тяжущихся сторонъ.

Статья 25.

Правила, установленныя въ предшедшихъ статьяхъ 19, 21 и 22-й, относятся и къ жалобамъ интервенціоннымъ.

Статья 26.

На опредѣленія Апелляціоннаго Суда, послѣдовавшія безъ призванія другой стороны (т. е. по просьбамъ, въ апелляціонномъ порядкѣ принесеннымъ), допускаются жалобы въ Сенатъ, тѣмъ образомъ и въ той формѣ, какъ опредѣлено въ статьѣ 40-й Высочайше утвержденнаго, въ 26 день Марта 1842 года, Учрежденія и въ предшедшихъ статьяхъ 4-ой—7-ой.

Жалобы сего рода не требуютъ доставленія ихъ другой сторонѣ и никакихъ съ нею сношеній, для изготовленія къ докладу дѣла, по которому онѣ принесены.

Artykuł 23.

Skarga interwencyjna nie może być wniesioną po wpisanіu sprawy na wokandę.

Artykuł 24.

Skarga interwencyjna, wraz z sumaryuszem dokumentów i kopją zaświadczenia Pisarza, doręcza się Obrońcom stron, w sprawie głównej stawającym.

Artykuł 25.

Przepisy art. 19, 21, 22 mają zastosowanie do skarg interwencyjnych.

Artykuł 26.

Na wyroki Sądu Apellacyjnego, bez powołania drugiej strony (zillacyi) zapadłe, dopuszcza się odwołanie do Senatu, w sposobie i formie, w art. 40 ustawy Najwyższej, oraz art. 4—7 niniejszego postanowienia oznaczonych.

Skargi tego rodzaju, doręczenia i instrukcyi nie wymagają.

*IV. Распределение дѣлъ, изготовленныхъ
къ слушанію.*

Статья 27.

Дѣло почитается приготовленнымъ къ слушанію, когда между Защитниками окончены подлежащія сношенія и представлены ими отвѣты, или когда позванные стороны, за пропусченіемъ указаннаго срока, признаны лишенными права на представленіе отвѣтовъ.

Примѣчаніе. Эта статья измѣнена отчасти постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 28 Іюня (10 Іюля) 1860 года, упомянутымъ въ примѣчаніи къ ст. 1-й настоящаго внутренняго устройства (Дн. Зак. т. 56, стр. 70).

Статья 28.

Пропущеніе срока не лишаетъ просрочившую сторону права установить отъ себя Защитника, для понужденія той стороны, по настоянію которой признана просрочка, чтобы дѣло, для рѣшенія онаго заочно, вписано было въ реестръ подлежащихъ разсмотрѣнію.

Статья 29.

По окончаніи установленныхъ между Защитниками сношеній, Защитникъ стороны, требующей вписанія дѣла въ реестръ подлежащихъ слушанію, обязанъ:

- a) извѣстить письменно Защитниковъ всѣхъ сторонъ, участвующихъ въ дѣлѣ, за три дня впередъ,

IV. Porządkowanie spraw w instrukcyi ukończonych.

Artykuł 27.

Instrukcyja uważa się za ukończoną, gdy głosy odpowiednie zostały doręczone, lub strony powołane, z możliwością złożenia odpowiedzi, zostały prekludowane.

Uwaga. Artykuł ten w części zmieniony został postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1860 roku, powołanem w przypisku do art. 1-go niniejszego wewnętrznego urządzenia (Dz. Pr. t. 56, str. 71).

Artykuł 28.

Wyrzeczenie prekluzyi nie tamuje dla strony prekludowanej możliwości ustanowienia obrońcy, końcem zagnienia strony, która prekluzyą uzyskała, aby sprawa dla zaocznego osądzenia na wokandę wpisana została.

Artykuł 29.

Po ukończeniu instrukcyi, obrońca strony pilniejszej, celem wpisania sprawy na wokandę, winien:

- a) wezwać obrońców wszystkich stron do sprawy wchodzących, na posiedzenie porządkujące (art.

чтобъ они явились въ распредѣлительное засѣданіе Департамента (ст. 95), а вмѣстѣ съ симъ въ извѣщеніи своемъ означить очередь о вписаніи, въ которую онъ будетъ просить, и если дѣло подлежитъ разсмотрѣнію всего состава Департамента, то означить и реестръ, въ который должно оно быть внесено;

- b) представить старшему Оберъ-Секретарю, наидальше въ послѣдній предъ распредѣлительнымъ засѣданіемъ четвергъ, прежде двухъ часовъ по полудни, все акты дѣла, составленныя имъ по оному защитѣ и описи, и если которою либо стороною пропущены были сроки, то и состоявшіяся въ отношеніи къ сему опредѣленія.

Защитники прочихъ участвующихъ въ дѣлѣ сторонъ обязаны представить старшему Оберъ-Секретарю акты дѣла, защитѣ и описи, наипозже при распредѣленіи дѣла.

Примѣчаніе. Эта статья, объясненная распоряженіемъ Оберъ-Прокурора IX Департамента Правительствующаго Сената, послѣдовавшимъ къ Защитникамъ и Писарямъ отъ 4 (16) Октября 1849 года, за N. 832, которое утверждено предписаніемъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 26 Октября (7 Ноября) того же года, за N. 14,947 ¹⁾, измѣнена отчасти постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 28 Юня (10 Юля) 1860 года, упомянутымъ въ примѣчаніи къ

¹⁾ См. нрѣб. N. 141 (т. VIII, стр. 444).

95), зъ wymienieniem rejestru, do którego żądaniemъ będzie wpisanie sprawy, a jeżeli sprawa sądzoną być winna w całym składzie Departamentu, z wymienieniem oraz właściwej wokandy. Termin do takowego wezwania jest trzechdniowy;

- b) złożyć Starszemu Pisarzowi, najdalej w dzień czwartkowy do godziny 2-jej z południa, akta, pisma obrończe i sumaryusz, oraz postanowienia prekluzyjne, gdzie takowe zapadły.

Złożenie Starszemu Pisarzowi akt, pism obrończych i sumaryuszów, przez Obrońców innych stron do sprawy wchodzących, winno nastąpić najpóźniej przy samém porządkowaniu.

Uwaga. Artykuł ten, objaśniony rozporządzeniem Naczelnego Prokuratora IX-go Departamentu Rządzącego Senatu z dnia 4 (16) Października 1849 roku, Nr. 832, do Obrońców i Pisarzy wydaném i reskryptem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 26 Października (7 Listopada) tegoż roku, Nr. 14,947 ¹⁾, zatwierdżoném, w części zmieniony został postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1860 r., powołaném powyżej w przypisku

¹⁾ Zobacz dodatek N. 141 (t. VIII, str. 445).

ст. 1-й настоящего внутреннего устройства
(Дневн. Зак. т. 56, стр. 70).

Статья 30.

Жалобы одностороннія, въ предшедшей 26-ой статьѣ изъясненныя, могутъ быть представляемы къ распредѣленію тотчасъ по принесеніи оныхъ.

Статья 31.

По дѣламъ, вносимымъ въ очередь дѣлъ, требующихъ ускорительнаго производства, должно быть къ бумагамъ, въ ст. 29-й упомянутымъ, присовокуплено свидѣтельство Писаря Апелляціоннаго Суда, что дѣло состояло и въ томъ Судѣ, въ оной же очереди, или въ очереди дѣлъ, для коихъ назначаются самыя краткіе сроки.

Статья 32.

По дѣламъ нижеслѣдующимъ, а именно:

- a) о разлученіи супруговъ, а равно и о признаніи недѣйствительности или расторженіи брака между лицами нехристіанскихъ исповѣданій;
- b) объ освобожденіи отъ личнаго за долги ареста (ст. 805 Устава Гражданскаго Судопроизводства);
- c) объ отобраніи недвижимаго имѣнія, для отдачи онаго въ арендное содержаніе (ст. 12, 13 и 57 постановленія Намѣстника отъ 2 Сентября 1823 года; *Дн. Зак. т. 8, стр. 148*); и
- d) по дѣламъ россійскихъ купцовъ и по торговымъ дѣламъ иностранныхъ купцовъ (ст. 8 и 9 Высочайшаго указа 27 Іюня (8 Іюля) 1835 года,

до art. 1-go niniejszego wewnętrznego urządzenia (*Dz. Pr. t. 56, str. 71*).

Artykuł 30.

Skargi jednostronne, w art. 26 wymienione, wprost po ich podaniu, do uporządkowania przedstawione być mogą.

Artykuł 31.

Co do spraw, dla których jest żądanym rejestr sumaryczny, dołączonem być ma nadto świadectwo Pisarza Sądu Apellacyjnego, że sprawa z tegoż rejestru lub rejestru skróconych terminów, w Sądzie Apellacyjnym była wprowadzana.

Artykuł 32.

Co do spraw następujących:

- a) o separacyą, unieważnienie lub rozwiązanie małżeństwa osób wyznań niechrześcijańskich;
- b) o uwolnienie z aresztu za długi (art. 805 Kod. postęp.);
- c) o zajęcie na wydzierżawienie nieruchomości (art. 12, 13, 57 postanowienia Namiestnika z dnia 2 Września 1823 r.; *Dz. Pr. t. 8, str. 148*);
- d) spraw kupców rossyjskich i spraw handlowych kupców zagranicznych (art. 8, 9 Ukazu z dnia 27 Czerwca (8 Lipca) 1835 r.; *Dz. Pr. t. 17*,

Дневн. Зак. т. 17, стр. 56), имѣють тяжущіеся право просить, чтобы дѣла ихъ внесены были въ очередь дѣлъ, требующихъ назначенія дня, въ который Судъ приступить къ слушанію оныхъ.

Примѣчаніе. Примѣнить ст. 3 и 4 дополнительнаго внутренняго устройства отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 года, за N. 15,003, помѣщеннаго ниже сего, и постановленіе Совѣта Управленія отъ 28 Іюня (10 Іюля) 1860 года, которое приведено въ примѣчаніи къ ст. 1-й того же внутренняго устройства. (Дн. Зак. т. 56, стр. 70.)

Статья 33.

Всѣ дѣла, съ наблюденіемъ порядка представленія оныхъ, сообразно предшедшей 29 статьѣ, старшій Оберъ-Секретарь вписываетъ въ заведенные для сего реестры: Настольный (Контрольный) и Присутственный (Аудіенціональный). Реестръ Присутственный, не позже какъ въ слѣдующій день, до пробитія двухъ часовъ по полудни, долженъ быть вывѣшенъ въ комнатѣ просительской.

Статья 34.

Каждую субботу производится распредѣленіе помянутыхъ въ предшедшей 33-й статьѣ дѣлъ въ реестры подлежащихъ разсмотрѣнію Сената, причемъ дозволяется Защитникамъ представлять свои возраженія, какъ на счетъ готовности дѣла къ слушанію, такъ и касательно сообразности очереди съ свойствомъ дѣла. Защитникъ, требующій вписанія дѣла въ очередь дѣлъ, для слушанія кото-

стр. 56), слѣдуетъ стрonom право заданія, aby do rejestru terminów stałych były wpisane.

Uwaga.

Porównać artykuł 3 i 4 dodatkowego wewnętrznego urządzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 r., Nr. 15,003, zamieszczonego niżej, oraz postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1860 roku, przywiedzione w uwadze do art. 1-go tegoż wewnętrznego urządzenia (Dz. Pr. t. 56, str. 71).

Artykuł 33.

Starszy Pisarz wpisuje sprawy kolejną, w jakiej podług art. 29 podane zostały, do wokand kontrolujących i audyencyonalnej, tym celem zaprowadzonych. Wokanda audyencyonalna najpóźniej dnia następnego, przed godziną 2-gą, w sali ustępowej wywieszoną być winna.

Artykuł 34.

W każdą sobotę odbędzie się porządkowanie spraw, na wokandy w poprzednim artykule wzmiankowane zapisanych; przyczem wolno będzie Obrońcom, co do gotowości sprawy lub właściwości rejestru, czynić zarzuty. Co do spraw, dla których żądanym jest rejestr terminów stałych, rejestr sumaryczny, lub wpisanie na wokandę spraw do całego składu Departamentu należących,

рыхъ положительный назначается срокъ, или въ очередь требующихъ ускорительнаго производства, или наконецъ въ реестръ подлежащихъ рѣшенію всего состава Департамента, долженъ изложить причины, по которымъ дѣло имѣетъ быть вписано въ ту или другую очередь, либо въ помянутый реестръ. Дѣла, признанныя изготовленными къ слушанію, поступаютъ въ то или другое Отдѣленіе Департамента, по жребію, на основаніи порядка, устанавлиемаго ниже, въ статьяхъ 99 и 101-й, и вносятся въ своиственные имъ реестры, а прочія исключаются изъ распредѣлительнаго реестра.

Примѣчаніе. Примѣнить ст. 3 и 6 дополнительнаго внутренняго устройства отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 года, за N. 15,003, которое ниже сего помѣщено.

V. Слушаніе дѣлъ и постановленіе рѣшенія.

Статья 35.

По объявленіи, что начинается слушаніе такого-то дѣла, читается прежде всего поименованіе сторонъ, въ дѣлѣ участвующихъ; потомъ читаются представленные по тому дѣлу защиты, а вмѣстѣ съ симъ описи и документы.

Примѣчаніе. Примѣнить вышеприведенное въ примѣчаніи къ ст. 29-й настоящихъ правилъ распоряженіе, сообразно которому слушаніе дѣла должно быть начато, послѣ прочтенія поименованія сторонъ въ дѣлѣ участвующихъ, представленіемъ требованія, изложеннаго въ жалобѣ.

Оброńцы винни усprawiedliwić właściwość rejestru i wokandy. Sprawy uznane za gotowe, będą, podług porządku w art. 99 i 101 przepisanego, losowane i na właściwe wokandy zapisane; inne, z wokandy porządkującej wykręslone zostaną.

Uwaga. Porównać artykuły 3 i 6 dodatkowego wewnętrznego urządzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 r., Nr. 15,003, zamieszczonego niżej.

V. Wprowadzenie sprawy i wydanie wyroku.

Artykuł 35.

Po przywołaniu sprawy, odczytana będzie naprzód komparycya stron, następnie pisma obrończe, a przy nich sumaryusze i dokumenta.

Uwaga. Porównać rozporządzenie powołane wyżej w przypisku do art. 29 niniejszego wewnętrznego urządzenia, podług którego wprowadzenie sprawy, po odczytaniu komparycyi, zaczynać się powinno od przedstawienia konkluzyi w skardze umieszczonej.

Статья 36.

Во время слушанія дѣла, подлинники представленныхъ защитъ (голосовъ) лежатъ на столѣ предъ Первоприсутствующимъ.

Статья 37.

Каждый изъ Защитниковъ, приступая къ чтенію защиты, представляетъ столько экземпляровъ описи, на простой, негербовой бумагѣ учиненныхъ, сколько засѣдаетъ Членовъ.

Статья 38.

Самые документы читаются только въ той мѣрѣ, какъ они могутъ имѣть вліяніе на рѣшеніе дѣла.

Статья 39.

Во время слушанія дѣла, передаются Оберъ-Секретарю счета судебнымъ издержкамъ. Упущеніе сего лишаетъ права требовать оныхъ.

Статья 40.

Въ случаѣ неявки Защитника въ присутствіе Сената, представленные имъ бумаги читаются Оберъ-Секретаремъ. Неявившійся Защитникъ подвергается денежной пени отъ пяти до тридцати рублей.

Статья 41.

Словесныя объясненія, дозволяемыя 47-ю статьею Высочайше утвержденнаго въ 26 день Марта 1842 г.

Артикулъ 36.

Przy wprowadzeniu sprawy, akta sądowe przed Przewodniczącym zostawać będą.

Артикулъ 37.

Każdy z obrońców, przed przystąpieniem do odczytania głosu, złoży tyle egzemplarzy sumaryusza, na papierze bez stempla wygotowanych, ile jest Członków sądzących.

Артикулъ 38.

Dokumenta będą czytane o tyle tylko, o ile mają wpływ na sprawę.

Артикулъ 39.

Przy wprowadzeniu sprawy, złożonemi będą Pisarzowi likwidacye kosztów, pod utratą prawa żądania.

Артикулъ 40.

Wrazie niestawienia się obrońcy, pisma przez niego podane, przez Pisarza odczytane zostaną. Niestawiający obrońca, karze porządkowej od 5 do 30 rubli ulegnie.

Артикулъ 41.

Objaśnienia ustne, art. 47 ustawy Najwyższej dozwolone, czynione być mogą, gdy w toku czytania obron,

Учрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, могутъ быть дѣлаемы во время представленія описи и документовъ. Всякой разъ, когда Первоприсутствующій усмотритъ, что Защитникъ или слишкомъ растягиваетъ словесныя объясненія, или излагаетъ оныя несвойственнымъ образомъ, можетъ онъ приказать Защитнику сократить, или и вовсе прервать словесныя объясненія.

Статья 42.

Тяжущіяся стороны не могутъ сами представлять никакихъ дополнительныхъ объясненій, ни изустно, ни письменно.

Статья 43.

По окончаніи Защитниками доклада дѣла и выслушаніи предложенія Оберъ-Прокурора, Первоприсутствующій приказываетъ всѣмъ находившимся во время засѣданія лицамъ удалиться изъ присутственной залы.

Примѣчаніе. Смотри прибавленіе къ ст. 47-й Высочайшаго Учрежденія отъ 26 Марта 1842 года, выше сего помѣщенного.

Статья 44.

Если дѣло рѣшено будетъ единогласно, или по большинству голосовъ, требуемому 51-ю статьею Высочайше утвержденнаго въ 26 день Марта 1842 года Учрежденія, то рѣшеніе провозглашается тотчасъ, или въ слѣдующее засѣданіе. Оберъ-Секретарь читаетъ рѣшеніе.

sumaryusz i dokumenta przedstawione będą. Przewodniczący, ilekroć uzna, że objaśnienia ustne czynione są rozwlekłe lub w sposób nieprzyzwoity, mocen jest przerwać takowe.

Artykuł 42.

Przymówienia stron, ani ustne, ani na piśmie, miejsca nie mają.

Artykuł 43.

Po wprowadzeniu sprawy i wysłuchaniu wniosków Prokuratora, Przewodniczący nakazuje ustęp.

Uwaga. Zobacz przypisek do artykułu 47 ustawy Najwyższej z dnia 26 Marca 1842 roku, zamieszczonej wyżej.

Artykuł 44.

Jeżeli zachodzi jednomyślność, lub większość, art. 51 Najwyższej ustawy wymagana, sentencya natychmiast lub na najbliższém posiedzeniu ogłasza się. Ogłoszenie to następuje przez Pisarza.

Статья 45.

Когда нѣтъ помянутаго предъ симъ большинства голосовъ, то Первоприсутствующій провозглашаетъ, что дѣло будетъ вновь слушано въ увеличенномъ составѣ Присутствія, назначаетъ день, въ который будетъ предложено къ слушанію, и приказываетъ вписать дѣло въ реестръ тѣхъ, для слушанія которыхъ положительный назначенъ срокъ.

Статья 46.

Если по дѣлу, которое вновь, въ увеличенномъ составѣ Присутствія, имѣетъ быть слушано, не самимъ Оберъ-Прокуроромъ учинено было предложеніе, то не ранѣе трехъ дней можетъ быть назначено слушаніе дѣла вновь.

Статья 47.

Слушаніе дѣла вновь, въ увеличенномъ составѣ присутствія, и постановленіе по оному рѣшенія, происходятъ въ томъ порядкѣ, какой предначертанъ въ предшедшей статьѣ 33 и слѣдующихъ за нею, до статьи 44-й.

Статья 48.

Въ каждомъ рѣшеніи Сената, которое не заключаетъ въ себѣ рѣшительнаго постановленія, означается Судъ, коего разсмотрѣнію предоставляется дѣло.

Статья 49.

Тяжущаяся сторона, коей апелляціонная жалоба Сенатомъ отвергнута, исключая Казны, присуждается къ упла-

Артыкулъ 45.

Jeżeli nie ma prawnej większości, Przewodniczący ogłasza, że sprawa sądzona będzie w powiększonym komplecie, w dniu na ten cel oznaczonym, i sprawę do rejestru terminów stałych przenieść nakazuje.

Артыкулъ 46.

Jeżeli w sprawie, w powiększonym komplecie sędzić się mającej, sam Naczelný Prokurator wniosków nie uczynił, termin, o którym mowa w poprzedzającym artykule, nie może być krótszym od dni trzech.

Артыкулъ 47.

Wprowadzanie sprawy w powiększonym komplecie i ogłoszenie wyroku, następuje w sposób, w art. 33 do 44 oznaczony.

Артыкулъ 48.

Wyrok Senatu, ilekroć nie jest stanowczym, naznacza Sąd, do którego sprawa ma być odesłana.

Артыкулъ 49.

Strona upadająca w sprawie, skazana będzie na koszt, a oprócz tego, skarżący, w razie odrzucenia skargi,

тѣ денежной пени, втрое противъ того, сколько уплачено пошлинъ за внесеніе дѣла въ судебныя книги.

Сверхъ того, та изъ тяжущихся сторонъ, коей требованіе отвергнуто, присуждается къ понесенію тяжёбныхъ издержекъ.

Статья 50.

При разсмотрѣніи дѣла заочно, заключительное требованіе стороны, налицо находящейся, удовлетворяется токмо по мѣрѣ признанія справедливости онаго.

Статья 51.

На рѣшенія, послѣдовавшія заочно, оппозиція не допускается.

Примѣчаніе. Примѣнить ст. 4 дополнительнаго внутренняго устройства отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 года, за N. 15,003, ниже сего помѣщеннаго.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

О частныхъ (инцидентальныхъ) просьбахъ.

Статья 52.

Частныя просьбы могутъ быть приносимы:

- 1) о неправильномъ означеніи инстанціи (ст. 35 и 36 Высочайше утверждённаго, въ 26-й день Марта 1842 года, Учрежденія);
- 2) о безотерочномъ исполненіи рѣшенія (ст. 42 того же Учрежденія);

на заплáчение кáры, потрѣбной ілѣосіі впису wyrównywjácej.

Władze działające z urzędu, w sprawach dotyczących skarbu, karze powyższej nie podlegają.

Artykuł 50.

Przy zaoczném wyrokowaniu, konkluzya stawajácego o tyle tylko zasádzoną zostanie, o ile dostatecznie jest usprawiedliwioná.

Artykuł 51.

Przeciw wyrokom zaocznym, opozycja miejsca nie ma.

Uwaga. Porównać art. 4 dodatkowego wewnętrznego urządzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku, Nr. 15,003, zamieszczonego niżej.

ODDZIAŁ II.

O podaniach incydentalnych.

Artykuł 52.

Podania incydentalne, zanoszone być mogą:

- 1) o niewłaściwość instancyi (art. 35 i 36 Najwyższej ustawy z dnia 26 Marca 1842 r.);
- 2) o tymczasową egzekucyá (art. 42 téjże ustawy);

- 3) о принятіи жалобы по прошествіи узаконеннаго срока; о недѣйствительности позова, или доставленія онаго по прошествіи срока (предшедшія статьи 1, 2, 3 и 8-я);
- 4) о признаніи отвѣтчика, или его Защитника, пропустившимъ узаконенный срокъ къ подачѣ отвѣта на жалобу (статья 45 Высочайшаго учрежденія, и предшедшая статья 10-я);
- 5) о сокращеніи или продолженіи срока для представленія отвѣта на поданную жалобу (ст. 46 того Учрежденія);
- 6) объ устраненіи препятствій къ производству между Защитниками сношеній, потребныхъ для изготовленія дѣла къ докладу; о признаніи дѣла изготовленнымъ къ слушанію;
- 7) о дальнѣйшемъ производствѣ дѣла, по какому либо поводу приостановленнаго;
- 8) объ отступленіи отъ заведеннаго дѣла и исключеніи онаго изъ реестровъ.

Примѣчаніе. Примѣнить ст. 2, 5 и 8 дополнительнаго внутренняго устройства отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 года, за N. 15,003, ниже сего помѣщеннаго, и распоряженіе, означенное въ примѣчаніи къ ст. 29 настоящаго внутренняго устройства, какъ равно предписаніе Главнаго Директора Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи отъ 7 (19) Февраля 1845 года, за N. 2,236 ¹⁾.

¹⁾ См. приб. N. 142 (т. VIII, стр. 448).

- 3) о спóзнienie skargi, nieważność, lub spóznienie pozwu (art. 1, 2, 3, 8 niniejszego urzãdzenia);
- 4) o prekluzyã strony powołanej lub jêj obrońcy z odpowiedziã na skargę (art. 46 Najwyższej ustawy, art. 10 niniejszego urzãdzenia);
- 5) o skrócenie lub przedłużenie czasu do odpowiedzi na skargę (art. 46 tãjże ustawy);
- 6) o usunięcie przeszkód w instrukcyi sprawy i uznanie jêj za ukończoną;
- 7) o wrócenie się do procesu;
- 8) o odstąpienie od procesu i wykręsenie sprawy z rejestrów sądowych.

Uwaga. Porównać artykuły 2, 5 i 8 dodatkowego wewnêtrznego urzãdzenia z d. 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku, Nr. 15,003, zamieszczonego niżej, i rozporządzenia wymienione w uwadze do artykułu 29-go niniejszego wewnêtrznego urzãdzenia, jak niemniej reskrypt Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 7 (19) Lutego 1845 r., Nr. 2,236 ¹⁾.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 142 (t. VIII, str. 449).

Статья 53.

Частная просьба должна заключать въ себѣ: указаніе имени, прозванія, состоянія и жительства каждой изъ тяжущихся сторонъ; существенное изложеніе предмета дѣла; изъясненіе относящихся къ дѣлу узаконеній; заключительное требованіе и, наконецъ, наказъ противной сторонѣ, чтобы она явилась въ срокъ, послѣдующею 57-ю статьею опредѣленный. Просьба сего рода представляется старшему Оберъ-Секретарю, со свидѣтельствомъ объ уплатѣ пошлинъ, слѣдующихъ за внесеніе дѣла въ судебныя книги, или со свидѣтельствомъ, что просителю отерочена уплата оныхъ пошлинъ, по тому или другому уваженію, а вмѣстѣ и съ надлежащею описью документовъ, если они прилагаются къ просьбѣ.

Статья 54.

Частныя просьбы доставляются Защитнику противной стороны. Если же ею не установлено Защитника, то частныя просьбы, значащіяся въ пунктахъ 1 и 2-мъ предшедшей 52-й статьи, купно съ копіею надлежащей описи документовъ и копіею свидѣтельства старшаго Оберъ-Секретаря, доставляются противной сторонѣ, въ мѣстѣ ея жительства, или въ жилищѣ Защитника, производящаго дѣло ея въ Апелляціонномъ Судѣ. Частныя просьбы предшедшей 52-й статьи, въ пунктахъ 3, 4, 5 и 6-мъ значащіяся, не доставляются противной сторонѣ. Просьбамъ, той же 52-й статьи въ пунктахъ 7 и 8-мъ значащимся, дается ходъ, на основаніи Устава Гражданскаго Судопроизводства.

Артыкулъ 53.

Podanie incydentalne zawierać będzie: imiona, nazwiska, stan i zamieszkanie stron; treściwe wystawienie przedmiotu; wyszczególnienie właściwych przepisów prawa; konkluzyą; wezwanie do stawienia się na termin, w art. 57 oznaczony. Podanie takowe złożoném będzie Starszemu Pisarzowi, z dowodem opłaconego wpisu lub prenotacyi kosztów sądowych, oraz sumaryuszem dokumentów, jeżeli takowe do podania są dołączone.

Артыкулъ 54.

Podania incydentalne doręczone będą Obrońcy. Jeżeli Obrońca ustanowionym nie jest, podania incydentalne, w art. 52, pod Nr. 1 i 2, wymienione, wraz z kopją sumaryusza dokumentów i kopją zaświadczenia Pisarza, doręczone będą stronie, w zamieszkaniu rzeczywistém, lub w zamieszkaniu Obrońcy, w Sądzie Apellacyjnym stawającego. Podania incydentalne z art. 52, Nr. 3 do 6, doręczenia stronie nie wymagają. Podania incydentalne z art. 52, Nr. 7 i 8, załatwione będą podług przepisów Kodeksu postępowania.

Статья 55.

Срокъ для явки въ Сенатъ по просьбамъ частнымъ есть двоякій: по просьбамъ, значащимся въ пунктахъ 1 и 2-мъ помянутой предъ симъ 52-ой статьи, назначается двадцать четыре часа, т. е. срокъ суточной, а для всѣхъ прочихъ — трехдневный.

Статья 56.

Представляются частныя просьбы наипозже въ четвергъ, до пробитія двухъ часовъ пополудни. Онѣ подаются старшему Оберъ-Секретарю, купно съ надлежащею описью и актами, къ дѣлу относящимися. За симъ прошенія таковыя, по порядку ихъ вступленія, но прежде всего, просьбы, въ пунктахъ 1 и 2-мъ предшедшей 52-ой статьи значащіяся, вносятся въ реестры, для распредѣленія таковыхъ просьбъ предназначенныя, т. е. Настольный и Присутственный.

Статья 57.

Каждую субботу производится распредѣленіе дѣлъ по частнымъ просьбамъ, внесеннымъ въ реестры, въ предшедшей 56-й статьѣ наименованныя. При таковомъ распредѣленіи, представляются и отвѣты на тѣ просьбы. Защитники могутъ дѣлать свои замѣчанія, какъ въ отношеніи къ соблюденію сроковъ, такъ и въ отношеніи къ самому праву на подачу просьбы частной. Дѣла по таковымъ просьбамъ, признанныя готовыми къ слушанію, распредѣляются въ то или другое Отдѣленіе Департамента, по жребію, на основаніи порядка, устанавлиаемаго ниже,

Artykuł 55.

Termin do stawienia się w podaniach incydentalnych, w art. 52, Nr. 1 i 2, wymienionych, jest dwudziestoczętrogodzinny; we wszelkich innych trzechdniowy.

Artykuł 56.

Najpóźniej w dzień czwartkowy, do godziny 2-jej z południa, złożone będą na ręce Starszego Pisarza podania incydentalne, sumaryusz i akta. Późem podania takowe, podług kolei ich złożenia, przedewszystkiem wszakże podania w art. 52, Nr. 1 i 2, wymienione, wpisane zostaną na wokandy do porządkowania podań incydentalnych, kontrolującą i audyencyonalną.

Artykuł 57.

W każdą sobotę odbędzie się porządkowanie podań incydentalnych, na wokandy, w poprzednim artykule wzmiankowane, zapisanych. Przy porządkowaniu złożone zostaną odpowiedzi; wszakże co do zachowania terminów, lub właściwości przychodzenia drogą podania incydentalnego, wolno będzie Obrońcom czynić zarzuty. Podania za gotowe uznane, będą, podług porządku w art. 99 i 101 przepisanego, losowane i na właściwe wokandy

въ статьяхъ 99 и 101-й, и вносятся въ свойственные имъ реестры, а прочія исключаются изъ распредѣлительнаго реестра.

Статья 58.

Просьба о приостановленіи безотсрочнаго исполненія рѣшенія, на которое приносится жалоба, не можетъ быть подана до принесенія жалобы на рѣшеніе Апелляціоннаго Суда по самому существу дѣла.

Статья 59.

Подача частной просьбы не останавливаетъ сроковъ, опредѣленныхъ закономъ для производства дѣла по самому существу онаго.

Статья 60.

Противъ опредѣленій, заочно по частнымъ просьбамъ послѣдовавшихъ, оппозиція не допускается.

ОТДѢЛЕНІЕ III.

О правилахъ, соблюдаемыхъ по нѣкоторымъ особаго рода дѣламъ.

I. Устраненіе засѣдающаго въ Департаментъ, или въ его Отдѣленіи, Сенатора, или Члена Сената, отъ сужденія дѣла.

Статья 61.

Каждый Сенаторъ, Членъ Сената, или Оберъ-Секретарь, вѣдая причину, по которой онъ почитаетъ себя не-

wpisane; inne z wokandy porządkującej wykreślone zostaną.

Artykuł 58.

Podanie o zniesienie tymczasowej egzekucyi, wyrokowi zaskarżonemu dodanej, nie może być zanesione przed zanesieniem skargi na wyrok Sądu Apellacyjnego, w głównym sprawie przedmiocie.

Artykuł 59.

Wniesienie podań incydentalnych nie tamuje upływu prawnych terminów dla instrukeyi głównej sprawy.

Artykuł 60.

Przeciw postanowieniom na podania incydentalne zaocznie zapadającym, opozycja miejsca nie ma.

ODDZIAŁ III.

O sposobie postępowania w niektórych szczególnych sprawach.

I. Wyłączenie Członka Departamentu.

Artykuł 61.

Każdy Senator, Członek Senatu, lub Pisarz, wiedząc o prawnej przyczynie wyłączenia siebie, powinien ją Wy-

властнымъ судить дѣло, долженъ объяснить оную Присутствію; а оно постановляетъ, можетъ ли та причина быть достаточною къ устраненію предъявившаго ее отъ сужденія дѣла.

Статья 62.

Помощники Оберъ-Прокурора о причинѣ, въ предшедшей 61-ой статьѣ означенной, представляютъ на рѣшеніе Оберъ-Прокурора. А Оберъ-Прокуроръ, въ отношеніи къ дѣлу, по коему онъ обязанъ самъ дать предложеніе Сенату, доноситъ о таковой причинѣ Главному Директору Юстиціи и поступаетъ сообразно его распоряженію.

Статья 63.

Каждой изъ тяжущихся сторонъ принадлежитъ право устраненія, въ тѣхъ случаяхъ, кои опредѣлены Уставомъ Гражданскаго Судопроизводства.

Статья 64.

Просьба объ устраненіи кого либо изъ лицъ, въ предшедшей 61-й статьѣ наименованныхъ, составляется въ той формѣ, какая предписана 384 статьею Устава Гражданскаго Судопроизводства, и подается Оберъ-Секретарю, въ вѣдомствѣ котораго состоитъ дѣло, предъ открытіемъ засѣданія, на которомъ имѣетъ оное быть предложено къ слушанію.

Статья 65.

Просьбу таковую Первоприсутствующій представляетъ цѣлому составу Присутствія. Членъ онаго, устраняе-

дѣлаowi оświadczyć. Wydział rozstrzyga, czy wyłączenie jest uzasadnione.

Artykuł 62.

Pomocnik Naczelnego Prokuratora, oświadczenie w powyższym artykule wzmiankowane czyni Naczelnemu Prokuratorowi, który rozstrzyga, czy wyłączenie jest uzasadnione. Naczelnny Prokurator, w sprawach, w których obowiązany jest sam przedstawić wnioski, oświadczenie to czyni Dyrektorowi Głównemu i do rozporządzenia jego stosuje się.

Artykuł 63.

Prawo wyłączenia, w przypadkach objętych Kodeksem postępowania, służy każdej ze stron spór wiodących.

Artykuł 64.

Podanie względem wyłączenia, o ile dotyczy się jednej z osób w art. 61 wymienionych, wygotowane w formie, w art. 384 Kod. post. przepisanej, winno być złożone przed wprowadzeniem sprawy, na ręce Pisarza właściwego Wydziału.

Artykuł 65.

Podania takowe Przewodniczący wnosi na posiedzenie, w składzie, do którego Członek do wyłączenia po-

мый отъ сужденія дѣла, не участвуетъ въ разпознаніи той просьбы. Если она признана будетъ неосновательною, то просителю тотчасъ объявляется отказъ. Если же находятся въ просьбѣ обстоятельства, уваженія заслуживающія, то отъ устраняемаго требуетъ Присутствіе поясненія и, по выслушаніи онаго, постановляетъ слѣдующее по закону. Въ случаѣ отказа, проситель подвергается денежной пени, опредѣленной 390 статьею Устава Гражданскаго Судопроизводства.

Статья 66.

Просьба объ устраненіи Оберъ-Прокурора, или его Помощника, должна быть представлена до внесенія, или по крайней мѣрѣ при внесеніи дѣла въ реестръ подлежащихъ разсмотрѣнію Сената, исключая тотъ случай, когда бы поводъ къ устраненію явился внослѣдствіи. Таковую просьбу старшій Оберъ-Секретарь представляетъ Оберъ-Прокурору, который, въ отношеніи къ устраненію его Помощника, самъ рѣшить, а въ противномъ случаѣ представляетъ просьбу на разрѣшеніе Главнаго Директора Юстиціи.

II. Передача дѣла, по законному подозрѣнію, изъ одного Отдѣленія Апелляціоннаго Суда въ другое.

Статья 67.

Передача дѣла, производимаго въ Апелляціонномъ Судѣ, изъ одного Отдѣленія того Суда въ другое, по законному подозрѣнію, можетъ послѣдовать:

- a) по представленію Прокурора при Апелляціонномъ Судѣ;

dany należeć nie będzie. Wydział, jeżeli podanie znajduje nieuzasadnioném, takowe wprost odrzuca; w przeciwnym razie, odbiera tłumaczenie od Członka do wyłączenia podanego, i co z prawa wypadnie, postanowi. W razie odrzucenia podania o wyłączenie, wymierzona będzie kara art. 390 Kodeksu postępowania zagrożona.

Artykuł 66.

Podanie o wyłączenie Naczelnego Prokuratora, lub Pomocnika Naczelnego Prokuratora, złożone będzie najpóźniej przy porządkowaniu, wyjąwszy, gdyby przyczyna wyłączenia po téj dacie powstała. Podanie takowe Starszy Pisarz przedstawia Naczelnemu Prokuratorowi, który, o ile wyłączenie dotyczy Pomocnika, stanowi sam; w przeciwnym razie, przedstawia Dyrektorowi Głównemu.

II. Odesłanie sprawy, dla prawnego podejrzenia, z jednego Wydziału Sądu Apellacyjnego do drugiego.

Artykuł 67.

Odesłanie sprawy, toczącój się w Sądzie Apellacyjnym, z jednego Wydziału tegoż Sądu do drugiego, dla prawnego podejrzenia, nastąpić może:

- a) na przedstawienie Prokuratora przy Sądzie Apellacyjnym;

- b) по просьбѣ тяжущейся стороны;
- c) по предложению Оберъ-Прокурора.

Статья 68.

Въ случаяхъ, подъ лит. *a* и *b*, въ предшедшей 67-й статьѣ изъясненныхъ, и Прокуроръ, съ представлениемъ своимъ, и тяжущаяся сторона съ просьбою своею, должны обратиться къ Оберъ-Прокурору.

Статья 69.

Оберъ-Прокуроръ, по содержанию представлення или просьбы, дѣлаетъ надлежащее предложение Сенату, который или требуетъ ближайшаго поясненія дѣла, или же рѣшительно постановляетъ. Въ случаѣ отказа просителю, онъ подвергается денежной пенѣ, определенной 374 статьею Устава Гражданскаго Судопроизводства.

Статья 70.

Опредѣленіе Сената о передачѣ дѣла изъ одного Отдѣленія Апелляціоннаго Суда въ другое Оберъ-Прокуроръ препровождаетъ къ Прокурору при Апелляціонномъ Судѣ, а вмѣстѣ съ симъ представляетъ таковое опредѣленіе и Главному Директору Юстиціи.

Статья 71.

Опредѣленіе Сената, коимъ тяжущейся сторонѣ отказывается въ передачѣ дѣла изъ одного Отдѣленія Апелляціоннаго Суда въ другое, не лишаетъ права на возобновленіе своей просьбы, если къ сему новый представится поводъ.

- b) na żądanie strony;
- c) na wniosek z urzędu Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 68.

W przypadkach w artykule poprzednim, lit. *a* i *b*, oznaczonych, tak przedstawienie Prokuratora, jako i żądanie strony, winny być занесione do Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 69.

Senat, na wnioski Naczelnego Prokuratora, albo nakazuje bliższe wyjaśnienie, albo rzecz stanowczo rozstrzyga. W razie odrzucenia żądania o odesłanie sprawy przez stronę занесionego, wymierzona zostanie kara, art. 374 Kod. post. zagrożona.

Artykuł 70.

Postanowienie nakazujące odesłanie, przesłaném będzie przez Naczelnego Prokuratora, Prokuratorowi przy Sądzie Apellacyjnym, i prócz tego przedstawioném Dyrektorowi Głównemu Sprawiedliwości.

Artykuł 71.

Postanowienie odrzucające skargę o odesłanie sprawy, nie tamuje drogi ponowienia téjże skargi, z powodu nowo zaszyłych przyczyn.

III. Просьбы частных лиц о дозволеніи отыскивать съ Судьи, или другаго чиновника судебного вѣдомства, вознагражденія вреда, понесеннаго ими отъ противозаконнаго дѣйствія того Судьи, или чиновника, по должности, имъ занимаемой.

Статья 72.

Жалобы на рѣшенія Апелляціоннаго Суда по искамъ на Судью, или другаго чиновника судебного вѣдомства, въ противозаконномъ дѣйствіи, коимъ нанесенъ вредъ частному лицу, приносятся Сенату установленнымъ для прочихъ дѣлъ порядкомъ.

Статья 73.

Жалобы на Предсѣдателя и Членовъ Апелляціоннаго Суда подаются въ Сенатъ, по соблюденіи предварительно тѣхъ правилъ, какія на сей конецъ предписаны въ статьяхъ 507 и 508-й Устава Гражданскаго Судопроизводства, и по полученію дозволенія, требуемаго 510 статьею того же Устава.

Статья 74.

Просьба о дозволеніи, въ предшедшей 73-ой статьѣ упоминаемомъ, приносится Девятому Сената Департаменту и подается Оберъ-Прокурору сего Департамента. Она должна быть подписана самимъ просителемъ или его уполномоченнымъ, который на сей конецъ долженъ имѣть отъ просителя точную и надлежащимъ порядкомъ засви-

III. Pociąganie Sędziego do odpowiedzialności cywilnej.

Artykuł 72.

Odwołania się od wyroków Sądu Apellacyjnego, w przedmiocie pociągania Sędziego do odpowiedzialności, wnoszone będą do Senatu, drogą innym sprawom właściwą.

Artykuł 73.

Skarga na Prezesa i Członków Sądu Apellacyjnego, zanesiona będzie do Senatu, za poprzedniem dopełnieniem art. 507 i 508 Kod. post., oraz uzyskaniem pozwolenia, przez art. 510 t. Kod. wymaganego.

Artykuł 74.

Prośba o pozwolenie, w poprzednim artykule wzmiankowane, podaną będzie do Dziewiątego Departamentu, na ręce Naczelnego Prokuratora i opatrzona podpisem, tak strony lub jej pełnomocnika, urzędową i szczególną plenipotecyą umocowanego, jakoteż jednego z Obrońców przy Senacie. Do prośby dołączone będą, pod nie-

дѣтельствующую довѣренность; а сверхъ сего, просьба должна быть подписана и однимъ изъ Защитниковъ при Сенатѣ состоящихъ. Къ просьбѣ должны быть приложены: жалоба, надлежащая опись всѣхъ представляемыхъ при оной документовъ и довѣренность, о коей предъ симъ упомянуто. Въ случаѣ несоблюденія сихъ правилъ, просьба оставляется безъ дѣйствія.

Статья 75.

По полученіи дозволенія, жалоба должна быть доставлена тому, на кого она принесена, наидальше въ продолженіе трехъ дней отъ воспослѣдованія опредѣленія, коимъ дозволено подать жалобу. При ней должны быть приложены: позывъ, копія помянутого предъ симъ опредѣленія, опись всѣхъ документовъ, въ надлежащемъ порядкѣ составленная, и свидѣтельство Оберъ-Секретаря въ уплатѣ пошлинъ за внесеніе дѣла въ судебныя книги. Послѣ сего производится дѣло и постановляется рѣшеніе обыкновеннымъ порядкомъ.

Статья 76.

Въ производствѣ дѣла соблюдаются вообще правила, предписанныя въ статьяхъ 512, 513, 514 и 516-й Устава Гражданскаго Судопроизводства.

IV. Дѣла дисциплинарныя, т. е. производимыя въ порядкѣ взыскательномъ надъ чинами гражданскаго вѣдомства.

Примѣчаніе. Нижеслѣдующія ст. 77—86 измѣнены отчасти переходнымъ уставомъ къ Уложенію о нака-

важноścią: skarga, sumaryusz dowodów, akta i plenipotentcy, o której powyżej mowa.

Artykuł 75.

Po uzyskaném pozwoleniu, skarga doręczoną będzie, najdalej w przeciągu dni trzech od zapadnięcia decyzji pozwolenie udzielającej, wraz z zapozwem, kopją pomienionej decyzji, sumaryuszem dokumentów i świadectwem Pisarza, że wpis opłacony został; poczem instrukcja i zawyrokowanie nastąpi w zwyczajnym porządku.

Artykuł 76.

Zachowane będą przepisy art. 512, 513, 514, 516 Kodeksu postępowania.

IV. Sprawy karności.

Uwaga. Następujące tu artykuły 77 do 86 w części zmienione zostały Ustawą przechodnią

заявляхъ уголовныхъ и исправительныхъ отъ 11 Ноября 1847 года, (Дв. Зак. т. 40, стр. 6), а именно статьями: 65, 67, 69, 70, 71, 73, 74, 77, 78, 79, 83 и 84.

Статья 77.

Въ дѣлахъ дисциплинарныхъ, поступающихъ въ Сенатъ по отзыву обвиненнаго, жалоба его, съ приложеніемъ при ней актовъ дѣла и описи документовъ, представляется Оберъ-Прокурору Девятаго Департамента, который, удостовѣрясь, достаточно ли произведенное слѣдствіе для предложенія дѣла къ слушанію, и, въ случаѣ противномъ, поручивъ Прокурору при Апелляціонномъ Судѣ пополнить дѣло, даетъ оному надлежащій ходъ, опредѣляемый ниже, въ статьяхъ 84 и 85-й.

Статья 78.

Протесты Прокурора при Апелляціонномъ Судѣ противъ опредѣленій того Суда, состоявшихся по дѣламъ дисциплинарнымъ, представляются тѣмъ же Прокуроромъ Главному Директору Юстиціи. Къ протесту должны быть приложены и акты дѣла.

Статья 79.

Жалобы частныхъ лицъ на вышнихъ чиновниковъ судебного вѣдомства представляются Главному Директору Юстиціи.

Статья 80.

Ему же дѣлаются официальные донесенія о законопротивныхъ по должности дѣйствіяхъ вышнихъ чиновъ

до Кодексу kar głównych i poprawczych z dnia 11 Listopada 1847 roku (Dz. Pr. t. 40, str. 7), mianowicie artykułami 65, 67, 69, 70, 71, 73, 74, 77, 78, 79, 83 i 84.

Artykuł 77.

W sprawach karności, z odwołania się obwinionego przychodzących, skarga, z aktami i sumaryuszem dokumentów, udziela się Naczelnemu Prokuratorowi, który, po przekonaniu się, czy instrukcja jest dostateczną, a w razie przeciwnym, po dopełnieniu takowej przez zniesienie się z Prokuratorem Sądu Apellacyjnego, zwróci sprawę na drogę w art. 84 i 85 przepisaną.

Artykuł 78.

Sprawy z odwołania się Prokuratora przy Sądzie Apellacyjnym, od wyroków tegoż Sądu w sprawach karności zapadłych, przedstawione będą z aktami przez rzeczzonego Prokuratora, Dyrektorowi Głównemu Sprawiedliwości.

Artykuł 79.

Skargi na wyższych urzędników sądowych, przez strony prywatne zanoszone, podawane będą Dyrektorowi Głównemu Sprawiedliwości.

Artykuł 80.

Skargi z urzędu, na wyższych urzędników sądowych o przestępstwa w urzędowaniu zanoszone, podawane ró-

судебнаго вѣдомства, и именно: о законопротивномъ дѣйствіи Судьи представляетъ Предсѣдатель или Прокуроръ, а о законопротивномъ дѣйствіи Предсѣдателя или Прокурора доносить большинство Членовъ Суда или Оберъ-Прокуроръ.

Примѣчаніе. Эта статья развита предписаніями Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Комисіи Юстиціи, отъ 5 (17) Февраля 1844 года, за N. 2,104 ¹⁾, и 9 (21) Марта 1859 года, за N. 5,222 ²⁾

Статья 81.

Если Сенатъ, или Оберъ-Прокуроръ, при разсмотрѣніи поступившаго въ Сенатъ дѣла, замѣтитъ, что высшимъ чиновникомъ судебнаго вѣдомства учинено законопротивное, по исправляемой имъ должности, дѣйствіе, то состоявшееся о семъ въ Сенатѣ опредѣленіе представляетъ Оберъ-Прокуроръ Главному Директору Юстиціи.

Статья 82.

Къ разсмотрѣнію дѣлъ, въ предшедшихъ статьяхъ 78, 79, 80 и 81-й изъясненныхъ, Сенатъ приступаетъ не прежде, какъ по полученіи оныхъ Оберъ-Прокуроромъ отъ Главнаго Директора Юстиціи, для предложенія Сенату.

Статья 83.

Если къ переданнымъ Оберъ-Прокурору актамъ дѣла не приложена защита подсудимаго, а изъ дѣлопроизвод-

¹⁾ См. приб. N. 143 (т. VIII, стр. 450).

²⁾ См. приб. N. 144 (т. VIII, стр. 458).

внѣзъ бѣда Dyректорowi Głównemu Sprawiedliwości, a mianowicie: co do przestępstw Sędziego, przez Prezesa lub Prokuratora; co do przestępstw Prezesa lub Prokuratora, przez większość kompletu Sądu lub Naczelnego Prokuratora.

Uwaga. Artykuł ten rozwinięty został reskryptami Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z d. 5 (17) Lutego 1844 roku, Nr. 2,104 ¹⁾, i 9 (21) Marca 1859 roku, Nr. 5,222 ²⁾.

Artykuł 81.

Jeżeli Senat lub Prokurator, przy rozpoznawaniu sprawy, dostrzeże popełnienie przez wyższego urzędnika sądowego przestępstwa w urzędowaniu, wydane będzie przez Senat stosowne postanowienie, i takowe, przy raporcie Naczelnego Prokuratora, przedstawione zostanie Dyrektorowi Głównemu Sprawiedliwości.

Artykuł 82.

Senat przystąpi do rozpoznania spraw, w art. 78 do 81 wymienionych, dopiero po przesłaniu ich przez Dyrektora Głównego Naczelnemu Prokuratorowi, z poleceniem wniesienia pod zawyrokowanie Senatu.

Artykuł 83.

Jeżeli do akt Naczelnemu Prokuratorowi przesłanych, obrona dołączoną nie jest, a takową obwiniony za-

¹⁾ Zobacz dodatek N. 143 (t. VIII, str. 451).

²⁾ Zobacz dodatek N. 144 (t. VIII, str. 459).

ства оказывается, что подсудимый намѣренъ представить защиту, въ такомъ случаѣ Оберъ-Прокуроръ передаетъ акты дѣла избранному подсудимымъ Защитнику, а если онъ не указалъ, кого избралъ Защитникомъ, то самъ Оберъ-Прокуроръ назначаетъ ему Защитника.

Статья 84.

По представлении защиты, Обер-Прокуроръ Девятаго Департамента относится къ Оберъ-Прокурору Общаго Варшавскихъ Сената Департаментовъ Собранія о назначении, для составления докладной записки, одного изъ состоящихъ при томъ Собраніи чиновниковъ для доклада дѣла.

Примѣчаніе. По упраздненіи Общаго Варшавскихъ Сената Департаментовъ Собранія, составленіемъ докладной записки для Сената занимались Статсъ-Референдаріи при Государственномъ Совѣтѣ Царства Польскаго.

Статья 85.

По составлении помянутымъ чиновникомъ докладной записки, а потомъ, Оберъ-Прокуроромъ, предложенія Сенату, дѣло вписывается въ реестръ дѣлъ дисциплинарныхъ, и на ближайшемъ засѣданіи Сената, согласно тому какъ опредѣлено ниже въ статьѣ 105-ой, предлагается оное къ слушанію Сената, чиновникомъ, составлявшимъ докладную записку. При слушаніи дѣла, одинъ лишь подсудимый допускается въ присутствіе.

Статья 86.

Оберъ-Прокуроръ представляетъ Главному Директору Юстиціи каждый приговоръ, по дисциплинарному дѣлу состоявшийся.

strzeż, Naczelny Prokurator przesyła akta Obrońcy przez obwinionego wybranemu, a w braku takowego wskazania, Obrońcy z urzędu wyznaczonemu, dla wygotowania obrony w terminie zakreślonym.

Artykuł 84.

Po złożeniu obrony, Naczelny Prokurator znosi się z Naczelnym Prokuratorem Ogólnego Zebrania, który wyznacza jednego z Referentów przy témże Zebraniu, dla sporządzenia relacyi.

Uwaga.

Po zniesieniu Ogólnego Zebrania, sporządzaniem relacyi dla Senatu zajmowali się Referendarze Stanu przy Radzie Stanu Królestwa Polskiego.

Artykuł 85.

Po wygotowaniu relacyi, a następnie wniosków, sprawa wpisuje się do kontroli spraw karności, i na najbliższém posiedzeniu, w art. 105 oznaczoném, przez wyznaczonego Referenta przedstawia, przy czém dopuszczoną być może obecność samego tylko oskarżonego.

Artykuł 86.

Każdy wyrok w sprawach karności zapadły, Naczelny Prokurator przedstawia Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości.

У. Дѣла по спорамъ между Гражданскими и Уголовными Судами о принадлежности дѣла.

Статья 87.

О спорѣ между Гражданскими и Уголовными Судами, касательно принадлежности дѣла, представляетъ Главному Директору Юстиціи, или Прокуроръ того Суда, въ которомъ возникъ споръ, или которая либо изъ тяжущихся сторонъ.

Примѣчаніе. Смотри объясненіе, приведенное въ примѣчаніи къ ст. 57-й выше сего помѣщенного Учрежденія отъ 26 Марта 1842 года.

Статья 88.

Если Главный Директоръ Юстиціи найдетъ, что дѣйствительно происходитъ споръ, то представленіе Прокурора, или поданную тяжущуюся стороною просьбу препровождаетъ, купно съ актами дѣла, къ Оберъ-Прокурору, для предложенія Сенату. Въ такомъ случаѣ, Первоприсутствующій того Отдѣленія Девятаго Сената Департамента, въ которое поступить дѣло, сносится съ Первоприсутствующимъ X-го Департамента о присоединеніи, къ составу помянутаго Отдѣленія, пяти Членовъ Десятаго Департамента, для совмѣстнаго разсмотрѣнія дѣла. Въ назначенный для сего день, Оберъ-Прокуроръ вноситъ споръ на разсмотрѣніе увеличеннаго такимъ образомъ состава Присутствія; послѣдовавшее же въ Сенатѣ опредѣленіе, вмѣстѣ съ актами дѣла, представляетъ Главному Директору Юстиціи, для дальнѣйшихъ распоряженій.

V. Spory o jurysdykcya między sądownictwem cywilném i karném.

Artykuł 87.

Spór o jurysdykcya między Sądem karnym a Sądem cywilnym, przedstawiony będzie, albo przez Prokuratora tego Sądu, w którym spór wszczęty został, albo przez jedną ze stron, Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, z dołączeniem akt.

Uwaga. Zobacz wyjaśnienie znajdujące się w przypisku do artykułu 57 ustawy z dnia 26 Marca 1842 r., zamieszczonej powyżej.

Artykuł 88.

Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, jeżeli uzna, że spór rzeczywiście zachodzi, prześle przedstawienie Prokuratora lub podanie strony, wraz z aktami, Naczelnemu Prokuratorowi, który, po zniesieniu się między Przewodniczącym właściwego Wydziału IX-go Departamentu, a Przewodniczącym X-go Departamentu, o zwołanie składu połączonych Departamentów, wniesie spór takowy pod rozpoznanie pomienionego składu, i następnie zapadłe postanowienie, wraz z aktami, prześle Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, dla postąpienia, jak z prawa wypada.

Примѣчаніе. Примѣнить къ объясненію къ ст. 57 выше-помѣщенного Учрежденія отъ 26 Марта 1842 года.

VI. Дѣла, о коихъ упоминается въ пунктѣ, подъ лит. d, 56-й статьи Высочайше утвержденнаго Учрежденія Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ.

Статья 89.

По дѣламъ, о коихъ упоминается въ пунктѣ подъ лит. d, 56-й статьи Высочайше утвержденнаго Учрежденія Варшавскихъ Сената Департаментовъ, приносятся жалобы Сенату, тѣмъ порядкомъ, какой опредѣленъ 40 статьею онагожъ Высочайше утвержденнаго Учрежденія и статьею 4-ю настоящаго постановленія, съ соблюденіемъ правилъ, предписанныхъ статьями 5 и 16-ю того же постановленія, и Уставомъ Гражданскаго Судопроизводства.

ГЛАВА II.

О внутреннемъ порядкѣ.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

О внутреннемъ порядкѣ по Департаменту вообще.

I. Книги и реестры дѣлъ.

Статья 90.

Въ Девятомъ Сената Департаментѣ имѣютъ быть заведены:

Uwaga. Porównać wyjaśnienie do art. 57-go ustawy z dnia 26 Marca 1842 roku, zamieszczonej wyżej.

VI. Sprawy w art. 56, lit. d, Najwyższej ustawy daty 26 Marca 1842 roku wymienione.

Artykuł 89.

Sprawy w art. 57, lit. d, Najwyższej ustawy daty 26 Marca 1842 r. wymienione, wniesione będą sposobem skargi, w formie art. 40 Najwyższej ustawy i art. 4-m niniejszego postanowienia przepisanej, z zachowaniem rozporządzeń art. 5—16, oraz przepisów Kodeksu postępowania.

DZIAŁ II.

O porządku wewnętrznym.

ODDZIAŁ I.

O porządku wewnętrznym w Departamencie.

I. Księgi i wokandy.

Artykuł 90.

W Departamencie IX-m utrzymywanemi będą:

- 1) общий журналъ входящихъ бумагъ;
- 2) реестръ имяннымъ Высочайшимъ указамъ;
- 3) реестръ предписаніямъ Намѣстника;
- 4) вѣдомость особо по каждому Отдѣленію, о присутствіи Сенаторовъ и Членовъ Сената, къ постоянному засѣданію назначенныхъ, съ показаніемъ, въ которые часы они въ Присутствіе прибыли и изъ Присутствія вышли;
- 5) общая книга для вписыванія дѣлъ.
- 6) реестръ дѣламъ дисциплинарнымъ;
- 7) журналъ предметамъ общимъ;
- 8) журналъ состоявшихся рѣшеній;
- 9) книга протоколовъ засѣданій;
- 10) книга для записыванія мнѣній каждого Сенатора и Члена Сената, по дѣламъ дисциплинарнымъ;
- 11) книга для записыванія особыхъ мнѣній, изъясненныхъ Сенаторами и Членами Сената;
- 12) настольные реестры;
- 13) присутственные реестры;
- 14) журналъ исходящихъ бумагъ.

Статья 91.

Форма, графы и раздѣлы помянутыхъ въ предшедшей 90-й статьѣ журналовъ, книгъ и реестровъ, а равно число ихъ и предназначеніе, установятся Главнымъ Директоромъ Юстиціи, по представленію Оберъ-Прокурора.

Примѣчаніе. Смотри распоряженіе Главнаго Директора, Предѣдательствующаго въ Правительствен-

- 1) dziennik główny;
- 2) dziennik imiennych Najwyższych ukazów;
- 3) dziennik poleceń Namiestnika;
- 4) lista przytomności Członków do stałego zasiadania powołanych, oddzielna dla każdego Wydziału;
- 5) księga ogólna wpisowa;
- 6) kontrola spraw karności;
- 7) kontrola przedmiotów ogólnych;
- 8) sentencyonarze;
- 9) księgi protokółów posiedzeń;
- 10) księga do zapisywania zdań, w sprawach karności, przez każdego z obradujących objawionych;
- 11) księga rozpisów;
- 12) wokandy kontrolujące;
- 13) wokandy audyencyonalne;
- 14) księga ekspedycyj wychodzących.

Artykuł 91.

Kształt, rubryki i podziały wewnętrzne wzmiankowanych ksiąg i wokand, oraz ilość i przeznaczenie takich, przepisze, na przedstawienie Naczelnego Prokuratora, Dyrektor Główny Sprawiedliwości.

Uwaga. Obowiązku temu Dyrektor Główny Prezydujący w Komisji Rządowej Sprawiedliwości zadość uczynił przez wydanie roz-

ной Комисіи Юстиціи, отъ 10 (22) Сентября 1842 года, N. 11,094 ¹⁾ и 30 Января (11 Февраля) 1848 года, N. 1,875 ²⁾.

II. Засѣданія.

Статья 92.

Засѣданія Девятаго Департамента бываютъ: или общія всего Департамента, или же особыя, каждаго изъ его Отдѣленій.

A. Общія всего Департамента засѣданія.

Статья 93.

Засѣданія всего Департамента происходятъ въ полномъ его составѣ, въ комплектъ не менѣе тринадцати Членовъ.

Статья 94.

Засѣданія всего Департамента суть троякаго рода: распредѣлительныя, распорядительныя, судныя.

Статья 95.

Засѣданія распредѣлительныя и распорядительныя происходятъ по субботамъ. Засѣданія судныя происходятъ по понедѣльникамъ.

¹⁾ См. приб. N. 145 (т. VIII, стр. 462).

²⁾ См. приб. N. 146 (т. VIII, стр. 476) и приб. N. 165 къ Учрежденію Прав. Ком. Юст. т. V, стр. 2.

porządzeń z dnia 10 (22) Września 1842 roku, Nr. 11,094 ¹⁾, i z dnia 30 Stycznia (11 Lutego) 1848 roku, Nr. 1,875 ²⁾.

II. Posiedzenia.

Artykuł 92.

Posiedzenia IX-go Departamentu są: ogólne i wydziałowe.

A. Posiedzenia ogólne.

Artykuł 93.

Posiedzenia ogólne odbywają się w całym składzie IX-go Departamentu, w komplecie osób najmniej trzy-nastu.

Artykuł 94.

Posiedzenia ogólne są:

porządkujące,
ekonomiczne,
sądowe.

Artykuł 95.

Posiedzenia porządkujące i ekonomiczne odbywają się w sobotę. Posiedzenia sądowe odbywają się w poniedziałek.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 145 (t. VIII, str. 463).

²⁾ Zobacz dodatek N. 146 (t. VIII, str. 477) i dodatek N. 165 do Organizacji Komisji Rządowej Sprawiedliwości, t. V, str. 3.

Примѣчаніе. Примѣнить ст. 6 дополнительнаго внутренняго устройства, отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 года, помѣщеннаго ниже сего.

Статья 96.

Предметы распредѣлительнаго засѣданія суть:

- 1) распредѣленіе частныхъ просьбъ;
- 2) распредѣленіе дѣлъ;
- 3) балотированіе.

Статья 97.

Резолюціи, состоявшіяся при распредѣленіи дѣлъ, въ отношеніи къ достаточному или недостаточному изготоленію оныхъ къ слушанію, а равно и въ отношеніи къ очереди, по которой дѣло должно быть слушано, отмѣчаются Первоприсутствующимъ, въ настольномъ реестрѣ, въ соотвѣтственныхъ графахъ, и, по окончаніи засѣданія, онъ скрѣпляетъ помянутыя резолюціи своего подписью.

Статья 98.

Балотированію подлежатъ:

просьбы частныя (инцидентальныя), признанныя готовыми къ слушанію;

дѣла, апелляціоннымъ порядкомъ вступившія, готовыми къ слушанію признанныя, и неподлежащія разсмотрѣнію всего состава Департамента.

Статья 99.

Балотированіе дѣлъ происходитъ слѣдующимъ образомъ: Оберъ-Секретарь означаетъ предварительно, на осо-

Uwaga. Porównać art. 6 dodatkowego wewnętrznego urządzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku, Nr. 15,003, zamieszczonego niżej.

Artykuł 96.

Przedmiotem posiedzeń porządkujących jest:

- 1) porządkowanie podań incydentalnych;
- 2) porządkowanie spraw;
- 3) losowanie.

Artykuł 97.

Decyzye w toku porządkowania względem gotowości lub niegotowości, oraz właściwości rejestru zapadające, zapisują się przez Przewodniczącego w wokandzie kontrolującej, pod właściwemi rubrykami, i, po ukończeniu posiedzenia, podpisem jego stwierdzają.

Artykuł 98.

Do losowania należą:

podania incydentalne za gotowe uznane;

sprawy do Wydziałów należące, za gotowe uznane.

Artykuł 99.

Losowanie odbywa się porządkiem następującym: Starszy Pisarz zapisze na osobnej kartce nazwiska stron

бомъ билетъ названія тяжущихся сторонъ и номеръ книги для вписыванія дѣлъ служащей. Билеты сіи, свернутые и въ сосудъ, нарочно для сего предназначенный, вложенные, вынимаются одинъ за другимъ, каждымъ изъ Первоприсутствующихъ поочередно. Выбалотированное такимъ образомъ дѣло поступаетъ, для сужденія, въ то Отдѣленіе Департамента, въ которомъ засѣдаетъ Первоприсутствующій, вынувшій билетъ, дѣло означающій.

Примѣчаніе. Примѣнить ст. 6-ю ниже сего помѣщенного дополнительнаго внутренняго устройства, отъ 22 Юня (4 Юля) 1844 г., N. 15,003.

Статья 100.

По вынутіи каждаго билета, Первоприсутствующій, въ томъ же всего Департамента засѣданіи, отмѣчаетъ немедленно, прописью, въ надлежащей графѣ настольнаго реестра, то Отдѣленіе, въ которое оно досталось по жребію.

Статья 101.

По окончаніи балотированія, старшій Оберъ-Секретаръ записываетъ распределенныя по жребію дѣла и частныя просьбы, а равно и дѣла, балотированія не требовавшія, въ подлежащіе настольные реестры, и въ раздѣлы ихъ, соотвѣтственно роду дѣла, наблюдая ту самую очередь, въ какой упомянутыя дѣла и частныя просьбы вписаны были въ реестрахъ распределительныхъ. Постъ сего старшій Оберъ-Секретаръ поручить кому слѣдуетъ отмѣченныя въ помянутыхъ настольныхъ реестрахъ дѣла и частныя просьбы перенести въ соотвѣтственные присутственные реестры.

i numer księgi wpisowej; kartki takowe, zwinięte i w przeznaczone na to naczynie włożone, wyciągane będą po jednej, przez każdego z Przewodniczących, kolejną. Sprawa wylosowana sądzona będzie w tym Wydziale, do którego wyciągający onę Przewodniczący należy.

Uwaga. Porównać art. 6 dodatkowego wewnętrznego urzędzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku, Nr. 15,003, zamieszczonego niżej.

Artykuł 100.

Wraz z wyciągnięciem kartki, Przewodniczący posiedzeniu zapisze w wokandzie kontrolującej, w rubryce właściwej, literami, Wydział, do którego przypadła.

Artykuł 101.

Po odbytém losowaniu, Starszy Pisarz podania incydentalne i sprawy losem rozdzielone, oraz sprawy losowaniu nieulegające, wpisze do właściwych wokand kontrolujących, kolejną zapisania na wokandach porządkujących, i we właściwe pod względem rejestru oddziały. Polecą następnie przeniesienie podań i spraw, na tychże wokandach zapisanych, do odpowiednich wokand audyencyjonalnych.

Статья 102.

Присутственные реестры, по частнымъ (инцидентальнымъ) просьбамъ и дѣламъ, разсмотрѣнію всего Департамента подлежащимъ, вывѣшиваются на дверяхъ Присутственной комнаты, того же дня, т. е. въ субботу, а таковыя же реестры дѣламъ, въ Отдѣленія обращаемымъ, вывѣшиваются въ слѣдующій понедѣльникъ. День, въ который реестръ вывѣшенъ, помѣчается старшимъ Оберъ-Секретаремъ, на самомъ реестрѣ, который и подписывается имъ.

Примѣчаніе. Примѣнить ст. 7-ю ниже сего помѣщенного дополнительнаго внутренняго устройства, отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 г., N. 15,003.

Статья 103.

Распорядительныя засѣданія опредѣляются:

- a) для прочтенія, если послѣдовали, Высочайшихъ указовъ и распоряженій Правительства, кои могутъ относиться или къ Варшавскимъ Сената Департаментамъ вообще, или же къ Девятому Департаменту въ особенности;
- b) для учиненія распоряженій по предметамъ общимъ. Подъ общими предметами разумѣются всѣ тѣ, кои, по содержанию настоящаго постановленія, требуя разсмотрѣнія и резолюціи Сената, не принадлежать однакожъ ни къ одному роду дѣлъ, кои, изъ того или другаго реестра, на рѣшеніе его поступаютъ. Дѣламъ, кои относятся

Артыкулъ 102.

Вывѣшеніе wokand audyencyonalnych uskutecznióm będzie: co do podań incydentalnych i spraw do całego składu Departamentu należących, niezwłocznie; co do spraw wydziałowych — w następny poniedziałek. Datę wywieszenia, Starszy Pisarz na saméjże wokandzie audyencyonalnej przy podpisie poświadczy.

Uwaga. Porównać art. 8 dodatkowego wewnętrznego urzędzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku, Nr. 15,003, zamieszczonego niżej.

Артыкулъ 103.

Posiedzenia ekonomiczne przeznaczone są:

- a) na odczytanie ukazów Najwyższych i rozporządzeń rządowych, obu Warszawskich Departamentów w ogólności, lub IX-go Departamentu w szczególności dotyczących;
- b) na załatwienie przedmiotów ogólnych. Za przedmioty ogólne uważają się te wszystkie, które z przepisów niniejszego postanowienia decyzji Senatu wymagają, a nie należą do rzędu spraw, z wokandy pod zawyrokowanie jego przycho-dzących. Kontrola przedmiotów ogólnych prowadzona jest przez Starszego Pisarza, a zapada-

къ предметамъ общимъ, ведется журналъ старшимъ Оберъ-Секретаремъ, а послѣдовавшія по онымъ опредѣленія вносятся въ книгу протоколовъ засѣданія (ниже ст. 128, N. 3).

Статья 104.

По окончаніи распредѣленія и балотировки и по учиненіи распоряженія по предметамъ общимъ, Департаментъ раздѣляется немедленно на Отдѣленія, для слушанія дѣлъ по частнымъ (инцидентальнымъ) просьбамъ, или дѣлъ обыкновенныхъ, если нѣтъ готовыхъ къ слушанію по просьбамъ частнымъ, или всѣ заслушаны.

Статья 105.

Предметомъ судныхъ всего Департамента засѣданій есть сужденіе дѣлъ, поименованныхъ въ статьѣ 56 Высочайше утвержденного Учрежденія Варшавскихъ Сената Департаментовъ. Дѣла предлагаются къ слушанію въ слѣдующемъ порядкѣ:

- 1) дѣла дисциплинарныя,
- 2) дѣла, для слушанія которыхъ положительный назначенъ срокъ,
- 3) дѣла, требующія сокращеннаго производства, и дѣла обыкновенныя въ томъ порядкѣ, какой ежегодно устанавливается Главнымъ Директоромъ Юстиціи.

Примѣчаніе. Предписаніемъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Комисіи Юстиціи, отъ 10 (22) Сентября 1842 года, N. 11,094, постановлено: чтобы по

яące względem nich decyzje, zapisują się w księdze protokółów posiedzeń (art. 128, Nr. 3).

Artykuł 104.

Po ukończeniu porządkowania i losowania, oraz po załatwieniu przedmiotów ogólnych, Departament rozdziela się niezwłocznie na Wydziały, dla sądenia podań incydentalnych, lub w braku tychże, spraw zwyczajnych.

Artykuł 105.

Przedmiotem posiedzeń sądowych jest sądenie spraw, w art. 56 ustawy Najwyższej wymienionych, w porządku następującym:

- 1) sprawy karności;
- 2) sprawy z rejestru terminów stałych;
- 3) sprawy sumaryczne i ordynaryjne, w porządku, jaki corocznie przez Dyrektora Głównego przepisany będzie.

Uwaga. Dyrektor Główny Prezydujący w Komisji Rządowej Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 10 (22) Września 1842 roku, Nr. 11,094, postanowił, iż po odsą-

рѣшеніи трехъ дѣлъ, произведенныхъ въ сокращенномъ порядкѣ, рѣшить одно дѣло обыкновенное, но въ послѣдствіи этотъ порядокъ отмѣненъ распоряженіемъ отъ 14 (26) Октября 1855 года, N. 20,112 ¹⁾.

Статья 106.

Слушаніе дѣла, неоконченнаго въ одно засѣданіе, продолжается въ слѣдующій день и далѣе, непрерывно, до произнесенія рѣшенія по оному. Послѣ сего Департаментъ, хотя бы въ реестрѣ его и записаны были другія дѣла, рѣшенія его требующія, раздѣляется на Отдѣленія, для сужденія дѣлъ, записанныхъ въ реестрахъ Отдѣленій.

В. Засѣданія Отдѣленій Департамента.

Статья 107.

Засѣданія Отдѣленій происходятъ въ обыкновенномъ, или увеличенномъ составѣ Присутствія.

Статья 108.

Предметомъ засѣданій въ обыкновенномъ составѣ суть:

- 1) сужденіе дѣлъ по просьбамъ частнымъ (инцидентальнымъ);

Просьбы частныя (инцидентальныя) докладываются и рѣшаются въ ту самую субботу, въ которую послѣдовало распредѣленіе оныхъ. Если во время сего доклада

¹⁾ См. приб. N. 147 (т. VIII, стр. 478).

дзениу trzech spraw z rejestru sumarycznego, odsadzoną zostanie jedna z rejestru ordynaryjnego. Stosunek ten wszakże, rozporządzeniem daty 14(26) Października 1855 roku, Nr. 20,112, zmieniony został ¹⁾.

Artykuł 106.

Sprawa, której wprowadzenie ukończone być nie mogło, będzie bez przerwy kontynuowaną w dzień następny i dalsze, aż do ogłoszenia wyroku; poczem, chociażby wokanda spraw, do całego składu należących, oczyszczoną nie została, Departament rozdziela się na Wydziały, dla sądzenia spraw z wokand wydziałowych.

B. Posiedzenia Wydziałowe.

Artykuł 107.

Posiedzenia wydziałowe odbywają się w komplecie zwyczajnym, lub powiększonym.

Artykuł 108.

Przedmiotem posiedzeń wydziałowych, w komplecie zwyczajnym, jest:

- 1) sądzenie podań incydentalnych.

Podania incydentalne odsadzone być winny w ten sam dzień sobotni, w którym uporządkowane zostało

¹⁾ Zobacz dodatek N. 147 (t. VIII, str. 479).

не будетъ на лицо Защитника, вписавшаго просьбу, то она исключается изъ реестра;

2) сужденіе прочихъ дѣлъ, въ слѣдующемъ порядкѣ;

a) дѣла, для слушанія которыхъ положительный назначенъ срокъ;

b) дѣла, сокращеннаго производства требующія, и дѣла обыкновенныя, сообразно правилу, установленному въ предшедшей 105-й статьѣ, подъ N. 3.

Статья 109.

Пока докладываемое дѣло не будетъ выслушано и рѣшенія по оному произнесено не будетъ, — слѣдующее дѣло не можетъ быть предложено къ слушанію.

Статья 110.

Отдѣленія Департамента собираются въ увеличенномъ составѣ Присутствія, для сужденія дѣлъ, по которымъ въ томъ или въ другомъ Отдѣленіи, по содержанію 53 ст. Высочайше утвержденного Учрежденія Варшавскихъ Сената Департаментовъ, не состоялось рѣшенія.

Статья 111.

Увеличенное Присутствіе Отдѣленія составляется присоединеніемъ пяти Членовъ другаго Отдѣленія Девятаго Департамента, или же тѣхъ Членовъ Сената, кои, по Высочайше утвержденному ежегодно распределенію ихъ, не назначены къ засѣданію ни въ Отдѣленіяхъ Девятаго Департамента, ни въ Десятомъ Департаментѣ.

ły. Wrazie nie stawienia się obrońcy wpis czyniącego, z wokandy wykreślone zostaną.

2) Sądzenie spraw, w porządku następującym:

a) sprawy z rejestru terminów stałych;

b) sprawy sumaryczne i ordynaryjne, według zasady w art. 105, Nr. 3, wskazanej.

Artykuł 109.

Dopóki wprowadzająca się sprawa odsądzoną i w niej sentencya ogłoszona nie zostanie, sprawa następna przywołana być nie może.

Artykuł 110.

Przedmiotem posiedzeń wydziałowych, w powiększonym komplecie, jest sądzenie spraw, w których, dla przyczyny przez art. 53 ustawy Najwyższej przewidzianej, wyrok nie zapadł.

Artykuł 111.

Komplet powiększony tworzy się przez przybranie 5-ciu Członków z innego Wydziału IX-go Departamentu, lub Członków nieprzeznaczonych do stałego zasiadania.

Статья 112.

Засѣданія Отдѣленій въ увеличенномъ составѣ Присутствія происходятъ по понедѣльникамъ, если не имѣется дѣлъ, подлежащихъ сужденію полнаго состава Департамента. Въ противномъ случаѣ, засѣданія въ увеличенномъ составѣ происходятъ по вторникамъ, развѣ бы не окончено было дѣло, коего слушаніе начато въ полномъ составѣ Департамента. Къ дѣламъ, слушаемымъ въ увеличенномъ составѣ Присутствія, относится то же правило, какое постановлено въ предшедшей 106 статьѣ.

Статья 113.

Члены Сената, неназначенные къ постоянному засѣданію ни въ Отдѣленіяхъ Девятаго Департамента, ни въ Десятомъ Департаментѣ, обязаны ежедневно, въ то время, которое для другихъ опредѣлено, являться въ Сенатъ, въ числѣ не менѣе трехъ, по очереди, и не могутъ удалиться, пока въ обоихъ Отдѣленіяхъ Девятаго, а равно и въ Десятомъ Департаментѣ, не откроется засѣданіе въ обыкновенномъ или увеличенномъ составѣ.

Примѣчаніе. Эта статья развита предписаніемъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 3 (15) Ноября 1848 г., за N. 16,902/16,994 ¹⁾.

(d) См. приб. N. 148 (т. VIII, стр. 480).

Артикулъ 112.

Posiedzenia w powiększonym komplecie odbywać się będą w dni poniedziałkowe, jeżeli nie będzie spraw do całego składu należących (art. 105); w przeciwnym razie, w dni wtorkowe, chyba sprawa, do całego składu należąca, nie była ukończona. Przepis art. 106 ma zastosowanie do spraw, w powiększonym komplecie wprowadzanych.

Артикулъ 113.

Z Członków do stałego zasiadania nieprzeznaczonych, trzech przynajmniej winni kolejno zgromadzać się każdodziennie, w czasie dla innych Członków oznaczonym, i pozostać mają, dopóki komplet obudwu Wydziałów, zwyczajny lub powiększony, oraz komplet X-go Departamentu, zwyczajny lub powiększony, zapewniony nie zostanie.

Uwaga.

Артикулъ ten rozwinięty został reskryptem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości zd. 3 (15) Listopada 1848 r., Nr. 16,902/16,994 ¹⁾.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 148 (t. VIII, str. 481).

*III. Порядокъ сужденія и рѣшенія дѣлъ, составленіе
опредѣленій и веденіе протоколовъ засѣданій.*

Статья 114.

По удаленіи постороннихъ лицъ изъ присутственной комнаты, Первоприсутствующій приступаетъ немедленно къ отбиранію голосовъ отъ Членовъ, начиная снизу, по порядку отъ одного за другимъ, и наблюдая, чтобы никто не обнаруживалъ своего мнѣнія, пока тотъ, до котораго дошла очередь, не изложитъ мнѣнія своего, со всѣми уваженіями, на коихъ основываетъ оное.

Статья 115.

Первоприсутствующій излагаетъ мнѣніе свое послѣ всѣхъ. Онъ можетъ однакожъ, прежде нежели приступить къ отбиранію голосовъ, объявить вкратцѣ существо дѣла; также онъ можетъ и въ продолженіе преній (диспута) обратить вниманіе присутствующихъ на существенные по дѣлу вопросы.

Статья 116.

Если, по отобраніи голосовъ, кто либо изъ Членовъ измѣнитъ въ чемъ либо первоначальное свое мнѣніе, въ такомъ случаѣ Первоприсутствующій приступитъ, изъясненнымъ выше порядкомъ, ко вторичному отбиранію голосовъ.

*III. Głosowanie, sentencya, redakcyja wyroków, oraz
prowadzenie protokółów posiedzeń.*

Artykuł 114.

Po ogłoszeniu ustępu, Przewodniczący przystępuje niezwłocznie do zebrania głosów. Głosowanie zaczyna się od najmłodszego z porządku Członka. Przewodniczący przestrzega, aby starszy z kolei Członek nie zabierał głosu, dopóki młodszy zdania swego wraz z powodami w zupełności nie wyłoży.

Artykuł 115.

Przewodniczący zdanie swe otwiera na końcu; może wszakże, przed zaczęciem głosowania, wyłożyć w krótkości stan rzeczy, i w każdym czasie zwrócić uwagę obradujących na punkta stanowcze.

Artykuł 116.

Jeżeli, po ukończeniu głosowania, który z Członków głosujących od zdania odstąpi, Przewodniczący powtórnie do zebrania głosów porządkiem powyższym przystąpi.

Статья 117.

Если, при отобрании голосовъ, окажется болѣе двухъ различныхъ мнѣній, то наблюдается правило, предписанное статьею 117 Устава Гражданскаго Судопроизводства.

Статья 118.

Рѣшеніе единогласное, или надлежащимъ большинствомъ голосовъ принятое, вносится Оберъ-Секретаремъ въ журналъ рѣшеній и веѣми Присутствующими подписывается.

Статья 119.

Членъ, оставшійся при особомъ мнѣніи, можетъ наидальѣе въ продолженіе трехъ дней, мнѣніе свое съ уваженіями, на коихъ основывается оное, записать въ книгу, въ ст. 90 подъ N. 11 упомянутую.

Статья 120.

Когда дѣло, за разногласіемъ, имѣетъ быть слушано вновь, въ увеличенномъ составѣ Присутствія, то, вмѣсто рѣшенія, записывается въ журналъ рѣшеній, что дѣло было слушано, и, по поводу разности въ мнѣніяхъ, предназначено выслушать оное вновь, въ увеличенномъ составѣ Присутствія.

Статья 121.

Во время сужденія дѣла, Оберъ-Прокуроръ можетъ отступить отъ даннаго имъ предложенія и присоединиться къ мнѣнію большинства, изъемя случай, изъясненный

Artykuł 117.

Jeżeli przy głosowaniu otworzy się więcej jak dwa zdania, zachowanym będzie przepis art. 117 Kodeksu postępowania.

Artykuł 118.

Sentencya jednomyślnie, lub prawną większością uchwalona, zapisuje się przez Pisarza do sentencyonarza i przez wszystkich sędzących podpisuje.

Artykuł 119.

Członek różniący się zdaniem, mocen jest w ciągu najdalej dni trzech zdanie swoje, z powodami, do księgi w art. 90, Nr. 11, wymienionej zapisać.

Artykuł 120.

Wrazie, gdy dla niemożności wydania wyroku, sprawa ma być sądzoną w powiększonym komplecie, w miejsce sentencyi, stosowna wzmianka w sentencyonarzu zapisana zostanie (art. 45).

Artykuł 121.

W ciągu głosowania, Naczelný Prokurator mocen jest, wyjąwszy przypadek art. 26-m ustawy Najwyższej objęty, odstąpić od przedstawionych wniosków i ze zda-

въ статьѣ 26-й Высочайше утвержденнаго Учрежденія Варшавскихъ Сената Департаментовъ. Помощники Оберъ-Прокурора не въ правѣ, безъ вѣдома его, отступитъ отъ даннаго ими предложенія. Если Оберъ-Прокуроръ, или Прокуроръ, отступятъ такимъ образомъ, отъ данныхъ ими предложеній, то о семъ имѣетъ быть упомянуто въ книгѣ протоколовъ.

Статья 122.

Опредѣленія Сената постановляются отъ Имени Императорскаго Величества.

Въ опредѣленіяхъ излагается:

- 1) гдѣ состоялось рѣшеніе, въ Отдѣленіи ли Департамента и въ которомъ, въ увеличенномъ ли составѣ Отдѣленія и котораго именно; въ цѣломъ ли составѣ Девятаго Департамента, или же въ присутствіи, составленномъ изъ Отдѣленія Девятаго Департамента, обще съ Уголовнымъ Департаментомъ.

За симъ слѣдуетъ:

- 2) названіе засѣдавшихъ Членовъ и Оберъ-Прокурора, или его Помощника;
- 3) названіе тяжущихся сторонъ и Защитниковъ;
- 4) изложеніе заключительныхъ требованій;
- 5) предложеніе Оберъ-Прокурора, или его Помощника;
- 6) уваженія, на коихъ основано рѣшеніе, и наконецъ —
- 7) рѣшеніе.

ниемъ większości połączyć się. Pomocnicy Prokuratora, bez zniesienia się z Naczelnym Prokuratorem, od przedstawionych wniosków odstąpić nie są mocni. O takowem odstąpieniu od wniosków, uczynioną będzie w księdze protokołów posiedzeń stosowna wzmianka.

Artykuł 122.

Wyroki Senatu wydawane będą w imieniu Panującego, i zawierać mają:

- 1) wymienienie, czy zapadły w połączonych Departamentach, czy w całym składzie IX-go Departamentu, czy w Wydziale, a w takim razie, w którym Wydziale, oraz czy w zwyczajnym lub powiększonym komplecie;

- 2) obecność sędzących i Prokuratora;

- 3) komparycją stron;

- 4) konkluzye;

- 5) wnioski Prokuratora;

- 6) motywa wyroku;

- 7) sentencją.

Статья 123.

Въ концѣ рѣшенія не присовокупляется употребляемое нынѣ исполнительное повелѣніе. Рѣшенія Сената, на основаніи статей 95 и 96-й Высочайше утвержденнаго Учрежденія Варшавскихъ Сената Департаментовъ и по самому закону, должны быть неукоснительно исполняемы всѣми мѣстами и лицами, до коихъ относится приведеніе оныхъ въ дѣйствіе.

Статья 124.

Опредѣленія по частнымъ просьбамъ, изъясненнымъ въ предшедшей 50-й статьѣ, подъ N. 1, 2, 3 и 8, составляются и исходятъ въ формѣ, установленной въ предшедшей статьѣ 122-й; опредѣленія по просьбамъ частнымъ, изъясненнымъ въ предшедшей статьѣ 52-й, подъ N. 4, 5, 6 и 7, въ формѣ резолюціи, а опредѣленія по предметамъ общимъ—въ формѣ выписокъ изъ книги протоколовъ.

Статья 125.

Составленный Оберъ-Секретаремъ проектъ опредѣленія или постановленія представляется Присутствію Департамента, или Отдѣленія судившаго дѣло.

Опредѣленія по частнымъ просьбамъ и по дѣламъ, для слушанія которыхъ положительный назначенъ былъ срокъ, должны быть представляемы до истеченія двадцати четырехъ часовъ отъ постановленія рѣшенія, а по прочимъ дѣламъ—не далѣе, какъ въ пятнадцать дней.

Артыкулъ 123.

Dodawanie klauzuli egzekucyjnej miejsca mieć nie będzie. Wyroki Senatu, na zasadzie art. 95 i 96 ustawy Najwyższej, z mocy samego prawa, przez władze i urzędników, od których to zależy, wykonywane będą.

Артыкулъ 124.

Postanowienia względem podań incydentalnych, w art. 52, Nr. 1, 2, 3, 8 wymienione, wydawane będą w formie art. 122 przepisanej. Postanowienia względem podań incydentalnych, w art. 52, Nr. 4, 5, 6, 7 wymienionych, wydawane będą w formie rezolucyi. Postanowienia względem przedmiotów ogólnych zapadające, wydawane będą w formie wypisów z protokołu.

Артыкулъ 125.

Redakcyja wyroku lub postanowienia, przez Pisarza wygotowana, przedstawiona będzie na posiedzeniu Departamentu lub Wydziału, który sprawę rozpoznawał.

Przedstawienie to nastąpi, co do postanowień względem podań incydentalnych oraz co do wyroków w sprawach z rejestru terminów stałych, w ciągu 24 godzin, co do innych — w ciągu najdalej dni piętnastu.

Каждый из Членовъ, а равно Оберъ-Прокуроръ или Помощникъ его, имѣютъ право излагать свои замѣчания въ отношеніи къ пополненію или исправленію уваженій, на коихъ основывается рѣшеніе.

Примѣчаніе. Эта статья развита предписаніемъ Главнаго Директора, Предѣлательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 9 (21) Февраля 1846 года, N. 2,586 ¹⁾.

Статья 126.

Опредѣленія Сената подписываются Первоприсутствующимъ и Оберъ Секретаремъ. Если Первоприсутствующій, по какой либо причинѣ, которая должна быть изъяснена въ протоколѣ засѣданій, не можетъ подписать опредѣленіе, то старшій по немъ Членъ подписываетъ подлинное опредѣленіе.

Примѣчаніе. Смотри примѣчаніе къ ст. 125-й настоящаго внутренняго устройства.

Статья 127.

Протоколы всѣхъ вообще засѣданій подписываются Первоприсутствующимъ и Оберъ-Секретаремъ. Въ протоколахъ изъясняется:

- 1) число засѣданія и часъ, въ которомъ оно открыто;
- 2) названіе присутствовавшихъ;
- 3) какія въ засѣданіи слушаны были дѣла—и
- 4) въ которомъ часу закрыто засѣданіе.

¹⁾ См. приб. N. 149 (т. VIII, стр. 482).

Každy z Członków, oraz Prokurator, mocni są czynić uwagi co do sprostowania lub uzupełnienia motywów dążące.

Uwaga. Artykuł ten rozwinięty został reskryptem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 9 (21) Lutego 1846 roku, Nr. 2,586 ¹⁾.

Artykuł 126.

Redakcyja powyższa podpisana będzie przez Przewodniczącego i Pisarza. W razie niemożności Przewodniczącego, poświadczonęj w protokóle posiedzeń, następujący w starszeństwie Członek oryginał wyroku podpisze.

Uwaga. Zobacz wyjaśnienie zamieszczone do art. 125 niniejszego wewnętrznego urządzenia.

Artykuł 127.

Protokoły wszelkich posiedzeń podpisane będą przez Przewodniczącego i Pisarza, i zawierać mają:

- 1) dzień i godzinę otwarcia posiedzenia;
- 2) obecność osób do posiedzenia należących;
- 3) wymienienie odbytych czynności;
- 4) godzinę zakończenia posiedzenia.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 149 (t. VIII, str. 483).

Примѣчаніе. Распоряженіе Оберъ-Прокурора IX Департамента Правительствующаго Сената, отъ 4 (16) Октября 1849 года, N. 832 ¹⁾ относительно журналовъ засѣданій, утверждено предписаніемъ Главнаго Директора, Предѣлательствующаго въ Правительственной Комисіи Юстиціи, отъ 26 Октября (7 Ноября) того же года, N. 14,947.

Статья 128.

Въ протоколахъ засѣданій соединеннаго присутствія Отдѣленій изъясняются:

- 1) слушанные Высочайшіе указы и постановленія Правительства, кои могутъ относиться или къ Варшавскимъ Сената Департаментамъ вообще, или же къ Девятому Департаменту въ особенности;
- 2) указаніе вкратцѣ дѣлъ, кои были предметомъ занятій въ засѣданіяхъ, распредѣлительномъ, распорядительномъ и судномъ;
- 3) все резолюціи, не подлежащія внесенію въ журналъ рѣшеній, и наконецъ;—
- 4) если бы во время засѣданія случилось что нибудь особенное, то упоминается и о такомъ происшествіи.

Примѣчаніе. Смори примѣчаніе къ предыдущей статьѣ.

¹⁾ См. приб. N. 150 (т. VIII, стр. 484), а также примѣчаніе къ ст. 29-й настоящаго внутренняго устройства, стр. 348, и приб. N. 141 (т. VIII, стр. 444).

Увага. Dyrektor Główny Prezydujący w Komisji Rządowej Sprawiedliwości, reskryptem z dnia 26 Października (7 Listopada) 1849 roku, Nr. 14,947, zatwierdził rozporządzenie Naczelnego Prokuratora IX-go Departamentu Rządzącego Senatu z dnia 4 (16) Października tegoż roku, Nr. 832 ¹⁾, co do protokółów posiedzeń.

Artykuł 128.

Protokoły posiedzeń ogólnych zawierać będą:

- 1) ukazy Najwyższe, oraz postanowienia rządowe obu Warszawskich Departamentów w ogólności, lub IX-go Departamentu w szczególności dotyczące;
- 2) krótki obraz czynności na posiedzeniach: porządkującym, ekonomiczném i sądowém, załatwionych;
- 3) wszelkie postanowienia, do zapisywania w sentencyonarz nienależące;
- 4) wzmiankę o ważniejszych w Departamencie zdarzeniach.

Увага. - Zobacz przypisek do artykułu poprzedzającego.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 150 (t. VIII, str. 485), oraz wyjaśnienie do art. 29 niniejszego wewnętrznego urządzenia, str. 349, i dodatek N. 141 (t. VIII, str. 445).

Статья 129.

Въ протоколахъ засѣданій каждаго Отдѣленія изъясняются всѣ резолюціи, не подлежащія внесенію въ журналъ рѣшеній, и если бы во время засѣданія случилось что нибудь особенное, то упоминается о таковомъ происшествіи.

Примѣчаніе. Смотри примѣчаніе къ ст. 127-ой настоящаго внутренняго устройства.

Статья 130.

Протоколы засѣданій ведутся Оберъ-Секретаремъ. Они читаются и подписываются наидальѣ въ первое засѣданіе того же состава Присутствія.

Примѣчаніе. Смотри примѣчаніе къ ст. 127-ой настоящаго внутренняго устройства.

IV. Особенныя обязанности Первоприсутствующаго.

Статья 131.

Первоприсутствующій наблюдаетъ за сохраненіемъ порядка во время присутствія и очереди въ докладѣ дѣлъ. Въ отношеніи порядка засѣданій Сената, должно руководствоваться ст. 88 и послѣдующими до 92-й Устава Судопроизводства.

Статья 132.

Первоприсутствующій содержитъ списокъ наличнымъ Членамъ, къ постоянному засѣданію назначеннымъ, въ ко-

Артикулъ 129.

Protokoły posiedzeń wydziałowych zawierać będą:

- 1) postanowienia, do zapisywania w sentencyonarz nienależące;
- 2) wzmiankę o wypadkach, w ciągu posiedzenia wydarzonych.

Uwaga. Zobacz przypisek zamieszczony do artykułu 127 niniejszego wewnętrznego urządzenia.

Артикулъ 130.

Protokoły posiedzeń prowadzone będą przez Pisarza. Przedstawienie i podpisanie onych nastąpi najpóźniej na najbliższém w tymże składzie posiedzeniu.

Uwaga. Porównać przypisek zamieszczony pod art. 127 niniejszego urządzenia wewnętrznego.

IV. Szczególne przepisy dla Przewodniczącego.

Артикулъ 131.

Przewodniczący przestrzega zachowania porządku podczas posiedzenia i kolei wprowadzania spraw. Art. 88 do 92 Kod. post. mają zastosowanie do posiedzeń Senatu.

Артикулъ 132.

Przewodniczący utrzymuje listę przytomności Członków, dostalego zasiadania przeznaczonych, w którą każdy

торый ежедневно записываются являющиеся въ присутствіе Члены. Списокъ сей Первоприсутствующій, до открытія засѣданія, скрѣпляетъ своею подписью.

*V. Особенныя обязанности Оберъ-
Прокурора.*

Статья 133.

Оберъ-Прокуроръ имѣетъ въ присутственной залѣ каждаго Отдѣленія особый столъ, за которымъ присутствуетъ онъ или его Помощники.

Примѣчаніе. Примѣнить эту статью къ ст. 47-й устава вышепомѣщенного Учрежденія, отъ 26 Марта 1842 года.

Статья 134.

Особенный надзоръ за надлежащимъ содержаніемъ судебныхъ книгъ и реестровъ, и за ходомъ всѣхъ канцелярскихъ дѣлъ, также надзоръ за внѣшнимъ и внутреннимъ порядкомъ въ Сенатѣ въ то время, когда нѣтъ присутствія. относится къ обязанности Оберъ-Прокурора.

Статья 135.

Лицамъ недостаточнымъ, имѣющимъ тяжбы въ Сенатѣ, Оберъ-Прокуроръ назначаетъ Защитника для производства ихъ дѣлъ безвозмездно, и въ семъ отношеніи, для наблюденія очереди между Защитниками, содержитъ особую книгу.

Członek, na posiedzenie przybyły, codziennie zapisać się winien. Listę takową, Przewodniczący, przed rozpoczęciem posiedzenia, podpisem swym stwierdza.

V. Szczególne przepisy dla Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 133.

Naczelny Prokurator będzie miał w sali każdego Wydziału osobny stół, przy którym sam lub Pomocnicy jego zasiadać będą.

Uwaga. Artykuł ten porównać z art. 47 ustawy z dnia 26 Marca 1842 roku, wyżej zamieszczonej.

Artykuł 134.

Szczególny dozór nad prowadzeniem ksiąg i wokand, tudzież nad biegiem wszelkich czynności kancelaryjnych, wreszcie nadzór nad porządkiem, tak zewnętrznym, jako i wewnętrznym, w czasie, gdy się posiedzenia nie odbywają, należy do Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 135.

Dodanie obrońcy z urzędu należy do Naczelnego Prokuratora, który kolej między obrońcami, podług utrzymywanej tym celem kontroli, zachować winien.

Статья 136.

Въ случаѣ подачи просителемъ жалобы на Защитника, Оберъ-Прокуроръ, буде найдетъ жалобу сію уважительною, требуетъ отъ Защитника объясненія. Если бы Защитникъ требуемаго объясненія не представилъ, или по представленному объясненію оказался виновнымъ, то Оберъ-Прокуроръ, по мѣрѣ вины его, или даетъ ему соотвѣтственное предписаніе, съ предвареніемъ, что за неисполненіе такового подвергнется онъ пенѣ отъ 5 до 30 рублей серебромъ, или налагаетъ оную, или же объ оказавшемся доносить Главному Директору Юстиціи, на его усмотрѣніе.

Статья 137.

Изъ упомянутого въ 132-й статьѣ списка присутствующимъ, Оберъ-Прокуроръ представляетъ Главному Директору Юстиціи, по предписанной тѣмъ же Директоромъ, согласно съ существующею въ Имперіи формою, еженедѣльные, за подписаніемъ своимъ, вѣдомости о Сенаторахъ и Членахъ, не присутствовавшихъ въ теченіе минувшей недѣли.

Статья 138.

Оберъ-Прокуроръ содержитъ списокъ наличнымъ Членамъ, къ постоянному присутствованію не назначеннымъ. Члены записываются въ этотъ списокъ, и оный скрѣпляется Оберъ-Прокуроромъ, по предписанному въ 132-ой статьѣ порядку. За каждый истекшій мѣсяцъ, Оберъ-Прокуроръ представляетъ Главному Директору Юстиціи изъ означеннаго списка выписки, съ отмѣтками о тѣхъ Чле-

Артикулъ 136.

W razie podania przez stronę zażalenia na obrońcę, Naczelny Prokurator, jeżeli je uzna zasługującym na uwagę, wzywa obrońcę o złożenie usprawiedliwienia. Gdyby obrońca takowego nie złożył, lub ze złożonego okazał się winnym, Naczelny Prokurator, w miarę winy, albo wydaje stosowne polecenie, pod zagrożeniem kary porządkowej od 5 do 30 rubli, albo takową wymierza, albo rzecz do decyzji Dyrektora Głównego Prezydującego w Komisji Rządowej Sprawiedliwości przedstawia.

Артикулъ 137.

Z listy przytomności, w art. 132 wzmiankowanej, Naczelny Prokurator przedstawia Dyrektorowi Głównemu, ułożone podług formy przez tegoż Dyrektora, na podstawie zaprowadzonej w Cesarstwie, przepisać się mającej, tygodniowe wykazy Senatorów i Członków, którzy na posiedzeniach w ciągu upłynionego tygodnia obecni nie byli.

Артикулъ 138.

Listę obecności Członków, do stałego zasiadania nieprzeznaczonych, utrzymuje Naczelny Prokurator. Zapisywanie się w takową, oraz poświadczenie przez Naczelnego Prokuratora, nastąpi w sposobie art. 132 przepisany. Z listy pomienionej, Naczelny Prokurator składa Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Komisji Rządowej Sprawiedliwości miesięczne wyciągi, ze

нахъ, кои, на основаніи 113-й статьи, были приглашаемы къ пополненію комплекта.

Статья 139.

По всеѣмъ тяжбымъ дѣламъ и по частнымъ прошеніямъ, въ 52-й статьѣ, подъ N. 1, 2, 3, и 8 значащимся, Прокуроръ дѣлаетъ письменныя предложенія. По спорамъ, при распредѣленіи дѣлъ возникшимъ, по предметамъ въ 52-й статьѣ, подъ N. 4, 5, 6, 7 означеннымъ, и по распорядительнымъ дѣламъ, предложенія могутъ быть дѣлаемы словесно; но въ такомъ случаѣ содержаніе сихъ предложеній излагается въ опредѣленіи.

Статья 140.

Оберъ-Прокуроръ и его Помощники, дѣлая свои предложенія, въ особенности обязаны, согласно 17 и 18 статьямъ Высочайшаго Учрежденія, блюсти за точнымъ и единообразнымъ примѣненіемъ законовъ.

Статья 141.

Для ближайшаго наблюденія, чтобы сила законовъ единообразно была изъясняема, должна быть заведена особая книга, въ которой, по усмотрѣнію Оберъ-Прокурора, записываются все важнѣйшіе случаи (казусы), по которымъ встрѣтилось недоумѣніе въ отношеніи точнаго смысла закона, и какъ оное разрѣшено.

Статья 142.

Если Оберъ-Прокуроръ найдетъ, что принятое въ рѣшеніи Сената основаніе противно точному разуму зако-

взмianką o tych Członkach, którzy do uzupełnienia kompletu, w myśl art. 113, powołani zostali.

Artykuł 139.

We wszelkich sprawach oraz podaniach incydentalnych, w art. 52, Nr. 1, 2, 3, 8 wymienionych, wnioski Prokuratora winny być wygotowane na piśmie. W sporach przy porządkowaniu, w sprawach z podań incydentalnych, w art. 52, Nr. 4, 5, 6, 7 wymienionych, wreszcie w przedmiotach ogólnych, wnioski mogą być czynione ustnie, a w takim razie treść ich w redakcyi postanowienia wymienioną zostanie.

Artykuł 140.

Szczególnym obowiązkiem Naczelnego Prokuratora i jego Pomocników, z art. 17 i 18 Najwyższej ustawy wypływającym, jest: czuwać, przy czynieniu wniosków, nad ściśłem i jednostajnym tłumaczeniem prawa.

Artykuł 141.

Celem kontrolowania téj jednostajności, wpisywanym będzie, z polecenia Naczelnego Prokuratora, w księgę na to przeznaczoną, w jakim sposobie ważniejsze wątpliwości prawne rozstrzygnięte zostały.

Artykuł 142.

Jeżeli Naczelný Prokurator uważa, że przyjęta w wyroku Senatu zasada, jest przeciwną istotnemu znaczeniu

на, то можетъ, смотря по важности предмета, войти къ Главному Директору Юстиціи съ представленіемъ объ исходатайствованіи постановленія, какимъ образомъ на будущее время, въ подобныхъ случаяхъ, существующій законъ долженъ быть примѣняемъ.

Статья 143.

Если Оберъ-Прокуроръ не найдетъ надобности въ такомъ представленіи, но намѣренъ сдѣлать предложеніе, съ послѣдовавшимъ по другому подобнаго рода дѣлу рѣшеніемъ несогласное, то долженъ войти къ Главному Директору Юстиціи съ представленіемъ объ испрошеніи повелѣнія Намѣстника Царства, чтобы сіе дѣло слушано было въ полномъ составѣ Девятаго Департамента.

Статья 144.

Во всякомъ случаѣ, если Оберъ-Прокуроръ замѣтитъ, что, на основаніи одного и того же закона, по дѣламъ разныхъ лицъ, послѣдовали противныя въ Сенатѣ опредѣленія, то поступаетъ сообразно 142 и 143 статьямъ.

Статья 145.

Совѣщанія между Оберъ-Прокуроромъ и его Помощниками должны происходить не во время присутствія; во всякомъ случаѣ, совѣщаніе, или представленіе Главному Директору Юстиціи, должно послѣдовать столь заблаговременно, чтобы предложенія Прокурора могли быть изготовлены до начатія сужденія дѣла. Никакое дѣло, по несоставленію предложеній, не можетъ быть отерочено далѣе 8-ми дней.

prawa, może, w miarę ważności przedmiotu, uczynić do Dyrektora Głównego przedstawienie o wyjednanie ustawy wskazującej sposób, w jakim prawo obowiązujące, co do podobnych na przyszłość wypadków, tłumaczonem być winno.

Artykuł 143.

Jeżeli nie uzna potrzeby czynienia takiego przedstawienia, lecz w zachodzącej sprawie zamierza czynić wnioski przeciwne zapadłemu w inną podobnej sprawie wyrokowi, winien uczynić przedstawienie do Dyrektora Głównego o wyjednanie od Namiestnika Królewskiego polecenia sądenia sprawy w całym składzie IX-go Departamentu.

Artykuł 144.

W każdym razie, gdy Naczelnny Prokurator dostrzeże, iż co do jednej zasady prawa, między różnemi stronami, przeciwne w Senacie zapadają wyroki, postąpi podług art. 142 i 143.

Artykuł 145.

Narady między Naczelnym Prokuratorem i jego Pomocnikami, powinny odbywać się w czasie wolnym od audyencyi; w każdym zaś przypadku, tak narada, jak przedstawienie do Dyrektora Głównego, tak wcześniej nastąpić winny, iżby wnioski przed przypadnięciem sprawy mogły być wygotowane. W żadnym zaś przypadku odroczenie sprawy, dla braku wniosków, dłużej nad dni ośm miejsca mieć nie może.

Примѣчаніе. Эта статья измѣнена отчасти ст. 9-ю ниже сего помѣщенного дополнительнаго внутренняго устройства, отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1844 года, N. 15,003.

Статья 146.

Оберъ-Прокуроръ въ раздѣленіи занятій между Помощниками, обязанъ наблюдать возможное уравниеніе и вести въ семь отношеніи отчетныя вѣдомости.

Статья 147.

Если въ обоихъ Отдѣленіяхъ случатся въ одно время дѣла, по коимъ одинъ и тотъ же изъ Помощниковъ изготавилъ заключенія, то Оберъ-Прокуроръ, для прочтенія таковыхъ заключеній въ одномъ изъ Отдѣленій, назначаетъ другаго Помощника.

Статья 148.

Въ случаѣ кратковременнаго отсутствія или болѣзни Оберъ-Прокурора, мѣсто его заступаетъ одинъ изъ Помощниковъ, по его назначенію. Но если бы отсутствіе продолжилось болѣе восьми дней, то Главный Директоръ Юстиціи назначаетъ, кто изъ Помощниковъ долженъ заступать мѣсто Оберъ-Прокурора.

Статья 149.

Завѣдываніе назначенною на канцелярскіе расходы суммою, которая, по мѣрѣ потребности, раздѣляется между Департаментами Главнымъ Директоромъ Юстиціи, также веденіе объ употребленіи сей суммы отчетовъ, ежегодно

Uwaga. Artykuł ten w części zmieniony został przez art. 9ty dodatkowego wewnętrznego urządzenia z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku, Nr. 15,003, zamieszczonego niżej.

Artykuł 146.

Naczelný Prokurator, w rozdziale prac między Pomocników, równość ile możliwości zachować i w téj mierze kontrolę prowadzić jest w obowiązku.

Artykuł 147.

Gdyby w dwóch Wydziałach przypadały jednocześnie sprawy, w których tenże sam Pomocnik wnioski czynić ma, Naczelný Prokurator przeznacza do odczytania wniosków w jednym z tychże Wydziałów innego Pomocnika.

Artykuł 148.

W razie niemożności chwilowej Naczelnego Prokuratora, zastąpi go ten z Pomocników, którego do tego upoważni. Gdyby przeszkoda ta dłużej jak dni ośm trwać miała, Dyrektor Główny postanowi, który z Pomocników zastępować ma Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 149.

Zarząd funduszu na potrzeby Kancelaryi przeznaczonego, przez Dyrektora Głównego Prezydującego w Komisyyi Rządowej Sprawiedliwości między Departamentami stosunkowo rozdzielić się mającego, oraz prowadzenie

представляемыхъ Главному Директору, возлагается на Оберъ-Прокурора.

Статья 150.

Оберъ-Прокуроръ обязанъ, по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ мѣсяцъ, ревизовать книги, журналы и реестры Департамента, и, въ случаѣ замѣченнаго безпорядка, принимать тотчасъ надлежащія мѣры.

Статья 151.

Оберъ-Прокуроръ представляетъ Главному Директору Юстиціи вѣдомости о дѣлахъ: еженедѣльные, трехмѣсячныя и годовыя, по предписаннымъ тѣмъ же Главнымъ Директоромъ образцамъ. Всѣ эти образцы должны быть примѣнены къ существующимъ въ Имперіи.

Примѣчаніе. Упоминаемая въ сей статьѣ формы указаны въ предписаніи Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Комисіи Юстиціи, отъ 10 (22) Сентября 1842 года, N. 11,094 ¹⁾.

Статья 152.

Еженедѣльные вѣдомости представляются въ концѣ каждой недѣли; трехмѣсячныя—въ первой половинѣ четвертаго мѣсяца; годовыя въ продолженіе первыхъ двухъ мѣсяцевъ по истеченіи года.

¹⁾ См. примѣчанія къ ст. 15, лит. к, Учрежденія Правит. Комм. Юстиціи (т. I, стр. 196).

z tegoż funduszu rachunków, które corocznie Dyrektorowi Głównemu składane być winny, należy do Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 150.

Naczelnny Prokurator powinien skuteczniać, przynajmniej raz w miesiąc, przegląd ksiąg i wokand w Departamencie utrzymywanych. W razie dostrzeżonego nieporządku, kroki stosowne niezwłocznie przedsięwziąć.

Artykuł 151.

Naczelnny Prokurator składa Dyrektorowi Głównemu raporta tygodniowe, kwartalne, roczne, podług wzorów przez tegoż Dyrektora przepisanych. Wzory takowe winny być zastosowane do istniejących w Cesarstwie.

Uwaga. Wzory, o jakich mowa, wskazał Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Sprawiedliwości reskryptem z dnia 10 (22) Września 1842 r., Nr. 11,094 ¹⁾.

Artykuł 152.

Raporta tygodniowe składane będą w ostatnich dniach każdego tygodnia; raporta kwartalne — w pierwszych 15 dniach po upływie kwartału; raporta roczne — w pierwszych dwóch miesiącach po upływie roku.

¹⁾ Zobacz objaśnienia przy art. 15, lit. k., Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości (tom I, str. 197.)

Примѣчаніе. Согласно отзыву Министра Статсъ-Секретаря отъ 23 Іюня (5 Іюля) 1861 года, N. 1,920, приведенному въ примѣчаніи къ ст. 15 бук. к. Учрежд. Прав. Ком. Юстиціи, эта статья отчасти измѣнена ¹⁾.

Статья 153.

Вмѣстѣ съ годовою вѣдомостью, представляется общій отчетъ о дѣйствіяхъ Девятаго Департамента въ течение года. Отчетъ сей, кромѣ количества рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ Департаментомъ дѣлъ, долженъ въ себѣ содержать:

- a) статистическое обозрѣніе разсмотрѣнныхъ Департаментомъ дѣлъ, въ отношеніи рода споровъ, въ такомъ порядкѣ, какой соблюденъ въ Гражданскомъ Уложеніи и Уставѣ Судопроизводства;
- b) заключеніе на счетъ того, возникли ли таковыя дѣла, по недоумѣнію, неопредѣлительности закона, или же по другимъ независящимъ отъ того причинамъ;
- c) вліяніе, какое произвели опредѣленія Сената на единообразное примѣненіе тѣхъ статей закона, по коимъ въ судебной практикѣ существуютъ различныя мнѣнія;
- d) показаніе, сколько отмѣнено, вовсе или въ части, по принесеннымъ жалобамъ, рѣшеній и сколько утверждено, съ краткимъ изложеніемъ важнѣй-

¹⁾ См. приб. N. 155 къ Учрежденію Правит. Комм. Юстиціи, (т. IV, стр. 326).

Uwaga. Podług odezwy Ministra Sekretarza Stanu z dnia 23 Czerwca (5 Lipca) 1861 roku, Nr. 1,920, powołanej w przypisku do art. 15, lit. k, Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, przepis ten w części zmieniony został ¹⁾.

Artykuł 153.

Wraz z raportem rocznym, złożone będzie sprawozdanie z całorocznych działań IX-go Departamentu. Sprawozdanie to, oprócz liczebnych wypadków czynności przez Departament załatwionych, zawierać będzie:

- a) rozumowaną statystykę spraw przez Departament zawyrokowanych, pod względem rodzaju sporu, stosując się do porządku w Kodeksie cywilnym i Kodeksie postępowania;
- b) ocenienie, czy sprawy takowe wynikły z wątpliwości lub niedokładności prawa, albo też z przyczyn od stanu prawodawstwa niezależnych;
- c) wpływ wyroków Senatu na ustalenie jurisprudeneyi w wykładzie tych przepisów prawa, względem których praktyka sądowa jest rozdwójoną;
- d) wymienienie, ile z pomiędzy zaskarżonych wyroków, w całości lub w części uchylono, ile

¹⁾ Zobacz dodatek N. 155 do Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości (t. IV, str. 327).

шихъ юридическихъ вопросовъ, Сенатомъ разрѣшенныхъ;

- e) указанныя опытомъ во внутреннемъ производствѣ дѣлъ неудобства;
- f) прочія замѣчанія, достойныя вниманія Правительства и могущія служить къ поправленію и усовершенствованію законодательства.

Статья 154.

Таковъ отчетъ представляется общему присутствію всего состава Департамента, и за тѣмъ, вмѣстѣ съ примѣчаніями присутствующихъ, препровождается къ Главному Директору Юстиціи.

Статья 155.

Оберъ-Прокуроръ приказываетъ ежемѣсячно составлять именныя списки наличнымъ Членамъ Департамента и служителямъ своей Канцеляріи, для полученія, по ихъ окладамъ, жалованья, и таковыя списки утверждаетъ своею подписью, строго наблюдая за исполненіемъ существующихъ правилъ на счетъ сбереженія остатковъ.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

О внутреннемъ устройствѣ Канцеляріи и Архивовъ.

Статья 156.

Всякія жалобы, прошенія и защиты по дѣламъ, подлежащимъ разсмотрѣнію Девятаго Департамента, пода-

утверджено, з тресциwym rysem najwazniejszych pytań prawnych przez Senat rozstrzygniętych;

- e) okazać się mogące doświadczeniem niedogodności z niniejszego urzędu;
- f) wszelkie inne spostrzeżenia, Rząd obchodzić mogące i do poprawy lub udoskonalenia prawodawstwa posłużyć zdolne.

Artykuł 154.

Sprawozdanie będzie poprzednio przedstawione całemu składowi Departamentu, na posiedzeniu ogólnym, i wraz z uwagami zasiadających, Dyrektorowi Głównemu złożone.

Artykuł 155.

Naczelný Prokurator listę Członków Departamentu, oraz osób kancelaryą jego składających, dla pobierania płacy etatowej wymagana, co miesiąc sporządzić zaleci i podpisem swym stwierdzi, przestrzegając najściślej ogólnych względem oszczędności rozporządzeń.

О D D Z I A Е II.

О внутреннемъ порядку Канцеляріи и Архивовъ.

Artykuł 156.

Wszelkie skargi, podania oraz pisma obrończe, w sprawach do zawyrokowania IX-go Departamentu na-

ются за подписаніемъ Защитника; въ противномъ случаѣ, оныя возвращаются съ надписью старшаго Оберъ-Секретаря. Жалобы на Предсѣдателей, Судей и Прокуроровъ Апелляціоннаго Суда, также жалобы на Защитниковъ, принимаются за подписаніемъ просителей.

Статья 157.

По каждой поступающей въ Сенатъ жалобѣ заводится особое дѣло. Принадлежащія къ этому дѣлу бумаги, безъ разрѣшенія Оберъ-Прокурора, никому изъ Канцеляріи не выдаются.

Статья 158.

Представляемые Защитниками тяжущихся сторонъ бумаги, во время приготовленія дѣла къ слушанію, до внесенія дѣла въ реестръ, выдаются тѣмъ же Защитникамъ, по каждому ихъ востребованію, исключая случая, если бы оныя представлены были для сообщенія, статьею 46-ю Высочайшаго Учрежденія предписываемаго. По внесеніи дѣла въ реестръ къ слушанію, принадлежащія къ оному бумаги, безъ разрѣшенія Оберъ-Прокурора, отнюдь не выдаются.

Статья 159.

Каждой изъ тяжущихся сторонъ выдается только одна главная выпись рѣшенія, съ собственноручнымъ засвидѣтельствомъ Оберъ-Секретаря, что рѣшеніе сіе, на основаніи 123-й статьи настоящаго постановленія, подлежитъ исполненію, и съ означеніемъ, кому именно таковая выпись рѣшенія выдана. Всѣ прочія выписи выдаются въ

лежачихъ, wins być zaopatrzone podpisem Obrońcy; inaczey, ze stosownym odręcznym nadpisem Starszego Pisarza, zwrócone zostaną. Wyłączają się zaskarżenia na Prezesów, Sędziów i Prokuratorów przy Sądzie Apellacyjnym, oraz zażalenia na Obrońców. Na podaniach tego rodzaju podpis stron jest dostateczny.

Artykuł 157.

Dla każdej sprawy, do Senatu drogą skargi wchozącej, zakładają się oddzielne akta. Akta takowe, bez upoważnienia Naczelnego Prokuratora, z Kancelaryi wydawane być nie mogą.

Artykuł 158.

Akta przez Obrońców stron składane, będą tymże Obrońcom w ciągu instrukcji, na każde ich żądanie, wydawane, wyjąwszy, gdyby celem komunikacyi, przez art. 46 ustawy Najwyższej nakazanej, złożone były. Po wpisaniu sprawy na wokandę, akta, ani w całości, ani w części, bez upoważnienia Naczelnego Prokuratora, wydawane być nie mogą.

Artykuł 159.

Dla każdej ze stron, jeden tylko wyciąg główny wyroku wydanym być może. Wyciąg główny, opatrzony jest własnoręcznem poświadczeniem Pisarza, że takowy w moc art. 123 niniejszego postanowienia, jest wykonalny i wzmianką, dla której ze stron wydany zostaje. Wszelkie inne wypisy będą mogły być wydawane tylko

видѣ засвидѣтельствованныхъ копій, сънадлежащею о томъ, какъ въ заглавіи, такъ и при скрѣпѣ, отмѣткою.

Статья 160.

Въ случаѣ требованія выдачи вторично главной выписи рѣшенія, поступать согласно 854-й статьѣ Устава Судопроизводства.

Статья 161.

Доколѣ дѣла, въ 157-й статьѣ обозначенныя, не будутъ переданы въ Главный Архивъ, выдача по онымъ выписокъ рѣшеній производится тѣмъ изъ Оберъ-Секретарей, который присутствовалъ при сужденіи дѣла.

Статья 162.

Подробныя правила для внутренняго устройства Канцеляріи и Архивовъ предписаны будутъ, по представленію Оберъ-Прокурора, Главнымъ Директоромъ Юстиціи, съ возможнымъ примѣненіемъ таковыхъ къ существующему по прочимъ Правительствующаго Сената Департаментамъ порядку.

Примѣчаніе. Эта статья развита предписаніями Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Комисіи Юстиціи, отъ 26 Февраля (10 Марта) 1845 года, N. 3, и отъ 12 (24) Августа 1861 года, N. 15,287 ¹⁾.

¹⁾ См. приб. N N. 151 и 152 (т. VIII, стр. 488 и 494).

jako kopje poświadczone, z wyraźną o tém, tak na czele, jakoteż przy poświadczeniu, wzmianką.

Artykuł 160.

W razie żądania powtórnego wyciągu głównego, zachowanym będzie przepis art. 854 Kodeksu postępowania.

Artykuł 161.

Dopóki akta, o których mowa w art. 157, do Głównego Archiwum odesłane nie zostały, wydawanie wypisów wyroku należy do tego z Pisarzy, który przy sądzeniu sprawy zasiadał.

Artykuł 162.

Szczegółowe rozporządzenia względem wewnętrznego porządku Kancelaryi oraz Archiwów przepisze, na przedstawienie Naczelnego Prokuratora, Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, zbliżając się, ile możności, do porządku w innych Departamentach Rządzącego Senatu zaprowadzonego.

Uwaga. Artykuł ten rozwinięty został reskryptami Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, z dnia 26 Lutego (10 Marca) 1845 roku, Nr. 3, oraz z dnia 12 (24) Sierpnia 1861 roku, Nr. 15,287 ¹⁾.

¹⁾ Zobacz dodatki NN. 151 i 152 (t. VIII, str. 489 i 495).

РАЗДѢЛЪ II.

О ДЕСЯТОМЪ ДЕПАРТАМЕНТѢ.

ГЛАВА I.

О порядкѣ производства дѣла.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

Порядокъ производства по дѣламъ уголовнымъ
вообще.

I. Приготовительное рассмотрение дѣла.

Статья 163.

Въ дѣлахъ, поступающихъ по жалобамъ подсудимыхъ,
или на ревизію (статья 77-я Высочайшаго Учрежденія),
Оберъ-Прокуроръ прежде всего рассматриваетъ:

- a) объявленъ ли былъ приговоръ всѣмъ подсудимымъ и извѣщены ли они о правѣ принести на оный жалобу;
- b) принесена ли жалоба въ опредѣленный срокъ;
- c) прислано ли все дѣлопроизводство, и приобщены ли къ оному всѣ тѣ бумаги, протоколы и документы, безъ которыхъ дѣло не можетъ быть рѣшено.

ROZDZIAŁ II.

O DEPARTAMENCIE DZIESIĄTYM.

DZIAŁ I.

O sposobie postępowania.

ODDZIAŁ I.

O postępowaniu w sprawach zwyczajnych.

I. Rozpoznanie przedwstępne sprawy.

Artykuł 163.

W sprawach, z odwołania się obwinionego, oraz w drodze rewizji przychodzących (art. 77 Najwyższego postanowienia), Naczelny Prokurator przedewszystkiém rozpoznaje:

- a) czy wszystkim obwinionym wyrok został ogłoszony, i czy ich o służącym prawie odwołania się zawiadomiono;
- b) czy odwołanie się w czasie właściwym nastąpiło;
- c) czy nadesłane akta są zupełne, lub zachodzi brak takich protokołów, pism lub dowodów, bez których osądzenie sprawy nastąpić nie powinno.

Статья 164.

Если Оберъ-Прокуроръ усмотритъ, что чего либо недостаетъ, а истребованіе недостающаго можетъ быть учинено безъ разрѣшенія Сената, то даетъ отъ себя кому слѣдуетъ надлежащее о томъ предписаніе. Но если найдетъ, что необходимо разрѣшеніе Сената, то дѣлаетъ Департаменту свое предложеніе, или сносится съ Первоприсутствующимъ о назначеніи, для составленія записки, одного изъ чиновниковъ для доклада дѣлъ, при Десятомъ Департаментѣ состоящихъ.

Статья 165.

Если присланное дѣлопроизводство Оберъ-Прокуроръ найдетъ достаточнымъ, то препровождаетъ оное къ Первоприсутствующему при краткомъ представленіи, содержащемъ въ себѣ:

- 1) имена и фамиліи жалующихся;
- 2) свѣдѣніе, находятся ли подсудимые подъ стражею, или на свободѣ;
- 3) избраны ли ими Защитники, и кто именно;
- 4) кому изъ подсудимыхъ слѣдуетъ назначить особаго, и которымъ общаго Защитника;
- 5) требуетъ ли дѣло скорѣйшаго составленія докладной записки;
- 6) въ какое время можетъ быть изготовлена защита.

Статья 166.

На этомъ представленіи Первоприсутствующій назначаетъ одного изъ чиновниковъ для доклада дѣлъ, къ

Артикулъ 164.

Jeżeli Naczelný Prokurator znajdzie niedostateczność jaką, której uzupełnienie nie wymaga decyzji Senatu, sam wyda, komu wypada, stosowne polecenie. Jeżeli zaś uważa, że potrzebna jest decyzja Senatu, wówczas, albo sam stosowne wnioski do Senatu uczyni, albo też odnie się się do Przewodniczącego o wyznaczenie Referenta, dla przedstawienia stanu rzeczy.

Артикулъ 165.

Gdy Naczelný Prokurator nadesłane mu akta za zupełne uzna, składa Przewodniczącemu, wraz z aktami, krótkie przedstawienie, obejmujące:

- 1) imiona i nazwiska odwołujących się;
- 2) czy który z wpływających do sprawy jest w więzieniu osadzony;
- 3) czy — i którzy obrońcy są obrani;
- 4) którym z odwołujących się potrzebne jest dodanie oddzielnego, a którym łącznego obrońcy z urzędu;
- 5) czy sprawa w sporządzeniu relacji szczególnego pospiechu wymaga;
- 6) w jakim terminie obrona może być wygotowana.

Артикулъ 166.

Przewodniczący, na tém przedstawieniu wyznacza Referenta, z oznaczeniem, jeżeli nagłość sprawy tego wy-

составленію записки, съ опредѣленіемъ, если важность дѣла потребуеть, извѣтнаго на то срока, также Защитниковъ, съ назначеніемъ времени для представленія защиты.

Послѣ сего дѣло возвращается Оберъ-Прокурору, для учиненія дальнѣйшихъ распоряженій.

Статья 167.

По дѣламъ, поступающимъ въ Сенатъ, на основаніи 67-й статьи Высочайшаго Учрежденія, по протестамъ Прокурора Апелляціоннаго Суда, соблюдаются правила, въ предыдущихъ статьяхъ изложенныя.

II. Составленіе докладныхъ записокъ.

Статья 168.

Докладная записка должна содержать въ себѣ:

- 1) по чьей жалобѣ дѣло посупило на разсмотрѣніе Сената; находится ли проситель, и какое время, подѣ стражею;
- 2) подробное описаніе дѣяній, подлежащихъ разсмотрѣнію Сената, съ исключеніемъ всего того, что не можетъ имѣть на дѣло подеудимыхъ никакого вліянія;
- 3) изложеніе объясненія подеудимыхъ и доказательствъ, въ должномъ порядкѣ, по каждому дѣянію и каждому обвиненному порознь, покуда сіе будетъ нужнымъ, съ указаніемъ страницъ, на коихъ находятся показанія подеудимыхъ и важнѣйшія доказательства;

maga, terminu do wygotowania relacyi — i obrońców, z zakreśleniem czasu do złożenia obrony.

Po zadekretowaniu, wracają akta do Naczelnego Prokuratora, końcem wydania dalszych rozporządzeń.

Artykuł 167.

W sprawach, z odwołania się Prokuratora przy Sądzie Apellacyjnym, w moc art. 67 ustawy Najwyższej, pod zawyrokowanie Senatu przychodzących, zachowane będą przepisy artykułów poprzedzających.

II. Wygotowanie relacyi.

Artykuł 168.

Relacya powinna obejmować:

- 1) z czyjego odwołania sprawa przychodzi pod rozpoznanie; czy odwołujący się — i jak długo są uwięzieni;
- 2) dokładny opis czynów, które przychodzą pod rozpoznanie Senatu, z pominięciem tego wszystkiego, co na sprawę odwołujących się nie ma wpływu;
- 3) przedstawienie tłumaczenia się obwinionych, dowodów, w porządku jasnym, oddzielnie co do każdego czynu i co do każdego odwołującego się, o ile to jest koniecznym, z powołaniem stronic akt, gdzie zeznania obwinionych i ważniejsze dowody znajdują się;

- 4) содержание послѣдовавшихъ въ нижнихъ судебныхъ инстанціяхъ приговоровъ, съ указаніемъ уваженій, на коихъ таковыя основаны;
- 5) изложеніе обстоятельствъ и уваженій, приводимыхъ каждымъ подсудимымъ въ приносимой имъ жалобѣ;
- 6) исчисленіе издержекъ по третьей инстанціи, если таковыя по закону слѣдуютъ къ присужденію.

Статья 169.

Если составляющій записку замѣтитъ, что при слѣдствіи не соблюдены надлежащія формальности, или не изслѣдованы обстоятельства, могущія имѣть на дѣло значительное вліяніе, то долженъ замѣчанія свои по сему предмету помѣстить въ концѣ записки.

Статья 170.

По изготовленіи докладной записки, составлявшій отдаетъ ее Оберъ-Прокурору.

Статья 171.

Въ случаѣ медленности чиновника въ составленіи записки, Первоприсутствующій при предложеніи Оберъ-Прокурора понуждаетъ его законными мѣрами, а если и за сѣмъ будетъ онъ медлить, то доносить о томъ Главному Директору Юстиціи.

- 4) treść wyroków niższych instancji i zasady w nich przywiedzione;
- 5) powody odwołania się, jakie obwinieni przytoczyli;
- 6) obliczenie kosztów trzeciej instancji, jeśli te podług przepisów zasądzeniu ulegają.

Artykuł 169.

Jeżeli Referent spostrzeże, że w dochodzeniu opuszczono istotne formalności, lub pominięto szczegóły wpływ na sprawę mające, winien uwagi swoje w téj mierze, po ukończeniu relacji, na takowej zamieścić.

Artykuł 170.

Wygotowaną relacją oddaje Referent Naczelnemu Prokuratorowi.

Artykuł 171.

W razie opóźnienia się Referenta z wygotowaniem relacji, Przewodniczący, na wniosek Naczelnego Prokuratora, użyje środków prawem wskazanych, a w przypadku ciągłej zwłoki, doniesie o tém Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości.

III. Составленіе защиты.

Статья 172.

Подсудимый может избрать себѣ Защитника изъ числа состоящихъ, какъ при Сенатѣ, такъ и при Апелляціонномъ Судѣ.

Въ семъ послѣднемъ случаѣ назначается ему, сверхъ того, Защитникъ при Сенатѣ, которому сообщаются всѣ акты дѣла, съ порученіемъ снести съ тѣмъ Защитникомъ, котораго избралъ подсудимый.

Примѣчаніе. Эта статья развита предписаніемъ Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, отъ 11 (23) Ноября 1861 г., N. 20,192/23,411 ¹⁾.

Статья 173.

Защитникъ обязанъ, въ назначенный срокъ, представить подлинное дѣло, вмѣстѣ съ защитою, Оберъ-Прокурору, который сообщаетъ таковое прочимъ Защитникамъ, если ихъ будетъ болѣе.

Статья 174.

Если бы Защитникъ, по какимъ уважительнымъ причинамъ, нашелся въ необходимости требовать продолженія срока на представленіе защиты, то долженъ обратиться о семъ къ Оберъ-Прокурору, до истеченія опредѣлен-

¹⁾ Предписаніе это будетъ помѣщено въ числѣ прибавленій къ Ученію Уловныхъ Судовъ.

III. Sporządzenie obron.

Artykuł 172.

Obrońcą odwołującego się może być obrany, bądź jeden z obrońców przy Senacie, bądź jeden z obrońców przy Sądzie Apellacyjnym.

W tym ostatnim przypadku, będzie nadto wyznaczony z urzędu obrońca przy Senacie, któremu akta sprawy zakomunikowane zostaną, z poleceniem zniesienia się z obrońcą przez obwinionego wybranym.

Uwaga. Artykuł ten objaśniony został reskryptem Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości z dnia 11 (23) Listopada 1861 r., Nr. 20,192/23,411 ¹⁾.

Artykuł 173.

Obrońca obowiązany jest, w terminie oznaczonym, złożyć akta z obroną Naczelnemu Prokuratorowi, który przesyła takowe następny Obróńcom, jeżeli ich jest więcej.

Artykuł 174.

Gdyby obrońca ważne miał pobudki do żądania przedłużenia terminu do złożenia obrony, zanieś w téj mierze podanie do Naczelnego Prokuratora, przed upływem zakreślonego czasu. Naczelnny Prokurator, po znie-

¹⁾ Reskrypt ten będzie zamieszczony w liczbie dodatków do Organizacyi Sądów karnych.

наго срока. Оберъ-Прокуроръ, по сношеніи съ Первоприсутствующимъ, даетъ по сему предмету свою резолюцію.

Статья 175.

Защитники, за непредставленіе въ срокъ защиты, подвергаются взысканію пени отъ 5 до 30 рублей, которая налагается Оберъ-Прокуроромъ, а въ случаѣ представленія Защитниками въ оправданіе свое уважительныхъ причинъ, слагается по его распоряженію. Если наложеніе пени окажется безуспѣшнымъ, или Защитникъ постоянно допускается медленности, то Оберъ-Прокуроръ представляетъ о томъ Главному Директору Юстиціи.

IV. Приготовление предложеній и внесеніе дѣла въ реестръ къ слушанію.

Статья 176.

Когда докладная записка и всѣ защиты будутъ представлены, Оберъ-Прокуроръ составляетъ свои предложенія, или приготовленіе таковыхъ поручаетъ одному изъ своихъ Помощниковъ.

Статья 177.

Если составляющій предложенія найдетъ замѣчанія сочинявшаго докладную записку (169 ст.) важными и требующими разрѣшенія до приступленія къ сужденію дѣла, то представляетъ о томъ Сенату; въ противномъ же случаѣ, prepares окончательное свое предложеніе.

sieniu się z Przewodniczącym, co do przedłużenia wyda rezolucyą.

Artykuł 175.

Obrońcy, za spóźnienie w złożeniu obrony, ulegają karom porządkowym od 5 do 30 rubli, które na nich wymierza Naczelny Prokurator, a w razie dostatecznego usprawiedliwienia zwłoki, takowe umarza. Gdy wymierzenie kar nie skutkuje, lub Obrońca ciągle zwłoki się dopuszcza, Naczelny Prokurator przedstawi rzecz do decyzji Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Komisji Rządowej Sprawiedliwości.

IV. Przygotowanie wniosków, wpisanie sprawy na wokandę.

Artykuł 176.

Gdy już relacya i wszystkie obrony złożone będą, Naczelny Prokurator przygotowuje wnioski, lub też jednemu z Pomocników sporządzenie ich poruczy.

Artykuł 177.

Jeżeli czyniący wnioski uzna uwagi Referenta (art. 169) tak ważnemi, że wymagają decyzji przed osądzeniem sprawy, przedstawi wnioski w tej mierze Senatowi; w przeciwnym razie, wnioski stanowcze wygotuje.

Статья 178.

По изготовлении предложения, а в случае, в 75-й статьи Высочайшаго Учреждения изображенномъ, по возвращении дѣла Главнымъ Директоромъ Юстиціи, Оберъ-Прокуроръ поручаетъ Оберъ-Секретарю внести дѣло въ подлежащій реестръ къ слушанію.

Статья 179.

Если подсудимый, подѣ стражею содержащійся, проситъ дозволенія находится при докладѣ его дѣла, Оберъ-Прокуроръ представляетъ о томъ соотвѣтственное заключение, и если Сенатъ признаетъ бытность подсудимаго нужною, то Оберъ-Прокуроръ сноситъ съ кѣмъ слѣдуетъ о доставленіи его въ присутствіе до начатія слушанія дѣла.

V. Слушаніе дѣла и постановленіе приговора.

Статья 180.

По объявленіи, что начинается слушаніе такого-то дѣла, чиновникъ для доклада дѣлъ читаетъ составленную имъ записку; потомъ Защитники излагаютъ свои защиты; за симъ Первоприсутствующій объявляетъ подсудимому, если онъ находится на лицо, что онъ можетъ объясниться, и наконецъ Оберъ-Прокуроръ, или Помощникъ его, читаютъ свои предложенія.

Artykuł 178.

Po wygotowaniu wniosków, a w przypadku art. 75 ustawy Najwyższej przewidzianym, po zwróceniu ich przez Dyrektora Głównego Sprawiedliwości, Naczelnny Prokurator poleci Pisarzowi wpisać sprawę na wokandę właściwą.

Artykuł 179.

Jeżeli odwołujący się, w więzieniu osadzony, zaniósł żądanie, aby był obecny przy wprowadzeniu sprawy, Naczelnny Prokurator uczyni stosowny wniosek; a jeśli Senat uzna obecność uwięzionego potrzebną, Naczelnny Prokurator znosi się z kim wypada, celem jego dostawienia, przed przywołaniem sprawy.

V. Wprowadzenie sprawy i wydanie wyroku.

Artykuł 180.

Po przywołaniu sprawy, Referent odczyta relacyą, a następnie zabiérają głos obrońcy; dalej Przewodniczący oświadczy obwinionemu, jeśli jest obecny, że wolno mu jest przymówić się, a w końcu odczytane będą wnioski przez Naczelnego Prokuratora lub jego Pomocnika.

Статья 181.

Защитники при Сенатѣ обязаны являться въ присутствіе лично или поставять въ свое время другихъ, для прочтенія защитъ, безъ особыхъ приглашеній, по порядку реестровъ.

Несоблюдающіе этого правила, подвергаются взысканію пени 175-й статьею опредѣленной. Въ случаѣ неявки Защитника въ присутствіе Сената, представленныя имъ бумаги читаются Оберъ-Секретаремъ.

Статья 182.

По прочтеніи предложенія, никакія объясненія подсудимымъ или Защитникамъ не дозволяются. Первоприсутствующій тотчасъ приказываетъ постороннимъ лицамъ удалиться изъ присутствія, и Сенатъ приступаетъ къ постановленію приговора.

Статья 183.

Собирание голосовъ, записаніе въ журналъ и объявленіе приговора совершается порядкомъ, предписаннымъ въ ст. 114, 115, 116, 118, 120, 121 и 123-й.

Статья 184.

Приговоры по дѣламъ, въ 77-й статьи Высочайшаго Учрежденія значащимся, въ засѣданіи Сената не объявляются. Объявленіе подсудимому приговора и исполненіе онаго послѣдуетъ по полученіи Высочайшаго Указа, который обще съ приговоромъ препровождается по принадлежности.

Artykuł 181.

Obrońcy przy Senacie obowiązani są sami, lub przez zastępców, w czasie właściwym stawać do odczytania obron, a to bez wezwania, pilnując się porządku wokand.

Uchybiający temu porządkowi, ulegają karze art. 175 zagrożonej. W razie niestawienia się obrońcy, pisma przez niego podane przez Pisarza odczytane zostaną.

Artykuł 182.

Po odczytaniu wniosków, nikomu już głos dozwolony nie będzie, lecz Przewodniczący zaraz ustęp nakaze, i Senat do wydania wyroku przystąpi.

Artykuł 183.

Głosowanie, oraz zapisanie i ogłoszenie sentencji odbywać się będzie w sposobie art. 114, 115, 116, 118, 120, 121 i 123 przepisany.

Artykuł 184.

W sprawach, w art. 77 Najwyższej ustawy wymienionych, sentencya nie będzie ogłoszona na audyencyi. Ogłoszenie wyroku, tak jak i jego wykonanie, nastąpi dopiero po nadejściu Najwyższego ukazu, który wraz z wyrokiem gdzie wypada przesłany zostanie.

Статья 185.

Определения Десятого Департамента выдаются Именем Императорскаго Величества и содержатъ въ себѣ:

- a) указаніе, состоялся ли приговоръ въ обыкновенномъ или въ увеличенномъ составѣ Присутствія Департамента;
- b) годъ, мѣсяцъ и число, котораго приговоръ состоялся, поименованіе присутствовавшихъ Членовъ и Оберъ-Прокурора, или его Помощника;
- c) имена, фамиліи и мѣсто жительства подсудимыхъ и поименованіе Защитниковъ;
- d) означеніе рода преступленія;
- e) годъ, мѣсяцъ, число и содержаніе приговора, разсмотрѣнію Сената подлежаващаго.
- f) предложеніе Оберъ-Прокурора или его Помощника;
- g) основанія приговора;
- h) приговоръ.

Статья 186.

Оберъ-Секретарь обязанъ приготовить опредѣленія по каждому рѣшенному дѣлу, именно, по нужнѣйшимъ—въ теченіе трехъ, а по прочимъ—въ теченіе восьми дней, и прочесть таковыя присутствію, судившему дѣлу. Въ случаѣ обширности дѣла, Первоприсутствующій можетъ продолжить этотъ срокъ.

Подлинныя опредѣленія подписываются Первоприсутствующимъ и Оберъ-Секретаремъ. Каждый изъ Членовъ

Artykuł 185.

Wyroki Senatu wydawane będą w imieniu Panującego i zawierać w sobie mają:

- a) wymienienie, czy zapadły w składzie zwyczajnym, czy w powiększonym komplecie;
- b) datę posiedzenia, obecność Członków sądzących i Prokuratora;
- c) imiona, nazwiska, zamieszkanie odwołujących się i nazwiska Obrońców;
- d) wymienienie przedmiotu sprawy;
- e) datę i treść wyroku zaskarżonego;
- f) wnioski Prokuratora;
- g) motyw wyroku;
- h) sentencją.

Artykuł 186.

Pisarz obowiązany jest motywa każdego wyroku, zapadłego w sprawach nagłych — w przeciągu dni trzech, winnych zaś—w dniach 8 wygotować, i odczytać w komplecie sądzącym sprawę. Czas ten, w sprawach obszerniejszych, może Przewodniczący przedłużyć.

Oryginał redakcyi wyroku będzie podpisany przez Przewodniczącego i Pisarza. Każdy z Członków, oraz

а равно Оберъ-Прокуроръ или Помощникъ его, имѣютъ право излагать свои замѣчанія, въ отношеніи къ пополненію или исправленію уваженій, на коихъ основывается приговоръ.

Статья 187.

Засвидѣтельствованную копию приговора Оберъ-Секретарь обязанъ представить обще съ дѣломъ Оберъ-Прокурору, для препровожденія по принадлежности; подлинный же приговоръ хранить при дѣлахъ Департамента.

Относительно приговоровъ, состоявшихся по дѣламъ въ 77-й статьи Высочайшаго Учрежденія означеннымъ, соблюдается порядокъ, предписанный въ 184-й статьи настоящаго постановленія.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

Порядокъ производства по нѣкоторымъ особаго рода дѣламъ.

Статья 188.

Сверхъ обыкновенныхъ засѣданій Департамента и засѣданій въ увеличенномъ онаго составѣ, устанавливаются еще въ семь же Департаментѣ засѣданія распорядительныя, къ коимъ относятся слѣдующіе предметы:

- 1) чтеніе Высочайшихъ указовъ и постановленій Правительства, къ обоимъ Департаментамъ или къ Десятому Департаменту касающихся, также Высочайшихъ повелѣній, на счетъ приговоровъ, подносимыхъ на Высочайшую конфирмацію;

Prokurator, mocni są czynić uwagi do sprostowania lub uzupełnienia motywów dążące.

Artykuł 187.

Odpis wierzytelny zredagowanego wyroku Pisarz winien złożyć, wraz z aktami sprawy, Naczelnemu Prokuratorowi, dla przesłania gdzie należy, zaś oryginał dołączyć do akt szczegółowych.

Co do wyroków zapadłych w sprawach w art. 77-m ustawy wymienionych, zachowane będzie postępowanie, w art. 184 niniejszego postanowienia przepisane.

ODDZIAŁ II.

O postępowaniu w niektórych szczególnych przedmiotach.

Artykuł 188.

Oprócz posiedzeń sądowych zwyczajnych, w powiększonym komplecie i całego Departamentu, będą jeszcze posiedzenia ekonomiczne, do których należą:

- 1) odczytanie ukazów Najwyższych i rozporządzeń rządowych, Warszawskich Departamentów w ogólności, lub X-go Departamentu w szczególności dotyczących, oraz ukazów Najwyższych co do wyroków pod zatwierdzenie Monarchy przedstawianych;

- 2) разрѣшеніе поименованныхъ въ 164-ой статьѣ предметовъ;
- 3) разсмотрѣніе протестовъ Прокурора Апелляціоннаго Суда, въ 67-й статьѣ Высочайше утвержденнаго 26 Марта 1842 года Положенія означенныхъ;
- 4) прошенія о назначеніи Суда, если дѣло производится въ двухъ или болѣе Уголовныхъ Судахъ, либо въ двухъ или болѣе Судахъ Исправительной или Простой Полиціи, одному и тому же Уголовному Суду не подчиненныхъ;
- 5) прошенія о передачѣ дѣла изъ одного Уголовнаго Суда въ другой, или изъ одного Отдѣленія Апелляціоннаго Суда въ другое, по причинѣ законнаго подозрѣнія, или по видамъ общественной безопасности;
- 6) представленія правительственныхъ властей, прошенія Защитниковъ и другихъ лицъ, требующія разрѣшенія Департамента.

Статья 189.

По предметамъ, означеннымъ въ пунктѣ 2-мъ и слѣдующихъ предшедшей 188-й статьи, если Оберъ-Прокуроръ признаетъ, что, прежде всякаго по нимъ дѣйствія, слѣдуетъ привести дѣло въ надлежащую ясность, то дѣлаетъ соотвѣтственное тому распоряженіе; но если найдетъ дѣло достаточно объясненнымъ, то или испрашиваетъ у Первоприсутствующаго назначенія чиновника для составленія докладной записки и потомъ приготовить свое

- 2) заłatwienie przedmiotów, w skutku art. 164 do decyzji przedstawianych;
- 3) rozpoznanie odwołania się Prokuratora przy Sądzie Apellacyjnym, w przypadkach objętych art. 67 Najwyższego postanowienia z dnia 26 Marca 1842 r.;
- 4) żądania o wyznaczenie Sądu, jeśli sprawa toczy się w dwóch lub więcej Sądach Kryminalnych, albo téż w kilku Sądach Policji Poprawczej lub Prostěj, niezależących od jednego Sądu Kryminalnego;
- 5) żądania o odesłanie sprawy od jednego Sądu Kryminalnego do drugiego, lub od jednego Wydziału Sądu Apellacyjnego do drugiego, dla prawnego podejrzenia lub bezpieczeństwa ogólnego;
- 6) przedstawienia władz, podania obrońców lub innych osób, wymagające decyzji Departamentu.

Artykuł 189.

W przedmiotach powyższych, od Nr. 2 począwszy, jeśli Naczelný Prokurator uzna, iż przed wydaniem postanowienia, potrzebne jest bliższe rzeczy wyjaśnienie, wyda stosowne rozporządzenie; skoro zaś przedmiot uważa przygotowanym do decyzji, albo przedstawi Przewodniczącemu potrzebę wyznaczenia Referenta do sporządzenia relacji, i po jej złożeniu, wnioski przygotowuje, albo

предложеніе, или тотчасъ предлагаетъ предметъ сей, съ заключеніемъ своимъ, на разрѣшеніе въ первомъ распорядительномъ засѣданіи.

Статья 190.

Распорядительныя засѣданія происходятъ по субботамъ.

Въ случаяхъ, нетерпящихъ отлагательства, Оберъ-Прокуроръ, по сношеніи съ Первоприсутствующимъ, можетъ предложить на разрѣшеніе Сената предметы, разсмотрѣнію таковыхъ засѣданій подлежащіе, въ каждый день; до начатія обыкновеннаго судебного засѣданія.

Статья 191.

На распорядительныхъ засѣданіяхъ дѣла рѣшаются большинствомъ голосовъ; въ случаѣ равенства мнѣній, опредѣленіе, согласное съ заключеніемъ Оберъ-Прокурора, имѣетъ перевѣсъ.

Статья 192.

Въ отношеніи къ устраненію Члена отъ сужденія дѣла, также по дѣламъ о преступленіяхъ чиновниковъ по должности и о спорахъ между Уголовными и Гражданскими Судами на счетъ предѣловъ вѣдомства, соблюдаются правила, предначертанныя въ статьяхъ 61, 63, 64, 65, 77-й и послѣдующихъ до 83, 85, 86, 87 и 88-й статьи включительно настоящаго постановленія.

wprost z wnioskami swemi przedstawi przedmiot na najblizszym posiedzeniu.

Artykuł 190.

Posiedzenia ekonomiczne odbywać się będą co sobota.

W przedmiotach zwłoki niecierpiących, Naczelny Prokurator, za znieśieniem się z Przewodniczącym, przedstawić może przedmiot w każdym dniu, przed rozpoczęciem posiedzenia zwyczajnego.

Artykuł 191.

Na posiedzeniach ekonomicznych, postanowienia będą wydawane większością głosów; w razie równości, zdanie zgodne z wnioskami Naczelnego Prokuratora, przeważa.

Artykuł 192.

Co do wyłączenia Członka Senatu, spraw karności, i sporów o jurysdykcją między Sądami, cywilnym a kryminalnym, zachowane będą przepisy art. 61, 63, 64, 65, 77 do 83, 85, 86, 87, 88.

ГЛАВА II.

О внутреннемъ порядкѣ.

Статья 193.

По Десятому Департаменту содержатся слѣдующія книги:

- 1) общій журналъ;
- 2) реестръ Имяннымъ Высочайшимъ указамъ;
- 3) реестръ предписаніямъ Намѣстника;
- 4) реестръ дѣламъ, поступающимъ къ сужденію;
- 5) реестръ предметамъ, разсматриваемымъ въ распорядительныхъ засѣданіяхъ;
- 6) настольные реестры;
- 7) присутственные реестры;
- 8) списокъ наличнымъ Членамъ, назначеннымъ къ постоянному присутствованію;
- 9) журналъ рѣшеній;
- 10) журналъ засѣданій, въ который записываются: краткое содержаніе дѣлъ, выслушанныхъ въ засѣданіи; разногласныя мнѣнія Членовъ, безъ объясненія обстоятельствъ, на коихъ таковыя основаны; опредѣленія, подлежащія записанію въ журналъ рѣшеній; также происшествія, могущія случиться въ Департаментѣ;
- 11) книга для вписыванія мнѣній по дѣламъ о чиновникахъ, обвиняемыхъ въ преступленіи по должности, также разногласныхъ мнѣній Членовъ,

DZIAŁ II.

O porządku wewnętrznym.

Artykuł 193.

Utrzymywane będą w IX-m Departamencie księgi następujące:

- 1) dziennik ogólny;
- 2) dziennik imiennych Najwyższych ukazów;
- 3) dziennik poleceń Namiestnika;
- 4) rejestr spraw do odsądzenia przychodzących;
- 5) rejestr przedmiotów na posiedzenia ekonomiczne wnoszonych;
- 6) wokandy kontrolujące;
- 7) wokandy audyencyjonalne;
- 8) lista przytomności Członków, do stałego zasiadania przeznaczonych.
- 9) sentencyonarz;
- 10) protokół posiedzeń, do zapisywania w krótkości, jakie sprawy na sesyi były sądzone, różniących się zdań Członków, bez wymienienia zasad, i do zapisywania decyzyj do sentencyonarza niewchodzących, oraz wypadków w Departamencie wydarzyć się mogących;
- 11) księga do zapisywania zdań w sprawach karności, zdań różniących się Członków w sprawach

какъ по дѣламъ, въ 77 и 80-й статьяхъ Высочайшаго Учрежденія значащимся, такъ и вообще;

12) книга исходящимъ бумагамъ;

13) вѣдомость о денежныхъ штрафахъ и процесныхъ издержкахъ;

Форма, графы и раздѣлы помянутыхъ журналовъ, книгъ и реестровъ, а равно число ихъ и предназначеніе, установятся Главнымъ Директоромъ Юстиціи, по представленію Оберъ-Прокурора.

Примѣчаніе. Обязанность, возложенная сею статьею на Главнаго Директора, Предѣлательствующаго въ Правительственной Коммисіи Юстиціи, исполнена имъ въ предписаніи отъ 19 Сентября (1 Октября) 1842 г., N. 11,128 ¹⁾.

Статья 194.

Изображенныя въ 131 и 132-й статьяхъ правила о обязанностяхъ Первоприсутствующаго относятся равномѣрно и къ Первоприсутствующему Десятаго Департамента.

Статья 195.

По дѣламъ, въ 77-й статьѣ Высочайшаго Учрежденія упомянутымъ, чиновникъ для доклада дѣлъ, которому сіе поручено будетъ, приготовляетъ:

a) всеподданнѣйшій докладъ, съ краткимъ изложеньемъ существа дѣла, содержанія состоявшихся

¹⁾ Предписаніе это помѣщено будетъ въ числѣ прибавленій къ Учрежденію Уголовныхъ Судовъ.

въ art. 77 и 80 ustawy Najwyższej wzmiankowanych, oraz rozpisów;

12) księga ekspedycji;

13) księga kar i kosztów.

Kształt, rubryki i podziały wewnętrzne wzmiankowanych ksiąg i wokand, oraz ilość i przeznaczenie takowych, przepisze, na przedstawienie Naczelnego Prokuratora, Dyrektor Główny Sprawiedliwości.

Uwaga. Obowiązkowi temu uczynił zadość Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, przez reskrypt z dnia 19 Września (1 Października) 1842 roku, Nr. 11,128 ¹⁾.

Artykuł 194.

Przepisy art. 131, 132, dotyczące obowiązków Przewodniczącego, wspólne są Przewodniczącemu w Departamencie X-m.

Artykuł 195.

W sprawach, w art. 77 ustawy Najwyższej wymienionych, Referent właściwy wygotuje:

a) raport, obejmujący krótkie wystawienie przedmiotu sprawy, wymienienie treści zapadłych wy-

¹⁾ Reskrypt ten będzie zamieszczony pomiędzy dodatkami do Organizacji Sądownictwa karnego.

по оному рѣшеніи, также основанія и содержанія приговора Департамента;

- b) записку, содержащую въ себѣ: имена, фамиліи, и состояніе каждаго подсудимаго, съ показаніемъ, подвергался ли онъ до того и какому именно наказанію по Суду; послужной его списокъ (буде состоялъ или состоитъ въ службѣ); краткое описаніе проступка, за который преданъ онъ сужденію; послѣднее его объясненіе; изложеніе вообще доказательствъ; содержаніе состоявшихся въ нижнихъ судебныхъ инстанціяхъ приговоровъ; выписку отъ слова до слова тѣхъ статей закона, на коихъ основано рѣшеніе Департамента, и наконецъ разногласныя мнѣнія Членовъ, и уваженія, на коихъ таковыя основаны.

Докладъ сей и записка читаются на засѣданіи Департамента и, по надлежащемъ подписаніи, препровождаются вмѣстѣ съ копіею приговора и дѣлопроизводствомъ къ Оберъ-Прокурору, для дальнѣйшаго распоряженія.

Статья 196.

По Высочайше утвержденнымъ приговорамъ, на основаніи коихъ виновные подвергнуты будутъ лишенію дворянскаго достоинства, Оберъ-Прокуроръ, при сдѣланіи распоряженія о приведеніи таковыхъ въ исполненіе, сообщаетъ о томъ въ Герольдію.

Статья 197.

Въ случаѣ, означенномъ въ 32-й статьѣ Высочайшаго Положенія 26 Марта 1842 года, Оберъ-Прокуроръ

рокѣвъ, oraz krótkie zasady i osnovę wyroku Departamentu;

- b) opis sprawy, obejmujący: imiona, nazwiska i stan każdego osądzanego, czy był dawniej i jak karany; stan jego służby, jeżeli był lub jest w służbie rządowej; krótkie skrócenie czynu, za który jest osądzony; jego ostateczne tłumaczenie się; zbiorowe wystawienie dowodów; treść zapadłych wyroków niższych instancyj; dosłownie wypisane artykuły prawa, na których Departament oparł swe wyrokowanie, oraz różniące się zdania Członków sądujących i ich zasady w krótkości wyłożone.

Pisma te odczytane będą na posiedzeniu Departamentu, a po opatrzeniu ich należytemi podpisami, wraz z kopją wyroku i aktami, Naczelnemu Prokuratorowi do dalszego postąpienia złożone zostaną.

Artykuł 196.

Jeżeli skutkiem Najwyższej decyzji, utrata szlachectwa jest wyrzeczona, Naczelný Prokurator, obok rozporządzeń co do jej wykonania, zawiadomi zarazem Heroldyą.

Artykuł 197.

W przypadku, w art. 32 postanowienia z dnia 26 Marca 1842 r. objętym, Naczelný Prokurator znosi się

еносится съ кѣмъ слѣдуетъ и дѣлаетъ надлежащее распоряженіе объ отобраніи отъ осужденнаго документовъ о службѣ, орденовъ и знаковъ отличія, и, по полученіи таковыхъ, представляетъ оныя, при рапортѣ, Главному Директору Юстиціи.

ГЛАВА III.

Особенныя обязанности Оберъ-Прокурора.

Статья 198.

Предложенія по всеѣмъ предметамъ дѣлаются письменно.

Статья 199.

Оберъ-Прокуроръ содержитъ особый реестръ дѣламъ, поручаемымъ для составленія записокъ и докладныхъ записокъ.

Статья 200.

Оберъ-Прокуроръ представляетъ Главному Директору Юстиціи вѣдомости: еженедѣльные, трехмѣсячныя и годовыя, по предписанной симъ же Директоромъ формѣ.

Еженедѣльные вѣдомости представляются въ концѣ недѣли.

Трехмѣсячныя — въ теченіе первой половины слѣдующаго мѣсяца.

Годовыя вѣдомости — въ теченіе первыхъ двухъ мѣсяцевъ по прошествіи года.

зъ właściwemi władzami i wydaje stosowne rozporządzenie, co do odebrania od przestępcy dowodów służby, orderów, znaków honorowych, a po ich ściągnięciu, przesyła je przy raporcie Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Komisji Rządowej Sprawiedliwości.

DZIAŁ III.

Szczególne przepisy dla Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 198.

Wnioski co do wszystkich przedmiotów mają być czynione na piśmie.

Artykuł 199.

Naczelną Prokurator utrzymuje kontrolę przesyłanych spraw do obrony i do relacji.

Artykuł 200.

Naczelną Prokurator składa Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Komisji Rządowej Sprawiedliwości raporta: tygodniowe, kwartalne, roczne, podług wzorów przez tegoż Dyrektora przepisanych.

Raporta tygodniowe składane będą w ostatnim dniu każdego tygodnia.

Raporta kwartalne — w pierwszych 15 dniach po upływie kwartału.

Raporta roczne — w pierwszych dwóch miesiącach po upływie roku.

Примѣчаніе. Упоминаемая въ настоящей статьѣ форма предписана Главномъ Директоромъ, Предсѣдательствующимъ въ Правительственной Комисіи Юстиціи, отъ 8 (20) Сентября 1843 года, N. 12,018 ¹⁾. Смотри также примѣчаніе къ ст. 151, лит. к, (т. 1, стр. 182), Учрежд. Правит. Комм. Юстиціи.

Статья 201.

Вмѣстѣ съ годовою вѣдомостію представляется общій отчетъ о дѣйствіяхъ Десятаго Департамента въ истекшемъ году.

Въ отчетѣ семъ должно быть показано:

- a) количество рѣшенныхъ Департаментомъ дѣлъ, особо по каждому роду преступленій, означенныхъ въ Уголовномъ Уложеніи;
- b) сколько по принесеннымъ жалобамъ отмѣнено вовсе или въ части приговоровъ, и сколько утверждено;
- c) главныя уваженія, побудившія Сенатъ къ отмѣненію приговоровъ, какъ-то: неимѣніе достаточныхъ доказательствъ, ошибочное примѣненіе, или дѣйствительное недоумѣніе точнаго смысла закона;
- d) указанныя опытомъ неудобства во внутреннемъ производствѣ дѣлъ;
- e) всякія прочія замѣчанія, достойныя вниманія Правительства.

¹⁾ См. приб. N. 201 къ Учрежд. Правит. Комм. Юстиціи (т. V, стр. 228).

Увага. Преписови temu Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości uczynił zadość, reskryptem z dnia 8 (20) Września 1843 r., Nr. 12,018 ¹⁾. Zobacz także uwagę przy art. 15, lit. k, (t. 1, str. 183) Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości.

Artykuł 201.

Wraz z raportem rocznym, złożone będzie sprawozdanie z całorocznych działań X-go Departamentu.

Sprawozdanie to obejmować ma:

- a) wyszczególnienie liczebne załatwionych w Departamencie spraw, podług rodzaju przestępstw Kodeksem karnym oznaczonych;
- b) wymienienie, ile z pomiędzy zaskarżonych wyroków w całości lub części uchylono, ile zatwierdzono;
- c) przywiedzenie głównych pobudek, które do zmiany wyroków Senat powodowały, a mianowicie: czy te wpływały z niedostateczności dowodów, mylnego zastosowania, lub istotnej wątpliwości prawa;
- d) okazać się mogące doświadczeniem niedogodności z niniejszego urzędu;
- e) wszelkie inne spostrzeżenia, Rząd obchodzić mogące.

¹⁾ Zobacz dodatek N. 201 do Organizacyi Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości (t. V, str. 229).

Статья 202.

Впрочемъ, сила статей 133, 134, 137, 140 и послѣдующихъ до 150-й статьи включительно, а равно статьи 155 настоящаго постановленія, распространяется и на Оберъ-Прокурора Десятаго Департамента.

ГЛАВА IV.

О внутреннемъ производствѣ Канцеляріи и Архива Десятаго Департамента.

Статья 203.

По каждому дѣлу, на рѣшеніе Десятаго Департамента поступающему, заводится въ канцеляріи его особое дѣло.

Статья 204.

По предметамъ, разсматриваемымъ распорядительнымъ порядкомъ, поколику таковыя не относятся къ случаямъ, по коимъ заведены уже особыя дѣла, будутъ заводится дѣла по мѣрѣ открывающейся въ томъ надобности, по усмотрѣнію Оберъ-Прокурора.

Статья 205.

Никакія выписи изъ книгъ и дѣлъ Департамента, безъ вѣдома и дозволенія Оберъ-Прокурора, не выдаются.

Статья 206.

Правила для внутренняго устройства Канцеляріи и Архива предписаны будутъ по представленію Оберъ-Про-

Артыкулъ 202.

Zresztą, art. 133, 134, 137, 140 do 150 i 155 obecnego urzędu, mają zastosowanie do Naczelnego Prokuratora przy X-m Departamencie.

DZIAŁ IV.

O porządku wewnętrznym Kancelaryi i Archiwów.

Артыкулъ 203.

Dla każdej sprawy, pod zawyrokowanie Departamentu X-go przychodzącej, będą założone oddzielne akta.

Артыкулъ 204.

Dla przedmiotów, drogą ekonomiczną załatwianych, o ile te nie dotyczą spraw, które już mają oddzielne akta, będą zakładane akta w miarę potrzeby, stosownie do uznania Naczelnego Prokuratora.

Артыкулъ 205.

Żadne wypisy z ksiąg lub akt Departamentu, nie mogą być wydawane, bez pozwolenia Naczelnego Prokuratora.

Артыкулъ 206.

Porządek wewnętrzny Kancelaryi i Archiwów przepisze Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rzą-

курора, Главнымъ Директоромъ Юстиціи, съ возможнымъ примѣненіемъ таковыхъ къ существующему по прочимъ Правительствующаго Сената Департаментамъ порядку.

РАЗДѢЛЪ III.

ПОСТАНОВЛЕНІЯ ОБЩІЯ.

Статья 207.

Оберъ-Прокуроры и Помощники ихъ исполняютъ на вѣрность службы присягу, въ присутствіи Намѣстника Царства.

Статья 208.

Чиновники для доклада дѣль, при Десятомъ Департаментѣ состоящіе, Оберъ-Секретари и Секретари, также Защитники при Сенатѣ и чиновники Канцеляріи, приводятся къ присягѣ своими Первоприсутствующими, а прочія лица, къ составу Канцеляріи принадлежащія, Оберъ-Прокуроромъ.

Статья 209.

Тайна совѣщаній Сената и внутренняго хода дѣль должна быть хранима всѣми Членами Сената и чиновниками Канцеляріи по всей строгости.

Статья 210.

Печать Девятаго и Десятаго Департамента будетъ съ изображеніемъ Государственнаго герба, въ срединѣ коего гербъ Царства, и съ надписью на русскомъ и поль-

дowej Sprawiedliwości, na przedstawienie Naczelnego Prokuratora, zbliżając się ile możności do porządku, w innych Departamentach Rządzącego Senatu zaprowadzonego.

ROZDZIAŁ III.

PRZEPISY OGÓLNE.

Artykuł 207.

Naczelni Prokuratorowie i ich Pomoenicy wykonają przysięgę przed Namiestnikiem Królestwa.

Artykuł 208.

Referenci przy X-m Departamencie, Pisarze i Podpisarze, obrońcy przy Senacie, nakoniec urzędnicy Kancelaryi, wykonają przysięgę przed właściwym Przewodniczącym; inne osoby do składu Kancelaryi należące — przed Naczelnym Prokuratorem.

Artykuł 209.

Tajemnica narad i wewnętrznego biegu czynności, przez wszystkich Członków Senatu i urzędników Kancelaryi, najściślej zachowana będzie.

Artykuł 210.

Pieczczę IX-go i X-go Departamentu będzie herb Cesarstwa, w środku jego herb Królestwa, z następującym

скомъ языкахъ: ^{Девятый}_{Десятый} *Варшавскій Правительствующаго Сената Департаментъ.*

Статья 211.

Печать Оберъ-Прокурора будетъ также съ изображеніемъ того же герба, и съ слѣдующею на русскомъ и польскомъ языкахъ, надписью: *Оберъ-Прокуроръ* ^{Десятого}_{Девятого} *Варшавскаго Правительствующаго Сената Департамента.*

Статья 212.

Первоприсутствующіе въ Департаментахъ и Отдѣленіяхъ, Сенаторы, Члены Сената и Помощники Оберъ-Прокуроровъ, не должны принимать никакихъ посѣщеній просителей, имѣющихъ въ Сенатѣ дѣла.

Статья 213.

Вакантное для отдохновенія время по Девятому Департаменту продолжается съ 1 (13) Іюля по 1 (13) Сентября.

Статья 214.

Порядокъ отсутствія для отдохновенія въ вакантное время учреждается особымъ на каждый разъ повелѣніемъ Намѣстника Царства, по представленію Главнаго Директора Юстиціи, которому на сей конецъ старшій по службѣ или по чину Первоприсутствующій, по сношеніи съ Оберъ-Прокуроромъ, представляетъ ежегодно соотвѣтственное о распредѣленіи на вакантное время Членовъ Девятаго Департамента предположеніе.

в языкахъ polskim i rossyjskim napisem: ^{Дзiewiąty}_{Dziesiąty} *Warszawski Departament Rządzącego Senatu.*

Artykuł 211.

Pieczęć Naczelnego Prokuratora będzie herb, jak wyżej, z następującym w językach rossyjskim i polskim napisem: *Naczelný Prokurator* ^{Dziewiątego}_{Dziesiątego} *Warszawskiego Departamentu Rządzącego Senatu.*

Artykuł 212.

Przewodniczący w Departamentach i Wydziałach, Senatorowie, Członkowie Senatu i Pomocnicy Naczelných Prokuratorów, od stron w Senacie sprawy mających, żadnych odwiedzin przyjmować nie będą.

Artykuł 213.

Ferye sądowe IX-go Departamentu trwać będą od 1 (13) Lipca do 1 (13) Września.

Artykuł 214.

Porządek oddalenia się na ferye ustanawianym będzie osobném na każdy raz rozporządzeniem Namiestnika Królestwa, na przedstawienie Dyrektora Głównego Sprawiedliwości, któremu w tym celu starszy z nominacyi lub rangi Przewodniczący, po zniesieniu się z Naczelnym Prokuratorem, stosowny projekt rozkładu kompletów feryjnych składa.

Статья 215.

Въ продолженіе вакантнаго времени будетъ имѣть засѣданія свои одно токмо Отдѣленіе, для сужденія дѣлъ безочередныхъ и требующихъ сокращеннаго производства.

Статья 216.

Отдѣленіе сіе по субботамъ занимается:

- 1) распределеніемъ частныхъ прошеній по дѣламъ, въ 52-й статьѣ подъ N. 1 и 2 изъясненнымъ. Въ теченіе вакантнаго времени, никакія другія частныя прошенія подаваемы быть не могутъ;
- 2) разрѣшеніемъ частныхъ прошеній по вышеозначеннымъ дѣламъ, по мѣрѣ изготовленія оныхъ къ слушанію.

Статья 217.

Для рѣшенія дѣлъ и предметовъ, разсмотрѣнію всего состава Девятаго Департамента подлежащихъ, также дѣлъ, поступающихъ на разсмотрѣніе въ увеличенномъ составѣ присутствія, присоединяются Члены, для отдохновенія, на основаніи предшедшей 214 ст., неотбывшіе, а за недостаткомъ таковыхъ, Члены Десятаго Департамента.

Статья 218.

Упоминаемыя въ предыдущей статьѣ засѣданія происходятъ будутъ по понедѣльникамъ.

Предметами ихъ занятій будутъ:

- 1) разсмотрѣніе и рѣшеніе нетерпящихъ отлагательства распорядительныхъ дѣлъ;

Артикулъ 215.

W czasie feryj jeden tylko Wydział posiedzenia odbywać będzie, dla sądenia spraw z rejestru terminów stałych i rejestru sumarycznego.

Артикулъ 216.

W dni sobotnie Wydział feryjny odbywa:

- 1) porządkowanie podań incydentalnych, w art. 52, pod liczbą 1, 2, wymienionych. W ciągu feryj żadne inne podania incydentalne wnoszone być nie mogą;
- 2) sądenie podań incydentalnych, w niniejszym artykule wymienionych, o ile za gotowe uznane zostały.

Артикулъ 217.

W sprawach i przedmiotach do całego składu IX-go Departamentu należących, oraz w sprawach z Wydziału feryjnego do powiększonego kompletu przechodzących, przyzywani będą Członkowie z mocy art. 214 nieoddalający się, a w braku tychże, Członkowie z X-go Departamentu.

Артикулъ 218.

Posiedzenia, o których mowa w poprzedzającym artykule, odbywać się będą w dni poniedziałkowe.

Предметомъ посидzeń tychъ jest:

- 1) załatwienie przedmiotów ogólnych zwłoki niecierpiących;

- 2) сужденіе дѣлъ безочередныхъ и требующихъ сокращеннаго производста, поколику подлежатъ разсмотрѣнію въ цѣломъ составѣ Департамента или въ увеличенномъ составѣ присутствія.

Статья 219.

Десятый Департаментъ вакантнаго времени не имѣетъ.

Статья 220.

Первоприсутствующие и Сенаторы съ просьбами объ увольненіи ихъ въ отпускъ, за границу и въ предѣлахъ Царства обращаются, посредствомъ Главнаго Директора Юстиціи, къ Намѣстнику Царства.

Примѣчаніе. Эта статья, какъ равно и послѣдующія 221, 222 и 223, измѣнены отчасти ст. 153, 154 и 155 Устава о службѣ гражданской въ Царствѣ Польскомъ, отъ 10 (22) Марта 1859 года (Дн. Зак. т. 53, стр. 76).

Статья 221.

Члены Департаментовъ и Оберъ-Прокуроры увольняются въ отпускъ внутри Царства, не болѣе какъ на 8 дней, Главнымъ Директоромъ Юстиціи; срокомъ до 6 недѣль—Намѣстникомъ Царства, по представленіямъ Главнаго Директора; на болѣе времени—или за границу отпуски даются съ Высочайшаго разрѣшенія, по представленіямъ Намѣстника.

Статья 222.

Все прочіе чиновники Сената и его Канцеляріи увольняются въ отпускъ, внѣ Царства, не болѣе какъ на

- 2) sadzenie spraw do całego składu Departamentu, oraz do powiększonego kompletu, z rejestru terminów stałych i sumarycznego, należących.

Artykuł 219.

Departament X-ty feryj sądowych nie ma.

Artykuł 220.

Przewodniczący i Senatorowie żądający urlopu, bądź w kraju, bądź za granicę, udawać się będą ze stosowną prośbą, przez pośrednictwo Dyrektora Głównego, do Namiestnika Królestwa.

Uwaga.

Artykuł ten, równie jak i następne artykuły 221, 222 i 223, w części zmienione zostały artykułami 153, 154 i 155 ustawy o służbie cywilnej w Królestwie Polskim z dnia 10 (22) Marca 1859 roku (Dzien. Pr. t. 53, str. 77).

Artykuł 221.

Członkowie Departamentów, tudzież Naczelní Prokuratorowie, będą otrzymywać urlopy, do dni ośmiu i w kraju, od Dyrektora Głównego; do tygodni sześciu i w kraju—od Namiestnika Królestwa, na przedstawienie Dyrektora Głównego; na czas dłuższy lub za granicę — od Najjaśniejszego Pana, na przedstawienie Namiestnika.

Artykuł 222.

Wszyscy inni urzędnicy Senatu i Kancelaryi Senatu otrzymywać będą urlopy, do dni ośmiu i w kraju, od

8 дней, Оберъ-Прокуроромъ; срокомъ до 6 недѣль—Главнымъ Директоромъ Юстиціи; на болѣе времени или за границу—Намѣстникомъ Царства, по представленію Главнаго Директора.

Статья 223.

Прошенія объ увольненіи въ отпускъ Членовъ Сената и чиновниковъ для доклада дѣль Десятаго Департамента подаются Первоприсутствующему Департамента; прочихъ чиновниковъ—Оберъ-Прокурору.

Статья 224.

Чиновники Канцеляріи Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ, 8 и 9-го классовъ, опредѣляются, только къ должностямъ, Главнымъ Директоромъ Юстиціи, по представленіямъ Оберъ-Прокуроровъ.

Примѣчаніе. Эта статья измѣнена отчасти пунктомъ 3 ст. 1 постановленія Намѣстника въ Царствѣ, отъ 11 (23) Іюля 1859 года (Дневн. Зак. т. 53, стр. 226).

Статья 225.

Штатные и сверхъ-штатные канцелярскіе служители, возные и сторожа опредѣляются въ сіи должности Оберъ-Прокурорами, которые обязаны доносить Главному Директору Юстиціи о перемѣнахъ, происходящихъ въ замѣщеніи сихъ должностей, въ теченіе каждой половины года, 1 Января и 1 Іюля.

Статья 226.

Вообще, когда засѣданіе назначено въ опредѣленный день, если, по причинѣ праздника или высокаторжественнаго

Naczelnego Prokuratora; do tygodni sześciu i w kraju — od Dyrektora Głównego; na czas dłuższy lub za granicę — od Namiestnika Królestwa, na przedstawienie tegoż Dyrektora Głównego.

Artykuł 223.

Prośby o urlop Członków Senatu i Referentów zanoszone będą przez pośrednictwo Przewodniczącego w Departamencie; innych urzędników — przez pośrednictwo Naczelnego Prokuratora.

Artykuł 224.

Na posady VIII-jej i IX-jej klasy w Kancelaryi Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, przeznaczają, tytułem pełniących obowiązki, Dyrektor Główny, na przedstawienie właściwych Naczelných Prokuratorów.

Uwaga. Artykuł ten w części zmieniony został postanowieniem Namiestnika z dnia 11 (23) Lipca 1859 roku, a mianowicie przez ustęp 3-ci artykułu 1-go (Dz. Pr. t. 53, str. 227).

Artykuł 225.

Kancelistów, Aplikantów Kancelaryi, woźnych i posługaczy mianują właściwi Naczelnі Prokuratorowie, z obowiązkiem donoszenia Dyrektorowi Głównemu o zachodzących względem osób posady te zajmujących zmianach, półrocznie, co 1 Stycznia i 1 Lipca.

Artykuł 226.

Ilekroć, według niniejszego urządzenia, posiedzenie ma się odbyć w dniu oznaczonym, a dla święta lub dnia

дня, или по какой либо другой причинѣ, Сенатъ не могъ имѣть засѣданія въ тотъ же день, въ такомъ случаѣ засѣданіе отлагается на слѣдующій присутственный день.

Статья 227.

Главный Директоръ Юстиціи сдѣлаетъ зависящія отъ него распоряженія для опубликованія настоящихъ правилъ, о внутреннемъ производствѣ дѣлъ, сообщенія оныхъ Варшавскимъ Правительствующаго Сената Департаментамъ и приведенія въ дѣйствіе.

Намѣстникъ Генералъ-Фельдмаршалъ,

(подписано) *Князь Варшавскій.*

Варшава,

8 (20) Сентября 1842 года.

галового, albo jakiegъbądź innęj przeszkody, posiedzenie nie mogłoby mieć miejsca, w takim razie odkłada się takowe na najbliższy dzień audyencyonalny.

Artykuł 227.

Dyrektor Główny Sprawiedliwości wyda potrzebne rozporządzenie, końcem ogłoszenia obecnego urzędzenia, przesłania go Warszawskiem Rządzącemu Senatowi Departamentom i wprowadzenia w wykonanie.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek,

(podpisano) *Książę Warszawski.*

w Warszawie,

dnia 8 (20) Września 1842 r.

8.

ВРЕМЕННЫЯ РАСПОРЯЖЕНІЯ О ПЕРЕДАЧѢ ДѢЛЪ ИЗЪ ВЫСШЕЙ ПАЛАТЫ СУДА И КАССАЦІОННЫХЪ ОТДѢЛЕНІЙ АПЕЛЛЯЦІОННАГО СУДА ВЪ ІХЪ И ХЪ ДЕПАРТАМЕНТЫ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА.

(8 (20) Сентября 1842 года.)

Во исполненіе Высочайшаго рескрипта, даннаго на имя мое въ 26-й день Марта сего 1842 года, о приведеніи въ дѣйствіе Высочайше утвержденныхъ, того же числа, Учрежденія о Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментахъ и Положенія о порядкѣ принесенія и разсмотрѣнія жалобъ на рѣшенія Судовъ низшей степени, доннынѣ въ послѣдней инстанціи произносимыя, а равно объ окончательномъ упраздненіи Высшей Палаты Гражданскаго Суда и Кассационныхъ Отдѣленій Апелляціоннаго Суда, предписываю слѣдующія распоряженія.

Статья 1.

Открытіе Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ послѣдуетъ 20 Сентября (2 Октября) 1842 года, и съ того же дня помянутыя Учрежденіе и Положеніе воспримутъ обязательную силу.

8.

PRZEPISY PRZECHODNIE DLA PRZENIESIENIA SPRAW Z SĄDU NAJWYŻSZEJ INSTANCYI I WYDZIAŁÓW KASACYJNYCH SĄDU APELLACYJNEGO DO IX-go i X-go DEPARTAMENTÓW RZĄDZĄCEGO SENATU.

(d. 8 (20) Września 1842 r.)

W wykonaniu Najwyższego reskryptu, danego na moje imię pod dniem 26 Marca 1842 r., względem przywiedzenia do skutku zatwierdzonych w tymże dniu ustawy o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu, oraz postanowienia o sposobie zanoszenia i rozpoznawania skarg na wyroki, mocą ostatniej instancyi dotąd wydawane, tudzież względem ostatecznego zniesienia Izby Sądu Najwyższego oraz Wydziałów Kasacyjnych Sądu Apellacyjnego, — wydaje następujące przepisy:

Artykuł 1.

Otwarcie Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu nastąpi w dniu 20 Września (2 Października) 1842 r., i z dniem takowym powołane wyżej Najwyższa ustawa i Najwyższe postanowienie wejdą w moc obowiązującą.

Статья 2.

Вмѣстѣ съ тѣмъ Высшая Палата Суда и Кассационныя Отдѣленія Апелляціоннаго Суда окончательно закрываются.

Статья 3.

Книги для вписыванія дѣлъ, реестры, росписи и все вообще дѣла бывшей Палаты Высшаго Суда, а равно дѣла Кассационныхъ Отдѣленій Апелляціоннаго Суда, передать: первыя — въ архивъ Девятаго, а послѣднія — въ архивъ Десятаго Департамента Сената. Подробныя правила для совершенія таковой передачи, а равно объ исключеніи изъ числа передаваемыхъ въ Сенатъ дѣлъ тѣхъ, которыя, на основаніи 35 и 39-й статей вышепомянутаго Высочайшаго Положенія, должны остаться въ Апелляціонномъ Судѣ или обращены быть въ низшіе Суды, таковыя правила изданы будутъ Главнымъ Директоромъ, Предсѣдательствующимъ въ Правительственной Коммисіи Юстиціи.

Статья 4.

Дѣла, вписанныя въ реестры дѣлъ, приготовленныхъ къ слушанію, по первому и второму Отдѣленіямъ Высшей Палаты Суда, за исключеніемъ тѣхъ, кои, на основаніи 56-й статьи Высочайше утвержденного 26 Марта нынѣшняго года Учрежденія, подлежатъ разсмотрѣнію всего состава Департамента, должны быть внесены въ реестръ дѣлъ, приготовленныхъ къ слушанію, по первому и второму Отдѣленіямъ Девятаго Департамента, соблюдая касательно очереди правила, для внутренняго производ-

Artykuł 2.

Z tymże dniem 20 Września (2 Października) 1842 roku, Izba Sądu Najwyższego i Wydziały Kasacyjne Sądu Apellacyjnego zostają ostatecznie zniesione.

Artykuł 3.

Księgi, rejestra, wokandy oraz całe Archiwum Izby Sądu Najwyższego, niemniej księgi, rejestra, wokandy, oraz całe Archiwum Wydziałów Kasacyjnych, przeniesione być winny, pierwsze — do Archiwum IX-go Departamentu, drugie — do Archiwum X-go Departamentu. Szczegółowe rozporządzenia, celem uskutecznienia tego przeniesienia oraz odłączenia akt, które z mocy art. 35 i 39 Najwyższego postanowienia daty 26 Marca 1842 r. w Sądzie Apellacyjnym pozostać lub do Sądów innych odesłane być powinny, przepisze Dyrektor Główny Sprawiedliwości, na przedstawienie Naczelných Prokuratorów.

Artykuł 4.

Sprawy na wokandach Wydziałów I-go i II-go Izby Sądu Najwyższego znajdujące się, z wyłączeniem tych, które, z mocy art. 56 Najwyższej ustawy z dnia 26 Marca 1842 r., w całym składzie Departamentu sądzone i na właściwą wokandę wpisane być winny, przeniesione zostaną na wokandy Wydziału I-go i II-go IX-go Departamentu, z zachowaniem, co do właściwości rejestru, prawideł wewnętrzném urządzeniem przepisanych. — W sprawach tego rodzaju czytanie replik i duplik, we-

ства дѣлъ предписанныя. По всѣмъ дѣламъ, въ статьѣ сей упомянутымъ, допускается чтеніе вторичныхъ голосовъ, какъ до сихъ поръ было.

Статья 5.

По дѣламъ же, доселѣ въ реестры дѣлъ приготовленныхъ къ слушанію невнесеннымъ, но, по силѣ 5 и 13 статей Высочайше утвержденнаго Положенія 26 Марта сего года, рѣшенію Девятаго Департамента подлежащимъ, дѣлопроизводство должно быть довершено такимъ образомъ, чтобы, согласно 45-й статьѣ Высочайше утвержденнаго того же числа Учрежденія, каждая изъ тяжущихся сторонъ представила одинъ только голосъ (защиту).

Статья 6.

По дѣламъ, кои Спорными Отдѣленіями Мировыхъ Судовъ, или Гражданскими Трибуналами, или же Коммерческимъ Судомъ, рѣшены въ послѣдней инстанціи, до приведенія въ дѣйствіе Высочайше утвержденнаго 26 Марта 1842 года Положенія, допускаются жалобы, по первымъ—въ подлежащіе Гражданскіе Трибуналы, а по послѣднимъ—въ Апелляціонный Судъ, съ соблюденіемъ правилъ, въ 4-й и 13-й статьяхъ помянутаго Положенія изображенныхъ.

Статья 7.

По дѣламъ, кои Судами Простой Полиціи, Исправительными, или Уголовными рѣшены въ послѣдней инстанціи, до приведенія въ дѣйствіе Высочайше утвержденнаго Положенія отъ 26 Марта 1842 года, допускаются

дѣлъ dotyczące przepisów złożonych, jest dozwolonym.

Artykuł 5.

W sprawach dotąd na wokandy byłego Sądu Najwyższej Instancji niewpisanych, a z mocy art. 5 i 13 Najwyższego postanowienia daty 26 Marca 1842 roku, zawyrokowaniu IX-go Departamentu ulegających, instrukcja w ten sposób załatwioną być winna, iżby, stosownie do art. 45 Najwyższej ustawy téjże daty, przez każdą ze stron jedno tylko pismo obrończe przy porządkowaniu złożonym zostało.

Artykuł 6.

Od wyroków, przez Wydziały Sporne Sądów Pokoju, Trybunały Cywilne I-jej Instancji oraz Trybunał Handlowy, po dzień, od którego Najwyższe postanowienie daty 26 Marca 1842 roku wchodzi w wykonanie, mocą ostatniej instancji zapadłych, służy odwołanie od pierwszych—przed właściwy Trybunał I-jej Instancji, od drugich—przed Sąd Apellacyjny, z zastosowaniem przepisu w art. 4 i 13 wzmiankowanego postanowienia zawartego.

Artykuł 7.

Od wyroków, przez Sądy Policji Prostej, Sądy Policji Poprawczej i Sądy Kryminalne, po dzień, od którego Najwyższe postanowienie daty 26 Marca 1842 roku wchodzi w wykonanie, mocą ostatniej instancji za-

жалобы, по первымъ—въ Исправительные Суды, по вторымъ—въ Уголовные Суды, а по послѣднимъ—въ Апелляціонный Судъ, съ соблюденіемъ правила, въ 38-й статьѣ помянутаго Положенія изображеннаго.

Статья 8.

Меценасы бывшей Высшей Палаты Суда будутъ впредь состоять Защитниками при Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментахъ.

Статья 9.

Исполненіе сего постановленія и внесеніе онаго въ Дневникъ Законовъ поручаются Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Комисіи Юстиціи.

Намѣстникъ, Генераль-Фельдмаршалъ,

(подписано) *Князь Варшавскій.*

Варшава,

8 (20) Сентября 1842 года.

padłych, służy odwołanie, od pierwszych—przed właściwy Sąd Policyi Poprawczej, od drugich—przed właściwy Sąd Kryminalny, od ostatnich—przed Sąd Apellacyjny, z zastosowaniem przepisu w art. 38 wzmiankowanego postanowienia zawartego.

Artykuł 8.

Mecenasi przy Izbie Sądu Najwyższego ustanowieni, pełnić będą odtąd obowiązek obrońców przy Warszawskich Rządzącego Senatu Departamentach.

Artykuł 9.

Wykonanie i ogłoszenie niniejszego postanowienia w Dzienniku Praw, Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości poleca się.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek,

(podpisano) *Książę Warszawski.*

w Warszawie,

dnia 8 (20) Września 1842 r.

9.

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ВНУТРЕННЕЕ УСТРОЙСТВО ВАРШАВСКИХЪ ДЕПАРТАМЕНТОВЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУЮЩАГО СЕНАТА.

(22 Июня (4 Июля) 1844 года.)

Главному Директору, Предсѣдательствующему въ Правительственной Коммисіи Юстиціи.

По разсмотрѣнію представленнаго мнѣ, велѣдствіе предписанія моего отъ 8 (20) Сентября 1842 года, рапорта Главнаго Директора Юстиціи отъ 19 Июня (1 Июля) сего 1844 года, о необходимости сдѣлать нѣкоторыя исправленія и дополненія къ правиламъ о внутреннемъ производствѣ дѣлъ въ Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментахъ, я утверждаю нижеслѣдующія дополненія къ тѣмъ правиламъ постановленія.

Статья 1.

По дѣламъ, производящимся подъ наблюденіемъ Прокуроровъ, позвы лицамъ, внѣ Варшавы жительствоющимъ, могутъ быть представляемы непосредственно въ Канцелярію Оберъ-Прокурора, который дѣлаетъ надлежащее распоряженіе для доставленія оныхъ позванной сто-

9.

DODATKOWE WEWNĘTRZNE URZĄDZENIE DEPARTAMENTÓW WARSZAWSKICH RZĄDZĄCEGO SENATU.

(d. 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 roku.)

do

Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości.

Odebrawszy, w skutku rozporządzenia Naszego z dnia 8 (20) Września 1842 r., od Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, w wykonaniu przepisów zawartych w urządzeniu wewnętrzném dla Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, raport datowany 19 Czerwca (1 Lipca) r. b., w którym wykazaną została potrzeba niektórych zmian i dopełnień, zatwierdziliśmy następujące przepisy dodatkowe do tegoż urządzenia:

Artykuł 1.

Pozwy w sprawach z urzędu popiéranych, po osoby nie w Warszawie zamieszkałe, mogą być złożone w Kancleryi Naczelnego Prokuratora, który doręczenie takowych stronie zarządzi. Złożenie to winno nastąpić w cią-

ронѣ. Позывъ долженъ быть представленъ въ продолженіе пятнадцати дней отъ подачи жалобы и въ такомъ случаѣ предохраняетъ жалобу отъ утраты своей силы и дѣйствія, какъ о семъ постановлено въ статьѣ 8-ой правилъ о внутреннемъ производствѣ дѣлъ.

Статья 2.

Если въ положеніи дѣла, въ статьѣ 13-й тѣхъ же правилъ изъясненномъ, не домогается истецъ, чтобы стороны, Защитниковъ не установившія, признаны были пропустившими узаконенный срокъ къ подачѣ возраженія на жалобу; то отвѣтчикъ можетъ просить тѣмъ путемъ, какой въ пунктѣ 6-мъ статьи 52-ой помянутыхъ правилъ указанъ, чтобы, въ отношеніи къ сказаннымъ сторонамъ, жалоба признана была неподанною, и дѣло признано было изготовленнымъ къ слушанію.

Статья 3.

Положительный срокъ для слушанія дѣлъ россійскихъ купцовъ назначается только для такихъ дѣлъ ихъ, кои именно суть коммерческія (ст. 8-я и 9-я Высочайшаго указа 27 Мая (8 Іюня) 1835 года).

Статья 4.

Сила статьи 473-й Устава Гражданскаго Судопроизводства распространяется и на дѣла, поступающія въ Правительствующій Сенатъ, если таковыя дѣла разсмотрѣны уже были одною изъ предшествовавшихъ инстанцій, въ отношеніи къ главному оныхъ предмету.

гу дни 15 od podania skargi i zasłania od upadku, art. 8 zagrożonego.

Artykuł 2.

Jeżeli, w przypadku art. 13 przewidzianym, skarżący nie działa o wyrzeczenie prekluzyi co do stron, które Obrońców nie ustanowiły, powołany mocen jest drogą w art. 52, Nr. 6, wskazaną, uczynić wniosek, aby co do tych stron skarga uznana była za niepodaną i instrukcyja za ukończoną.

Artykuł 3.

Rejestr terminów stałych dla spraw kupców rossyjskich, o tyle tylko jest właściwy, o ile sprawy te są handlowe (art. 8, 9 postanowienia Najwyższego z dnia 27 Maja (8 Czerwca) 1835 roku).

Artykuł 4.

Artykuł 473 Kod. post. sąd. rozciąga się do spraw pod zawyrokowanie Senatu przychodzących, jeżeli główny przedmiot był przez jedną z poprzedniczych instancyj rozpoznawany.

Статья 5.

Сверхъ случаевъ, означенныхъ въ статьѣ 52-ой, частныя просьбы могутъ быть приносимы и въ отноше-
ніи къ недопущенію жалобы, какъ въ томъ случаѣ, ког-
да жалующаяся сторона противъ самаго рѣшенія не
апеллировала, такъ и въ другихъ, закономъ предвидѣн-
ныхъ случаяхъ.

Статья 6.

Распредѣленіе и балотированіе, какъ частныхъ просьбъ,
такъ и дѣлъ, апелляціоннымъ порядкомъ вступившихъ,
имѣетъ быть производимо отнынѣ въ 1-мъ Девятаго Де-
партаментѣ Отдѣленіи, въ обыкновенномъ его составѣ. Къ
балотированію приглашается и Первоприсутствующій 2-го
Отдѣленія. По дѣламъ, въ статьѣ 32-й означеннымъ, Пер-
воприсутствующій того Отдѣленія, которому дѣло доста-
лось по жребію, безотлагательно назначаетъ положитель-
ный для слушанія онаго срокъ, сообразуясь съ обстоя-
тельствами такового дѣла и съ положеніемъ того, слу-
шаніе котораго уже начато.

Статья 7.

По частнымъ просьбамъ и по дѣламъ, для слушанія
которыхъ назначенъ положительный срокъ, присутствен-
ные реестры вывѣшиваются на дверяхъ присутственной
залы въ тотъ самый день, въ которомъ происходило ба-
лотированіе; по всѣмъ же прочимъ дѣламъ, присутствен-
ные реестры вывѣшиваются въ слѣдующую субботу, въ
два часа по полудни. День и часъ, въ которыхъ таковыя

Артикулъ 5.

Oprócz przypadków w art. 52 wymienionych, mogą
być zanoszone podania incydentalne o niedopuszczalność
skargi, dla poprzestania na wyroku lub innego prawem
przewidzianego powodu.

Артикулъ 6.

Porządkowanie i losowanie, tak podań incydental-
nych, jako i spraw, odbywać się odtąd będzie w Wydzia-
le I-m, w składzie zwyczajnym. Do losowania zaproszony
będzie Przewodniczący Wydziału II-go. Dla spraw w art.
32 wymienionych, Przewodniczący Wydziału, do które-
go sprawa tego rodzaju przypadła, wyznacza zarazem
termin stały, miarkując go według jej nagłości i stanu
sprawy, której wprowadzenie już zaczęte.

Артикулъ 7.

Wywieszenie wokand audyencyonalnych uskutecz-
nioném będzie: co do podań incydentalnych i spraw
z terminu stałego — niezwłocznie; co do wszelkich in-
nych — w następną sobotę, o godzinie drugiej. Dzień

реестры вывѣшены, помѣщаются старшимъ Оберъ-Секретаремъ на самомъ реестрѣ.

Статья 8.

Возраженія всякаго рода, отвѣтчикомъ представляемые, какъ на примѣръ, что жалоба противной стороны не должна быть допущена, что она должна быть признана неподанною, словомъ, всѣ представленія отвѣтника, несоставляющія защиты по существу самаго дѣла (правила о внутреннемъ производствѣ дѣлъ статья 52-я, пунктъ 3-й и настоящихъ дополнительныхъ постановлений статья 5-я), должны быть вносимы тѣмъ порядкомъ, какой установленъ для частныхъ просьбъ. Отдѣленіе Девятаго Сената Департамента, въ которое поступить таковая просьба, разсматриваетъ и постановляетъ: можетъ ли она быть разрѣшена, какъ просьба частная, или же подлежить разсмотрѣнію при рѣшеніи дѣла по самому существу онаго.

Статья 9.

Кромѣ случая, означеннаго въ статьѣ 145-й, дѣло можетъ быть отсрочено столько разъ, сколько потребуетъ сего надобность. Уваженія, по коимъ дѣло отсрочено, излагаются въ протоколѣ засѣданія, а день, назначенный для слушанія отсроченнаго дѣла, означается на присутственномъ реестрѣ.

Статья 10.

Отдѣленіе Девятаго Департамента, засѣдающее въ продолженіе вакантнаго времени, сверхъ лежащихъ на

i godzinę wywieszenia Starszy Pisarz na tychże wokandach poświadczy.

Artykuł 8.

Wszelkie przesadzające ekscepcyje, wnoszone przez powołanego, jakoto: niedopuszczalności skargi, upadku onęj, słowem wszelkie zarzuty niebędące obroną w głównej sprawie (artykuł 52, Nr. 3, urządzenia wewnętrznego, art. 5 przepisów dodatkowych), winny być wnoszone drogą incydentalnego podania. Wydział rozstrzyga: czy mogą być załatwione w tej drodze lub odesłane do głównej rozprawy.

Artykuł 9.

Oprócz przypadku w art. 145 przewidzianego, sprawa może być odroczone, ilekroć zajdzie tego potrzeba. Powody odroczenia, w protokole posiedzenia, dzień zaś na wprowadzenie odraczającej się sprawy naznaczony, na wokandzie audyencyonalnej wzmiankowane zostaną.

Artykuł 10.

Oprócz czynności przez Wydział feryjny, z mocy

немъ обязанностей въ статьѣ 216-й изъясненныхъ, занимается каждую субботу:

- 1) назначеніемъ очереди слушанія дѣлъ, для которыхъ назначенъ положительный срокъ, а равно тѣхъ, кои требуютъ сокращеннаго производства, и всѣхъ вообще частныхъ просьбъ, къ таковымъ дѣламъ относящихся;
- 2) разсмотрѣніемъ частныхъ просьбъ, вышеозначенныхъ, по мѣрѣ изготовленія оныхъ къ слушанію.

Статья 11.

Правила о внутреннемъ производствѣ дѣлъ, настоящими дополнительными постановленіями неизмѣненныя, остаются въ своей силѣ.

Статья 12.

Главный Директоръ Юстиціи сдѣлаетъ зависящія отъ него распоряженія для опубликованія настоящихъ дополнительныхъ постановленій, сообщенія оныхъ Варшавскимъ Правительствующаго Сената Департаментамъ и приведенія въ дѣйствіе.

Намѣстникъ Генералъ-Фельдмаршалъ,
(подписано) *Князь Варшавскій.*

Варшава,
22 Іюня (4 Іюля) 1844 года.

N. 15,003.

КОНЕЦЪ ШЕСТАГО ТОМА.

art. 216 załatwiać się winnych, tenże Wydział w dni sobotnie odbywa:

- 1) porządkowanie spraw z terminu stałego, spraw sumarycznych, oraz wszelkich podań incydentalnych do spraw tych odnoszących się;
- 2) sądzenie podań incydentalnych powyżej wymienionych o ile uporządkowane zostały.

Artykuł 11.

Przepisy urządzenia wewnętrznego, na czele powołanego, o ile niniejszemi nie zmieniają się, pozostają w swęj mocy.

Artykuł 12.

Dyrektor Główny Sprawiedliwości wyda potrzebne rozporządzenie, końcem ogłoszenia obecnego urządzenia, przesłania go Warszawskiemu Rządzącemu Senatowi Departamentom i wprowadzenia w wykonanie.

Namiestnik, Jenerał-Feldmarszałek,
(podpisano) *Książę Warszawski.*

w Warszawie,
dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1844 r.

N. 15,003.

KONIEC TOMU SZÓSTEGO.

BIBLIOTEKA
MINISTERSTWA
SPRAWIEDLIWOŚCI

32716

28